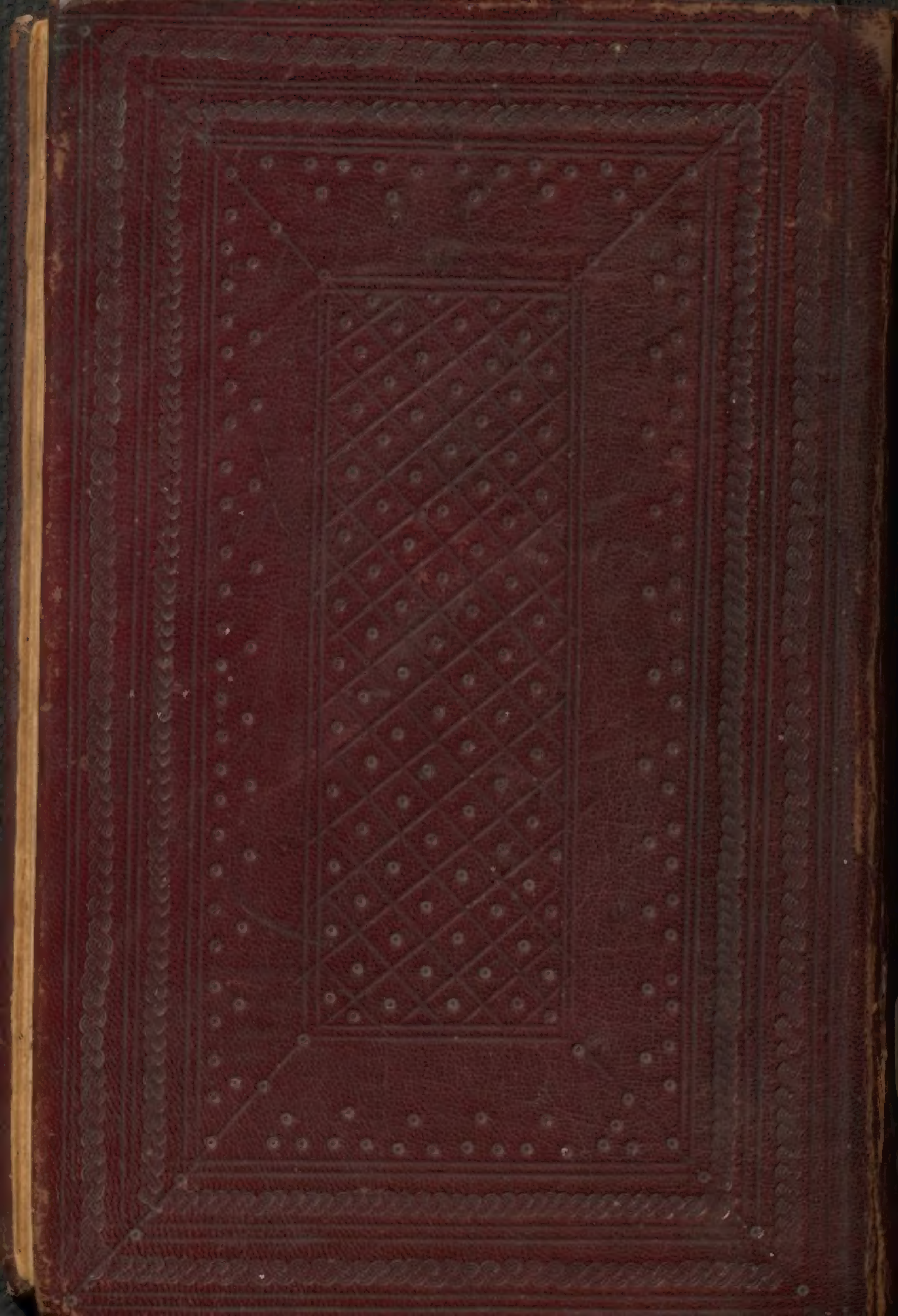

احکام عدلیه دن کتاب

شرکت

﴿ كتاب الوقف ﴾

فهرسه مجله بابلر

صحیفه ﴿ فهرست کتاب ودیعه ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

([illegible])

كتاب الوديعه

(وديعه حقنده اولوب بر مقدمه ايله بش بابی مشتملدر)

(مقدمه)

(وديعه يه متعلق اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

٧٦٢ ماده

ايداع — بر كسه مالنی آخره حفظ ايچون براقمقدر

٧٦٣ ماده

وديعه — بر كسه لاجل الحفظ امينی اولان كسه يانده براقديغی مالدر

٧٦٤ ماده
دالك كسريله مودع   وديعه يى براقان كسه در
٧٦٥ ماده
دالك فتحيله مودع   وديعه كندوسنه براقيلان كسه در

(باب اول)

(وديعه نك ركنى وشرائط انعقادى بياننده اولوب ايكى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(وديعه نك ركنى بياننده در)

٧٦٦ ماده
وديعه نك ركنى ايجاب وقبولدر
٧٦٧ ماده
وديعه ده ايجاب وقبول عرف وعادت بلده اوزره عقد ايداعى انشا وايجاد ايچون صريحا يادلالة عاقديندن صادر وظاهر اولان شيدر
٧٦٨ ماده
صريحا ايجاب وقبول انجق ايداعه دلالتى ظاهره اولان سوزلر ايله اولور مثلا صاحب وديعه شو مالى سكا ايداع ايتدم ديوب مودع دخى قبول ايتدم ديسه صراحة ايداع ايتمش اولور
٧٦٩ ماده
دلالة ايجاب وقبول ايداعده مستعمل اولوب دلالتى ظاهره اولميان سوز ايله اولديغى كبى فعل ياخود قارن رضا اولان سكوت ايله دخى اولور مثلا شو متاعى بانكه وير بنده طورسون ديوب صاحب وديعه دخى ويردم ديسه دلالة ايداع منعقد اولور
كذلك بركسه متاعنى برشخصك ياننده برشى سويلميه رك براغوب

اول شخص دخی مقارن رضا اولور صورتده سکوت ایلسه ایداع دلالة منعقد اولور

مثلا

برکسه خانه داخل اولدقده خانجی یه حیوانمی نره یه بغلیه یم دیوب خانجی دخی شورایه بغله دیمکسه اورایه بغلاسه دلالة خانجی قبول ایتمش اولور

٧٧٠ ماده

ایجاب وقبول عاقدینك مكاتبه‌سی ودلسزك اشارت معهوده‌سیله اولور

(فصل ثانی)

(ودیعه نك شرائطی بیاننده در)

٧٧١ ماده

ودیعه نك وضع یده قابل وقبضه صالح مال اولمسی شرطدر بناءعلیه دکزه باطمش اولان مالی ایداع صحیح دکلدر

٧٧٢ ماده

مودع وصاحب ودیعه‌نك عاقل اولملری شرطدر

بناء علیه مجنون وصبی غیرممیزك آخره ایداع وآخردن ودیعه‌یی قبول ایتملری صحیح دکلدر

٧٧٣ ماده

مودع وصاحب ودیعه نك بالغ اولملری شرط دکلدر

بناء علیه مأذون اولیان صبیٔ ممیزك آخره ایداع وآخردن ودیعه یی قبولی صحیحدر

(باب ثانى)

(وديعه نك احكامى بياننده در)

ماده ٧٧٤

وديعه نك حفظى مودع اوزرينه لازمدر

ماده ٧٧٥

وديعه نك حفظنده اول وديعه نك امثالى نه كونه حفظ اولنور سه اولوجهله حفظ اولنمسى لازمدر

بناء عليه نقود ومجوهرات مثللو مالى آخور وصمانلق كبى محللرده حفظ ايتمك حفظده تقصيردر

ماده ٧٧٦

وديعه يى صاحبنك طلبنده رده مانع برشى اولمدقجه رد و تسليم ايتمك لازمدر

ماده ٧٧٧

عقد وديعه يى فسخه عاقدينندن هر بريننك هرنه وقت ديلرسه صلاحيتى واردر

ماده ٧٧٨

وديعه يى تسليمده مكان ايداع معتبردر

مثلا استانبولده ايداع اولنان متاعك استانبولده تسليم اولنور ادرنه ده تسليمه مودعه جبر اولنماز

ماده ٧٧٩

وديعه مودع يدنده امانتدر

بناء علیه مودعك تعدی وتقصیری بولنمدیغی حالده هلاك اولان ودیعه حقنده ضمان بوقدر

٧٨٠ ماده

مودع ودیعه یی بالذات كندوسی حفظ ایتدیكی كبی امناسندن برینه دخی ویروب حفظ ایتدیره بیلور

٧٨١ ماده

مكان ودیعه یی مستولی و محیط اولان حریق وبونك مثللو معذرتك وقوعنده مودع امناسندن برینی بوله مدیغی حالده ودیعه یی هركیمه اولسه تسلیم ایده بیلور بو صورتده مودع حریقك زوالندن صكره ودیعه یی استرداد ایتمیوب ده ید اجنبیده تلف اولسه ضمان لازم كلور

٧٨٢ ماده

مودعك آخره اعاره وایجار ورهن ایلمك مثللو ودیعه ده تصرفاتی صحیح دكلدر

(باب ثالث)

(عقد ایداعده واقع اولان شرطلرك احكامی بیاننده در)

٧٨٣ ماده

عقد ایداعده ذكر اولنان شرط مفید ورعایتی ممكن ایسه معتبر اولوب دكل ایسه لغو در

٧٨٤ ماده

برمتاعی ضایع اولور ایسه مودع انی ضامن اولمق شرطیله ایداع صحیح اولوب فقط شرط لغو در

٧٨٥ ماده

برمتاعی انجق صندیغی درونده حفظ ایتمك اوزره ایداع صحیح اولوب فقط شرط لغو در

٧٨٦ ماده

کذلك مودع ودیعه یی بر منزل درونده حرز وحفظده مساوی اولان اوطه لردن معین براوطه ده حفظ ایتمك شرطیله ایداع صحیح اولوب انجق شرط لغودر

صورت مزبوره ده حفظه تخصیص اولنان اوطه حرز وحفظده سائرلردن زیاده ایسه شرط معتبر اولمغله مودعك رعایت ایتمسی لازم کلور

مخالفت ایدرایسه ضامن اولور

٧٨٧ ماده

متعدد منزللردن برینی حفظه تخصیص ایله وقوعبولان شرط اعتبار ولغوینده تعیین اوطه ایله واقع اولان شرط کبیدر

٧٨٨ ماده

ودیعه یی فلان منزلکده حفظ ایله آخر منزلده حفظ ایلمه دیو صاحب ودیعه شرط ونهی ایتمش ایکن مودع اول منزلده حفظ ایتیوب من غیرضرورة اول منزلدن حفظده دون اولان منزله وضع ایتدکده ودیعه ضایع اولسه مودع ضامن اولور

(باب رابع)

(ضمان ودیعه یی موجب اولان اسباب بیانده در)

٧٨٩ ماده

ودیعه مثلیاتدن ایسه مثلی قیمیاتدن ایسه ضمانی موجب شیئك وقوعی کونی اولان قیمتی ضمان لازم کلور

مثلی وقیمی یه متعلق بحث کتاب البیوعده بیان اولنمشدر

۱۹۰ ماده

مودع ودیعه‌یی رد وتسلیمی ممکن ایکن بعد الطلب صاحبنه تسلیم ایتمیوب ده هلاك اولسه ضمان لازم كلور

مثلا بر کیمسه نزدنده ودیعة اولان نقود موجوده‌یی صاحبی طلب ایتدکده ویرمیوب ده ضایع اولسه اول نقودی ضامن اولور

۷۹۱ ماده

مودع ودیعه‌نی صاحبنك طلبنده خوف نفس یاخوف مال کبی مانع رد اولور برشی موجود اولدقده اول مانعك زوالی معلوم اولمدقجه مودعك رد وتسلیمدن امتناعه صلاحیتی واردر

مثلا بر کمسه نزدنده ودیعه اولان قلیجی صاحبنك طلبیله تسلیم ایتدکده او قلیج ایله کندویی ویا آخر کیمسه‌یی اوراجقی عندنده متحقق اولسه شو سوء قصدك زوالی معلوم اولمدقجه رددن امتناع ایده بیلور

۷۹۲ ماده

صورت مذکوره‌ده قلیج شو حالده اول کمسه‌نك تعدی وتقصیری اولمدیغی حالده ضایع اولسه ضمان لازم کلمز اما اول سوء قصدك زوالی معلوم اولدقده قلیجی صاحبنه رددن امتناعه صلاحیتی اولمامغله رد ایتمیوب ده ضایع اولسه قیمتنی ضامن اولور

۷۹۳ ماده

بر کمسه بر مدیونك آخره دین اقراری مشتمل اولوب اول مدیوندن ودیعه اخذ ایتمش اولدیغی تمسکی بالطلب اول مدیونه رد ایتدیکی حالده کتم واخذ ایده‌جکی معلوم اولدقده تمسکی امساك واول مدیوندن منعه صلاحیتی واردر

اما اول مدیوندن دینی اقرار ایده‌جکی معلوم اولدیغی صورتده تمسکی مدیوندن منعه صلاحیتی یوقدر

٧٩٤ ماده

مودعك اول تمسكى تمسك نامنه اولان كمسه يه ويرمكه صلاحيتى يوقدر

٧٩٥ ماده

صورت مذكوره ده تمسك نامنه اولان كمسه دعوايه قيام ايتدكده درونده اسملرى محرر اولان شهود كندى اسملرينى كورمدكجه اداء شهادتدن امتناع ايتدكارى حالده طرفندن تمسكى انجق شهوده كوسترمكه مودعه امر اولنور

٧٩٦ ماده

مودع حفظنده اولان وديعه نك حالنى كمسه يه بيان ايتميوب ورثه سنك دخى اول وديعه يى بيلدكارينى بيلديرمكسزين فوت اولدقده وديعه عيناً موجود اولمسه مجهلا فوت اولمش اولمغله تركه سندن ضمان لازم كلور

٧٩٧ ماده

مودع وديعه يى مجهلا ديونى تركه سندن زياده اوله رق فوت اولوب وديعه بعينها موجود اولمسه صاحبى تماماً قيمتنى الميوب غرماده داخل اولور اما تركده عيناً موجود ومثبت اولان وديعه يه صاحبى احق اولوب اكا سائر غرماء داخله ايده مز

٧٩٨ ماده

مودعه جنون عارض اولوب صحو وافاقتندن مأيوس اولندقده قبل الجنة اخذ ايتمش اولديغى وديعه عيناً موجود اولمسه صاحبى معتبر بر كفيل كوستررك مجنونك مالندن تضمينه صلاحيتى واردر

٧٩٩ ماده

مودعك وديعه حقنده وقوع بولان تعديسى ايله ضمان لازم كلور

مثلا بر كمسه كندوده وديعه اولان اقچه يى اموريته صرفله استهلاك ايتدكده اول اقچه يى ضامن اولور

٨٠٠ ماده

مودع وديعه يى صاحبنك اذنى اولمقسزين استعمال ايتديكى حالده هلاك اولسه ضمان لازم كلور

۸۰۱ ماده
بر کمسه کندویه ایداع اولنسان بارکیری بلااذن استعمال ایتمکله قیمتنه نقصان طاری اولدقده انجق نقصان قیمتنی ضامن اولور

۸۰۲ ماده
مودع ودیعه‌یی بلااذن امینی اولمیان کمسه‌یه ایداع وتسلیم ایدوب بعدالمفارقه اول کمسه یدنده تعدی وتقصیری اولمیه‌رق هلاك اولدقده آخر کمسه یه نسنه ترتب ایتمیوب مودع اوله ضمان لازم کلور اماقبل المفارقه هلاك اولدیغی صورتده ضمان یوقدر

۸۰۳ ماده
مودع ودیعه‌یی بلااذن آخر کمسه‌یه اعاره وتسلیم ایتدکده ودیعه آخر کمسه یدنده تعدی وتقصیری اولمقسزین هلاك اولدقده ضمان انجق مودعه لازم کلور

۸۰٤ ماده
بر کمسه کندویه ایداع اولنان بارکیری بلااذن آخره اعاره وتسلیم ایدوب آخر کمسه دخی برمدت استعمال ایتمکله قیمتنه نقصان طاری اولسه نقصان قیمتنی انجق مودع ضامن اولور

۸۰٥ ماده
مودع نزدنده اولان ودیعه‌یی بلااذن آخره ایجار وتسلیم ایدوب آخر کمسه یدنده هلاك اولدقده ضمان انجق مودعه لازم کلور

۸۰٦ ماده
مودع حفظنده اولان ودیعه‌یی بلااذن آخره رهن وتسلیم ایدوب آخر کمسه یدنده هلاك اولسه مودعه ضمان لازم کلور

۸۰۷ ماده
مودع ودیعه‌یی دیکر مال ایله قارشدیروب تمییزنده عسرت وکوجلك اولسه ضمان لازم کلور اما سهولتله تمییزی ممکن اولدیغی صورتده ضمان لازم کلمز
مثلا برکمسه کندوده ودیعه اولان بغدایی دیکر بغدای ایله قارشدیرسه اول بغدایی ضامن اولور اما امانت التونی بیاض اقچه ایله قارشدیرسه ضمان لازم کلمز

۸۰۸ ماده

مودعك قبضنده اولان وديعه‌يي آخر كسه بلا اذن ديگر مال ايله قارشديروب تميزنده عسرت اولسه ضمان انجق آخر كمسه‌يه لازم كلور

۸۰۹ ماده

مودعك يدنده ايكن صنعي اولميه‌رق ديگر مال ايله قاريشان وديعه حقنده ضمان يوقدر
مثلا برصندوق درونده امانت كيسه دلنوب ايچنده اولان بياض اقچه ديگر بياض اقچه ايله قارشسه ضمان لازم كلمز
فقط مودع وصاحب وديعه اول اقچه‌ده حصه‌لري مقداري شريك اولورلر

۸۱۰ ماده

سمسار اولان كسه صاتديغي اموالك ثمنلريني بربره قارشدروب عادت بلده دخي بو وجهله جاري ايسه ضمان لازم كلمز
اما عرف بلده‌يه مخالف اولوب تميزنده دخي عسرت اولديغي صورتده ضمان لازم كلور

۸۱۱ ماده

مودع اميني اولان برشخص معينه وديعه‌يي تسليمدن ممنوع ايكن وديعه‌يي اول شخصه ويروب بعد المفارقه يدنده هلاك اولدقده اول شخص وديعه‌يي حفظه غير مقتدر ايسه ياخود مقتدر اولوبده مودعك حفظه مقتدر آخر اميني موجود ايسه ضمان لازم كلور
اما اول شخصدن بشقه حفظه مقتدر اميني موجود دكل ايسه ضمان لازم كلمز
مثلا بر كسه كندوده وديعه اولان باركيري اميني اولان برخاتونه تسليمدن صاحبي منع ايتدكدن صكره آخر اميني موجود ايكن باركيري اول خاتونه ويروب بعد المفارقه هلاك اولسه قيمتني ضامن اولور

٨١٢ ماده

كذلك بركسه كندويه ايداع اولنان بار كيرى امناسندن معين برخادمنه تسليمدن ممنوع اولدقده نصكره آخر امين خادمى موجود ايكن بار كيرى ممنوع اولان خادمه ويروب بعد المفارقه يدنده هلاك اولسه قيمتنى ضامن اولور

اما امناسندن آخر امينى موجود دكل ايسه ضمان لازم كلمز

٨١٣ ماده

مودع بر محله كيدر اولدقده سفردن ممنوع اولميوب طريق دخى مخوف دكل ايسه ياخود منع وخوفدن برى يا ايكيسى بردن متحقق اولوب انجق مودع اول محله سفر ايتمكه مضطر ايسه ياخود سفرى موجب اضطرارى اولميوب فقط كيده جكى محل مسافهٔ قريبه ايسه ياخود بعيده يعنى اوچ كونلك يول اولوب انجق مودعك مكان ايداعنده وديعه يى حفظه مقتدر امينى موجود دكل ايسه وديعه يى برابر كوتوره بيلور وكندينك حالده وديعه تلف اولدقده ضمان يوقدر

اما شروط مذكورهنك كليسى يا بعضيسى بولنمديغى حالده سفر ايدوب وديعه دخى تلف اولسه ضمان لازم كلور

مثلا بركسه نزدنده امانت اولان متاع ايله براسفردن ممنوع اولوب سفرى موجب ضرورتى دخى يوغيكن مسافهٔ بعيده محله كيدوب اول متاع ضايع اولسه ضمان لازم كلور

٨١٤ ماده

مودع امانت اقچه يى بلا اذن آخره اقراض وتسليم ايدوب صاحبى مجيز اولمسه اول اقچه يى ضامن اولور .

٨١٥ ماده

مودع امانت اقچه ايله صاحبنك آخره اولان دينني ادا ايتدكده صاحبى راضى اولمسه اول اقچه يى ضامن اولور

٨١٦ ماده

امانت حيوان مريض اولوب مودعك امريله اكا آخركسه معالجه ايدوب علاجدن تلف اولسه صاحبى مخير اولوب ديلرسه مودعه ديلرسه علاج ايدن كسه يه تضمين ايده بيلور

٨١٧ ماده
معالجه ایدن کمسه یه تضمین ایتدیکی صورتده اول حیوان مودعك مالی اولمدیغنی معالجه ایدن کمسه نك معلومی دکل ایسه اول دخی مودعه رجوع ایده بیلور

اما مودعك مالی اولمدیغنی بیلورکن معالجه ایتمش ایسه رجوع ایده مز

٨١٨ ماده
ایداعی غیر موقت اولان ودیعه ده مودعك فعلیله واقع اولان تعدینك زوالیله ضمان زائل وساقط اولور

اما ایداعی موقت اولوب وقتی حلول ایتدکدنصکره واقع اولان تعدیسی بعد الزوال ودیعه هلاك اولسه ضمان ساقط اولماز

مثلا بر کمسه کندو دهبلانو قیت ایداع اولنان متاعده واقع اولان استعمالنی ترك ایتدکدنصکره متاع ضایع اولسه ضمان لازم کلمز

کذلك وقت عقددن اعتبارا برآی تمامنه دکین ایداع اولنان متاعده آی تمامندن صکره واقع اولان استعمالنی بعدالترك اول متاع ضایع اولسه ضمان لازم کلور

٨١٩ ماده
مودعك قوایله واقع اولان تعدینك زوالیله هر حالده ضمان زائل وساقط اولماز

مثلا بر کمسه امانت بر مالی صاحبنك طلب ایتدیکی مجلسده اکا تسلطندن خوف اولنمه جق کمسه حاضر دکل ایکن اول مال نزدنده صاحبی ایچون امانت ایدوکنی بعد الانکار ضایع اولوب مؤخرا اول مال صاحبی ایچون نزدنده امانت ایدوکنی اقرار واعتراف ایتمکله ضماندن تبریهٔ ذمت ایده مز

صورت مزبوره ده قیمیتدن اولوب ضایع اولان ودیعه نك معلوم

اولدیغی حالده یوم انکارده اولان قیمتنی اولمدیغی صورتده یوم ایداعده اولان قیمتنی مودع ضامن اولور

٨٢٠ ماده

مودع امانت مالك بعضیسنی ویرمك اوزره تهدید وتخویف اولنوب ویرمدیکی حالده تلف نفس یااتلاف طرف یاخود امانت مالك جمله سنی اخذدن حذر ایتدکده بعض مالی ویرسه ضمان لازم کلمز

اما حبس یاقید وبند یاخود کندی مالندن اوله رق قدر کفایه دن زائدینی اخذدن خوف ایدوب ویردکده مقدار مدفوعی ضامن اولور

٨٢١ ماده

ودیعه مودع یدنده نهب وغارت اولندقده مودعه ضمان لازم کلمز صورت مذکوره ده غارت ایدن کسه ایله مودعك حق خصومتی واردر

٨٢٢ ماده

صاحب ودیعه فوت اولوب مودع ودیعه یی وارثه تسلیم مراد ایتدکده حاکمه مراجعت ایدر

٨٢٣ ماده

صاحب ودیعه هرنه ویرمش ایسه موجود اولدیغی حالده انی آلور

٨٢٤ ماده

مودع یدنده برنوع امانت اقچه کاسد اولوب عینا قائم اولدقده عینی تسلیم لازم کلور

صورت مذکوره ده اقچه نك صاحبی مجرد مودع یدنده کاسد اولمغله التون یاکششدن قیمتیله مودعی تضمینه صلاحیتی یوقدر

اما مودع امانت اقچه يى بعد الاستهلاك كاسد اولدقده يوم استهلاكده التون يا كمشدن اولان قيمتنى ضامن اولور

٨٢٥ ماده

غائب اولان صاحب وديعه نك اوزرينه نفقه سى واجب اولان كسه يى مودع يدنده وديعه اولان اقچه ايله انفاقده حاكمه مراجعت ايدر اكر بلا مراجعت صرف ايدرسه ضامن اولور

٨٢٦ ماده

وديعه نك نفقه سى ومؤنت ردى ونقلى جائز اولان محله اجرت نقليه سى صاحبنه عائددر

٨٢٧ ماده

مودع نفقه يه محتاج اولان وديعه يى صاحبى غائب اولدقده ايجارى ممكن ايسه رأى حاكمله آخره ايجار ايدوب حاصل اولان اجرتدن انفاق ايدر

اما ايجارى غير ممكن ايسه رأى حاكمله ابتدا ياخود اوچ كون قدر كندى ماليله انفاق ايدوب صاحبى ظهور ايتمديكى حالده كذلك آخره بيع وثمننى الوب حفظ ايدر ومالندن مقدار مصروفيله صاحب وديعه يه رجوع ايدر

اما اذن حاكم اولمقسزين وقوعبولان مصروفيله صاحبنه رجوع ايده مز

٨٢٨ ماده

مودع صاحبى غائب اولوب حيات ومماتى معلوم اولميان وديعه يى صاحبنك فوتى وورثه سى تبين ايدنجيه دكين حفظ ايدر

٨٢٩ ماده

مودع وديعه يى صاحبى خانه سنه وعيالنده اولان بركمسه يدينه تسليم ايتدكدن صكره صاحبنه قبل الوصول ضايع اولسه ضمان لازم كلمز

٨٣٠ ماده
كوند زلرى بر يرينه حفظده معاونتلرى معتاد اولان اهل سوقدن بر كمسه امانت متاعى كندو متاعيله دكانى درونته وضع ونهارا دكانى اچيق براغوب طشره چيقدقده امانت متاع ضايع اولسه ضمان لازم كلمز

٨٣١ ماده
مودع امانت متاعى دكاننده پيشتخته اوزرنده براغوب وبانى اوزر بنه ياتوب او يودقده متاع ضايع اولسه ضمان لازم كلور
اوتورديغى يرده اويوسه ضمان لازم كلمز

٨٣٢ ماده
مودع امانت مالى لاجل الحفظ باشى التنه قويوب ايومغله متاع ضايع اولسه ضمان لازم كلمز

٨٣٣ ماده
مودع حريق وقوعنده وديعه يى ديكر محله نقله مقتدر ايكن نقل ايتميوب محترق اولسه ضمان لازم كلور

٨٣٤ ماده
وديعه نك فسادندن خوف اولنوب صاحبى دخى غائب اولدقده مودعك انى اذن حاكمله صاتمغه صلاحيتى واردر
بو صورتده ثمنى يدنده امانت قالور
اما صاتميوب يده محافظه ايتمك دخى جائزدر
وصاتمديغى حالده فساده كتسه ضمان لازم كلمز
واكر حاكمك اذنى اولمقسزين صاتار ايسه قبل الفساد حاكمه وصول ممكن ايسه ضامن اولور ممكن دكل ايسه ضامن اولماز

٨٣٥ ماده

ودیعه وقت صیفده کوه‌لنمکه مستعد اولسه مودع انی بر یره سرویده هوا ایله تبرید ایتمامکله کوه‌لنوب فساده کتسه ضمان لازم کلمز

٨٣٦ ماده

مودع ودیعه درونده موضوع اولان برمتاعی اونودوب ودیعه ایله برابر صاحبنه تسلیم ایدوب صاحب ودیعه دخی مطلع اولدقدنصکره یدنده ضایع اولسه صاحب ودیعه اول متاعی مودع ایچون ضامن اولور اماقبل الاطلاع ضایع اولسه ضمان لازم کلمز

(باب خامس)

(مودع وصاحب ودیعه‌نك تعددی صورتنده)
(جریان ایدن احکام بیاننده در)

٨٣٧ ماده

مودع ایکی کسه‌نك برمجلسده بشقه بشقه کندویه ایداع وتسلیم ایتدکاری برمقدار اقچه‌دن برینك کندی اقچه‌سنی آخرك غیابنده تسلیمه صلاحیتی واردر

٨٣٨ ماده

ایکی کسه بینلرنده مشترك مالی برکسه‌یه معا ایداع وتسلیم ایتدکلرنده اول مال مثلیاتدن ایسه مودع صاحبلرندن برینك حصهٔ معلومه‌سنی آخرك غیابنده اذن حاکم اولمقسزین ردوتسلیم ایده‌بیلور
امااول مال قیمیاتدن ایسه احدهمانك حصه‌سنی آخرك غیابنده دفع وتسلیم ایده‌مز

٨٣٩ ماده

قابل قسمت اولان برمالی ایکی کسه‌یه ایداع وتسلیم اولندقده بینلرنده مناصفهٔ بعد التقسیم نصفنی بری نصف دیکرینی دخی آخری الوب حفظ ایدرلر

وهر بری کندی حفظنده اولان نصف مالی آخره ویرەمز
اکر ویروبده آخرك یدنده ایکن تعدی وتقصیری اولمیەرق مالك کلیسی
تلف اولسه نصف مالی ویرن کسه ضامن اولور
والا ن کسه‌یه نسنه لازم کلمز
اما اول مال قسمته قابل اولمدیغی صورنده مناوبه ایله حفظ ایدرلر
وانلرك بکدیکره مالی تسلیم سبیله اوزرلرینه نسنه ترتب ایتمز

عن اعضاء شورای دولت سیف الدین

وکیل درس وعن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه سید خلیل

رئیس جمعیت مجله وعن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه عمر حلمی

عن اعضاء شورای دولت محمد امین

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد حلمی

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد خلوصی

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه علی

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه عیسی روحی

عن اعضاء جمعیت مجله ابن عابدین زاده علاء الدین

عن اعضاء جمعیت مجله ومدیر مکتب نواب السید یونس وهبی

مطبعۀ عامره ده طبع وتمثیل اولنمشدر
فی ١٤ جمادی الاولی سنه ١٢٨٨

﴿ فهرس كتاب البيوع ﴾

جدول صواب وخطا

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣	٨	فقهیه	فقهه
٥	٢٣	فقیه	فقهیه
٥٣	١٢	قضنه	قبضنه
٦٤	١٤	مبیع مطلق	بیع مطلق

محاطعلم عالئ وكالت پناهیلری بیورادیغی اوزره علم فقهك امر دنیایه تعلق ایدن جهتی مناكحات ومعاملات وعقوبات قسملرینه منقسم اولدیغی كبی ملل متمدنه نك قوانین اساسیه سی دخی بواوچ قسمه تقسیم ومعاملات قسمی قانون مدنی دیو توسیم اولنور فقط بو عصرلرده معاملات تجاریه پك زیاده توسع ایلمش اولدیغندن پولیچه وافلاس كبی پك چوق خصوصلرده قانون اصلیدن استثنا اولنمش و بومسائل استثنائیه بی حاوی بشقه جه برده تجارت قانوننامه سی تنظیم قلنمشدر كه خصوصات تجاریه ده معمول به اولوب جهات سائره ده ینه قانون مدنی یه مراجعت قلنیور مثلا بر محكمهٔ تجارتده تجارت قانونی حكمنجه رؤیت اولنان بردعوانك رهن وكفالت ووكالت كبی بعض خصوصات متفرعه سنده قانون اصلی یه مراجعت اولنه یور جرائمدن نشأت ایدن حقوق عادیه دعوالرنده دخی بومنوال اوزره معامله ایدیلیور

قانون مدنی یه مقابل دولتعلیه ده قدیما وحادثاپك چوق قوانین ونظامات یاپلمشدر واكرچه بونلر كافهٔ معاملاتك فصل وتسویه سنه كافی دكل ایسه ده علم فقهك معاملات قسمی بوخصوصده اولان احتیاجاته كافی ووافیدر ودعاوینك شرع وقانونه حواله سنجه بعض مشكلات كورلمكده ایسه ده تمیز حقوق مجلسلری حكامك تحت ریاستلرنده بولنه رق امور شرعیه بی شرعا رؤیت ایتدكلری كبی مجالس تمیزده نظاما رؤیت اولنان ماده لر دخی انلرك معرفتیله فصل و بومثللو مشكلر حل اولنمقده در شوقدر كه قوانین ونظامات ملكیه نك اصل ومرجعی علم فقه اوله رق نظاما رؤیت اولنان موادك دخی نیجه خصوصات متفرعه سی مسائل فقهیه یه تطبیق ایله فصل وحسم اولنه كلوب مجالس تمیز اعضاسی ایسه مسائل فقهیه یه مطلع اولمدقلرندن كویا حاكم افندیلر قوانین ونظامات موضوعه نك خارجنده اوله رق مرافعاتی استدكلری قالبه دوكه بورلر نظریله باقوب برطاقم سوء ظنلره ذهاب ایله كفتكویه باعث اوله یورلر

دولت علیه نك تجارت محكمه لرنده دخی تجارت قانوننامهٔ همایونی دستور العمل اولوب دعوانك تجارته تعلق ایتمیان خصوصات

متفرعه سنده عظیم مشکلات چکلمکده در شویله که اوروپا قانونلرینه مراجعت اولنه چونکه بونلر بااراده سنیه موضوع قوانین اولمدیغندن محاکم دولتعلیه ده مدار حکم اوله ماز شرعه حواله اولندقده دخی محاکم شرعیه اویله خصوصات متفرعه ده مرافعه یی اساسندن طوتمغه مجبور اولور حالبوکه ایکی محکمه نك اصول محاکه سی اساساً مختلف اولدیغندن بالطبع ایشده چتاللق پیدا اولدیغی جهتله بویله خصوصاتده محاکم تجارتدن محاکم شرعیه یه مراجعت ایدیله میور محاکم تجارت اعضاسی کتب فقهیه یه مراجعت ایتسون دینلورسه بودخی قابل دکلدر زیرا فن فقهیه انتساب خصوصنده اهلردخی مجالس تمییز اعضاسیله هم حالدر

علم فقه ایسه بر بحر بی پایان اولوب بوندن درر مسائل لازمه یی استنباط ایله حل مسئله ایده بیلمك خیلیدن خیلی مهارت وملکه یه موقوفدر علی الخصوص مذهب حنفی اوزره طبقات متفاوته ده پك چوق مجتهدلر کلوب اختلافات کثیره وقوع بولمش وفقه حنفی فقه شافعی کبی تنقیح ایدیله میوب پك متشعب ومتشتت اولمشدر ایشته بو جهله اقوال مختلفه ایچنده قول صحیحی تمییز ایله حوادثك اکا تطبیقنده عظیم عسرت واردر قالدیکه تبدل اعصار ایله عرف وعادته مبتنی اولان مسائل فقهیه دخی تبدل ایدر مثلا قدمای فقها عندنده اشترا اولنه جق خانه نك براوطه سنی کورمك کافیدر ومتأخرین عندنده هر اوطه سنی کورمك لازمدر بوایسه عن دلیل براختلاف اولمیوب بلکه انشاأت حقنده عرف وعادتك اختلافندن نشأت ایتمشدرکه مقدما خانه لرك هر اوطه سی بر طرز اوزره یاپیله کلدیکندن براوطه سنی کورمك سائرینی کورمکدن مغنی ایمش موخراً خانه لرك اوطه لری مختلف یاپلمق عادت اولدیغندن هر اوطه سنی کورمك لازم کلمشدر حقیقت حالده لازم اولان کیفیت ایسه مقصد شرایه کوره رعلم کافی حاصل ایتمکدن عبارت اولمسیله اصل قاعدهٔ شرعیه تغییر ایتیوب فقط بونك حوادثه امر تطبیقی تبدل احوال زمان ایله تبدل ایدیور بو مثللو اختلاف زمانی ایله اختلاف برهانی بیننی فرق وتمییز ایتمك دخی خیلی دقته محتاجدر

مسائل فقهیه‌یی احاطه ایله غورینه اطلاع ایسه پك كوچدر ووارانق مسائل فقه حنفی‌یی جمع واحاطه ایتك اوزره عصرلك فقها وفضلاسی جمع ایدیله‌رك تاتارخانیه وفتاوای جهانگیریه كبی كتابلر تألیفنه همت اولنمش ایسه ده ینه بالجمله فروع فقهیه واختلافات مذهبیه حصرواحاطه ایدیله مامشدر

وفی الواقع كتب فتاوی حوادثك قواعدفقهیه‌یه تطبیقنه دائر ویرلمش اولان فتوالری حاوی مؤلفات دیمك اولوب حالبوكه بونجه عصرلردنبرو سادات حنفیه طرفندن ویرلمش اولان فتاوانك جمع واحاطه‌سی نقدر دشوار اولدیغی محتاج بیان دكلدر بناء علیه (ابن نجیم) برطاقم قواعد ومسائل كلیه‌یی جمع ایدرك بونلرك تحتنده فروع فقهیی علی وجه الاحاطه درج ایتمك یولنده بركوزل چغر اچمش ایسه ده اندن صكره‌كی عصرلرك عالم وفقیه یتشدرمك یولنده اولكی سماحتی كوریله مدیكندن انك اثرینه اقتفا ایله اچمش اولدیغی چغری شاهراه ایده بیله جك ذاتلر ظهور یله بو یولده بذل جهد ایتلرینه مساعد اولمامشدر وشمدی ایسه هرطرفده علوم شرعیه ده مهارتلو ذواته ندرت كلدیكندن محاكم نظامیه ده لدی الایجاب كتب فقهیه‌یه مراجعتله حل شبهه ایده بیله جك اعضا بولندرمق شویله طورسون ممالك محروسه ده كائن بوقدر محاكم شرعیه‌یه كافی قضات بولمق مشكل اولمشدر

بناء علی ذلك اختلافاتدن عاری ویالكز اقوال مختاره‌یی حاوی اولمق اوزره معاملات فقهیه دائر سهل المأخذ بركتاب یاپلسه هركس قولایلقله مطالعه ایدرك معاملاتنی اكا تطبیق وبویله مضبوط بركتاب اولدیغی حالده نائب افندیلره عظیم فائده‌سی اوله جغی كبی مجالس نظامیه اعضاسیله امراداره ده بولنان مأمورین دخی بالمطالعه مسائل شرعیه‌یه انتساب ایله لدی الایجاب ایشلرینی وسعلری مرتبه شرع شریفه توفیق ایدرلر وهم محاكم شرعیه ده معتبر مرعی وهمده مجالس نظامیه ده حقوق دعوالری ایچون قانون وضعندن مستغنی اولور مطالعه سنه مبنی اویله براثر جلیلك وجوده كلمسی خیلی وقتدنبرو آرزو اولنور بركیفیت

اولوب حتی بونك ایچون مجلس تنظیمات دائره سنده برجمعیت علمیه تشکیل ایدلمش وخیلیجه مسائل یازلمش ایکن حیز فعله کلهمیوب بودخی (الامور مرهونة باوقاتها) حکمنجه تأسیسی اهم اولان برچوق مواد خیریه کبی مغبوط اعصار اولان عصر محاسن حصر همایونه قالمشدر

موفقیت جلیلهٔ حضرت پادشاهی ثمرهٔ فیض بهره سی اوله رق مشاهد اعین افتخار اولان بونجه آثار حسنه صره سنده بودخی حصوله کلمك اوزره علم فقهدن عصرك احتیاجاتنه کوره روزمره ظهوره کلان معاملاتك تطبیقنه کافی اوله بیله جك اوله رق برأثر خیرك وجوده کتورلمسی امر اهمی عاجزلرینه حواله بیورلمش اولدیغندن برموجب ارادهٔ علیه دیوان احکام عدلیه دائره سنده بالاجتماع فقهك معاملات قسمندن کثیر الوقوع ومعاملات عصره کوره بدیهی اللزوم اولان مواد حقنده سادات حنفیه نك اقوال معتبره سی جمع ایدیله رك متعدد کتابلره تقسیم واحکام عدلیه اسمیله توسیم اولنمق اوزره برمجله ترتیبنه بالابتدار مقدمه سیله کتاب اولی ختام بوله رق برنسخه سی ذات حقایق ایات حضرت فتوی پناهی یه ویرلدیکی کبی علم فقهده مهارت ومعلومات کافیه سی اولان دیکر بعض ذوات فخامه دخی برر نسخه سی بالاعطا اولنان اخطارات اوزرینه تعدیلات لازمه اجرا اولندقدن صکره تبییض ایله حضور حقایق ظهور وکالتپناهیلرینه عرض اولندی بونك لسان عربی یه نقل وترجمه سی دردست اولدیغی کبی دیکر کتابلر دخی جمع وتألیف اولنمق اوزره در

بالمطالعه محاطعلم عالی بیورلور که مقدمه نك ایکنجی مقاله سی (ابن نجیم) ایله انك مسلکنه سالك اولان فقهانك جمع ایلدکلری قواعد فقهیه در اوت حکام شرع برنقل صریح بولمدقجه یالکز بونلرله حکم ایده مز لکن مسائل فقهیه نك انضباطنه کلی فائده لری اوله رق ارباب مطالعه مسائلی ادله سیله ضبط ایتمش اولورلر ومأمورین سائره یه هر خصوصده مرجع اوله بیلور وبونلرله برآدم معاملاتنی مهماامکن شرعه توفیق وتقریب ایده بیلور بناء علیه کتاب یاخود باب عنوانیله

یازلمیوب مقدمه‌یه درج اولنمشدر کتب فقهیه ده اکثریا مسائل ایله مبادی مخلوط اوله‌رق ذکر اولنمش ایسه ده بو مجله ده هر کتابه متعلق اولان اصطلاحات اول کتابك مقدمه‌سی اولمق اوزره ذکر اولنه‌رق مسائل ساذجه ترتیب اوزره یازیلوب فقط بو مسائل اساسیه‌یی ایضاح ضمننده مثال اوله‌رق کتب فتاوادن برخیلی مسائل درج وعلاوه اولنمشدر

فی زماننا جریان ایدن اخذ واعطا اکثریا بعض شرائطه مربوط اولوب مذهب حنفیده ایسه صلب عقد ده درمیان اولنان انواع شرائطك اکثری بیعی مفسد اولدیغی جهتله کتاب البیوعك اك مهم مبحثی (بیع بالشرط) فصلی اوله‌رق جمعیت عاجزانه مزجه پك چوق بحث ومناظره‌یی موجب اولدیغندن مباحثات جاریه نك خلاصه سی بروجه آتی ایراد اولنمق مناسب کورلمشدر

(بیع بالشرط) حقنده اکثر مجتهدینك اقوالی یکدیکره مخالفدر مذهب مالکیده مدت جزئیه ایچون ومذهب حنبلیده علی الاطلاق بایع کندوسی ایچون مبیعده منفعت مخصوصه شرط ایده‌بیلور لکن بایعده بو صلاحیت اولوبده مشتری طرفنده اولمامسی رأی وقیاسه مخالف کورینور امام اعظم رحمة الله علیه حضرتلریله هم عصر اولوبده مؤخرا اتباعی منقرض اولان مجتهدلردن (ابن ابی لیلی) ایله (ابن شبرمه) رحمة الله علیهما حضرتلری دخی بو خصوصده یکدیکره ضد تام اوله‌رق بر رأیده بولنمشلردر شویله که ابن ابی لیلی عندنده علی العموم بیع وشرط فاسد وابن شبرمه عندنده علی الاطلاق هم بیع جائز وهمده شرط جائزدر

مذهب ابن ابی لیلی (المسلمون عند شروطهم) حدیث شریفنه مباین کورینور ابن شبرمه مذهبی بو حدیث شریفه تمامیله موافق ایسه ده بایع ومشتری اجراسی جائز وقابل اولمیان شرطلر درمیان ایده بیلوب شرطه رعایت ایسه بقدر الامکان اولمق فقها عندنده مسلماتدن اولمسیله شرطه

رعایت مسئله سی تخصیص واستثنا قبول ایدر برقاعده در بناء علی ذلك مذهب حنفیده برطریق متوسط اتخاذ اولنه‌رق بیعك شرائطی جائز و (مفسد) و (لغو) دیو اوچ قسمه تقسیم اولنمشدر شویله که عقد بیعك مقتضاسندن اولمیوب یاخود مقتضای عقد بیعی تأیید ایتمیوب ده احد طرفینه نافع اولان شرط مفسد واکا معلق اولان بیع فاسد اولور و برطرفه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح وشرط لغودر زیرا بیع وشرادن مقصد تملیك وتملك خصوصی یعنی بلا مانع ومزاحم مشترینك مبیعه وبایعك ثمنه مالك اولمسی کیفیتیدر حالبوکه برطرفه نافع اولان شرطك اجراسنی اوطرف طالب وطرف آخراندن هارب اوله‌رق منازعه‌یه مؤدی اوله‌بیلور بوصورتده ایسه عقد بیع تمام اولمامش دیمك اولور فقط عرف وعادت منازعه‌یی قاطع اولدیغندن علی الاطلاق شرط متعارف ایله بیع تجویز اولنمشدر

معاملات تجاریه بروجه مشروح ذاتا مستثنی برحالده اولوب اصنافك اکثرینده دخی بر معاملهٔ متعارفه تقرر ایتدیکنه وعرف طاری دخی معتبر اولدیغنه نظرا فسادی موضوع بحث اوله‌جق یالکز برطاقم متفرق ومتشتت الش ویرش ایدنلرك خارج ازعرف وعادت ایتدکاری شرطلر قالوب بونلرك دخی چندان ذکری وبحث کوتورر بری اولمدیغندن معاملات عصرك تیسیری ایچون مذهب حنفینك خارجنده اوله‌رق ابن شبرمه مذهبنك اختیاری مناسب کورلمیوب سائر فصللرده اولدیغی کبی باب اولك دردنجی فصلنده دخی مذهب حنفی اوزره بیعی مفسد اولمیان شرطلرك بیانیله اکتفا اولنمشدر

الحاصل بومجله‌ده مذهب حنفینك خارجنه چیقلمیوب مواد مندرجه‌سنك اکثری الحالة هذه فتواخانه‌ده معتبر ومعمول به اولدیغی جهتله بونلر حقنده بحثه لزوم کورلمز فقط ینه فقهای حنفیه‌دن بعض فحول ائمه‌نك اقوال معتبره‌سی ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولاق حسبیله اختیار اولنمش ایدوکندن بونلرك مآخذ مقبوله واسباب موجبه‌سی بروجه آتی بیان اولنور

بوز طقسان بدنجی وایکی یوزبشنجی ماده لر موجبنجه معدوملك بیعی
صحیح دکلدر حالبوکه کل وانکنار کبی شکوفه وسبزه ومیوه محصولاتی
متلاحق الورود اوله‌رق بعض افرادی ظهور ایتمدن دیکر بعض افرادی
حصوله کلوب یکراولدیغی جهتله اکثریا بومثللولرك ظهور ایتمش وایده‌جك
اولان محصولاتی طوپدن اوله‌رق صاتلمق عرف وعادت اولمشدر وبومثللو
محصولاتده موجوده تبعا معدومك دخی برابر اوله‌رق طوپدن صاتلمسنی (امام
محمد بن حسن الشیبانی) رحمة الله علیه حضرتلری استحسانا تجویز بیورمش
و (امام فضلی) و (شمس الائمة الحلوانی) و (ابو بکر بن فضل) رحمة الله
علیهم انك قولیله افتا ایتمش اولدقلرندن وناسی بومثللو عرف وعادتلرندن
چکورمك قابل اوله میوب حالبوکه معاملات ناسی فساده نسبتدن ایسه
مهما امکن صحته حمل ایتمك اولی اولدیغندن بوجهتله ده دخی قول محمد
بالترجیح ایکی یوزدنجی ماده اکا موافق اوله‌رق یازلمشدر

(صبره) مسئله سنده مثلا کیله‌سی شوقدر غروشه اولمق اوزره بر بیغین
بغدای صاتلدقده (امام اعظم) رحمة الله علیه حضرتلرینك عندنده
یالکز برکیله سی حقنده بیع صحیح اولور واما امامین رحمة الله علیهما
عندلرنده اول بیغین تماما صاتلمش اوله‌رق قاچ کیله چیقارسه اکا کوره
ثمنی ویرمك لازم کلوب معاملات ناسی تیسیر ایتمك حسبیله صاحب
هدایه کبی نیجه فقها دخی بوخصوصده انلرك قولنی اختیار ایلمش
اولدقلرندن ایکی یوزیکرمنجی ماده اول منوال اوزره تحریر قلنمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده خیار شرطك مدتی اوچ کوندن
زیاده اوله میوب امامین عندنده ایسه هرقاچ کون مقاوله اولنورسه
جائز اولدیغنه و بوخصوصده دخی انلرك قولی حال ومصلحته اوفق
کورلدیکنه مبنی اختیار اولنه‌رق اوچیوزنجی ماده‌ده مدت مطلق
اوله‌رق درج اولنمشدر

خیار نقدده دخی بو اختلاف جاری اولوب بونده مدتك اطلاقی
خصوصنده (امام محمد) علیه رحمة الصمد حضرتلری منفرد ایسه ده
مصلحت ناسه اوفق اولمق حسبیله انك قولی اختیار اولنه‌رق

اوچیوز اون او جنجی ماده ده دخی ولاں وقته قدر دیو مدت اصلا فی اوزره براغلمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده استصناعا منعقد اولان بیعدن مستصنع رجوع ایده بیلور ایسه ده امام ابو یوسف رحمة الله علیه حضرتلرینك عندنده مصنوع تعریفه موافق اولدیغی حالده رجوع ایدمز شمدی ایسه عالمده پك چوق كار كاهلر یاپیله رق بونجه طوپلر وتفنكلر وواپورلر مقوله وسپارش ایله یاپدیریله كلوب استصناع كیفیتی مصالح جسیمه جاریه دن اولمسیله مستصنعك عقد استصناعی فسخده مخیر اولمسی نیجه مصالح جسیمه یی اخلال ایده جكندن واستصناع خصوصی خلاف قیاس اوله رق عرف ناسه مبنی استحسانا مشروع اولان مسائله مقیس وعرفه مستند بر كیفیت اولدیغندن مصلحت عصره نظرا امام ابو یوسف قوانك اختیار ینه لزوم كوریله رك اوچیوز طقسان ایكنجی ماده اكا موافق اوله رق یازلمشدر

مسائل مجتهد فیهاده امام المسلمین حضرتلری هر قنغی قول ایله عمل اولنمق اوزره امر ایدر ایسه موجبنجه عمل اولنمق واجب اولدیغندن معروضات مبسوطه نزد حقایق وفد وكالت پناهیلرنده دخی قرین تصویب بیورلدیغی حالده مجله ملفوفه نك بالاسی خط همایون حضرت خلافت پناهی ایله توشیح بیورلمق بابنده

فی ٨ ذی الحجه سنه ٢٨٥ و فی ١٠ مارت سنه ٢٨٥

عن اعضاء شورای دولت سیف الدین	مفتش اوقاف همایون سید خلیل	ناظر دیوان احكام عدلیه احمد جودت
عن اعضاء شورای دولت محمد امین	عن اعضاء دیوان احكام عدلیه سید احمد حلمی	عن اعضاء دیوان احكام عدلیه سید احمد خلوصی

عن اعضاء جمعیت
ابن عابدین زاده
علاء الدین

احکام عدلیه

بر مقدمه ایله ... کتابی شاملدر

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

(مقدمه)

(ايكى مقاله يى حاويدر)

(مقالهٔ اولى)

علم فقهك تعريف وتقسيمى حقنده در

۱ ماده

علم فقه مسائل شرعيهٔ عمليه يى بيلمكدر

مسائل فقهيه يا امر آخرته تعلق ايدر كه احكام عباداتدر ويا خود امر دنيايه تعلق ايدر كه مناكحات ومعاملات وعقوبات قسملرينه تقسيم اولنور شويله كه جناب حق بو نظام عالمك وقت مقدره دك بقاسنى اراده ايدوب بو ايسه نوع انسانك بقاسنه ونوعك بقاسى تناسل وتوالد ايچون ذكور واناثك ازدواجنه منوطدر وبرده نوعك بقاسى اشخاصك عدم انقطاعيله در انسان ايسه اعتدال مزاجى حسبيله

بقادءغدا ولباس ومسكنجه امورصناعيه‌يه محتاج اولور بودخی افرادی بيننده تعاون واشتراك حصولنه توقف ايدر الحاصل انسان مدنی الطبع اولدیغندن سائر حيوانات كبی منفردا يشايه‌ميوب بسط بساط مدنيت ايله‌بكديكره معاونت ومشاركته محتاجدر حالبوكه هرشخص كندويه ملايم اولان شيئ طلب ومزاحم اولان شيئه غضب ايدر اولدیغندن بونلرده عدل ونظامك خللدن محفوظ قالمسی ايچون كرك ازدواج وكرك مابه التمدن اولان تعاون واشتراك خصوصلرنده برطاقم قوانين مؤيدهٔ شرعيه‌يه محتاج اولوركه اولكيسی فقهك مناكحات قسمی وايكنجيسی معاملات قسميدر وامر تمدنك بومنوال اوزره پايدار اولمسی ايچون احكام جزا ترتيبی لازم كلوب بودخی فقهك عقوبات قسميدر

اشبو معاملات قسمنك كثيرالوقوع اولان مسائلی كتب معتبره دن جمع ايله كتابلره وكتابلر بابلره وبابلر فصللره تقسيم اولنمق اوزره بومجله نك تأليفنه ابتدار اولنمشدر ايشته محاكمده معمول به اوله‌جق مسائل فرعيه بروجه آتی ابواب وفصولده ذكر اولنه‌جق مسائلدر انجق محققين فقها مسائل فقهيه‌يی برطاقم قواعد كليه‌يه ارجاع ايتمشلردركه هربری نيجه مسائلی محيط ومشتمل اوله‌رق كتب فقهيه ده مسلماتدن اولمق اوزره بو مسائلك اثباتی ايچون دليل اتخاذ اولنور واول امرده بوقواعدك تفهمی مسائله استيناس حاصل ايدر ومسائلك ذهنلرده تقررينه وسيله اولور بناءعلى ذلك طقسان طقوز قاعدهٔ فقهيه جمع ايله مقصوده شروعدن مقدم بروجه آتی مقالهٔ ثانيه اولمق اوزره ايراد اولنور واگرچه بونلردن بعضيسی منفردا اخذ اولندقده بعض مستثنياتی بولنور ايسه ده يكديكرينی تخصيص وتقييد ايتدكلرندن من حيث المجموع كليت وعموميتلرينه خلل كلمز

(مقالهٔ ثانیه)

(قواعد فقهیه بیانندهدر)

٢ ماده

برایشدن مقصد نه ایسه حکم اکاکوره در

یعنی برایش اوزرینه ترتب ایده جك حکم اول ایشدن مقصد نه ایسه اکا کوره اولور

٣ ماده

عقودده اعتبار مقاصد ومعانی یه در الفاظ ومبانی یه دکلدر

بناء علی ذلك (بیع بالوفا) ده رهن حکمی جریان ایدر

٤ ماده

شك ایله یقین زائل اولماز

٥ ماده

برشیئك بولندیغی حال اوزره قالمسی اصلدر

٦ ماده

قدیم قدمی اوزره ترك اولنور

٧ ماده

ضرر قدیم اولماز

٨ ماده

برائت ذمت اصلدر

بناء علی ذلك برکیمسه برینك مالنی تلف ایدوب ده مقدارنده اختلاف ایدسه‌لر سوز متلفك اولوب مال صاحبی ادعا ایتدیکی زیاده‌یی اثباته محتاج اولور

٩ ماده

صفات عارضه‌ده اصل اولان عدمدر

مثلا (شرکت مضاربه) ده کار اولوب اولمدیغنده اختلاف اولنسه عدمی اصل اولدیغنه بناء سوز مضاربك اولوب صاحب سرمایه کار اولدیغی اثباته محتاج اولور

١٠ ماده

برزمانده ثابت اولان شيئك خلافنه دليل اولمدقجه بقاسيله حكم ولنور

بناء على ذلك برزمانده برشي بركيمسه نك ملكي اولدبغي ثابت اولسه ملكيتي ازاله ايدن برحال اولمدقجه ملكيتك بقاسيله حكم اولنور

١١ ماده

برامر حادثك اقرب اوقاتنه اضافتي اصلدر

يعني حادث اولان برايشك سبب وزمان وقوعنده اختلاف اولنسه زمان بعيده نسبتي اثبات اولنمدقجه حاله اقرب اولان زمانه نسبت اولنور

١٢ ماده

كلامده اصل اولان معناى حقيقيدر

١٣ ماده

تصريح مقابلهسنده دلالته اعتبار يوقدر

١٤ ماده

موردنصده اجتهاده مساغ يوقدر

١٥ ماده

على خلاف القياس ثابت اولان شي سائره مقيس عليه اولماز

١٦ ماده

اجتهاد ايله اجتهاد نقض اولنماز

١٧ ماده

مشقت تيسيرى جلب ايدر

يعني صعوبت سبب تسهيل اولور وطاراق وقتده وسعت كوسترلمك لازم كلور

قرض وحواله وحجر كبي پك چوق احكام فقهيه بواصله متفرعدر وفقهانك احكام شرعيهده كوستردكلرى رخص وتخفيفات هب بوقاعدهدن استخراج اولنمشدر

١٨ ماده

رایش ضیق اولدقده متسع اولور

یعنی برایشده مشقت کورلنجه رخصت ووسعت کوستریلور

١٩ ماده

ضررومقابله بالضرر یوقدر

٢٠ ماده

ضرر ازاله اولنور

٢١ ماده

ضرورتلر ممنوع اولان شیلری مباح قیلر

٢٢ ماده

ضرورتلر کندو مقدارلرنجه تقدیر اولنور

٢٣ ماده

برعذر ایچون جائز اولان شی اول عذرك زوالیله باطل اولور

٢٤ ماده

مانع زائل اولدقده ممنوع عودت ایدر

٢٥ ماده

برضرر کندو مثلیله ازاله اولنه ماز

٢٦ ماده

ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیار اولنور

طبیب جاهلی منع ایتمك بواصلدن تفرع ایدر

٢٧ ماده

ضرر اشد ضرر اخف ایله ازاله اولنور

٢٨ ماده

ایکی فساد تعارض ایتدیکده اخفی ارتکاب ایله اعظمنك چاره سنه باقیلور

٢٩ ماده

اهون شرین اختیار اولنور

٣٠ ماده

دفع مفاسد جلب منافعدن اولادر

٣١ ماده

ضرر بقدر الامكان دفع اولنور

٣٢ ماده

حاجت عمومی اولسون خصوصی اولسون ضرورت منزله سنه تنزیل اولنور

بیع بالوفانك تجویزی بو قبیلدندر که بخارا اهالیسنده بورج تكثر ایتدكده كوريلان احتیاج اوزرينه بو معامله مرعی الاجرا اولمشدر

٣٣ ماده

اضطرار غيرك حقنی ابطال ایتمز

بناء علی ذلك برآدم اج قالوبده برینك اكمكنی يسه بعده قیمتنی ويرمسی لازم كلور

٣٤ ماده

المسی ممنوع اولان شيئك ويرمسی دخی ممنوع اولور

٣٥ ماده

ايشلنمسی ممنوع اولان شيئك استمسی دخی ممنوع اولور

٣٦ ماده

عادت محكمدر

يعنی حكم شرعيی اثبات ايچون عرف وعادت حكم قيلنور كرك عام اولسون وكرك خاص اولسون

٣٧ ماده

ناسك استعمالی بر حجتدر كه انكله عمل واجب اولور

٣٨ ماده

عادةً ممتنع اولان شی حقيقةً ممتنع كبيدر

٣٩ ماده

ازمانك تغيريله احكامك تغيری انكار اولنه ماز

٤٠ ماده

عادتك دلالتيله معنای حقيقی ترك اولنور

٤١ ماده

عادت انجق مطرد ياخود غالب اولدقده معتبر اولور

٤٢ ماده

اعتبار غالب شایعه اولوب نادره دکلدر

٤٣ ماده

عرفاً معروف اولان شی شرط قلنمش کبیدر

٤٤ ماده

بین التجار معروف اولان شی بینلرنده مشروط کبیدر

٤٥ ماده

عرف ایله تعیین نص ایله تعیین کبیدر

٤٦ ماده

مانع ومقتضی تعارض ایتدکده مانع تقدیم اولنور

بناء علی ذلك برآدم بورجلیسی یدنده مرهون اولان مالنی اخره صاته ماز

٤٧ ماده

وجودده برشیئه تابع اولان حکمده دخی اکا تابع اولور

بناء علی ذلك برگبه حیوان صاتلدقده قارننده کی یاوریسی دخی تبعاً صاتلمش اولور

٤٨ ماده

تابع اولان شیئه افروجه حکم ویریلمز

مثلا برحیوانك قارننده کی یاوریسی افروجه صاتیله مز

٤٩ ماده

برشیئه مالك اولان کیمسه اول شیئك ضرور یاتندن اولان شیئه دخی مالك اولور

مثلا برخانه یی صاتون الان کیمسه اکا موصل اولان طریقه دخی مالك اولور

٥٠ ماده

اصل ساقط اولدقده فرع دخی ساقط اولور

٥١ ماده

ساقط اولان شی عودت ایتمز

یعنی کیدن کیرو کلمز

٥٢ ماده

برشی باطل اولدقده انك ضمننده کی شی دخی باطل اولور

٥٣ ماده

اصلك ایفاسی قابل اولمدیغی حالده بدلی ایفا اولنور

٥٤ ماده

بالذات تجويز اولنميان شى بالتبع تجويز اولنه بيلور

مثلا مشترى مبيعى قبض ايچون بايعى توكيل ايتسه جائز اولماز اما اشترا ايلديكى ذخيره يى اولچوب قويمق ايچون بايعه چوالى ويروب اودخى ذخيره يى چواله وضع ايديجك ضمنا وتبعا قبض بولنور

٥٥ ماده

ابتداء تجويز اولنميان شى بقاء تجويز اولنه بيلور

مثلا حصهٔ شايعه يى هبه ايتمك صحيح دكلدر اما برمال موهوبك برحصهٔ شايعه سنه برمستحق چيقوبده ضبط ايتسه هبه باطل اولميوب حصهٔ باقيه موهوب لهك مالى اولور

٥٦ ماده

بقا ابتدادن اسهلدر

٥٧ ماده

تبرع ايلجق قبض ايله تمام اولور

مثلا برآدم برينه برشى هبه ايتسه قبل القبض هبه تمام اولماز

٥٨ ماده

رعيه يعنى تبعه اوزرينه تصرف مصلحته منوطدر

٥٩ ماده

ولايت خاصه ولايت عامه دن اقوادر

مثلا متولئ وقفك ولايتى قاضينك ولايتندن اقوادر

٦٠ ماده

كلامك اعمالى اهمالندن اولادر

يعنى بركلامك برمعنايه حملى ممكن اولدقجه اهمال يعنى معناسز اعتبار اولنمامليدر

٦١ ماده

معناى حقيقى متعذر اولدقده مجازه كيديلور

٦٢ ماده

بركلامك اعمالى ممكن اولماز ايسه اهمال اولنور

يعنى بركلامك حقيقى ومجازى برمعنايه حملى ممكن اولماز ايسه اول حالده مهمل يعنى معناسز براغيلور

٦٣ ماده

متجزى اولميان برشيئك بعضنى ذكر ايتمك كلنى ذكر كبيدر

٦٤ ماده

مطلق اطلاقى اوزره جارى اولور
اكر نصا يا خود دلالة تقييد دليلى بولنماز ايسه

٦٥ ماده

حاضرده كى وصف لغو وغائبده كى وصف معتبردر

مثلا بايع مجلس بيعده حاضر اولان برقيرآتى صاته جق اولديغى حالده شو ياغز آتى شوقدر بيك غروشه صاتدم ديسه ايجابى معتبر اولوب ياغز تعبيرى لغو اولور اما ميدانده اولميان برقيرآتى ياغز ديو صاتسه وصف معتبر اولمغله بيع منعقد اولماز

٦٦ ماده

سؤال جوابده اعاده اولنمش عد اولنور

يعنى تصديق او انسان برسؤالده نه دينلمش ايسه مجيب انى سويلمش حكمنده در

٦٧ ماده

ساكته برسوز اسناد اولنماز
لكن معرض حاجتده سكوت بياندر

يعنى سكوت ايدن كيمسه يه شوسوزى سويلمش اولدى دينلمز لكن سويليه جك يرده سكوت ايتمسى اقرار و بيان عد اولنور

٦٨ ماده

برشيئك امور باطنه ده دليلى اول شيئك مقامنه قائم اولور
يعنى حقيقتنه اطلاع متعسر اولان امور باطنه ده دليل ظاهريسى ايله حكم اولنور

٦٩ ماده

مكاتبه مخاطبه كبيدر

٧٠ ماده

دلسزك اشارات معهوده سى لسان ايله بيان كبيدر

٧١ ماده

ترجمانك قولى هرخصوصده قبول اولنور

٧٢ ماده

خطاسی ظاهر اولان ظنه اعتبار یوقدر

٧٣ ماده

سنده مستند اولان احتمال ایله حجت یوقدر

مثلا بر کیمسه ورثه سندن برینه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار ایتدیکی تقدیرده اکر مرض موتنده ایسه دیکر ورثه تصدیق ایتدکجه بواقراری حجت دکلدر زیرا دیکر ورثه دن مال قاچرمق احتمالی مرض موته مستنددر اما حال صحتنده ایسه اقراری معتبر اولور واول حالده اولان احتمال مجرد برنوع توهم اولدیغندن اقرارك حجتینه مانع اولماز

٧٤ ماده

توهمه اعتبار یوقدر

٧٥ ماده

برهان ایله ثابت اولان شی عیانا ثابت کبیدر

٧٦ ماده

بینه مدعی ایچون ویمین منکر اوزرینه‌در

٧٧ ماده

بینه خلاف ظاهری اثبات ایچون ویمین اصلی ابقا ایچوندر

٧٨ ماده

بینه حجت متعدیه واقرار حجت قاصره در

٧٩ ماده

کشی اقراریله مؤاخذه اولنور

٨٠ ماده

تناقض ایله حجت قالماز لکن متناقضك علیهنه اولان حکمه خلل کلمز مثلا شاهدلر شهادتلرندن رجوع ایله تناقض ایتدکلرنده شهادتلری حجت اولماز لکن اولکی شهادتلری اوزرینه قاضی حکم ایتمش ایسه بوحکم دخی بوزیلمیوب محکوم بهی شاهدلرك تضمین ایتمسی لازم کلور

٨١ ماده

اصل ثابت اولمدیغی حالده فرعك ثابت اولدیغی واردر

مثلا بر کیمسه فلانك فلانه شوقدر غروش دینی واردر بن دخی اکا

كفيليم ديسه واصيلك انكارى اوزر نه دائن ادعا ايتسه مبلغ مزبورى
كفيلك ويرمسى لازم كلور

٨٢ ماده

شرطك ثبوتى عندنده اكا معلق اولان شيئك ثبوتى لازم اولور

٨٣ ماده

بقدر الامكان شرطه مراعات اولنمق لازم كلور

٨٤ ماده

وعدلر صورت تعليقى اكتسا ايله لازم اولور
مثلا سن بومالى فلان آدمه صات اكر اقچه سنى ويرمز ايسه بن ويريرم
ديسه ومالى الان اقچه يى ويرمسه بووعدى ايدن كيمسه نك اقچه يى
ويرمسى لازم كلور

٨٥ ماده

برشيئك نفعى ضمانى مقابله سنده در
يعنى برشى تلف اولديغى تقديرده خسارى كيمه عائد ايسه انك ضماننده
ديمك اولوب اول كيمسه نك بووجهله ضمانى اول شى ايله انتفاعه مقابل
اولور
مثلا خيار عيب ايله رد اولنان برحيوانى مشترى قوللانمش اولمسندن
طولايى بايع اجرت اله ماز زيرا قبل الرد تلف اوليدى خسارى مشترى يه
عائد اوله جق ايدى

٨٦ ماده

اجرت ايله ضمان مجتمع اولماز

٨٧ ماده

مضرت منفعت مقابله سنده در
يعنى برشيئك منفعته نائل اولان انك مضرتنه متحمل اولور

٨٨ ماده

كلفت نعمته ونعمت كلفته كوره در

٨٩ ماده

برفعلك حكمى فاعلنه مضاف قلنور
ومجبر اولمدقجه آمرينه مضاف قلنماز

٩٠ ماده

مباشر یعنی بالذات فاعل ایله متسبب مجتمع اولدقده حکم اول فاعله مضاف قلنور

مثلا برینك طریق عامده قازمش اولدیغی قویی‌یه دیگری برینك حیوانینی القا ایله اتلاف ایدسه او ضامن اولوب قویی‌یی حفر ایدن کیمسه‌یه ضمان لازم گلمز

٩١ ماده

جواز شرعی ضمانه منافی اولور

مثلا برآدمك کندو ملکنده قازمش اولدیغی قویی‌یه برینك حیوانی دوشوب تلف اولسه ضمان لازم گلمز

٩٢ ماده

مباشر متعمد اولمسه‌ده ضامن اولور

٩٣ ماده

متسبب متعمد اولمدقجه ضامن اولماز

٩٤ ماده

حیواناتك کندولکندن اوله‌رق جنایت ومضرتی هدردر

٩٥ ماده

غیرك ملکنده تصرفله امر ایتمك باطلدر

٩٦ ماده

برکمسنه‌نك ملکنده انك اذنی اولمقسزین آخر برکیمسه‌نك تصرف ایتمسی جائز دگلدر

٩٧ ماده

بلا سبب مشروع برینك مالنی برکیمسه‌نك اخذ ایلمسی جائز اولماز

٩٨ ماده

برشیده سبب تملکك تبدلی اول شیئك تبدلی مقامنه قائمدر

٩٩ ماده

کیمکه برشیئی وقتندن اول استعجال ایلر ایسه محرومیتله معاقب اولور

١٠٠ ماده

هرکیمکه کندو طرفندن تمام اولان شیئی نقض ایتمکه سعی ایدر ایسه سعیی مردوددر

كتاب اول

(بيوع حقنده اولوب برمقدمه ايله يدى بابه منقسمدر)

مقدمه

(بيوعه متعلق اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٠١ ماده

ايجاب انشاى تصرف ايچون ابتدا سويلنيلان سوزدر كه تصرف انكله اثبات اولنور

١٠٢ ماده

قبول انشاى تصرف ايچون ثانيا سويلنيلان سوزدر كه انكله عقد تمام اولور

١٠٣ ماده

عقد طرفينك برخصوصى التزام وتعهد ايتملريدر كه ايجاب وقبولك ارتباطندن عبارتدر

١٠٤ ماده

انعقاد ايجاب وقبولك متعلقنده اثرى ظاهر اوله جق وجهله يكديكره بروجه مشروع تعلقيدر

١٠٥ ماده

بيع مالى ماله دكشمكدر كه منعقد ياخود غير منعقد اولور

١٠٦ ماده

بيع منعقد انعقاد بولان بيع ديمك اولهرق صحيح وفاسد ونافذ وموقوفه تقسيم اولنور

١٠٧ ماده

بيع غير منعقد بيع باطلدر

١٠٨ ماده

بيع صحيح يعنى بيع جائز ذاتا ووصفا مشروع اولان بيعدر

١٠٩ ماده

بيع فاسد اصلا صحيح اولوبده وصفا صحيح اولميان يعنى ذاتا منعقد اولوبده بعض اوصاف خارجيه سى اعتباريله مشروع اولميان بيعدر

باب سابعه باقى

١١٠ ماده

بيع باطل اصلا صحيح اولميان بيعدر

١١١ ماده

بيع موقوف غيرك حق تعلق ايدن بيعدر بيع فضولى كبى

١١٢ ماده

فضولى بغيراذن شرعى ديكر بركيمسه‌نك حقنده تصرف ايدن كيمسه‌در

١١٣ ماده

بيع نافذ غيرك حق تعلق ايتميان بيعدركه لازم وغير لازم قسملرينه منقسم اولور

١١٤ ماده

بيع لازم خيارلردن عارى اولان بيع نافذدر

١١٥ ماده

بيع غير لازم كندوسنده خيارلردن بريسى بولنان بيع نافذدر

١١٦ ماده

خيار مخيرلك ديمكدر نتكم باب مخصوصنده بيان اولنه جقدر

١١٧ ماده

بيع بات بيع قطعى ديمكدر

١١٨ ماده

بيع الوفا بركيمسه برمالى آخره ثمنى رد ايتدكده كيرو ويرمك اوزره شوقدر غروشه صاتمقدركه مشترى مبيع ايله انتفاع ايلمسنه نظرا بيع جائز حكمنده وطرفين بونى فسخه مقتدر اولدقلرى جهتله بيع فاسد حكمنده ومشترى مبيعى اخره صاتمه مدبغى جهتله رهن حكمنده در

١١٩ ماده

بيع بالاستغلال بايع برمالى استيجار ايتمك اوزره وفاء بيع ايتمكدر

١٢٠ ماده

بيع مبيع اعتباريله دخى درت قسمه تقسيم اولنور

قسم اول ثمن مقابله‌سنده ديكر مالى صاتمقدركه بيوعك المشهورى بو اولديغندن بوكا بيع تسميه اولنور

قسم ثانى صرف وقسم ثالث بيع مقايضه وقسم رابع سلمدر

١٢١ ماده

صرف نقدى نقده بيع ايتمكدركه تركجه اقجه بوزمق تعبير اولنور

١٢٢ ماده

بيع مقايضه عينى عينه يعنى غير نقد بر مالى ماله مبادله ايتمكدركه لسان تركيده طرامپه دنيلور

١٢٣ ماده

سلم مؤجلى معجله صاتمق يعنى پشين پاره ايله ويره سيه مال المقدر

١٢٤ ماده

استصناع برشى ياپمق اوزره اهل صنعت ايله عقد مقاوله ايتمكدركه ياپانه (صانع) وياپديرانه (مستصنع) وياپيلان شيئه (مصنوع) دنيلور

١٢٥ ماده

ملك انسانك مالك اولديغى شيدركه كرك اعيان اولسون وكرك منافع اولسون

١٢٦ ماده

مال طبع انسانى مائل اولوبده وقت حاجت ايچون ادخار اولنه بيلان شيدركه منقوله وغير منقوله شامل اولور

١٢٧ ماده

مال متقوم ايكى معنايه استعمال اولنور

برى انتفاعى مباح اولان شيدر

ديكرى مال محرز ديمكدر مثلا دكزده ايكن بالق غير متقوم اولوب اصطياد ايله احراز اولندقده مال متقوم اولور

١٢٨ ماده

منقول برمحلدن محل آخره نقلى ممكن اولان شيدركه نقود وعروض وحيوانات ومكيلات وموزوناته شامل اولور

١٢٩ ماده

غير منقول عقار دنيلان خانه واراضى مثللو محل آخره نقلى ممكن اولميان شيدر

١٣٠ ماده

نقود نقدك جمعى اولوب التون وكموشدن عبارتدر

١٣١ ماده

عروض　عرضك جمعي اولوب نقد و حيوانادن و مكيلات وموزوناتدن بشقه اولان متاع رقش امثالي شيلردر

١٣٢ ماده

مقدرات　كيل ياوزن ياصايي ياذراع ايله مقداري تعيين اولنان شيلر اولوب مكيلات وموزونات وعدديات ومذروعاته شامل اولور

١٣٣ ماده

كيلي ومكيل　كيل ايله اولچيلان شي

١٣٤ ماده

وزني وموزون　طارتيلان شي

١٣٥ ماده

عددي ومعدود　صاييلان شي

١٣٦ ماده

ذرعي ومذروع　ارشون ايله اولچيلان شي

١٣٧ ماده

محدود　حدود وسنورلري قابل تعيين اولان عقار

١٣٨ ماده

مشاع　حصص شايعه يي حاوي اولان شي

١٣٩ ماده

حصهٔ شايعه　مال مشتركك هرجزئنه ساري وشامل اولان سهمدر

١٤٠ ماده

جنس　شامل اولديغي افرادي بيننده غرضجه تفاوت فاحش اولمايان شيدر

١٤١ ماده

جزاف ومجازفه　كوتوري پازار ديمكدر

١٤٢ ماده

حق مرور　آخرك ملكندن چچمك حقيدر

١٤٣ ماده

حق شرب　برنهردن نصيب معين معلومدر

١٤٤ ماده

حق مسيل برخانه‌نك خارجه صويى وسيلى اقق وطمله لق حقيدر

١٤٥ ماده

مثلى چارشو وبازارده معتدبه يعنى بهانك اختلافنى موجب برتفاوتسز مثلى بولنسان شيدر

١٤٦ ماده

قيمى چارشو وبازارده مثلى بولنميان ياخود بولنورسه‌ده فيأتجه متفاوت اولان شيدر

١٤٧ ماده

عدديات متقاربه آحاد وافرادى بينىده قيمتجه تفاوت اولميان معدوداندركه هب مثليانتدندر

١٤٨ ماده

عدديات متفاوته آحاد وافرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنسان معدوداندركه هب قيمياتدن معدود اولور

١٤٩ ماده

ركن البيع يعنى مبيعك ماهيتى مالى ماله دكشمكدن عبارت اولوب انجق بوكا دلالت ايتمك حسبيله ايجاب وقبوله‌دخى (ركن بيع) اطلاق اولنور

١٥٠ ماده

محل البيع مبيعدن عبارتدر

١٥١ ماده

مبيع صاتيلان شى كه بيعده تعين ايدن عينىدر و بيعدن مقصود اصلى اودرزيرا انتفاع انجق اعيان‌ايله اولوب ثمن مبادلهٔ امواله وسيله در

١٥٢ ماده

ثمن صاتيلان شيئك بهاسيدر كه ذمته تعلق ايدن شيدر

١٥٣ ماده

ثمن مسمى طرفينك بالتراضى تسميه وتعيين ايتدكلرى ثمندر كرك قيمت حقيقيه‌يه مطابق اولسون وكرك ناقص يازائد اولسون

١٥٤ ماده

قيمت برمالك بهاى حقيقيسيدر

١٥٥ ماده

مثمن ثمن مقابلنده صاتلمش شى

١٥٦ ماده

تأجيل دينى بروقت معينه تعليق وتأخير ايتمكدر

١٥٧ ماده

تقسيط دينى متعدد ومعين وقتلرده تأديه ايتمك اوزره تأجيلدر

١٥٨ ماده

دين ذمتده ثابت اولان شيدر

مثلا بر كيمسه نك ذمتده شوقدر غروش بورجى وميدانده موجوداولميان شوقدر غروش وميدانده موجود اولان اقچه نك ياخود بر يغين بغدايك قبل الافراز برمقدار معينى هب دين قبيلندندر

١٥٩ ماده

عين معين ومشخص اولان شيدر

مثلا برخانه و برات وبرصندايه وميدانده موجود بريغين بغداى وبرمقدار اقچه هب اعيا نندندر

١٦٠ ماده

بايع مال صاتان

١٦١ ماده

مشترى صاتون الان

١٦٢ ماده

متبايعان بايع ايله مشتريدركه (عاقدين) دخى دينور

١٦٣ ماده

اقاله عقد بيعى رفع وازاله ايتمكدر

١٦٤ ماده

تغرير الداتمق

١٦٥ ماده

غبن فاحش   عروضده نصف عشر وحیوانانده عشر وعقارده خمس مقداری ویادها زیاده الدانقدر

١٦٦ ماده

قدیم   اولدرکه اولنی بیلور کمسنه اولیه

(باب اول)

(عقد بیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب بش فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن بیع حقنده در)

ماده ١٦٧
ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور

ماده ١٦٨
بیعده ایجاب وقبول عرف وعادت بلده ده انشای بیع ایچون مستعمل اولان الفاظدر که بونلرله پازارلق کسیلوب لساننزده خیرلاشق تعبیر اولنور

ماده ١٦٩
ایجاب وقبول ایچون اکثریا ماضی صیغه‌سی استعمال اولنور
مثلا بایع شو متاعی سکا یوز غروشه صاتدم ومشتری دخی الدم ویاخود مشتری الدم وبعده بایع صاتدم دیسه بیع منعقد اولوب اولکی صورتده (صاتدم) لفظی ایجاب و(الدم) لفظی قبول وایکنجی صورتده الدم لفظی ایجاب وصاتدم لفظی قبولدر
وکذا بایع صاتدم یرینه ویردم ویاخود تملیک ایتدم دیوب مشتری دخی الدم یرینه راضی اولدم ویاخود قبول ایلدم دیسه بیع منعقد اولور

ماده ١٧٠
الورم وصاتارم کبی مضارع صیغه‌سیله حال مراد اولنورسه بیع منعقد اولور واکر استقبال مراد اولنورسه منعقد اولماز

ماده ١٧١
الهجغم صاته‌جغم کبی وعد مجرد معناسنه اولان مستقبل صیغه‌سیله بیع منعقد اولماز

١٧٢ ماده

صات وصاتون ال كبى امر صيغه سيله دخى بيع منعقد اولماز
فقط بطريق الاقتضا حاله دلالت ايدن امر ايله دخى بيع منعقد اولور
مثلا مشترى شو مالى بكا شوقدر غروشه صات ديوب بايع دخى صاتدم
ديسه بيع منعقد اولماز
اما بايع بومالى شوقدر غروشه ال ديوب مشترى دخى الدم ديسه ياخود
مشترى الدم ديوب بايع دخى ال ويا خود وار خيرينى كور ديسه بيع
منعقد اولور
زيرا بومقامده ال ويا خود وارخيرينى كور تعبيرلرى اشته صاتدم ال
ديمكدر

١٧٣ ماده

ايجاب وقبول شفاها اولديغى كبى مكاتبه ايله دخى اولور

١٧٤ ماده

دلسزك اشارت معروفه سيله بيع منعقد اولور

١٧٥ ماده

ايجاب وقبولدن مقصد اصلى كه تراضئ طرفيندربوكا دلالت ايدن مبادلهٔ
فعليه ايله دخى بيع منعقد اولور
و بوكا (بيع تعاطى) دينلور
مثلا بازار لقسز ولافر دبسز مشترى اقچه يى ويروب اككجى دخى اكا
اككى ويرسه بيع منعقد اولور
وكذا مشترى اقچه يى ويروب قارپوزى السه و بايع سكوت ايتسه ينه بيع
منعقد اولور
وكذلك مشترى بغداى المق ايچون بغدايجى يه بش التون ويروب وشو
بغدايى قاچه صاتيورسين ديوب اودخى كيله سى برالتونه ديمسى اوزرينه
مشترى سكوت ايتدكدن صكره بغدايى استديكنده بايع يارين ويريرم
ديسه و بينلرنده ايجاب وقبول جريان ايتمسه بيع ينه منعقد اولور
حتى فرداسى بغدايك كيله سى بربچق التونه چيقسه بايع ينه برالتون فى ايله
ويرمكه مجبور اولور وبالعكس بغدايك بهاسى تنزل ايتسه مشترى

بوندن طولایی اولکی فی ایله المقدن امتناع ایده مز
کذلك مشتری بولحمك شورا سندن بکا شوقدر غروشلق طارت دیسی اوزرینه قصاب دخی کسوب طارتسه بیع منعقد اولوب مشتری المقدن امتناع ایده مز

۱۷۶ ماده

بعد العقد ثمنك تبدیلی و یاخود تزیید و یاتنزیلی ایله تکرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر
مثلا برمالك یوز غروشه پازارلغی کسلدکدن صکره بر یوزلك آلتونه یاخود یوز اون و یا طقسان غروشه تکرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

(فصل ثانی)

(قبولك ایجابه موافق اولمسنك لزومی بیانندهدر)

۱۷۷ ماده

عاقدیندن بری هرنه ایله نه یی ایجاب ایدرسه دیکری دخی بعینهما انکله انی قبول ایتمك لازمدر
یوقسه ثمنی یاخود مثمنی تبعیض وتفریق ایتمکه صلاحیتی یوقدر
مثلا بایع مشتری یه شوقماشی سکا یوز غروشه صاتدم دیدکده مشتری اولوجهله قبول ایدرسه تماما اوقماشی یوز غروشه الور
یوقسه اول قماشی یاخود نصفنی اللی غروشه قبوللانه مز
وکذا شوایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم دیدکده مشتری قبول ایدرسه ایکیسنی اوچ بیك غروشه الور اماایکیسندن برینی بیك بشیوز غروشه الهماز

۱۷۸ ماده

قبولك ایجابه ضمنا موافقتی کافیدر

مثلا بایع شو مالی سکز بیك غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی بیك بشیوز غروشه آلدم دیسه بیع بیك غروش اوزرینه منعقد اولور انجق اول مجلسده بایع اول زیاده یی قبول ایدرسه مشتری طرفندن زیاده قلنمش اولان بشیوز غروشك دخی اعطاسی لازم کلور

وکذا مشتری شومالی بیك غروشه آلدم دیوب بایع دخی سکز یوز غروشه ویردم دیسه بیع منعقد اولوب ایکیوزك حط وتنزیلی لازم کلور

ماده ١٧٩

متبایعاندن بری متعدد شیلرك بهالرینی تفصیل ایتسه بیله صفقهٔ واحده ایله یعنی طوپدن اوله رق بیعی ایجاب ایتدکده دیکری دخی اولوجهله قبول ایدرك مجموع ثمن ایله مجموع مبیعی آله بیلور

یوقسه صفقه‌یی تفریق ایدرك ایچلرندن دیلدیکنی ذکر اولنان بهاسیله قبول ایدوب آلمقده مخیر دکلدر

مثلا بایع شو ایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم شو بیك غروشه وبو ایکی بیك غروشه ویاخود هر بری بیك بشیوز غروشه دردیسه مشتری ایکیسنی اوچ بیك غروشه آله بیلور

یوقسه ایکیسندن دیلدیکنی ذکر اولنان بهاسیله آله ماز

وکذا بایع شو اوچ طوپ قماشی بوز غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی بر طوپنی یوز غروشه یاخود ایکی طوپنی ایکیوز غروشه قبول ایتدم دیسه بیع منعقد اولماز

ماده ١٨٠

متبایعاندن بری متعدد شیلرك بهالرینی تفصیل وبشقه بشقه بیعی ایجاب ایتدیکی صورتده دیکری دیلدیکنی ثمن مسماسیله قبول ایتسه بیع منعقد اولور

مثلا بایع متعدد مبیعك بهالرینی تفصیل وتعیین ایله برابر صاتدم لفظنی دخی تکرار ایدرك شونی بیك غروشه صاتدم وبونی ایکی بیك غروشه صاتدم دیرسه اول حالده مشتری ایکیسندن برینی معین اولان بهاسیله قبول ایدوب آله بیلور

(فصل ثالث)

(مجلس بيع حقنده در)

١٨١ ماده

مجلس بيع پازارلق ايچون اولنان اجتماعدر

١٨٢ ماده

مجلس بيعده بعد الايجاب نهايت مجلسه قدر طرفين مخيردر

مثلا متبايعاندن برى مجلس بيعده بومالى شوقدر غروشه صاتدم ياخود الدم ديو بيعى ايجاب ايلسه ديكرى درعقب الدم ياخود صاتدم ديميوب ده برمدت اره سى كچدكدن صكره نه اول مجلسده قبول ايتسه بيع منعقد اولور هرنقدر مجلس اوزون اوزادى يه سورمش وايجاب وقبولك اره سى خيلى اوزامش اولسه ده ضرر ويرمز

١٨٣ ماده

بعد الايجاب قبل القبول احد طرفيندن اعراضه دلالت ايدر برقول ياخود فعل بولنور ايسه ايجاب باطل اولوب قبوله محل قالماز

مثلا متبايعاندن برى صاتدم ياخود الدم ديدكدن صكره ايكيسندن بريسى بشقه برايشله ياخود برديكر بحث ومذاكره ايله مشغول اولسه ايجاب باطل اولوب اندن صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز

١٨٤ ماده

متبايعاندن برى بيعى ايجاب ايدوب انجق ديكرينك قبولندن اول رجوع ايتسه ايجاب باطل اولوب اندن صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز

مثلا بايع بومتاعى شوقدر غروشه صاتدم ديوب ده مشترى قبول ايتدم ديمدين رجوع ايتسه مشترينك صكره دن قبول ايتدم ديمسيله بيع منعقد اولماز

١٨٥ ماده

قبل القبول ايجابك تكرارى ايجاب اولى ابطال ايدوب ايجاب ثانى يه اعتبار اولنور

مثلا بايع بومالى يوز غروشه صاتدم ديدكدن صكره هنوز مشترى قبول ايتدم ديمدين دونوب يوز يكرمى غروشه صاتدم ديسه ومشترى قبول ايتسه ايجاب اوله اعتبار اولميوب بيع يوز يكرمى غروش اوزرينه منعقد اولور

(فصل رابع)

(شرطله بیع حقنده در)

١٨٦ ماده
عقد بیعك مقتضاسندن اولان شرطله بیع صحیح وشرط معتبر اولور
مثلا بایع قبض ثمن ایدنجیه دك مبیعی حبس ایتمك شرطیله صاتدقده
بوشرط بیعه ضرر و برمیوب بلکه مقتضای عقدی بیاندر
١٨٧ ماده
مقتضای عقدی تأیید ایدن شرطله بیع صحیح وشرط معتبردر
مثلا فلان شیئی رهین ایتمك یاخود شوآدمی کفیل و یرمك شرطیله
برشی صاتمق صحیح وشرط معتبر در
حتی مشتری بوشرطلره رعایت ایتمز ایسه بایع مبیعی فسخ ایده بیلور
زیرا بوشرطلر مقتضای عقد اولان تسلیم ثمنی تأیید ایلر
١٨٨ ماده
متعارف یعنی عرف وعادت بلدهده جاری اولان شرطله بیع دخی صحیح
وشرط معتبردر
مثلا کورکی قاپلامق وکلیدی یرینه مبخلامق و یرتق البسه یی یامه مق
شرطیله صاتمق صحیح اولوب بوشرطه دخی بایعك رعایت ایتمسی
لازم کلور
١٨٩ ماده
احد عاقدینه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح اولوب انجق شرط فاسددر
مثلا آخره صاتمامق یاخود مرعایه صالیویرمك شرطیله برحیوانی
صاتمق صحیح اولوب فقط شرط لغودر

(فصل خامس)

(اقالهٔ بیع حقنده در)

١٩٠ ماده

عاقدین بعد العقد رضالریله بیعی اقاله ایده بیلورلر

١٩١ ماده

بیع کبی (اقاله) دخی ایجاب وقبول ایله اولور

مثلا عاقدیندن بری بیعی اقاله یاخود فسخ ایتدم ودیکری قبول ایتدم دیسه ویاخود بری بیعی اقاله ایت ودیکری ایتدم دیسه اقاله صحیح یعنی بیع منفسخ اولور

١٩٢ ماده

ایجاب وقبول مقامنه قائم اولان تعاطی صورتیله دخی اقاله صحیح اولور

١٩٣ ماده

بیع کبی اقاله ده دخی اتحاد مجلس لازمدر

یعنی مجلس ایجابده قبول بولنمق لازم کلوب بوقسه عاقدیندن بری بیعی اقاله ایتدم دیوبده دیکری اول مجلسده قبول ایتمدین مجلس بوزلسه یاخود احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر برشی صادر اولسه بعده دیکرینک قبولی مفید اولماز

١٩٤ ماده

حین اقاله ده مبیع مشتری یدنده قائم وموجود اولق شرطدر

بناء علیه مبیع تلف اولمش ایسه اقاله صحیح اولماز

١٩٥ ماده

مبیعک بعضیسی تلف اولسه باقیسنده اقاله جائز در

مثلا بایع اکینیله برابر ملکی اولان ارضی صاتوبده مشتری اکینی بچدکدن صکره اقاله ایلسه‌لر ارضده ثمندن حصه سیله اقاله صحیح اولور

١٩٦ ماده

ثمنک تلف اولمسی اقاله‌نک صحتنه مانع دکلدر

(باب ثانی)

(مبیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مبیعك شروط واوصافی حقنده‌در)

١٩٧ ماده
مبیعك موجود اولمسی لازمدر
١٩٨ ماده
مبیعك تسلیمی ممکن ومقدور اولمق لازمدر
١٩٩ ماده
مبیعك مال متقوم اولمسی لازمدر
٢٠٠ ماده
مبیع مشترینك معلومی اولمق لازمدر
٢٠١ ماده
مبیعك معلومیتی سائرندن تمییز ایده جك حال ووصفنی بیان ایله حاصل اولور
مثلا شوقدر کیله قرنجه بغدایی یا خود فلان وفلان حدود ایله محدود اولان عرصه دیو صاتلسه مبیع معلوم و بیع صحیح اولور
٢٠٢ ماده
مبیع مجلس بیعده حاضر ایسه اشارت حسیه کافیدر
مثلا بایع شو حیوانی صاتدم دیوب مشتری دخی کوره‌رك قبول ایدیجك بیع صحیح اولور
٢٠٣ ماده
مبیعك مشتری عندنده معلوم اولمسی کافی اولوب بشقه صورتله تعریف وتوصیفه حاجت یوقدر
٢٠٤ ماده
مبیع عقدده‌کی تعیین ایله تعین ایدر

مثلا بایع اشارت حسبیه ایله تعیین ایدرك شوساعتی صاتدم دیوب مشتری دخی قبول ایتدکده بایعك اول ساعتی عینا ویرمسی لازم کلور بوقسه انی الیقویوب یرینه اول جنسدن دیکر برساعت ویره مز

(فصل ثانی)

(بیعی جائز اولوب اولمیان شیلر بیاننده در)

٢٠٥ ماده

معدومك بیعی باطلدر

مثلا براغاجك هیچ بلور مامش اولان میوه سنی صاتمق باطلدر

٢٠٦ ماده

کاملا بلورمش اولان میوه یی اکله صالح اولسون اولمسون اغاجی اوزرنده ایکن صاتمق صحیحدر

٢٠٧ ماده

افرادی متلاحق اولان یعنی بردن ظهوراتمیوب یه رفته رفته ظهور ایده کلان میوه وشکوفه ویپراق وسبزه نك برمقداری بلور مش اولدیغی حالده انلره تبعا انلرله برابر هنوز بلور مامش اولانلری دخی طوپدن صاتمق صحیح اولور

٢٠٨ ماده

جنسی بیان اولنه رق صاتیلان شی بشقه جنسدن چیقسه بیع باطل اولور

مثلا بایع صرچه یی الماس دیو صاتسه باطلدر

٢٠٩ ماده

تسلیمی ممکن ومقدور اولمیان شیئی صاتمق باطلدر

مثلا دریایه باطوبده اخراجی ممکن اولمیان قایغك وطوتوبده تسلیمی ممکن اولمیان برفراری حیوانك بیعی باطلدر

٢١٠ ماده

بین الناس مال اولمیان شیئی صاتمق یاخود انکله برمال صاتون المق باطلدر

مثلا لاشه یی وحر اولان بنی آدمی صاتمق و یاخود انلرك مقابلنده برمال اشترا ایتمك باطلدر

٢١١ ماده

متقوم اولمیان مالی صاتمق باطلدر

٢١٢ ماده

متقوم اولمیان مال ایله برمال صاتون المق فاسددر

٢١٣ ماده

مجهولك بیعی فاسد در

مثلا بایع مشتری یه مالك اولدیغم کافهٔ اشیامی سکا شوقدر غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی الدم دیسه ولكن اشیا مشترینك معلومی اولمسه بیع فاسد اولور

٢١٤ ماده

برملك عقارك قبل الافراز برحصهٔ معلومهٔ شایعه سنی مثلا نصفنی یاثلثنی یاخود عشرینی صاتمق صحیحدر

٢١٥ ماده

بركیمسه حصهٔ شایعه سنی شریكندن اذن القسزین آخره صاته بیلور

٢١٦ ماده

ارضه تبعا حق مرورك وحق شربك وحق مسیلك وقنواته تبعا صویك بیعی جائزدر

(فصل ثالث)

(مبیعك كیفیت بیعنه متعلق مواد بیانده در)

٢١٧ ماده

مكیلات وموزونات وعددیات ومذروعاتك كیل ووزن وصایی وذراع ایله بیعی صحیح اولدیغی كبی جزافا صاتمق دخی صحیحدر

مثلا بایع بریغین بغدایی و برطام صمانی و بریغین طوغله یی وبردنك متاعی كوتوری صاتسه صحیح اولور

٢١٨ ماده

حبوباتی برمعین قاب واوچلك ایله اوچلوب وياخود برمعين طاش ايله طارتوب صاتسه هرنقدر اول قاب واوچلكك نه مقدار ايدوكی وطاشك قاچ قيه ودرهم اولديغی معلوم دكلسه ده بيع صحيح اولور

٢١٩ ماده

منفردا صاتلمسی جائز اولان شيئك مبيعدن استثناسی دخی جائز اولور مثلا بائع براغاجك ميوه سندن شوقدر قيه سی كندوسنه قالمق اوزره باقيسنی صاتسه صحيح اولور

٢٢٠ ماده

مقدراتك بالكز افراد واقسامنه بها تقدير ايدرك طوپدن صاتمق صحيح اولور

مثلا بر بيغين بغدايی وبرقايق اودونی وبرسوری قويونی وبر پاستال چوقه يی كيله سی ياچكيسی ياقيه سی وياهر رأس ياخود هرذراعی شوقدر غروشه اولمق اوزره صاتمق صحيح اولور

٢٢١ ماده

محدود اولان عقارات ذراع ودونم ايله صاتلديغی كبی تعيين حدود ايله دخی صاتيلور

٢٢٢ ماده

عقد بيع نه مقدار اوزرينه واقع اولورسه انجق اكا اعتبار اولنور

٢٢٣ ماده

مكيلات وعدديات متقاربه ايله تبعيضنده ضرر اوليان موزوناتدن برمجموعك مقداری بيان اولنه رق صاتلدقده كركسه بالكز اول مجموعك ثمنی ذكر اولنسون وكرك كيله سنك ياعدد ووزننك بهاسی بيان وتفصيل اولنسون بيع صحيح اولور

فقط لدی التسليم تمام چيقارسه بيع لازم اولور وناقص چيقارسه مشتری مخير اولوب ديلرسه بيعی فسخ ايدر وديلرسه ظهور ايدن مقداری ثمندن حصه سيله الور

وزائد چيقارسه زياده سی بايعكدر

مثلا بايع بربيغين بغدايی طوپدن اوله رق اللی كيله اولمق اوزره بشيوز

غروشه یاخود اللی کیله اولمق اوزره هر کیله سنی اوز غروشه صاتلدقده تمام کلورسه بیع لازم اولور وقرق بش کیله چیقارسه مشتری مخیر اولوب استرسه بیعی فسخ ایدر استرسه قرق بش کیله یی درتیوز اللی غروشه الور واللی بش کیله چیقارسه فضله سی اولان بش کیله بایعکدر

وکذا بر کوفه یمورطه یوز عدددر دیو اللی غروشه یاخود یوز عدد دیو دانه سی یکرمیشر پاره یه صاتلدقده عند التسلیم طقسان عدد چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر دیلرسه طقسان یمورطه یی قرق بش غروشه الور واکر یوز اون عدد چیقارسه فضله سی اولان اون یمورطه بایعکدر

کذلك بر فوچی یاغ یوزقیه اولمق اوزره صاتلسه حکمی منوال مشروح اوزره در

٢٢٤ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن برمجموعك مقداری بیان و یالکز اول مجموعك بهاسی ذکر اولنه رق صاتلدقده ادی التسلیم ناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه چیقان مقداری مجموع ثمن مسمی ایله الور وزائد کلورسه زیاده سی مشترینك اولوب بایع مخیر اولماز

مثلا بش قیراطدر دیو یکرمی بیك غروشه صاتیلان برالماس طاشی درت بوچق قیراط چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول طاشی یکرمی بیك غروشه الور واکر بش بوچق قیراط چیقارسه اول طاش یکرمی بیك غروشه مشترینك اولوب بونده بایع مخیر اولماز

٢٢٥ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن برمجموعك مقداریله اقسام واجزاسنك بهاسی دخی بیان وتفصیل اولنه رق صاتلدقده ادی التسلیم کرك ناقص چیقسون وکرك زائد چیقسون مشتری مخیراولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه چیقان مقداری اقسام واجزا ایچون بیان اولنان بهاحسابیله الور

مثلا بش قيه‌در ديو هر قيه‌سى قرقغروشه‌صاتيلان برباغرمنقال درت بوچق ياخودبش بوچق قيه چيقسه‌ايكى صورتده‌دخى مشترى مخيراولوب ديلرسه ترك ايدر وديلرسه اول منقالى درت بوچق قيه ايسه يوزسكسان غروشه و بش بوچق قيه ايسه ايكيوز يكرمى غروشه الور

٢٢٦ ماده

كرك عرصه اولسون وكرك امتعه واشياى سائره اولسون على العموم مذروعاتدن بر مجموعك مقدارى ويالكز اول مجموعك بهاسى بيان ياخود ذراعنك دخى بهاسى تفصيل اولنه‌رق صاتلدقده ايكى صورتده دخى حكمى تبعيضنده ضرر اولان موزوناتك حكمى كبيدر

فقط كرباس وچوقه مثللو قطع وتبعيضنده ضرر اولميان امتعه واشيا مكيلات حكمنده‌در

مثلا يوز ارشون اولمق اوزره بيك غروشه صاتيلان برعرصه طقسان بش ارشون چيقسه مشترى مخير اولوب ديلرسه ترك ايدر وديلرسه اول عرصه‌يى بيك غروشه الور وزائد چيقسه مشترى تماما اول عرصه‌يى بيك غروشه الور

وكذا برقات روبه‌لق اولمق اوزره يابلمش اولان برطوپ قماش سكزارشوندر ديو درتيوز غروشه صاتلسه‌يدى ارشون چيقديغى تقديرده مشترى مخير اولوب ديلرسه ترك ايدر وديلرسه درتيوز غروشه اول طوپى آلور وطقوز ارشون چيقديغى صورتده مشترى تماما اول طوپى درتيوز غروشه آلور

كذلك يوز ارشون اولمق اوزره هر ارشونى اون غروشدن ديو صاتيلان برعرصه طقسان بش ياخود يوزبش ارشون چيقديغى تقديرده مشترى مخيراولوب ترك ايدر ياخودطقسان بش ارشون ايسه طقوز يوزاللى غروشه و يوزبش ارشون ايسه بيك اللى غروشه آلور

وكذا برقات روبه‌لق اولمق اوزره يابلمش اولان برطوپ قماش سكز ارشوندر ديوارشونى اللىشر غروشه صاتلسه‌يدى ياخودطقوز ارشون چيقديغى صورتده مشترى مخير اولوب ترك ايدر يا خود يدى ارشون ايسه اوچ يوزاللى غروشه وطقوز ارشون ايسه درتيوز اللى غروشه آلور

اما برپستل چوقه يوز اللى ذراع اولمق اوزره يدى بيك بشيوز غروشه

دیو یاخود هر ذراعی اللیشر غروشه دیو صاتلدقده یوز قرق ذراع چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه یوزقرق ذراعی یدی بیك غروشه الور واکر زائد چیقارسه زیاده‌سی بایعکدر

۲۲۷ ماده

عددیات متفاوته‌ده یالکز مجموعك مقدار بهاسی بیان اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم تمام کلورسه بیع صحیح ولازم اولور
وناقص ویاخود زائد کلورسه ایکی صورتده دخی بیع فاسد اولور
مثلا اللی رأس در دیو ایکی بیك بشیوز غروشه صاتیلان برسوری قویون عندالتسلیم قرق بش یاخود اللی بش رأس چیقسه بیع فاسداولور

۲۲۸ ماده

عددیات متفاوته ده مجموعك مقدار یله آحادوافرادینك بهاسی بیان وتفصیل اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم تمام کلورسه بیع لازم اولور
وناقص چیقارسه مشتری مخیراولوب دیلرسه ترك ایدرودیلرسه اولقداری ثمن مسمادن حصه سیله الور
وزائد کلورسه بیع فاسد اولور
مثلا اللی رأسدر دیو هر بری اللیشر غروشه صاتیلان برسوری قویون قرق بش رأس چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه قرق بش قویونی ایکی بیك ایکیوز اللی غروشه الور واللی بش رأس چیقارسه بیع فاسد اولور

۲۲۹ ماده

مواد آنفه‌دن مشترینك مخیر اولدیغی صورتلرده مشتری مبیعك ناقص اولدیغنی بیله‌رك قبض ایتدکدن صکره بیعك فسخنده مخیر اوله‌مز

(فصل رابع)

(صراحة ذکر اولنمقسزین بیعده داخل اولوب اولمیان شیلر بیانند‌ه‌در)

۲۳۰ ماده

عرف بلده‌ده مبیعك شامل اولدیغی هرشی من غیرذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده مطبخ وکیلاری وزیتونلق بیعنده زیتون اغاجلری من غیر ذکر داخل اولور زیرا مطبخ وکیلار خانه‌نك مشتملاتندندر وزیتونلق برطاقم زیتون اغاجلرینی حاوی اولان ارضه اطلاق اولنور بوقسه یالکز برارضه زیتونلق تعبیر اولنماز

٢٣١ ماده

مبیعك جزئی حکمنده اولان یعنی غرض اشترایه نظرا مبیعدن انفکاکی قابل اولمیان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا کلیدك بیعنده مفتاحی وسودی ایچون النان اینککك بیعنده سودامن باوریسی من غیر ذکر داخل اولورلر

٢٣٢ ماده

مبیعك توابع متصلهٔ مستقره سندن اولان شیلر من غیر ذکر بیعده تبعا داخل اولور

مثلا برقوناغك بیعنده یخلانمش کلیدلر ویرلی طولاب ومندرلکلر کبی یرلی اولمق اوزره موضوع ومبنی اولان شیلر وحدودی داخلنده اولان باغچه‌سیله طریق عامه یاخود چیقماز زقاغه موصل اولان یوللر وباغچه وعرصه بیعنده مستقر اولمق اوزره مغروس اغاجلر بازارلقده تصریح اولنمسه دخی مبیعدن ایرلمیوب برابر صاتلمش اولورلر

٢٣٣ ماده

اسم مبیعك مشتملاتندن یاخود مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولمیان ومبیعك جزئی حکمنده ویاانکله برابر صاتلمسی عرف وعادت اقتضاسندن بولنمیان شیلر حین بیعده ذکر اولنمدقجه بیعده داخل اولماز

فقط عرف وعادت بلده‌جه مبیعه تبعا صاتیله کلان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده یرلی اولمیان طولاب وقنه‌په وصندالیه کبی یرلی اولمیوب بده قالدیرلمق اوزره موضوع اولان شیلر وباغ وباغچه بیعنده لیمون وچیچك صاقسیلری وآخر محله نقل اولنمق اوزره دیکلمش اولان فدانلر واراضی بیعنده اکین واشجارك بیعنده میوه بازارلقده ذکر وشرط اولنمدقجه مبیع ایله برابر صاتلمش اولمازلر

فقط برلکده صاتلمسی عرف وعادت اولان یرلرده بنك آتنك کمی ویوك

بارکیرینك یولاری من غیر ذکر بیعده داخل اولور

۲۳٤ ماده

تبعا بیعده داخل اولان شیئك ثمندن حصه سی یوقدر

مثلا یوك بارکیرینك قبل القبض یولاری سرقت اولنسه ثمن مسمادن برشی تنزیل ایتمك لازم کلز

۲۳۵ ماده

حین بیعده علاوه اولنان بعض الفاظ عمومیه نك شامل اولدیغی شیلر بیعده داخل اولور

مثلا بایع شوخانه یی جمیع حقوقیله صاتدم دیسه اول خانه نك حق مروری وحق شربی وحق مسیلی بیعده داخل اولور

۲۳٦ ماده

بعد العقد وقبل القبض مبیعده حاصل اولان ثمره وزیاده مشتری یه عائد اولور

مثلا برباغچه صاتلدقده قبل القبض حاصل اولان میوه وسبزه مشتری یه عائد اولور

کذلك صاتلمش اولان اینکك قبل القبض تولد ایدن یاوریسی مشترینك مالیدر

(باب ثالث)

(ثمنه متعلق مسائل بیانده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ثمنك اوصاف واحوالنه مترتب اولان مواد بیاننده در)

۲۳۷ ماده

حین بیعده تسمیهٔ ثمن لازمدر

بناء علیه مبیعك بهاسی ذکر اولنماز ایسه بیع فاسد اولور

٢٣٨ ماده

ثمنك معلوم اولمسی لازمدر

٢٣٩ ماده

ثمنك معلومیتی میدانده ایسه مشاهده ایله دکل ایسه مقدار وو صفنی بیان ایله حاصل اولور

٢٤٠ ماده

متنوع التون تداول ایدن بلده ده نه درلو التون اولدیغی بیان اولنمقسزین علی الاطلاق شوقدر التون دیو بازارلق اولنسه بیع فاسد اولور کومش سکه دخی بوکا قیاس اولنه

٢٤١ ماده

غروش او زرینه پازارلق اولندقده مشتری رایج اولان مسکوکاتك متنوع اولمیان هرقنغی نوعندن استر ایسه ویره بیلور

٢٤٢ ماده

ثمنك وصفی بیان اولنه رق پازارلق اولندیغی صورتده عقد هرقنغی نوع نقد اوزرینه واقع اولمش ایسه اندن ویرلمك لازم کلور

مثلا مجیدیه التونی یاخود انکلیز ویا فرانسز التونی ویاخود یکرمیلك مجیدیه ویادیرکلی ریال ویرلمك اوزره دیو پازارلق اولندیغی صورتده هرنه درلو مسکوکات دینلمش ایسه اندن ویریلور

٢٤٣ ماده

عقد ده کی تعیین ایله ثمن تعین ایتمز

مثلا مشتری النده کی یوزلك التونی کوستره رك شو التون ایله بومالی اشترا ایتدم دیوب بایع دخی ویردم دیدکده مشتری عینا اول التونی ویرمکه مجبور اولماز بلکه انی الیقو یوبده یرینه مثلی اوله رق بشقه بر یوزلك التونی ویره بیلور

٢٤٤ ماده

برنوع مسکوکاتك یرینه اجزاسی دخی ویریله بیلور

فقط بوخصوصده عرف وعادت بلده یه اتباع اولنمق لازم کلور

مثلا بكرميلك مجيديه ديو پازارلق اولنديغي صورتده بكرميلك يرينه اجزاسندن اولان اونلق و بشلك دخي ويريله بيلور

اما الحالة هذه درسعادتده جاري اولان عرف وعادته نظرا بكرميلك يرينه اجزاسندن اولان قرقلق وايكيلك ويريله مز

(فصل ثاني)

(وعده ايله صاتش حقنده اولان مواد بياننده در)

٢٤٥ ماده

ثمني تأجيل وتقسيط ايله بيع صحيح اولور

٢٤٦ ماده

ثمنك تأجيلنده وتقسيطنده مدت معلوم ومعين اولمق لازمدر

٢٤٧ ماده

شوقدر كون يا آي ويا سنه وياخود روزقاسم كبي عاقدين عندنده معلوم ومعين اولان بر وقته قدر وعده ايله پازارلق اولنسه بيع صحيح اولور

٢٤٨ ماده

(يغمور ياغديغي وقت) كبي معين اولميان بر مدت بيانيله پازارلق اولنسه بيع فاسد اولور

٢٤٩ ماده

ويره سي يه پازارلق اولنوب ده مدت تعيين اولنمسه بر آيه مصروف اولور

٢٥٠ ماده

ثمنك تأجيل وتقسيطنده مقاوله اولنان مدت مبيعك تسليمندن اعتبار اولنور

مثلا برسنه وعده ايله صاتلمش اولان بر متاعي بايع برسنه توقيف ايتدكدن صكره مشتري يه تسليم ايتسه حين تسليمندن اعتبارا برسنه بكلمسي يعني وقت بيعدن تمام ايكي سنه مرورنده مشترينك اقچه يي ويرمسي لازم كاور

٢٥١ ماده
بیع مطلق پشین او لمق اوزره منعقد اولور
فقط بیع مطلق برمدت معلومه ایله موقت و مقسط اولمق اوزره عرف وعادت اولان یرده اول مدته مصروف اولور
مثلا بشـین یاویره سی یه لاقر دیسی اولمقسزین چارشودن بوی برشی السه اقچه سنی پشین ویرمسی لازم کلور
فقط ای یاهفته باشنده ثمننك تمامی یاخود برمقدار معینی النمق عادت بلده ایسه اول عادته رعایت اولنور

(باب رابع)
(بعد العقد ثمن و مثمنده تصرفه متعلق مسائل بیاننده اولوب ایکی فصله)
(منقسمدر)
(فصل اول)
(بعدالعقد وقبل القبض بایعك ثمنده ومشترینك مبیعده حق تصرفلری)
(بیاننده در)

٢٥٢ ماده
بایع قبل القبض ثمن مبیعده تصرف ایده بیلور
مثلا برکیسه صاتمش اولدیغی مالك اقچه سنی بورجنه حواله ایده بیلور
٢٥٣ ماده
مشتری قبل القبض مبیعی عقار ایسه آخره صاته بیلور واکر منقول ایسه صاته ماز

(فصل ثانی)
(بعدالعقد ثمن ومبیعك تزییدوتنزیلی بیاننده در)

٢٥٤ ماده
بایع بعدالعقد مبیعك مقدارینی زیاده ایده بیلور
ومشتری مجلس زیاده ده قبول ایدرایسه اول زیاده یی طلبه حق اولوب بایعك ندامتی مفید اولماز اما اول مجلسـدن صکره مشترینك قبولی معتبر دکلدر

مثلا یکرمی غروشه یکرمی عدد قارپوز بازارلق اولندقدن صکره بایع بش دها ویردم دیوب مشتری دخی اول مجلسده قبول ایدر ایسه یکرمی غروشه یکرمی بش قارپوز الور اما اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده‌جك اولسه بایع اول زیاده یی ویرمك اوزره اجبار اولنه‌ماز

٢٥٥ ماده

مشتری بعدالعقد ثمن مسمایی تزید ایده بیلور

وبایع مجلس زیادهده قبول ایدر ایسه اول زیاده‌یی طلبه حق اولوب مشترینك ندامتی مفید اولماز اما اول مجلسدن صکره بایعك قبولی معتبر دكلدر

مثلا بیك غروشه برحیوان بازارلق اولندقدنصكر مشتری ایکیوز غروش دهاضم وزیاده ایتدم دیوب بایع دخی اول مجلسده قبول ایدرسه اول حیوانی بیك ایکیوز غروشه الور اما بایع اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره دن قبول ایده‌جك اولور ایسه مشتری فضله ویره‌جك اولدیغی ایکیوز غروشی ویرمکه اجبار اولنه‌ماز

٢٥٦ ماده

بایعك بعدالعقد ثمن مسمادن برمقدارینی حط وتنزیل ایتمسی صحیح ومعتبردر

مثلا برمال یوزغروشه پازارلق اولندقدن صکره بایع یکرمی غروشنی تنزیل ایتدم دیسه اول مالك مقابلنده انجق سکسان غروش اله بیلور

٢٥٧ ماده

بعد العقد بایعك مقدار مبیعی ومشترینك ثمن مسمایی تزید ایتملری ویا بایعك ثمن مسمادن تنزیلی اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد کویا اول تزید ویا تنزیل اوزرینه واقع اولمش حکمنده طوتیلور

٢٥٨ ماده

بعد العقد بایع مبیعی تزیدایتدکده زیاده نك ثمن مسمادن حصه‌سی اولور مثلا بایع اون غروشه صاتمش اولدیغی سکز قارپوز اوزرینه ایکی قارپوز دها زیاده ومشتری قبول ایتدیکی صورتده اون غروشه تمام اون قارپوز صاتلمش اولوب حتی قبل القبض بوایکی قارپوز تلف اولسه بهالرینك ثمندن تنزیلیله سکز قارپوز ایچون بایع انجق سکز غروش طلب ایده‌بیلور کذلك بایع عرصه سنك بیك ذراعنی اون بیك غروشه صاتدقدن صکره

یوز ذراع دخی زیاده ومشتری قبول ایتدیکی تقدیرده برشفیع چیقسه اون بیك غروشه مجموعنی یعنی بیك یوز ذراعنی اله بیلور

٢٥٩ ماده

بعدالعقد مشتری ثمن مسمایی تزیید ایتدکده ثمن مسما ایله زیاده نك مجموعی عاقدین حقنده تمام مبیعه مقابل اولور

مثلا اون بیك غروشه برملك عقار اشترا اولندقدنصکره قبل القبض مشتری بشیوز غروش دها زیاده وبایع قبول ایتدیکی صورتده اول عقارك بهاسی اون بیك بشیوز غروش اولوب حتی برمستحق چیقه رق بعدالاثبات والحکم اول عقاری آلسه مشتری بایعدن اون بیك بشیوز غروش طلب واخذ ایده بیلور اما اول عقاره برشفیع چیقسه چونکه انك حقی اصل عقدده تسمیه اولنان ثمن اوزرینه تعلق ایتمش اولدیغنه وصکره کی زیاده نك عاقدینه کوره اصل عقده التحاقی انك حقنی اسقاط ایده میه جکنه مبنی اول عقاری شفیعی اولان کیمسه اون بیك غروشه اله بیلور صکره دن زیاده اولنان بشیوز غروشی بایع اندن طلب ایده مز

٢٦٠ ماده

بعدالعقد بایع ثمن مبیعی حط وتنزیل ایتدکده مبیعك تمامی ثمن مسمانك باقیسنه مقابل اولور

مثلا برملك عقار اون بیك غروشه اشترا اولندقدنصکره بایع بیك غروشنی حط وتنزیل ایتدیکی صورتده اول عقار طقوزبیك غروشه مقابل اولوب بناء علیه برشفیع چیقسه انی طقوز بیك غروشه اله بیلور

٢٦١ ماده

بایع قبل القبض ثمن مبیعك جمله سنی حط ایده بیلور
فقط اصل عقده ملتحق اولماز

مثلا بایع برملك عقاری اون بیك غروشه صاتدقدنصکره قبل القبض اول اقچه دن کاملا واز کچسه شفیعی اول عقاری اون بیك غروشه اله بیلور

یوقسه اقچه سز الورم دیه مز

(باب خامس)

(تسليم وتسلمه متعلق مسائل بياننده اولوب التي فصلي حاويدر)

(فصل اول)

(تسليم وتسلمك حقيقت و كيفيتي بياننده‌در)

٢٦٢ ماده

بيعده قبض شرط دكلدر

فقط بعدالعقد اولا مشتري ثمني بايعه وثانيا بايع مبيعي مشترييه ويرمكه بورجلو اولور

٢٦٣ ماده

مبيعك تسليمي مشترينك بلامانع مبيعي قبض ايده بيله جك وجهله تسلمنه بايعك اذن ويرمسيله حاصل اولور

٢٦٤ ماده

مبيعك تسليمي حاصل اولديغي كبي مشتري دخي اني قبض ايتمش اولور

٢٦٥ ماده

مبيعك اختلافيله كيفيت تسليمي دخي مختلف اولور

٢٦٦ ماده

مشتري عرصه وارا ضينك ايچنده بولنديغي وياخود برطرفندن كورر اولديغي حالده قبضه بايعك رخصت ويرمسي تسليمدر

٢٦٧ ماده

اوزرنده اكين اولان ارضك تسليمنده اوزرنده كي اكيني بچوب ياخود حيوانه يديروبده ارضي تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

٢٦٨ ماده

اوزرنده ميوه اولان اغاجك تسليمنده ميوه‌سني دوشيروب اغاجي تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

٢٦٩ ماده

اغاج اوزرنده اوله‌رق صاتلمش اولان ميوه‌يي مشترينك دوشيرمسنه بايعك رخصت ويرمسي تسليمدر

٢٧٠ ماده

خانه و باغ کبی کلیدلی عقارك ایچنده ایکن بایعك مشتری‌یه تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر

وخارجنده ایکن مبیع اکر مشتری درحال انی کلیدلیه‌بیله جك مرتبه‌ده قریب ایسه مجرد تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر واکر اول مرتبه‌ده قریب دکل ایسه اورایه وارو بده ایچنه کیره بیله جك قدر وقت مروریله تسلیم تحقق ایدر

٢٧١ ماده

کلیدلی عقارك مفتاحنی ویرمك تسلیمدر

٢٧٢ ماده

حیوان باشندن یا قولاغندن ویا یولارندن طوتیلوب تسلیم اولنور فقط مشترینك کلفتسزجه تسلمنه قدرتی اولان محلده اراءه سیله قبضنه رخصت اعطاسی دخی تسلیمدر

٢٧٣ ماده

مکیلات وموزونات مشترینك امریله کیل یا وزن اولنه رق تهیئه واعطا ایلدیکی ظرف وقاب درونته قونلمق تسلیمدر

٢٧٤ ماده

عروضك تسلیمی مشترینك النه اعطاسیله یاخود یاننه قویمق ویا میدانده اولوبده بالاراءه قبضنه رخصت ویرمك ایله اولور

٢٧٥ ماده

انبار وصندق کبی کلیدلی برمحل ایچنده بولنان شیلر طوپدن صاتلدقده مفتاحنك مشتری‌یه اعطاسیله قبضنه رخصت ویرلمك تسلیمدر

مثلا برانبار بغدای یاخود برصندق کتاب طوپدن صاتلدقده مفتاحنك اعطاسی مبیعی تسلیم دیمکدر

٢٧٦ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدرایکن بایعك کوروبده منع ایتمامسی قبضه رخصتدر

٢٧٧ ماده

بایعك اذنی اولمقسزین مشترینك ثمنی تأدیه ایتمدن مبیعی قبض ایتمسی معتبر دکلدر

فقط مشتری بلا اذن قبض ایدوبده یدنده مبیع تلف اولور یاخود
صقطلنور ایسه قبض معتبر اولور

(فصل ثانی)

(مبیعك حق حبسنه دائر مواد بیاننده‌در)

۲۷۸ ماده
پشین صاتلشده مشتری ثمنی تماما تأدیه ایدنجه‌یه دك بایعك مبیعی حبس وتوقیف ایتمك حقی واردر

۲۷۹ ماده
بایع اشیای متعدده‌یی صفقهٔ واحده ایله صاتدقده هر برینك بشقه بشقه بهاسنی بیان ایتمش اولسه بیله تماما ثمنی قبض ایدنجه‌یه‌دك مجموع مبیعی حبس ایده‌بیلور

۲۸۰ ماده
مشترینك رهن وکفیل ویرمسی بایعك حق حبسنی اسقاط ایده‌من

۲۸۱ ماده
بایع ثمنی قبض ایتمدن مبیعی تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور
بوصورتده ثمنی قبض ایدنجه‌یه دك توقیف ایتمك اوزره مبیعی استرداد ایده‌من

۲۸۲ ماده
ثمن مبیعی المق اوزره بایع برکیمسه‌یی مشتری اوزرینه حواله ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور
وبوصورتده همان مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

۲۸۳ ماده
ویره‌سی‌یه صاتلشده بایعك حق حبسی اولمیوب وعده‌سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

٢٨٤ ماده

بايع پشين اولمق اوزره صاتدقدن صكره ثمن مبيعى تأجيل ايدر ايسه حق حبسنى اسقاط ايتمش اولور

ووعده سى حلولنده ثمنى قبض ايتمك اوزره همان مبيعى تسليم ايتمسى لازم كلور

(فصل ثالث)

(مكان تسليم حقنده در)

٢٨٥ ماده

عقد مطلق حين عقدده مبيع نرده ايسه اوراده تسليمنى اقتضا ايدر مثلا بركيسه تكفور طاغنده كى بغدايني استانبولده بركيسه يه صاتدقده اول بغدايى تكفور طاغنده تسليم ايدر يوقسه استانبولده تسليم ايتمك اوزره اجبار اولنه ماز

٢٨٦ ماده

مبيعك نرده اولديغى مشترينك معلومى اوليوب ده بعدالعقد مطلع اولسه مخيردر

ديلرسه بيعى فسخ ايدر وديلرسه حين عقدده مبيع نرده ايسه اوراده قبض ايلر

٢٨٧ ماده

برمحل معينده تسليم اولنمق شرطيله صاتلمش اولان مالك اوراده تسليمى لازم كلور

(فصل رابع)

(تسليمك مؤنتى يعنى كلفتى ولوازم تماميتى بياننده در)

٢٨٨ ماده

ثمنه متعلق اولان مصارف مشتری یه عائددر

مثلا آقچه نك صایمه وطارتمه اجرتلری کبی مصارف صرافیه مشتری طرفندن ویرلمك لازم کلور

٢٨٩ ماده

مبیعك تسلیمنه متعلق مصرفلر بایعه عائد در

مثلا کیله جی وقنطارجی اجرتلرینی بایعك ویرمسی لازم کلور

٢٩٠ ماده

جزافا صاتیلان شیلرك مؤنتی مشتری یه عائد در

مثلا برباغك اوزومی مجازفة صاتلدقده دوشیرمسی مشترینك اوزرینه در کذلك برانبار بغدای مجازفة صاتلدقده انباردن اخراج ونقلی مشترینك اوزرینه لازمدر

٢٩١ ماده

اودون وکمور کبی حیوان اوزرنده محمولا صاتلمش اولان شیلری مشترینك خانه سنه نقل ایتمك امرنده عرف وعادت بلده نه ایسه اکا اتباع اولنور

٢٩٢ ماده

سند وحجت تحریری اجرتی مشتری اوزرینه لازمدر

فقط بایعك دخی محکمه ده بیعی تقریر واشهاد ایلسی لازم کلور

(فصل خامس)

(هلاك مبیعه مترتب اولان مواد بیاننده در)

٢٩٣ ماده

مبیع قبل القبض بایعك یدنده تلف اولسه مشتری حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری بایعه عائد اولور

٢٩٤ ماده

مبیع بعد القبض تلف اولسه بایع حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری مشتری یه عائد اولور

٢٩٥ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدوب لکن ثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا فوت اولسه بایع مبیعی استرداد ایده میوب غرمایه داخل اولور

٢٩٦ ماده

مشتری مبیعی قبض وثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا فوت اولسه بایع ثمنی مشترینک ترکه سندن استیفا ایدنجه یه دک مبیعی حبس ایده بیلور

بوصورتده حاکم مبیعی بیع ایدوب ثمنی وفا ایدرایسه بایعك اله جغنی تماما ایفا ایدر وفضله سی قالدیغی تقدیرده غرمایه ویرر واکر بایعك اله جغندن ناقص ایسه اول ثمنی بایع تماما الدقدنصکره نقصانی غرماء مشترینك ترکه سندن الور

٢٩٧ ماده

بایع ثمنی قبض ایدوب لکن مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمدین مفلسا فوت اولسه مبیع بایع یدنده امانت قالمش اولور

بوصورتده مشتری مبیعی الوب سائر غرمامداخله ایده مز

(فصل سادس)

(سوم شرا وسوم نظر حقنده در)

٢٩٨ ماده

سوم شرا طریقیله یعنی تسمیهٔ ثمن اولنه رق اشترا ایتمك اوزره مشترینك قبض ایدوبده کوتوردیکی مال مشتری یدنده تلف وضایع اولدقده قیمیاتدن اولدیغی تقدیرده قیمتنی ومثلیاتدن اولدیغی تقدیرده مثلنی بایعه ویرمسی لازم کلور . اما ثمن تسمیه اولنمامش ایسه مشتری یدنده امانت حکمنده اوله رق بلا تعد تلف وضایع اولدیغی حالده ضمان لازم کلمز مثلا بایع بوحیوانك بهاسی بیك غروشدر کوتور بکنور ایسه ك آل دیوب مشتری دخی اولوجهله اشترا ایتمك اوزره الوب کوتورسه وخانه سنده حیوان تلف اولسه ذکر بهاسنی بایعه ویرمسی لازم کلور اما بهاسی بیان ایدلمیه رك . بایع کوتور بکنور ایسه ك الور سون دیوب

مشـتری دخی بکنور ایسه بعـده پازار لغنی ایدوبده اشترا ایلـك اوزره
کوتوردکده یدنده بلا تعد تلف اولسه ضمان لازم کلمز

٢٩٩ ماده

سوم نظر طریقیله یعنی کورمك یاخود کوسترمك اوزره قبض اولنـان
مال کرك بهاسی بیان اولنسون وکرك بیان اولنمسون قابضك یدنده امانت
اوله رق بلا تعد تلف وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

(باب سادس)

(خیارات بیاننده اولوب)
(یدی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیاننده در)

٣٠٠ ماده

بایع یامشتری ویاخود ایکیسی بردن مدت معلومه ایچنده بیعی فسخ ایتمك
یاخود اجازت ایله انفاذ ایلمك خصوصنده مخیر اولمق اوزره بیعده شرط
قیلمق جائزدر

٣٠١ ماده

خیار شرط ایله مخیر اولان طرف مدت خیارنده یعنی مخیر اولدیغی مدت
ظرفنده دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه مجیز اولور

٣٠٢ ماده

کرك فسخ وکرك اجازت قولا اولدیغی کبی فعلا دخی اولور

٣٠٣ ماده

اجازت قولیه اجازت وردم یاراضی اولدم کبی رضایه وفسخ قولی فسخ ایتدم
یاوازکچدم کبی عدم رضایه دلالت ایدن سوزلردر

٣٠٤ ماده

اجازت فعلیه رضایه وفسخ فعلی عدم رضایه دلالت ایدن فعلدر

مثلا مشتری مخیر اولدیغی حالده مدت خیارنده مبیعی صاتلغه چیقارمق یاخود رهن ویا ایجار ایتمک کبی تملکك اوا زمندن اولان بر وجهله تصرف ایتمسی اجازت فعلیه وبایع مخیراولدیغی حالده اولوجهله تصرف ایتمسی فسخ فعلیدر

۳۰۵ ماده

مخیر اولان کیمسه بیعی فسخ ویاخود انفاذ ایتمدین مدت خیار مرور ایدر ایسه بیع تمام اولور

۳۰٦ ماده

خیارشرط وارثه انتقال ایتمز

بو صورتده مخیر اولان کیمسه بایع ایسه وفاتیله مشتری مبیعه مالك اولور واکر مخیر مشتری ایسه وفاتنده وارثی مخیر اولمقسزین مبیعه مالك اولور

۳۰۷ ماده

بایع ومشتری ایکیسی بردن مخیر اولدقلری تقدیرده هرقنغیسی فسخ ایدر ایسه بیع منفسخ اولور وهر قنغیسی اجازت ویرر ایسه یالکز انك خیاری زائل اولوب دیکری مخیر قالور

۳۰۸ ماده

یالکز بایع مخیر اولدیغی صورتده مبیع کندی ملکندن چیقمیوب ینه کندوسنك مالی عد اولنور

ومبیع بعد القبض مشتری یدنده تلف اولسه ثمن مسمی لازم کلمیوب مشترینك یوم قبضنده کی قیمتنی ویرمسی لازم کلور

۳۰۹ ماده

یالکز مشتری مخیر اولدیغی صورتده مبیع بایعك ملکندن چیقوب مشترینك مالی عد اولنور

ومبیع بعد القبض مشتری یدنده تلف اولسه ثمن مسمانك اعطاسی لازم کلور

(فصل ثانی)

(خیار وصف بیاننده در)

۳۱۰ ماده

بایعك بر وصف مرغوب ایله متصف اولمق اوزره صاتمش اولدیغی مال

اول وصفدن عاری چیقسه مشتری مخیردر
دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه مجموع ثمن مسما ایله مبیعی قبول ایدر
بوکا خیار وصف دیرلر
مثلا صاغیلور دیو صاتلمش اولان برایننك سوددن کسلمش اولدیغی
ظاهر اولسه مشتری مخیر اولور
وکذا کیجه وقتی قرمزی یاقوتدر دیو صاتیلان طاش صاری یاقوت
چیقسه مشتری مخیردر
٣١١ ماده
خیار وصف وارثه انتقال ایدر
یعنی خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری وفات ایدیجك مبیعك اول
وصفدن عاری اولدیغی ظاهر اولدقده وارثك دخی بیعی فسخ ایتمکه
صلاحیتی واردر
٣١٢ ماده
خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری مبیعده تملکك لوازمندن اولان
بروجهله تصرف ایدر ایسه خیاری ابطال ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(خیار نقد حقنده در)

٣١٣ ماده
بایع ومشتری فلان وقته قدر تأدیهٔ ثمن اولنمق واولنمز سه بینلرنده بیع
اولمامق اوزره پازارلق ایتسه‌لر صحیح اولور
بوکا خیار نقد دنیلور
٣١٤ ماده
مدت معینه ده مشتری ثمنی تأدیه ایدمز ایسه خیار نقد ایله عقد اولنان
بیع فاسد اولور

ماده ٣١٥

خيار نقد ايله مخير اولان مشتری مدت معينه ايچنده وفات ايدر ايسه بيع باطل اولور

(فصل رابع)

(خيار تعيين بيانندەدر)

ماده ٣١٦

قيميتدن ايكی ياخود اوچ شيئك بشقه بشقه بهالری بيان اولنه رق بونلردن مشتری ديلديكنی المق ياخود بايع ديلديكنی ويرمك اوزره صاتمق صحيح اولور

بوكا خيار تعيين دنيلور

ماده ٣١٧

خيار تعيينده تعيين مدت لازمدر

ماده ٣١٨

خيار تعيين ايله مخير اولان كيمسه مدت معينه مرورنده الديغی شيئ تعيينه مجبور اولور

ماده ٣١٩

خيار تعيين وارثه انتقال ايدر

مثلا اعلی واوسط وادنی اولمق اوزره برجنسدن اوچ طوب قماشك اوچ يا درت كون ظرفنده مشتری قنغيسنی اختيار ايدر ايسه المق اوزره بايع لا علی التعيين برينی صاتسه ومشتری دخی بومنوال اوزره قبول ايتسه بيع منعقد اولور

ومدت معينه مرورنده مشتری برينی تعيين ايله ثمن مسماسنی ويرمكه مجبوردر

وقبل التعيين وفات ايتسه وارثی دخی اواوجهله برينی تعيينه مجبوراولور

(فصل خامس)

(خيار رؤيت حقنده در)

٣٢٠ ماده

بر كيمسه برمالى كورمدين اشترا ايدسه كورنجه يه دك مخيردر كوردكده ديلرسه فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر

بوكا خيار رؤيت دنيلور

٣٢١ ماده

خيار رؤيت وارثه انتقال ايتمز

بناء على ذلك مشترى المش اولديغى مالى كورمدين وفات ايدسه وارثى مخير اولقسزين اول ماله مالك اولور

٣٢٢ ماده

مالى كورمدين صتان بايع ايچون خيار رؤيت يوقدر

مثلا بر كيمسه كندويه ارثا انتقال ايدن مالى كورمدين صاتسه بيع بلا خيار منعقد اولور

٣٢٣ ماده

خيار رؤيت بحثنده رؤيت مبيعك اصل مقصدى بيلدبرن حال ومحلنه واقف اولمقدن كنايه در

مثلا مشترى ايچى طبشى بردوزى يه اولان ساده بز وقماشك طبشنى وچيچكلى وچبوقلى قماشك چيچكلرينى وچبوقلرينى كوروب ودول ايچون آلنان قيونك ممه سنى واتى ايچون آلنان قيونك ارقه سنى يوقلايوب ومأكولات ومشروباتك چاشنيسنى طاتوبده بعده اشترا ايلسه خيار رؤيت يوقدر

٣٢٤ ماده

نمونه كوستريله رك صاتيلان شيلرك نمونه سنى كورمك كفايت ايدر

٣٢٥ ماده

مبيع نمونه دن دون چيقسار ايسه مشترى مخير اولوب ديلرسه قبول ايدر وديلرسه رد ايدر

مثلا بغدای و یاغ و بردوزی یه یایلمش اولان بزوچوقه وامثالی معمولاتك نمونه سنه باقیله رق اشترا اولنوب بعده نمونه دن اشاغی ظهور ایتسه مشتری مخیر اولور

٣٢٦ ماده

خان وخانه کبی عقارك اشتراسنده هر اوطه سنی کورمك لازمدر فقط اوطه لری یك نسق اولنلرك بر اوطه سنی کورمك کافیدر

٣٢٧ ماده

متفاوت شیلرك طوپدن اشترا سنده هر برینی بشقه بشقه کورمك لازمدر

٣٢٨ ماده

مشتری متفاوت شیلرك بعضیسنی کوروب بعضیسنی کورمدین طوپدن اوله رق اشترا ایتسه وکورمدیکنی کوردکده بکنمسه مخیر اولوب دیلرسه هپسنی بردن قبول ایدر ودیلرسه هپسنی بردن رد ایدر

یوقسه بکندیکنی الوب بکنمدیکنی رد ایده مز

٣٢٩ ماده

اعمانك بیع وشراسی صحیح اولوب فقط وصفنی بیلمدیکی بر مال اشترا ایتدکده مخیر اولور

مثلا وصفنی بیلمدیکی برخانه اشترا ایلسه مخیر اولوب وصفنی اوکرندکده دیلرسه قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر

٣٣٠ ماده

مبیع قبل الشرا اعمایه وصف وتعریف اولنوب بعده اشترا ایلسه مخیر اوله ماز

٣٣١ ماده

اعمانك یوقلامق ایله معلوم اولان شیلرده الیله طوتوب یوقلامسیله وقوقلیه جق شیلرده قوقلامسیله وطاتیله جق شیلرده طاتمسیله مخیرلکی ساقط اولور

یعنی بومثللو شیلری یوقلایوب وقوقلایوب بعده اشترا ایلسه بیعی صحیح ولازم اولور

٣٣٢ ماده

بر کیمسه شرا قصدیله یعنی الیجی کوزیله کورمش اولدیغی مالی برمدت صکره اول مالی اولدیغی بیله رك اشترا ایتسه خیار رؤیتی یوقدر

فقط اول مالده برتغیر حاصل اولمش ایسه اولوقت مخیر اولور

٣٣٣ ماده

مبیعك اشتراسنه یاخود قبضنه وکیل اولان کیسه نك روٴیتی اصیلك روٴیتی کبیدر

٣٣٤ ماده

رسولك یعنی مجرد مبیعی الوب کوندرمکه مأمورا کوندریلان آدمك روٴیتی مشترینك خیار روٴیتنی اسقاط ایلمز

٣٣٥ ماده

مشترینك مبیعده تملکك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ایتمسی خیار روٴیتنی اسقاط ایدر

(فصل سادس)

(خیار عیب بیانده در)

٣٣٦ ماده

بیع مطلق مبیعك عیبدن سالم اولمسنی اقتضا ایدر

یعنی عیوبدن برائتی شرط ایتمکسزین وصاغلم وچوروك وقصورلی وقصورسز دیمکسزین مال صاتمق مالك صاغلم وعیبسز اولمسنی ایجاب ایدر

٣٣٧ ماده

بیع مطلق ایله صاتیلان برمالك عیب قدیمی تبین ایتدکده مشتری مخیردر دیلرسه رد ایدر ودیلرسه ثمن مسما ایله قبول ایلر

یوقسه مالی الیقویوبده عیبی ایچون بهاسنی تنقیص ایده مز

ایشته بوکا خیار عیب دنیلور

٣٣٨ ماده

عیب دیو اهل وار بابی بینده مالك بهاسنه ایراث نقصان ایدن قصوره دیرلر

٣٣٩ ماده

عيب قديم   بايع يدنده ايكن مبيعده موجود اولان قصور در

٣٤٠ ماده

بعد البيع قبل القبض بايع يدنده ايكن مبيعده حادث اولان عيب موجب رد اولان عيب قديم حكمنده در

٣٤١ ماده

بايع حين بيعده مبيعك برعيبنى بيان ايدرك مشترى اول عيب ايله قبول ايتدكده اول عيب سببيله مخير اولهماز

٣٤٢ ماده

بايع برمالى هرعيب دعواسندن ذمتى برى اولمق شرطيله صاتدقده مشترى ايچون خيار عيب يوقدر

٣٤٣ ماده

مشترى برمالى هر عيبيله مقبولمدر ديو اشترا ايلرسه ارتق انده عيب دعواسنه صلاحيتى يوقدر

مثلا مشترى برحيوانى كور طوپال چوروك چاريق هرنه ايسه مقبولمدر ديو صاتون السه ارتق عيب قديمى وار ايمش ديو رد ايدهمز

٣٤٤ ماده

مشترى مبيعك عيبنه مطلع اولدقدن صكره انده تملكك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتسه خيار عيبى اسقاط ايتمش اولور

مثلا مشترى مبيعى عيب قديمنه بعد الاطلاع بيعه عرض ايتسه يعنى صاتيلغه چيقارسه عيبه رضا ديمك اولهرق ارتق رد ايدهمز

٣٤٥ ماده

مبيعك مشترى عندنده برعيبى حادث اولدقدن صكره عيب قديمى ميدانه چيقسه مشترينك بايعه رد ايتمكه صلاحيتى اولميوب فقط نقصان ثمن ادعاسنه صلاحيتى واردر

مثلا مشترى صاتون الديغى برطوپ قاشى كسوب بيچدكدن صكره چوروك ياخود يانقيين اولمق مثللو برعيب قديمنه مطلع اولسه چونكه كسوب بيچمسيله بر يكى قصور دها پيدا اولديغندن رد ايدهميوب فقط عيب قديمندن طولايى نقصان ثمن الور

٣٤٦ ماده

نقصان ثمن بیغرض اهل وقوفك اخباری ایله معلوم اولور

شویله که مبیعك بر کره سالما و بر کره معیبا قیمتی تقویم وتقدیر اولنوب بو ایکی قیمت بیننده‌کی تفاوت سالما اولان قیمتك قاچده بری ایسه ثمن مسمانك اول نسبتله نقصانی نقصان ثمن اعتبار اولنور

مثلا مشتری التمش غروشه الدیغی برطوب قماشی کسوب بیجدکدن صکره عیب قدیمنه مطلع اولدقده اهل وقوف اول قماشك سالما قیمتی التمش وعیب قدیمی ایله قیمتی قرق بش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر نقصان ثمن اون بش غروش اولمغله مشترینك انی طلب ودعوا ایتمکه صلاحیتی واردر

واکر اول مالك سالما قیمتی سکسان ومعیبا قیمتی التمش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر اشبو ایکی قیمت بیننده‌کی تفاوت که یکرمی غروشدر سکسان غروشك ربعی اولمغله ثمن مسمانك ربعی اولان اون بش غروشی مشترینك طلب ودعوایه صلاحیتی اولور

واکر اول قماشك سالما قیمتی اللی ومعیبا قیمتی قرق غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر ایکی قیمت بیننده تفاوت اولان اون غروش اللی غروشك خمسی اولمغله ثمن مسمانك خمسی اولان اون ایکی غروش نقصان ثمن اعتبار اولنور

٣٤٧ ماده

عیب حادث زائل اولسه عیب قدیم ینه ردی موجب اولور

مثلا برحیوان اشترا اولنوبده مشتری عندنده خسته اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقسه مشتری انی بایعه رد ایده میوب نقصان ثمن الور فقط اول خسته‌لق زائل اولسه مشتری عیب قدیمی ایله اول حیوانی بایعه رد ایدر

٣٤٨ ماده

بایع اکر مشتری عندنده برعیب حادث اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقان مبیعی اول عیب حادث ایله کیرو المغه راضی اولور ایسه مانع رد بولنمدیغی تقدیرده مشترینك نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالمیوب یا مبیعی بایعه رد یاخود تمام بهاسیله قبول ایتمکه مجبور اولور

حتى مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره آخره صاتسه ارتق نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالماز

مثلا مشتری برطوب بزآلوب کوملك کسدکدن صکره چوروك ایدوکنه مطلع اولدیغی حالده صاتسه بایعدن نقصان ثمن ادعا ایده مز

زیرا بایع بن انی عیب حادث ایله یعنی کسلمش اولدیغی حالده الوردم دیه بیله جکندن مشتری انی صاتمسیله حبس وامساك ایتمش اولور

٣٤٩ ماده

زیاده یعنی مبیعه مشتری نك مالندن برشیئك ضم وعلاوه سی مانع رد اولور

مثلا بزی دیکمك یاخود بو یاتمق ایله مشتری نك ایپلکی یاخود بو یاسی بزه ضم اولنمق وکذا عرصه یه مشتری طرفندن اغاج دیکلمك رده مانعدر

٣٥٠ ماده

مانع رد بولندیغی حالده بایع راضی اولسه دخی معیب اولان مبیعی کیرو الهمیوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور

حتى مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره صاتسه بیله بایعدن نقصان ثمن اله بیلور

مثلا مشتری صاتون الدیغی برطوب بزدن کوملك بیچدیروب دیکدیردکدن صکره بزك چوروك اولدیغنه مطلع اولدقده بایع راضی اولسه دخی استرداد ایده میوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور ومشتری اول کوملکی صاتسه بیله بزك نقصان ثمننی بایعدن الور

زیرا بو صورتده مشتری نك مالی اولان ایپلکك مبیعه علاوه والحاقی مانع رد اولمغله بایع بن انی بویله کسلمش ودیکلمش اولدیغی حالده الوردم دیمکه صلاحیتی اولمیه جغندن مشتری انی بیع ایله حبس وامساك ایتمش اولماز

٣٥١ ماده

صفقهٔ واحده ایله اشترا اولنان شیلرك بعضیسی معیب چیقدقده قبل القبض ایسه مشتری مجموعنی رد ایدر یاخود ثمن مسمی ایله قبول ایلر یوقسه معیبی ردایدوبده دیکری الیقو یمغه صلاحیتی یوقدر

واکر بعدالقبض ایسه تفریقنده ضرر اولمدیغی حالده یالکز معیب

اولانی ثمن مسمادن سالماحصه سیله رد ایدر و بایعک رضاسی اولمدقجه ایکیسنی بردن رد ایده مز
اما تفریقنده ضرر اولدیغی حالده مجموعنی بردن ردایدر یاخود مجموعنی ثمن مسما ایله قبول ایلر
مثلا قرق غروشه الثان ایکی فسدن بریسی قبل القبض قصورلی چیقسه ایکیسنی بردن رد ایده بیلور واکر بعد القبض بریسی قصورلی چیقسه یالکز انی سالما قیمتی قاچ غروش ایسه قرق غروشدن تنزیل ایله ردایدر فقط برچفت ایاق قابی التو بده بعد القبض برتکی قصورلی چیقسه ایکیسنی بردن رد ایله تماما اقچه‌سنی استرداد ایده بیلور

۳۵۲ ماده

مکیلات وموزوناتدن اوله‌رق برشخص برجنسدن اولمق اوزره اشترا وقبض ایتمش اولدیغی مقدار معینک بعضیسی چوروك بولسه مخیر در دیلرسه جمله سنی قبول ایدر ودیلرسه جمله سنی ردایدر

۳۵۳ ماده

بغدای وامثالی حبوبات طپراقلی چیقدیغی تقدیرده عادة قلیل عد اولنورسه بیع صحیح ولازم اولور واکر بین الناس عیب عد اولنور درجه‌ده ایسه مشتری مخیر اولور

۳۵۴ ماده

یومورطه وجوز مقوله‌سی شیلرك بعضیسی فنا وچوروك چیقسه یوزده اوچ کبی عرفا وعادة استکثار اولنمیه جق درجه‌سی معفو اولور واکر قصورلی چیقان یوزده اون کبی چوق اولورسه معفو اولمیوب مشتری جمله مبیعی بایعه ردایله تماما ثمنی کیرو الور

۳۵۵ ماده

مبیع اکر اصلا منتفع به اولمیه جق حالده ظهور ایدر ایسه بیع باطل اولوب مشتری تماما ثمنی استرداد ایلر
مثلا اشترا اولنان یومورطه اصلا ایشه یارامز صورتده بوزوق چیقسه مشتری تماما اقچه‌سنی کیرو الور

(فصل سابع)

(غبن وتغریر بیاننده در)

٣٥٦ ماده

بیعده بلا تغریر غبن فاحش بولنسه مغبون اولان کیمسه بیعی فسخ ایده من
فقط مال یتیمی بلا تغریر اولسه دخی غبن فاحش ایله بیع صحیح اولماز مال وقف و بیت المال دخی مال یتیم حکمنده در

٣٥٧ ماده

متبایعاندن بری دیکر بنی تغریر ایدوبده بیعده غبن فاحش اولدیغی تحقق ایتدکده مغبون اولان کیمسه بیعی فسخ ایده بیلور

٣٥٨ ماده

غبن فاحش ایله مغبون اولان کیمسه نك وفاتنده تغریر دعواسی وارثنه انتقال ایتمز

٣٥٩ ماده

تغریر اولنان مشتری بیعده غبن فاحش اولدیغنه مطلع اولدقدن صکره مبیعده تملکه دلالت ایدن بر وجهله تصرف ایدر ایسه ارتق حق فسخی قالماز

٣٦٠ ماده

تغریر وغبن فاحش ایله اشترا اولنان مبیع تلف یا مستهلك اولسه و یاخود اول مبیعده معیب اولمق وعرصه اولوبده اوزرینه بنا یاپلمق کبی بر کیفیت حدوث ایتسه مغبون اولان کیمسه نك بیعی فسخه صلاحیتی قالماز

(باب سابع)

(مبیعك انواع واحکامی بیاننده اولوب التی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بیعك انواعی بیاننده در)

۳٦۱ ماده

بیعك انعقادنده ركنی اهلندن یعنی عاقل ومیزدن صدور ایتمك و حكمنی قابل اولان محله مضاف اولمق شرطدر

۳٦۲ ماده

ركننده خلل اولان بیع مثلا مجنونك بیعی باطلدر

۳٦۳ ماده

بیعك حكمنی قابل اولان محلی موجود ومقدور التسلیم ومال متقوم اولان مبیعدر

بناء علی ذلك معدومك ومقدور التسلیم ومال متقوم اولمیان شیئك بیعی باطلدر

۳٦٤ ماده

انعقاد بیعك شرطی بولنوبده بعض اوصاف خارجیه سی اعتباریله مشروع اولمازسه مثلا مبیع مجهول یاخود ثمننده خلل واقع اولورایسه بیع فاسد اولور

۳٦٥ ماده

بیعك نافذ اولمسی ایچون بایع مبیعه مالك یاخود مال صاحبنك وكیلی یاولیسی یاوصیسی اولمق وغیرك حقی اولمامق شرطدر

۳٦٦ ماده

بیع فاسد عندالقبض نافذ اولور

یعنی مشترینك مبیعده تصرفی جائز اولور

۳٦۷ ماده

خیار اتدن بریسی بولنور ایسه بیع لازم اولماز

۳٦۸ ماده

بیع فضولی و بیع مرهون كبی غیرك حقی تعلق ایدن بیع اول غیرك اذننه موقوفا منعقد اولور

(فصل ثانی)

(انواع بیوعك احکامی بیاننده‌در)

٣٦٩ ماده
بیع منعقدك حکمی ملکیتدر
یعنی مشترینك مبیعه وبایعك ثمنه مالك اولمسیدر
٣٧٠ ماده
بیع باطل اصلا حکمی افاده ایتمز
بناء علیه بیع باطلده مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدکده مبیع مشتری عندنده امانت قیلندن اوله‌رق بلا تعد تلف اولسه مشتری‌یه ضمان لازم کلمز
٣٧١ ماده
بیع فاسد عند القبض حکمی افاده ایدر
یعنی مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدکده اکا مالك اولور
بناء علیه بیع فاسد ایله اشترا اولنان مبیع مشتری عندنده تلف اولسه ضمان لازم کلور
شویله که مثلیاتدن ایسه مثلنی وقیمیاتدن ایسه یوم قبضنده‌کی قیمتنی مشترینك بایعه ویرمسی لازم اولور
٣٧٢ ماده
بیع فاسدده عاقدیندن هربرینك بیعی فسخ ایتمکه حقی واردر
فقط مبیع اکر مشتری یدنده تلف اولورایسه یاخود مشتری انی استهلاك ویادیکره بیع صحیح ایله بیع یاهبه کبی برصورتله الندن چیقارر ایسه ویاخود مبیع خانه اولوبده تعمیر اولنمق ویاعرصه اولوبده اغاج دیکلمك کبی برصورتله مشتری طرفندن مبیعه برشی علاوه ویاخود بغدای اولوبده طحن ایله اون ایدلمك کبی مبیعك اسمی دکیشه‌جك صورتله تغییر ایدیلور ایسه حق فسخ قالماز
٣٧٣ ماده
بیع فاسد فسخ اولندقده اکر قبض ثمن اولنمش ایسه بایع ثمنی رد ایدنجه‌یه‌دك

مشترينك مبيعى حبس ايتمك حقى واردر

٣٧٤ ماده

بيع نافذ فى الحال حكمى افاده ايدر

٣٧٥ ماده

بيع نافذ لازمده متبايعاندن هيچ بريسى دونه مز

٣٧٦ ماده

بيع غير لازمده مخير اولان كيمسه بيعى فسخ ايده بيلور

٣٧٧ ماده

بيع موقوف عند الاجازه حكمى افاده ايدر

٣٧٨ ماده

بيع فضوليده مال صاحبى ويا وكيلى يا خود ولى يا خود وصيسى اجازت ويرر ايسه نافذ وورمز ايسه منفسخ اولور

فقط اجازتده بايع ومشترى ومجيز ومبيع قائم اولمق شرطدر بونلردن بريسى هلاك اولسه اجازت جائز اولماز

٣٧٩ ماده

بيع مقايضه ده بدلينك ايكيسده مبيع حكمنده اولديغندن بونلرده مبيعك شرائطى معتبر در

فقط تسليمجه منازعه وقوعنده متبايعان ايكيسى بردن تسليم وتسلم ايدرلر

(فصل ثالث)

(سلم حقنده در)

٣٨٠ ماده

بيع كبى سلم دخى ايجاب وقبول ايله منعقد اولور

مثلا مشترى بايعه يوز كيله بغداى ايچون بيك غروش سلم ويردم ديوب اودخى قبول ايتدكده (سلم) منعقد اولور

٣٨١ ماده

سلم انجق مقداربنی وصفتنی مثلا اعلا لغی یادنالغی تعیین ایتمك قابل اولان شیلرده صحیح اولور

٣٨٢ ماده

مکیلات وموزونات ومذروعاتك مقداری کیل ووزن وذراع ایله تعیین اولنور

٣٨٣ ماده

عددیات متقاربه‌نك تعیین مقداری صایی ایله اولدیغی کبی کیل ووزن ایله دخی اولور

٣٨٤ ماده

طوغله وکرپیج کبی عدد یاتك قالبلری معین ومعلوم اولمق لازمدر

٣٨٥ ماده

بزوچوقه امثالی ذراعیاتك طول وعرضی ورقتی ونه‌دن معمول وزه‌نك ایشی اولدیغی تعیین اولنمق لازمدر

٣٨٦ ماده

سلمك صحتنده مبیعك جنسی مثلا بغدای وپرنج وخورما دیو ونوعی مثلا یغمور ایله یاسقی ایله حاصل اولان دیو وصفتی مثلا اعلی یاخود ادنی دیو تعیین وکرك مبیعك وکرك ثمنك مقداری ومبیعك زمان ومکان تسلیمی بیان اولنمق شرطدر

٣٨٧ ماده

صحت سلمك بقاسنده ثمنك مجلس عقدده تسلیمی شرطدر وعاقدین قبل التسلیم افتراق ایدرلر ایسه عقد سلم منفسخ اولور

(فصل رابع)

(استصناع بيانده در)

٣٨٨ ماده
بر كيمسه اهل صنعتدن برينه بكا شوقدر غروشه شويله برشي ياپ ديوب اودخي قبول ايتسه استصناعا بيع منعقد اولور
مثلا مشتري پاپوشجي‌يه اياغني كوستروك فلان نوع سختياندن شوقدر غروشه بكا بر چفت پاپوش ياپ ديوب اودخي قبول ايتسه ياخود مرانقوز ايله طول وعرضني واوصاف لازمه‌سني بيان ايدرك بر قايق ياخود كمي ياپمق اوزره پازارلق ايتسه استصناع منعقد اولور
كذلك طول وحجمي وسائر اوصاف لازمه‌سي بيان اولنه‌رق هر بري شوقدر غروشه اولمق اوزره بر فابريقه‌جي ايله شو قدر ايكنه‌لي تفنك ياپمق اوزره پازارلق اولنسه استصناع منعقد اولور
٣٨٩ ماده
استصناعي متعامل اولان شيلرده على الاطلاق استصناع صحيحدر
اما تعامل جاري اولميان شيلرده مدت بيان اولنور ايسه سلم اولوب انده شرائط سلم معتبردر
واكر مدت بيان اولنمازسه ينه استصناع قبيلندن اولور
٣٩٠ ماده
استصناعده مصنوعك مطلوبه موافق اوله‌جق وجهله توصيف وتعريفي لازمدر
٣٩١ ماده
استصناعده پشين اقچه ويرمك لازم دكلدر
٣٩٢ ماده
استصناع منعقد اولدقدن صكره طرفين پازارلقدن دونه‌من فقط مصنوع اكر تعريفه موافق اولمزسه مستصنع مخيردر

(فصـل خامس)

(بيع مريضك احكامي بياننده در)

٣٩٣ ماده

برمريض مرض موتنده ايكن ورثه سندن بريسنه برشي صاتسه ديكر وارثلرك اجازتنه موقوف اولوب مريضك وفاتندن صكره اجازت ويررلر ايسه نافذ اولور ويرمزلر ايسه نافذ اولماز

٣٩٤ ماده

مرض موتنده ايكن مريض حين وفاتنده كنديه وارث اولميان برينه ثمن مثليله برشي صاتسه صحيح ومعتبر اولور واكر محابات يعني ثمن مثلندن نقصان ايله بيع وتسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه ثلث مالي محاباته مساعد اولديغي تقديرده بيعنه صحيح ومعتبر اولور

وثلث مالي محاباته مساعد اولمديغي صورتده مقدار نقصاني مشتري اكماله مجبور اولور

واكمال ايتمز ايسه ورثه بيعي فسخ ايده بيلور

مثلا بيك بشيوز غروش قيمتلو برخانه دن بشقه نسنه يه مالك اولميان مريض مرض موتندن اول خانه سني وارثي اولميان بركيمسه يه بيك غروشه بيع وتسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه محابات ايتمش اولديغي بشيوز غروش ثلث ماله مساعد اولمغله بيع صحيح ومعتبر اولوب ورثه بو بيعي فسخ ايده مز

واكر مريض اول خانه يي بشيوز غروشه بيع وتسليم ايتمش اولسه محابات ايتمش اولديغي بيك غروش ثلث مالك ايكي قاتي اولمغله ورثه مشتري يه ثمني مبيعك ثلثان قيمتنه ابلاغ ايت ديو تكليف ايتدكلرنده مشتري ناقص اولان بشيوز غروشي ويرر ايسه ورثه بيعي فسخ ايده مز واكر ويرمز ايسه بيعي فسخ ايله خانه يي استرداد ايده بيلورلر

٣٩٥ ماده

تركه سي مستغرق ديون اولان كيمسه مرض موتنده مالني ثمن مثلندن

نقصان ایله صاتوبده فوت اولدیغی صورتده داینلری مبیعك ثمن مثلنی مشتری یه اکمال ایتدیررلر واکمال ایتمزسه بیعی فسخ ایده بیلورلر

(فصل سادس)

(بیع الوفا حقنده در)

۳۹٦ ماده

بیع وفاده بایع ثمنی رد ایله مبیعی استرداد ایده بیلدیکی کبی مشتری دخی مبیعی رد ایله ثمنی استرداد ایده بیلور

۳۹۷ ماده

بیع وفا ایله صاتیلان مبیعی کرك بایع وکرك مشتری آخره صاتهمز

۳۹۸ ماده

مبیعك منافعندن برمقداری مشتری یه عائد اولمق اوزره شرط قلنسه اول شرطه رعایت اولنور

مثلا وفاء صاتیلان باغك اوزومی بایع ایله مشتری بیننده مناصفة تقسیم اولنمق اوزره بالتراضی مقاوله ایتسه لر اول مقاوله موجبنجه عمل اولنمق لازم کلور

۳۹۹ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دینه مساوی اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه مقابلی اولان دین ساقط اولور

٤۰۰ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دیندن ناقص اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه قیمتی مقداری دیندن ساقط اولور واوست طرفنی دخی مشتری بایعدن اخذ واسترداد ایلر

٤۰۱ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دیندن زیاده اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه قیمتندن دین مقابلی اولان مقداری ساقط اولور وتعدی

وقوع بولمش ایسه زیاده یی دخی مشتری ضامن اولور واکر بلا تعد تلف اولمش ایسه اول زیاده یی مشترینك اوده مسی لازم کلمز

٤٠٢ ماده

بیع وفاده متبایعاندن بریسی فوت اولدقده حق فسخ وارثنه انتقال ایدر

٤٠٣ ماده

مشتری اله جغنی استیفا ایتمد کجه وفاء اشترا ایتمش اولدیغی ماله بایعك دیکر غریملری مداخله ایده مز

فی ٧ ذی الحجه سنه ١٢٨٥ وفی ٩ مارت سنه ١٢٨٥

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر
فی ص ٢٩ سنه ١٢٨٦

فهرس كتاب الاجاره

صحیفه
عدد

احکام عدلیه

کتاب الاجارات

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب ثانى)

اجارات حقنده اولوب برمقدمه ايله سكز بابى شاملدر

(مقدمه)

اجاره يه متعلق اولان اصطلاحات بياننده در

٤٠٤ ماده
اجرت كرا يعنى بدل منفعت وايجار كرايه ويرمك واستيجار كرا ايله طوتمق ديمكدر

٤٠٥ ماده
اجاره لغت عربده اجرت معناسنه در فقط ايجار معناسنده دخى استعمال اولنمشدر اصطلاح فقهاده منفعت معلومه يى عوض معلوم مقابله سنده بيع ايتمك ديمكدر

٤٠٦ ماده

اجارهٔ لازمه خیار شرط وخیار عیب وخیار رؤیتدن عاری اولان اجارهٔ صحیحه درکه طرفیندن بریسی بلا عذر بونی فسخ ایده مز

٤٠٧ ماده

اجارهٔ منجزه وقت عقددن اعتبارا ایجار در

٤٠٨ ماده

اجارهٔ مضافه کله جك بر وقت معیندن اعتبارا ایجار در
مثلا کله جك فلان آیك ابتداسندن اعتبارا برخانه بوقدر مدت ایچون شوقدر غروشه ایجار اولنسه اجارهٔ مضافه اوله رق منعقد اولور

٤٠٩ ماده

آجر اجارهیه ویرن کیمسه در ضم میم ایله مکاری وکسر جیم ایله موجر دخی دنیلور

٤١٠ ماده

مستأجر کسر جیم ایله استیجار ایدن کیمسه در

٤١١ ماده

مأجور کرایه ویریلان شیدر جیمك فتحیله موجر ومستأجر دخی دنیلور

٤١٢ ماده

مستأجر فیه اجیرك عقد اجاره ایله التزام ایلدیکی عملی ایفا ایچون مستأجر طرفندن کندوسنه تسلیم اولنان مالدر
البسه دیکمك اوزره درزی یه ویریلان قماش ونقل ایچون حماله ویریلان حموله کبی

٤١٣ ماده
اجیر نفسنی کرایه ویرن کیمسه در

٤١٤ ماده
اجر مثل بیغرض اهل وقوفك تقدیر ایتدکاری اجرتدر

٤١٥ ماده
اجر مسمی حین عقدده ذکر وتعیین اولنان اجرتدر

٤١٦ ماده
ضمان برشیئك مثلیاتدن ایسه مثلنی وقیمیاتدن ایسه قیمتنی ویرمکدر

٤١٧ ماده
معد للاستغلال کرایه ویرلمك اوزره اعداد وتعیین اولنمش شیدرکه
فی الاصل کرایه ویرلمك اوزره یاپلمش یا آلنمش خان وخانه وحمام ودکان
کبی عقارات ایله کرا عربه‌سی وکرا بارکیری مثللو شیلردر
وبرشیئك علی التوالی اوچ سنه ایجار اولنمسی معد للاستغلال اولدیغنه
دلیلدر
وبرکیمسه نفسیچون یاپدرمش اولدیغی برشیئك معد للاستغلال اولدیغنی
ناسه اخبار واعلام ایله معد للاستغلال اولور

٤١٨ ماده
مسترضع اجرت ایله سود انا طوتان کیمسه‌در

٤١٩ ماده
مهایأة تقسیم منافعدن عبارتدر
مثلا برخانه‌ده مشترك اولان ایکی کیمسه برسنه بری ودیکرسنه دیکری مناوبة
انتفاع ایتمك اوزره قرار ویرلمك کبی

(باب اول)

(ضوابط عموميه بياننده در)

٤٢٠ ماده
اجاره ده معقود عليه منفعتدر

٤٢١ ماده
معقود عليه اعتباريله اجاره ايكى نوعدر
نوع اول منافع اعيان اوزرينه وارد اولان عقد اجاره اولوب ايجار اولنان شيئه عين مأجور وعين مستأجر دخى دنيلور واشبو نوع اول اوچ قسمه تقسيم اولنور
قسم اول اجارهٔ عقار در خانه واراضى ايجارى كبى
قسم ثانى اجارهٔ عروضدر البسه واوانى ايجارى كبى
قسم ثالث اجارهٔ حيواندر
نوع ثانى عمل اوزرينه وارد اولان عقد اجاره اولوب بونده مأجوره اجير دينلور اجرتله عمله وخدمه طوتمق كبى
حرف وصنايع اصحابنى استيجار ايتمك دخى بو قبيلدندر كه مثلا قماش درزيدن اولمق اوزره البسه كسدرمك استصناع اولديغى كبى درزى يه قماش ويروب ده البسه دكدرمك دخى عمل اوزرينه اجاره دينكدر

٤٢٢ ماده
اجير ايكى قسمدر
قسم اول اجير خاصدر كه يالكز مستأجره ايشلمك اوزره طوتيلان اجيردر آيلقلى خدمتكار كبى
قسم ثانى اجير مشتركدر كه مستأجردن اشقه سنه ايشلمامك شرطيله

مقيد اولميان اجيردر
مثلا حمال ودلال ودرزى وساعتجى وقبوجى وايسكله قايقجيسى وكرا عربه جيسى وقريه چوبانى هب اجير مشتركدركه برشخصه مخصوص اولميوب هركس ايچون ايشليه بيلورلر فقط بونلردن برى فلان وقته قدر يالكز مستأجره ايشلمك اوزره استيجار اولندقده اول مدت ظرفنده اجير خاص اولور كذلك برحمال ياخود عربه جى يا قايقجى فلان محله قدر بشقه سنه ايشلميوب مستأجره مخصوص اولمق اوزره استيجار اولندقده اوراىه وارنجه يه قدر اجير خاص اولور

ماده ٤٢٣

اجير خاصك مستأجرى برشخص اولديغى كبى شخص واحد حكمنده اولان متعدد شخصلر دخى اوله بيلور
بناءعليه برقريه اهاليسى كندولرينه مخصوص اولمق اوزره عقد واحد ايله برچوبان استيجار ايتدكلرنده اول چوبان اجير خاص اولور اما كندولرندن بشقه سنك حيوانىنى دخى رعى ايلسنى تجويز ايتدكلرى صورتده اول چوبان اجير مشترك اولور

ماده ٤٢٤

اجير مشتركك اجرته استحقاقى عمل ايله در

ماده ٤٢٥

اجير خاصك اجرته استحقاقى مدت اجاره ده عمل ايچون حاضر بولنمسيله در يوقسه بالفعل ايشلمسى شرط دكلدر
فقط عملدن امتناع ايده مز وايدرسه اجرته مستحق اولماز

ماده ٤٢٦

عقد اجاره ايله منفعت معينه يه مستحق اولان كيمسه عينا اول منفعتى يا مثلنى ياخود مادوننى استيفا ايده بيلور
اما مافوقنه تجاوز ايده مز

مثلا تیمورجیلك ایشله مك اوزره استیجار اولنان دكانده مستأجر مضرتده تیمورجیلکه مساوی یاخود اندن اهون برصنعتی اجرا ایده بیلور و بر کیمسه ساكن اولمق اوزره استیجار ایلدیکی خانه‌ده ساكن اولمیوبده اشیا وضع ایده‌جك اولسه جائز اولور

اما عطارلق ایتمك اوزره استیجار ایلدیکی دكانده تیمورجیلك ایشلیه‌مز

٤٢٧ ماده

هرشی كه مستعملینك اختلافیله مختلف اوله انده تقیید معتبردر

مثلا بر کیمسه‌نك ركوبی ایچون استكرا اولنان آته بشقه‌سی اركاب اولنه‌مز

٤٢٨ ماده

هرشی كه مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیه انده تقیید لغودر

مثلا بر کیمسه‌نك سكناسی ایچون استیجار اولنان خانه‌ده بشقه‌سی اسكان اولنه بیلور

٤٢٩ ماده

کرك قابل تقسیم اولسون وکرك اولسون بر کیمسه حصهٔ شایعه‌سنی شریکنه ایجار ایده بیلور ایسه‌ده آخره ایجار ایده‌مز

فقط بعد المهایاة نوبتنی ایجار ایده بیلور

٤٣٠ ماده

شیوع طاری عقد اجاره یی افساد ایتمز

مثلا بر کیمسه خانه‌سنی ایجار ایتدکدن صکره نصف حصه‌سی بر مستحق طرفندن ضبط اولنسه باقی حصهٔ شایعه حقنده اجاره باقی قالور

٤٣١ ماده

ایکی شریك برلکده اوله‌رق مال مشترکی شخص آخره ایجار ایده بیلورلر

٤٣٢ ماده
برشیئی ایکی کشی یه ایجار ایتمك جائزدر
وهر بری اجرتدن کندو حصه سنه عائد اولان مقداری ویروب یکدیکره
کفیل اولمدقجه برینك حصه سی دیکردن النه ماز

(باب ثانی)

عقد اجاره یه متعلق مسائل بیانده اولوب درت فصلی حاویدر

(فصل اول)

رکن اجاره یه دائر اولان مسائل بیانده در

٤٣٣ ماده
بیع کبی اجاره دخی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

٤٣٤ ماده
اجاره ده ایجاب وقبول ایجار ایتدم وکرایه ویردم واستیجار ایتدم وقبول
ایتدم کبی عقد اجاره ایچون مستعمل اولان سوزلردر

٤٣٥ ماده
اجاره دخی بیع کبی ماضی صیغه سیله منعقد اولوب مستقبل صیغه سیله
منعقد اولماز
مثلا بری ایجار ایده جکم دیوب دیکری استیجار ایتدم یاخود بری ایجار ایت
دیوب دیکری ایجار ایتدم دیسه ایکی صورتده دخی اجاره منعقد اولماز

٤٣٦ ماده
اجاره مشافهه ایله اولدیغی کبی مکاتبه ایله ودلسیزك اشارت معروفه سیله
دخی منعقد اولور

٤٣٧ ماده

تعاطی طریقیله دخی اجاره منعقد اولور

نته کم شفاهاً بازارلق اولنمقسزن بر یولجی واپورینه وایسکله قایقنه وکرا بارکیرینه بنمك کبی که اجرت معلوم ایسه اولقدر ودکل ایسه اجر مثل اعطاسی لازم کلور

٤٣٨ ماده

اجاره ده سکوت رضا وقبول عد اولنور

مثلا برآدم شهریه اللی غروش کرا ایله بر دکان استیجار ایدوب بر قاچ آی ساکن اولدقدنصکره آی باشنده آجر اگر آلتمش غروشه راضی اولور ایسه‌ك اوتور اولماز ایسه‌ك دکانی براق دیدکده مستأجر انی رد ایله آلتمش غروشه راضی اولمم دیدکدنصکره دکانده مستمرا اوتورسه کما فی السابق اللی غروش کرا لازم اولور

واگر برشی دیمیوب دکاندن چیقمیوب ده مستمرا اوتورمش ایسه شهریه آلتمش غروش ویرمسی لازم کلور

کذلك دکان صاحبی یوز غروشه ومستأجر سکسان غروشه دیسه وصاحبی مستأجری براغوب اودخی دکانده ساکن اولسه سکسان غروش اجرت لازم اولور

واگر طرفین سوزلرنده اصرار ایلدکاری حالده مستأجر ساکن اولور ایسه اجر مثل لازم کلور

٤٣٩ ماده

بعد العقد بدلك تبدیل ویا تزیید ویا تنزیلی ایله تکرار بازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

٤٤٠ ماده

اجارهٔ مضافه صحيح و وقتی حلولندن اول لازم اولور
بناءً عليه احد عاقدين مجرد وقتی كلمدی ديو اجارهيی فسخ ايدهمز

٤٤١ ماده

اجاره صحيح اولهرق منعقد اولدقدنصكره بشقهسی اجرته نقدر ضم ايتسه
آجر مجرد بونك ايچون اجارهيی فسخ ايدهمز
فقط وصی يا متولی يتيمك ياوقفك عقارينی اجرمثلندن نقصان ايله ايجار
ايتسه اجاره فاسد اولوب اجر مثلك اكمالی لازم كلور

٤٤٢ ماده

مستأجر ارث ياهبه كبی بروجهله عين مأجوره مالك اولنجق اجارهنك
حكمی قالمز

٤٤٣ ماده

موجب عقدك اجراسنه مانع اولور برعذر ظهور ايتدكده اجاره منفسخ
اولور
مثلا دوكون ايچون براشچی استيجار اولندقده احد زوجين فوت اولسه
اجاره منفسخ اولور
وكذا ديشی اغريان كيمسه ديشنی چيقارمق اوزره شوقدر غروشه برديشچی
ايله مقاوله ايتمشيكن اغری زائل اولوبرسه اجاره منفسخ اولور

كذلك مسترضعك وفاتيله اجاره منفسخ اوليوب اما چوجغك ياخود
سود انانك وفاتيله منفسخ اولور

(فصل ثانی)

(اجاره‌نك شرائط انعقاد ونفاذی حقنده‌در)

٤٤٤ ماده
اجاره‌نك انعقادنده عاقدینك اهلیتی یعنی عاقل ممیز اولمری شرطدر

٤٤٥ ماده
بیوعده اولدیغی کبی اجاره‌نك انعقادنده دخی ایجابك قبوله موافقتی ومجلس عقدك اتحادی شرطدر

٤٤٦ ماده
آجر ایجارایده جکی شیئك متصرفی یاخود متصرفنك وکیلی یاولیسی ویاوصیسی اولمق لازمدر

٤٤٧ ماده
فضولینك ایجاری متصرفك اجازتنه ومتصرفی صغیرویامجنون ایسه اجر مثلیله ایجار اولندیغی صورتده ولیسنك ویاوصیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور
فقط اجازتك صحتنده درت شیئك یعنی عاقدین ومالك ومعقودعلیهك وبدل اجاره عروضدن اولدیغی تقدیرده انك دخی قیام وبقاسی شرط اولوب بونلردن بریسی معدوم اولسه اجازت صحیح اولماز

(فصل ثالث)

(صحت اجاره‌نك شرائطى حقنده‌در)

٤٤٨ ماده
اجاره‌نك صحتنده عاقدينك رضاسى شرطدر

٤٤٩ ماده
مأجورك تعيينى لازمدر
بناءً عليه ايكى دكاندن برى تعيين و تخيير ايدلمكسزين ايجار اولنسه صحيح اولماز

٤٥٠ ماده
اجرت معلوم اولمق شرطدر

٤٥١ ماده
اجاره‌ده منفعت مانع منازعه اوله‌جق وجهله معلوم اولمق شرطدر

٤٥٢ ماده
خانه ودكاكين وسود انا امثالنده مدت اجاره‌نك بيانيله منفعت معلوم اولور

٤٥٣ ماده
حيوان استيجار اولندقده يوك يوكلتمك ايچونميدر يوخسه ركوب ايچونميدر وكيم بنه‌جكدر بوراسنك تعيينى ياخود ديلديكنى اركاب ايتمك اوزره تعميمى ايله برابر اجاره‌نك مدتى ياخود مسافه‌سى دخى بيان اولنمق لازمدر

٤٥٤ ماده

اراضی استیجارنده تعیین مدتله برابر نه ایش ایچون اولدیغی بیان اولنمق وزراعت ایچون ایسه نه اکیله جکی تعیین ویاخود مستأجر هرنه دیلرسه اکمك اوزره دیو تعمیم قلنمق دخی لازمدر

٤٥٥ ماده

اهل صنعتك استیجارنده منفعتك معلومیتی عملك بیانیله یعنی نه یاپه جغی ونصل یاپه جغی تعیین ایله اولور

مثلا اثواب بویادیله جق اولدقده اثوابك بویاجی به ارائه سی یاخود غلظت ورقتنك بیلدیرلسی ورنکنك بیانی لازمدر

٤٥٦ ماده

اشیا نقلنده اشارتله ونقل اولنه جق محلك تعیینیله منفعت معلوم اولور

مثلا شو یوکی فلان محله نقل ایده جکسین دینلدکده یوك مشاهد ومسافه معلوم اولدیغی جهتله منفعت دخی معلوم اولور

٤٥٧ ماده

منفعت مقدور الاستیفا اولمق شرطدر

بناء علیه برفراری حیوانك ایجاری صحیح اولماز

(فصل رابع)

(اجاره نك بطلان وفسادی حقنده در)

٤٥٨ ماده

انعقاد اجاره نك شرائطندن بری بولنمسه اجاره باطل اولور

مثلا مجنونك وصبی غیر ممیزك ایجار واستیجاری باطلدر

فقط بعد الانعقاد آجر یا مستأجرك تجننی ایتمسیله اجاره منفسخ اولماز

٤٥٩ ماده
اجارۀ باطله ده استعمال ایله اجرت لازم اولماز
فقط مال وقف و یا مال یتیم ایسه استعمال ایله اجر مثل لازم اولور
مجنون دخی یتیم حکمنده در

٤٦٠ ماده
انعقاد اجاره نك شرطلری بولنوب ده شرائط صحتدن بریسی بولنمسه اجاره فاسد اولور

٤٦١ ماده
اجارۀ فاسده نافذدر
فقط اجارۀ فاسده ده آجر اولان کیمسه اجر مثله مالك اولوب اجر مسمی‌یه مالك اولماز

٤٦٢ ماده
اجاره نك فسادی بعضا بدلك مجهول اولمسندن و بعضا دیگر شرائط صحتك بولنمامسندن نشأت ایدر

اولکی صورتده بالغا ما بلغ اجر مثل لازم گلور
ایکنجی صورتده اجر مسمایی تجاوز ایتمامك شرطیله اجر مثل لازم گلور

(باب ثالث)

(اجرته متعلق مسائل بياننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(بدل اجاره حقنده در)

٤٦٣ ماده
بیعده ثمن اولمغه صالح اولان شیء اجاره ده بدل اولمغه صالح اولدیغی کبی ثمن اولمغه صالح اولمیان شیلر دخی بدل اجاره اوله بیلور
مثلا برحیوان مقابلنده یاخود برخانه نك سكناسی مقابلنده بربستان استیجار اولنه بیلور

٤٦٤ ماده
بدل اجاره نقد ایسه ثمن مبیع کبی مقدارینی تعیین ایله معلوم اولور

٤٦٥ ماده
بدل اجاره عروضدن یاخود مكیلات یاموزونات یاخود عددیات متقاربه دن اولدیغی حالده مقدار یله برابر وصفنی دخی بیان ایتمك لازم كلور
ونقلی حمل ومؤنته محتاج اولان شیلرده هر نره ده تسلیمی شرط قلنور ایسه اوراده ایفا اولنمق لازم كلور
ومكان ایفا بیان اولنمدیغی تقدیرده مأجور اكر عقار ایسه اول عقارك اولدیغی محلده واكر عمل ایسه اجیرك عملی ایفا ایتدیكی یرده واكر حمولة ایسه اجرتك لازم اولدیغی مكانده ایفاسی لازم كلور

اما حمل ومؤنتی اولمیان شیلرده دیلدیكی یرده الور

(فصل ثانی)

(اجرتك سبب لزومنه وآجرك اجرته كيفيت استحقاقنه)
(دائر اولان مسائل بياننده در)

٤٦٦ ماده
عقد مطلق ايله اجرت لازم اولماز
يعنی مجرد اجاره منعقد اولديغی كبی همان بدل اجاره نك تسليمی لازم كلمز

٤٦٧ ماده
تعجيل ايله اجرت لازم اولور
يعنی مستأجر بروجه پشين اجرتی تسليم ايتسه آجر اكا مالك اولوب بعده مستأجر انی استرداد ايدهمز

٤٦٨ ماده
شرط تعجيل ايله اجرت لازم اولور
يعنی بدل اجاره نك بروجه پشين ويرلمسی شرط قلندقده عقد اجاره كرك منافع اعيان اوزرينه وارد اولسون وكرك عمل اوزرينه وارد اولسون هرحالده مستأجرك اول امرده بدل اجاره يی تسليم ايتمسی لازم كلور

واولكی صورتده آجر اجرتی استيفا ايدنجيه دك مأجوری تسليمدن وايكنجی صورتده اجير اجرتی استيفا ايدنجيه دك عملدن امتناع ايده بيلور

وايكی صورتده دخی آجرك بروجه پشين اجرتی مطالبه ايله مستأجر ايفادن امتناع ايدرايسه فسخ اجاره يه حقی واردر

٤٦٩ ماده

استیفای منفعت ایله اجرت لازم اولور

مثلا برمحله کیتمك اوزره استیجار اولنان بارکیره رکوب ایله اوراده وارلدقده آجری اجرته مستحق اولور

٤٧٠ ماده

اجارهٔ صحیحه ده استیفای منفعته اقتدار ایله دخی اجرت لازم اولور

مثلا برکیمسه اجارهٔ صحیحه ایله استیجار ایلدیکی خانه یی قبض ایتدکدنصکره ساکن اولمسه بیله اجرت ویرمسی لازم کلور

٤٧١ ماده

اجارهٔ فاسده ده استیفای منفعته اقتدار کافی اولیوب حقیقة انتفاع بولنمدقجه اجرت لازم اولماز

٤٧٢ ماده

من غیرعقد وبلااذن برکیمسه برینك مالنی استعمال ایتدیکی صورتده معد للاستغلال ایسه اجر مثل لازم اولور دکل ایسه لازم اولماز

فقط مال صاحبی اجرت مطالبه ایتدکدنصکره استعمال ایدر ایسه معد للاستغلال اولمسه دخی اجرت اعطاسی لازم کلور

زیرا بوحالده استعمال ایتمسیله اجرته راضی اولمش اولور

٤٧٣ ماده

اجرتك تعجیل وتأجیلی حقنده عاقدین هرنه شرط ایدرلر ایسه اکا رعایت اولنور

٤٧٤ ماده

تأجیل بدل شرط اولندیغی صورتده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم واجیرك عملی ایفا ایلمسی لازم کلوب اجرتك ایفاسی انجق مقاوله اولنان وقت تأدیه نك انقضاسنده لازم اولور

٤٧٥ ماده

تعجیل وتأجیل شرطی اولمفسزین عقد اولنان اجارهٔ مطلقه ده عقد اجاره
کرك منافع اعیان اوزرینه اولسون وکرك عمل اوزرینه اولسون
هر حالده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم واجیرك عملی ایفا ایلسی
لازم کلور

٤٧٦ ماده

اجرت اکر شهریه یاخود سنویه کبی بر وقت معین ایله موقوت ایسه لزوم
ایفاسی اول وقتك انقضاسنده در
مثلا شهریه ایسه آیك تمامنده وسنویه ایسه سنه ختامنده ایفا اولنمق
لازم کلور

٤٧٧ ماده

اجرتك لزومنده مأجورك تسلیمی شرطدر
یعنی کرا وقت تسلیمدن اعتبارا ایشلر
بو صورتده آجر قبل التسلیم مرور ایدن مدتك اجرتنی الهماز
واکر قبل التسلیم مدت اجاره منقضی اولور ایسه اجرتدن برشیئه
مستحق اولماز

٤٧٨ ماده

مأجور ایله انتفاع بالکلیه فوت اولدقده اجرت ساقط اولور
مثلا حمام تعمیره محتاج اولوبده تعمیری اثناسنده بر مدت معطل قالسه اول
مدتك اجرتدن حصه سی ساقط اولور
کذلك دکرمانك صویی کسیلوبده معطل قالسه صویك انقطاعی وقتندن
اعتبارا اجرت ساقط اولور
فقط مستأجر اون او کوتمکدن غیری بر صورتله اول دکرمنك اوندن
انتفاع ایتدکده بدل اجاره دن اکا اصابت ایدن حصه یی ویرمسی
لازم کلور

٤٧٩ ماده
برکیمسه بردکان استیجار وقبض ایتمشیکن برمدت اخذ واعطایه کساد عارض اولمغله صنعت ایشلمندی ودکان قپالو قالدی دیو اول مدتك کراسنی اعطادن امتناع ایده مز

٤٨٠ ماده
مدت اوزره بر قایق استیجار اولنوب ده اثنای راهده مدت منقضی اولسه ساحله بناشنجیه دك اجاره ممتد اولور
ومستأجر فضله اولان مدتك اجر مثلنی ویرر

٤٨١ ماده
برکیمسه خانه سنی دیگر کیمسنه یه مرمت ایتمك و بلا اجرت ساکن اولمق اوزره ویرسه واو دخی کندو طرفندن مرمت ایدرك بر مدت ساکن اولسه عاریت قبیلندن اولمغله مصارف تعمیریه اول کیمسنه یه عائد اولور
وصاحب خانه دخی اندن اول مدت ایچون اجرت نامنه برشی اله ماز

(فصل ثالث)

(اجرت ایچون اجیرك مستأجر فیهی حبس)
(ایدوب ایده مامسی حقنده در)

٤٨٢ ماده
درزی و بویاجی وجامه شوی کبی عملنده اثر اولان اجیرك ویره سی یه مقاوله اولنمامش ایسه اجرت ایچون یدنده مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی واردر
وبووجهله حبس ایدوب ده یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولماز فقط اجرت دخی اله ماز

٤٨٣ ماده
حمال وملاح کبی عملنده اثر اولمیان اجیرك اجرت ایچون مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی یوقدر
و بوحالده حبس ایدوب یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولور ومال صاحبی بونده مخیر اولوب دیلرسه محمول اوله رق قیمتنی تضمین ایتدرر واجرتنی ویرر ودیلرسه غیر محمول اوله رق تضمین ایتدیروب اجرت ویرمز

(باب رابع)

(مدت اجاره یه متعلق مسائل بیاننده در)

٤٨٤ ماده
بر کیسه کرك یوم کبی قصیر اولسون وکرك سنین کبی طویل اولسون معلوم اولان مدت اوزرینه مال وملکنی آخره ایجار ایده بیلور

٤٨٥ - ماده
مدت اجاره نك ابتداسی حین عقدده تسمیه یعنی ذکر وتعیین اولنان وقتدن اعتبار اولنور

٤٨٦ ماده
حین عقدده ابتدای مدت تسمیه اولنمز ایسه وقت عقددن اعتبار اولنور

٤٨٧ ماده
بر سنه لك اولمق اوزره هر آیلغی شوقدر غروشه اوله رق بر عقارك ایجاری جائز اولدیغی کبی شهریه سی بیان اولنمقسزین بر سنه لك اولمق اوزره شوقدر غروشه ایجاری دخی صحیح اولور

٤٨٨ ماده
آيك ابتداسنده ايكن اجاره كرك برآيلق اولسون وكرك زياده اولسون شهريه اولەرق مقاوله اولنور ايسه آيلق اولمق اوزره منعقد اولور بوصورتده آى اوتوز كوندن ناقص اولسه دخى تمام آيلق اعطاسى لازم كلور

٤٨٩ ماده
آيك برازى كچمشيكن برآيلق اولمق اوزره مقاوله اولنديغى صورتده برآى اوتوز كون اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٠ ماده
آيك برازى كچمشيكن شوقدر آيلق اولەرق مقاوله اولنور ايسه اولكى ناقص آى اك صكركى آيدن اوتوز كون اولمق اوزره اتمام اولنوب اجرتى يوميه حسابيله ايفا اولنور
واره ده كى آيلر غره ايله حساب واعتبار قلنور

٤٩١ ماده
آيك برازى كچمشيكن قاچ آيلق اولديغى بيان اولنمقسزين هرآيلغى شوقدر غروشه اولمق اوزره مقاوله اولنديغى صورتده ابتداكى ناقص آى اوتوز كون اعتبار اولنمق لازم كلديكى كبى ديكر آيلر دخى اول وجهله اوتوزر كون اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٢ ماده
آيك ابتداسنده ايكن برسنەلك اولەرق عقد اجاره اولندقده سنه اون ايكى آى اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٣ ماده
آيك برازى كچمشيكن اجاره برسنەلك اولەرق عقد اولندقده برآى ايام اولەرق اعتبار اولنوب ديكر اون برى غره اعتبار ايله حساب اولنور

٤٩٤ ماده
قاچ آيلق اولديغى ذكر اولنمقسزين هر آيلغى شوقدر غروشه اولمق اوزره برعقار ايجار اولنسه عقد صحيح اولور
فقط برنجى آى تمام اولدقده ايكنجى ودها صكره كى آيلرك برنجى كيجه سيله برنجى كوننده آجر ومستأجردن هر برى اجاره يى فسخ ايده بيلور
اما اولكى كيجه سيله كونى كچدكدنصكره فسخ ايده مز
واكر احد عاقدين بويله اثناى شهرده فسخ ايتدم ديسه اول آيك نهايتنده منفسخ اولور
واكر اثناى شهرده شهر آتى ابتداسندن اعتبارا فسخ ايتدم ديسه شهر آتى حلولنده منفسخ اولور
واكر ايكى يا زياده آيلق پشين ويرلمش ايسه هيچ بريسى اول آيلرك اجاره سنى فسخ ايده مز

٤٩٥ ماده
بركيمسه بركون ايشلمك اوزره براجير طوتديغى صورتده طلوع شمسدن عصره قدر ياخود غروب شمسه قدر ايشلمك خصوصنده عرف بلده نه ايسه اكا كوره عمل اولنور

٤٩٦ ماده
برى مثلا اون كون ايشلمك اوزره بردولكر استيجار ايتسه عقدى ولى ايدن كونلر اعتبار اولنور
واكر يازين اون كون ايشلمك اوزره دبو استيجار ايتسه قنغى آيك قاچنجى كوندن اعتبارا ايشليه جكنى بيان ايتمدكجه صحيح اولماز

(باب خامس)

(خيارات حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خيار شرط بياننده در)

٤٩٧ ماده

بیعده اولدیغی کبی اجاره ده دخی خیار شرط جاری اوله رق احد طرفین یاخود ایکیسی بردن شو قدر کون مخیر اولمق اوزره ایجار واستیجار جائز اولور

٤٩٨ ماده

مخیر اولان کیمسه مدت خیارنده دیلرسه اجاره یی فسخ ایدر ودیلرسه مخیر اولور

٤٩٩ ماده

کرك فسخ کرك اجازت (٣٠٢) و (٣٠٣) و (٣٠٤) ماده لرده بیان اولندیغی اوزره قولا اولدیغی کبی فعلا دخی اولور

بناء علیه آجر مخیر اولدیغی صورتده مأجورده تملکات اوازمندن اولان روجهله تصرف ایتمسی فسخ فعلیدر

ومستأجر مخیر اولدیغی صورتده مأجورده مستأجرینك تصرفی کبی تصرف ایتمسی اجازت فعلیه در

٥٠٠ ماده

مخیر اولان کیمسه اجاره یی فسخ یاخود انفاذ ایتمدن مدت خیار مرور ایدرسه خیاری ساقط اوله رق اجاره لازم اولور

٥٠١ ماده

مدت خیار وقت عقددن اعتبار اولنور

٥٠٢ ماده

مدت اجاره نك ابتداسی خیارك سقوطی وقتندن معتبردر

٥٠٣ ماده

شوقدر ذراع یادونم اولمق اوزره استیجار اولنان یر زیاده یاخود ناقص چیقسه اجاره صحیح اولور واجر مسمی لازم کلور

فقط نقصان صورتنده مستأجر مخیر اولوب دیلرسه اجاره یی فسخ ایده بیلور

٥٠٤ ماده

هردونمی شو قدر غروشه اولمق اوزره بر یر استیجار اولنسه اجرتی دونم حسابیله و یرلمك لازم کلور

٥٠٥ ماده

برایش فلان وقته قدر ایفا اولنمق اوزره اجرتی تعیین اولنه رق عقد اجاره جائز وشرط معتبر اولور

مثلا بر کیمسه کسوه بده کوملك دیکلك و بو کون بتشدیرمك اوزره درزی یه بز ویرسه یاخود شوقدر کونده مکه یه یتشدیرمك اوزره برآدمدن دوه استکرا ایتسه اجاره جائز اولور

وآجر شرطی ایفا ایدر ایسه اجر مسمی الور وایفا ایتمز ایسه اجر مسمایی تجاوز ایتمامك اوزره اجر مثل الور

٥٠٦ ماده

عملده وعاملده وحمل ومسافه ده ومکانده وزمانده ایکی یا اوچ صورت اوزرینه اجرتك تردیدی صحیح اولور

وهرقنغی صورت فعله چیقار ایسه اکا کوره اجرت اعطاسی لازم کلور

مثلا اکنه‌اردی دیکمك اوزره شوقدر وار لفامه دیکمك اوزره بوقدر غروشه بازارلق اولندقده قنغی صورتده دیکیلور ایسه اکا کوره مقاوله اولنان اجرتك اعطاسی لازم کلور

یاخود بردکانده عطارلق ایتمك اوزره شوقدر وتیمورجیلك ایشلمك اوزره بوقدر غروشه مقاوله اولندقده مستأجر قنغی عملی اجرا ایدرایسه اکا کوره اجرت معینه‌سنی اعطا ایدر

وکذا بردابه بغدای یوکلتمك اوزره شوقدر وتیمور یوکلتمك اوزره بوقدر غروشه استکرا اولندقده قنغیسنی یوکلدر ایسه اکا کوره معین اولان اجرتی ویرر

یاخود مکاری شوحیوانی چورلی‌یه‌دك یوز وادرنه‌یه‌دك ایکی یوز وقلبه‌یه‌دك اوچیوز غروشه ایجار ایتدم دیدکده مستأجر نره‌یه کیدر ایسه اوراننك اجرتنی اعطا ایلر

وکذلك آجر شوخانه‌یی یوز وبوخانه‌یی ایکیوز غرشه ایجار ایتدم دیوب مستأجر دخی قبول ایتدکدنصکره هرقنغیسنده ساکن اولور ایسه انك ایچون معین اولان اجرتی ویرمسی لازم کلور

کذلك برکیمسه برجبه‌یی درزی‌یه بوکون دیکرسه الی ویارین دیکرسه اوتوز غروش ویرمك اوزره بازارلق ایتسه جائز وشرطلر معتبر اولور

(فصل ثانی)

(خیار رؤیت حقنده‌در)

٥٠٧ ماده
مستأجر ایچون خیار رؤیت واردر

٥٠٨ ماده
مأجورك رؤیتی منافعك رؤیتی کبیدر

٥٠٩ ماده
مستأجر کورمدن بر عقاری استیجار ایدسه کوردکده مخیر اولور

٥١٠ ماده
بر کیمسه مقدما کورمش اولدیغی برخانه‌یی استیجار ایدسه انك ایچون خیار رؤیت یوقدر
مکر که سکنیه مضر اوله‌جق بر محلی منهدم اوله‌رق هیئت اولاسی تغییر ایتمش ایسه اوحالده مخیر اولور

٥١١ ماده
هر عمل که محلك اختلافیله ذاتا مختلف اوله انده اجیرك خیار رؤیتی واردر
مثلا برجبه دیکمك اوزره درزی ایله بازارلق اولندیغی صورتده درزی دیکه‌جکی چوقه پارچه‌یی کوردکده مخیر اولور

٥١٢ ماده
هر عمل که محلك اختلافیله مختلف اولمیه انده خیار رؤیت یوقدر
مثلا شوقدر قیه پموغك چکردکنی ایقلامق اوزره شوقدر غروشه مقاوله اولندقده اجیر پموغی کورمسه کندوسی ایچون خیار رؤیت یوقدر

(فصل ثالث)

(خیار عیب حقنده در)

٥١٣ ماده
بیعده اولدیغی کبی اجاره‌ده دخی خیار عیب واردر

٥١٤ ماده

اجاره ده خیاری موجب اولان عیب منافع مقصوده نك بالكلیه فوت یاخود مختل اولمسنه سبب اولان شیدر

مثلا خانه بتون بتون منهدم اولمق ودكرمنك صویی كسلمك ایله منفعت مقصوده فوت اولدیغندن وخانه نك چاتیسی چوكمك یاخود سكناسنه مضر برمحلی منهدم اولمق وكرا باركیرینك صرتی یاره لنمق منافع مقصوده یی اخلال ایلدیكندن بونلر اجاره ده خیاری موجب اولان عیوبدندر

اما خانه نك ایچروسنه یغمور وصغوق كرمیه جك صورتده صواسی دوكلمك وباركیرك یله سی یاخود قویروغی كسلمك كبی منافعی اخلال ایتمیان قصورلر اجاره ده خیاری موجب اولماز

٥١٥ ماده

منفعتك استیفاسندن مقدم مأجورده برعیب حادث اولسه وقت عقدده موجود كبیدر

٥١٦ ماده

مأجورده برعیب حادث اولدقده مستأجر مخیردر

دیلرسه عیبیله برابر استیفای منفعت ایلر بو صورتده اجرتی تماما ویرر ودیلرسه اجاره یی فسخ ایلر

٥١٧ ماده

مستأجرك اجاره یی فسخندن مقدم آجر اكر عیب حادثی ازاله ایدر ایسه مستأجرك حق فسخی قالماز

ومستأجر بقیهٔ مدته متصرف اولمق استدكده آجر دخی اكا مانع اوله ماز

٥١٨ ماده

منافعی اخلال ایدن عیب حادثك رفعندن مقدم مستأجر اجاره یی فسخ ایده جك اولور ایسه آجرك حضورنده فسخ ایده بیلور

یوخسه غیابنده فسخ ایده مز

واکر آجرك غیابنده یعنی اکا خبر ویرمکسزین فسخ ایدر ایسه فسخی معتبر اولمیوب کاکان مأجورك کراسی ایشلر

اما منافع مقصوده بالکلیه فوت اولدیغی صورتده آجرك غیابنده دخی فسخ ایده بیلور

وکرك فسخ ایتسون وکرك فسخ ایتمسون درت یوز یتمش سکزنجی ماده‌ده بیان اولندیغی اوزره اجرت لازم اولماز

مثلا خانهٔ مأجورك منافعی اخلال ایدر برمحلی منهدم اولسه مستأجر فسخ اجاره ایده بیلور

فقط آجرك حضورنده فسخ ایتمسی لازم کلور یوخسه اکا خبر ویرمکسزین خانه‌دن چیقوبرسه چیقمامش کبی اجرت ویرمسی لازم کلور

فقط خانه بتون بتون منهدم اولدیغی صورتده آجرك حضورینه محتاج اولمقسزین مستأجر فسخ اجاره ایده بیلور

وهرحالده اجرت لازم کلمز

ماده ۵۱۹

خانه‌نك براوطه‌سی یاخود بر دیواری منهدم اولوبده مستأجر فسخ اجاره ایتمیه‌رك باقیسنده ساکن اولسه اجرتدن برشیء ساقط اولماز

ماده ۵۲۰

برکیمسه ایکی خانه‌یی بردن شوقدر غروشه استیجار ایدوبده بریسی منهدم اولسه ایکیسنی بردن ترك ایده بیلور

ماده ۵۲۱

شوقدر اوطه‌لی اولمق اوزره استیجار اولنان خانه‌نك اوطه‌لری ناقص چیقسه مستأجر مخیر در دیلرسه فسخ اجاره ایدر ودیلرسه اجر مسمی ایله اجاره‌یی قبول ایلر

اما اجاره‌یی ابقا ایدوبده اجرتدن برمقدارینی تنقیص ایده‌مز

(باب سادس)

(مأجورك انواع واحكامى بياننده اولوب درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(اجارهٔ عقاره متعلق مسائل بياننده‌در)

٥٢٢ ماده
كيمك سكناسى ايچون اولديغى بيان ايدلميه رك بر خانه يادكان استيجار اولنسه جائز اولور

٥٢٣ ماده
بر كيمسه خانه‌سنى يادكانني ايچنده امتعه واشياسى اولديغى حالده ايجار ايتسه اجاره صحيح اولوب آجر امتعه واشياسنى تخليه ايله خانه‌يى تسليمه مجبور اولور

٥٢٤ ماده
بر كيمسه نه اكه جكنى تعيين ياخود هرنه ديلرسه اكمك اوزره ديو تعميم ايتميه رك بر ارضى استيجار ايتسه اجاره فاسد اولور
فقط قبل الفسخ تعيين ايدوب ده آجر دخى راضى اولور ايسه صحته منقلب اولور

٥٢٥ ماده
بر كيمسه ديلديكنى اكمك اوزره استيجار ايلديكى ارضده صيفيه وشتائيه اوله رق برسنه ايچنده مكررا زراعت ايده بيلور

٥٢٦ ماده
زرعك ادراكندن مقدم مدت اجاره منقضى اولسه زرعك ادراكنه دك مستأجر اجرمثلنى ويرەرك ارض اوزرنده اكينى ابقا ايده بيلور

٥٢٧ ماده
نه ايچون اولديغى بيان ايدلمه‌رك دكان وخانه استيجارى صحيح اولوب كيفيت استعمالى عرف وعادته مصروف اولور

٥٢٨ ماده
بركيمسه نه ايچون اولديغى بيان ايتميه‌رك استيجار ايلديكى خانه‌ده كندوسى ساكن اوله بيلديكى كبى بشقه‌سنى دخى اسكان ايده بيلور
وايچنه اشياسنى وضع ايده بيلور
وبنايه وهن وضرر كتورميه‌جك هرنوع ايش ايشليه بيلور
امابنايه وهن وضرر كتوره‌جك ايشى صاحبنك رضاسى اولمدقجه ياپه‌ماز
حيوان باغلامق خصوصنده عرف وعادت بلده معتبر ومرعيدر دكانك حكمى دخى بووجهله در

٥٢٩ ماده
منفعت مقصوده‌يى اخلال ايدن شيلرى ياپمق آجره عائددر
مثلا دكرمانك خرقنى آچقلامق صاحبنك اوزرينه در
كذلك خانه‌نك وصويوللرينك وكونكارينك تعمير واصلاحى وسكنايه مخل اولان شيلرك انشاسى وبنايه متعلق سائر ايشلرهب صاحبى اوزرينه لازمدر
واكر صاحبى بونلرى ياپمقدن امتناع ايدر ايسه مستأجر اول خانه‌دن چيقه بيلور
مكركه استيجار ايتديكى وقت اول خانه بوحال اوزره اولوب ده آنى كورمش ايسه عيبه راضى اولمش ديمك اولمسيله صكره‌دن بونى بهانه ايدرك اول خانه‌دن چيقه‌ماز

اكر مستأجر بو سبزی كندو صرفندن يابار ايسه تبرع قبيلندن اولوب مصرفنی آجردن طلب ايده مز

٥٣٠ ماده

آجرك اذنيله مستأجرك اجرا ايتديكی تعميرات اكر طامك كرميدينی اقطارمق كبی مأجورك اصلاحنه وخلل تطرقندن صيانتنه عائد ايسه مصرفنی آجردن المق شرطی ذكر اولنمامش ايسه بيله مستأجر بو تعميرك مصرفنی آجردن الور

واكر خانه‌نك فرونی تعمير ايتمك كبی مجرد مستأجرك منافعنه عائد ايسه اويله برشرط ذكر اولنمدقجه مستأجر انك مصرفنی آجردن الهماز

٥٣١ ماده

مستأجر بر عقار مأجورده بنا احداث ايلسه ياخود اغاج ديكسه اجاره‌نك انقضاسنده آجر مخير اولور ديلرسه اول بناني ياخود اغاجی قلع ايتديرر وديلرسه قيمتنی از اولسون چوق اولسون ويروب ابقا ايدر

٥٣٢ ماده

مدت اجاره ده تراكم ايدن طوز وطپراق وسوپرنديك تطهير وازاله سی مستأجر اوزرينه در

٥٣٣ ماده

مستأجر مأجوری تخريب ايدر اولوبده آجر منعنه مقتدر اوله مسه حاكمه مراجعتله اجاره‌يی فسخ ايتديره بيلور

(فصل ثانی)

(اجارهٔ عروض حقنده‌در)

٥٣٤ ماده
مدت معلومه ایچون بدل معلوم مقابلنده البسه واسلحه وچادر وامثالی منقولاتك اجاره سی جائزدر.

٥٣٥ ماده
برکیسه برمحله کیتمك اوزره البسه استیجار ایتسه کده اول محله کیتمیوبده خانه سنده کیسه یاخود هیچ کیمه سه بیله اجرتنك اعطاسی لازم کلور

٥٣٦ ماده
برکیسه کندو کیمك ایچون استیجار ایلدیکی البسه یی باشقه سنه کیدیره‌مز

٥٣٧ ماده
حلیات البسه کبیدر

(فصل ثالث)

(اجارهٔ حیوان حقنده در)

٥٣٨ ماده
معین برحیوانی استکرا ایلمك صحیح اولدیغی کبی برمحل معینه قدر کوتورمك اوزره مکاری ایله مقاوله ایتمك دخی صحیحدر

٥٣٩ ماده

فلان محله قدر ديو برمعين دابه استكرا اولنديغى صورتده اكر دابه يولده يتاب اولوب قالور ايسه مستأجر مخير اولور ديلرسه حيوان طاورانجيه قدر بكلر وديلرسه اجاره يى نقض ايلر و بوحالده اورايه قدر اولان مسافه نك اجر مسمادن حصه سى نه ايسه انى آجره و يرر

٥٤٠ ماده

فلان محله شوقدر يوك كوتورمك اوزره پازارلق اولنديغى صورتده حيوان يولده يتاب اولوب قالور ايسه بشقه حيوانه تحميل ايله يوكى اول محله قدر كوتورمكه مكارى مجبور اولور

٥٤١ ماده

لاعلى التعيين برحيوان استيجارى جائز اولماز

فقط بعد العقد تعيين اولنور ده مستأجر دخى قبول ايدر ايسه جائز اولور

و برده معتاد اولديغى اوزره لاعلى التعيين برنوعدن بردابه استيجار اولندقده جائز ومطلق متعارفه مصروف اولور

مثلا عادت اولديغى اوزره مكارى ايله فلان محله قدر بر باركير استيجار اولندقده مكارى بروجه معتاد بر باركير ايله اول كيمسه يى اورايه ايصال ايتمكه بورجلى اولور

٥٤٢ ماده

اجاره ده سنجاق وولايت كبى برقطعه نك اسميله حد مسافه يى تعيين ايلمك كافى دكلدر

مكركه اول قطعه نك اسمى برشهره اطلاق اولنمق اوزره عرف اوله

مثلا بوسنه يه دك ياخود عربستانه قدر بوحيوان استكرا ايلمك صحيح اولميوب واريله جق شهر ياقصبه ياقريه نك تعيينى لازم كلور

فقط شام لفظى برقطعه نك اسمى اولديغى حالده شهر دمشقه اطلاق اولنمق اوزره عرف اولديغندن شامه قدر بوحيوان استكرا اولنسه صحيح اولور

٥٤٣ ماده

فلان محله قدر دیو برحیوان استکرا اولنوب ده اول محلك اسمی ایکی بلده یه اطلاق اولنور اولدیغی تقدیرده هر قنغیسنه کیدیلور ایسه اجر مثلی لازم کلور

مثلا استانبولدن چکمجه یه دك برحیوان استکرا اولنوب ده بیوك یاخود کوچك چکمجه دیو تصریح قلنمدیغی تقدیرده هرقنغیسنه کیدیلور ایسه انك مسافه سنه کوره اجر مثل ویرلمك لازم اولور

٥٤٤ ماده

بر بلده یه دك برحیوان استکرا اولندقده مستأجری اول بلده ده کی خانه سنه قدر کوتورمك لازم اولور

٥٤٥ ماده

برمحل معینه دك حیوان استیجار ایدن کیمسه مکارینك اذنی اولمدقجه اول محلی تجاوز ایده مز

وتجاوز ایتدکده صاغ وسالم صاحبنه تسلیم ایدنجیه دك اول حیوان مستأجرك ضمانند اولوب کرك ذهابنده وکرك ایابنده تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٤٦ ماده

برمحل معینه کیتمك اوزره دیو دابه استکرا اولندقده مستأجر اول حیوان ایله بشقه محله کیده مز

وکیدوب ده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

مثلا تکفورطاغنه کیتمك اوزره استیجار ایتدیکی حیوان ایله اسلیه یه کیتسه وحیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٤٧ ماده

برمحل معینه دیو حیوان استیجار اولنوب ده اورایه کیدن یوللر متعدد اولسه مستأجر ناسك سلوك ایتدیکی یوللر دن هرقنغیسیله استرسه کیده بیلور

وحیوان صاحبی کیده جك یولی تعیین ایتمشیکن مستأجر بشقه یولدن کیدوبده حیوان تلف اولدیغی صورتده اکر بو یول حیوان صاحبنك تعیین ایلمش اولدیغی یولدن دها طولاشق یاصرب ایسه ضمان لازم کلور واکر مساوی یاخود دها اهون ایسه ضمان لازم کلمز

٥٤٨ ماده

مستأجر شوقدر مدت ایچون استیجار ایلدیکی حیوانی اول مدتدن زیاده استعمال ایده مز وایدوبده بدنده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٤٩ ماده

فلان آدم بنك اوزره دابه استکراسی صحیح اولدیغی کبی دیلدیکنی بندیرمك اوزره تعمیماً استکراسی دخی صحیحدر

٥٥٠ ماده

رکوب ایچون استکرا اولنان حیوانه یوك یوکلدیله مز
ویوکلدیلوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور
لکن بو حالده اجرت لازم اولماز
(٨٦) ماده یه باق

٥٥١ ماده

فلان آدم بنك اوزره استکرا اولنان حیوانه بشقه‌سی ارکاب اولنه‌ماز وارکاب اولنوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٥٢ ماده

برکیمسه دیلدیکنی بندرمك اوزره استکرا ایلدیکی دابه‌یه دیلرسه کندوسی راکب اولور ودیلرسه بشقه‌سنی ارکاب ایدر
فقط کرك کندوسی بنسون وکرك بشقه‌سنی بندرسون هرکیم راکب اولور ایسه مراد تعین وتخصص ایدوب اندن صکره بشقه‌سی ارکاب اولنه‌ماز

٥٥٣ ماده
رکوب ایچون بر حیوان استکرا اولنوب هنوز کیمک بنه جکی تعیین ودیلدیکی بندرمک اوزره دیو تعمیم اولنمسه اجاره فاسد اولور
فقط قبل الفسخ تعیین و بیان اولنور ایسه صحته منقلب اولور
و بو صورتده دخی هرکیم تعیین ایدر ایسه اندن بشقه‌سی اول حیوانه ارکاب اولنه ماز

٥٥٤ ماده
یوك ایچون حیوان استکرا اولندقده سمر واب وچوال حقنده عرف بلده معتبردر

٥٥٥ ماده
یوکك مقداری بیان یاخود اشارتله تعیین ایدلمیه‌رك حیوان استکرا اولندقده مقداری عرف وعادته محمول اولور

٥٥٦ ماده
مستأجر کرا حیوانی صاحبنك اذنی اولمقسزین ضرب ایده‌ماز وضرب ایدوب ده اندن ناشی حیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٥٧ ماده
کرا حیوانی ضرب ایتمك اوزره صاحبی اذن ویردیکی صورتده مستأجر انجق ضرب معتاد اولان یرینه اوره بیلور
واکر ضرب معتاد اولان موضعدن بشقه یرینه ضرب ایله مثلا صاغری یسنه اوره‌جق یرده باشنه اورمغله حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٥٨ ماده
یوك ایچون استکرا اولنان حیوانه بنیله بیلور

٥٥٩ ماده
یوکك نوع ومقداری ذکر و بیان اولنه‌رق حیوان استیجار اولندقده مضرتده

اکا مماثل یاخود اندن دها اهون اولقدر دیکر بر نوع یوك دخی یوکلدیله بیلور
اما مضرتی دها زیاده اولان شی یوکلدیلەمز
مثلا بر کیمسه بش کیله بغدای یوکلتمك اوزره استکرا ایلدیکی بارکیره کرك کندوسنك اولسون وکرك بشقەسنك اولسون وهرقنغی نوعدن اولورسه اولسون بش کیله بغدای یوکلدەبیلدیکی کبی بش کیله ارپەدخی یوکلدەبیلور
اما بش کیله ارپه یوکلتمك اوزره استکرا ایلدیکی حیوانه بش کیله بغدای یوکلدەمز نته کیم یوزقیه پموق یوکلتمك اوزره استکرا اولنان حیوانه یوز قیه تیمور یوکلدیلەمدیکی کبی

٥٦٠ ماده
کرا حیوانندن یوکی ایندیرمك مکاری اوزرینەدر

٥٦١ ماده
مأجورك نفقەسی آجر اوزرینەدر
مثلا استکرا اولنان بارکیرك علفی وصوارلمسی صاحبی اوزرینەدر فقط انك اذنی اولمقسزین مستأجر حیوانه یم ویرر ایسه تبرعدر صکره صاحبندن اقچەسنی الەماز

(فصل رابع)

(اجارۀ آدمی بیاننده در)

٥٦٢ ماده
خدمت یا اجرای صنعت ایچون باب ثانینك فصل ثالثنده بیان اولندیغی اوزره مدت بیانیله یاخود دیکر صورتده عملی تعیین ایله اجارۀ آدمی جائزدر

ماده ٥٦٣

اجرت مقاوله ایدلمه‌رك برشخص بر کیمسه‌نك طلبی اوزرینه اول کیمسه‌یه خدمت ایتدکده اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن ایسه اجر مثل الور دکل ایسه برشی اله ماز

ماده ٥٦٤

بر کیمسه برشخصه مقدار بیان ایتمیه‌رك فلان ایشی کور سکا اکرام ایدرم دیوب اودخی ایفای خدمت ایلسه اجر مثله مستحق اولور

ماده ٥٦٥

اجرت تسمیه اولنقسزین عمله استخدام اولندقده کونده لکی معلوم ایسه اجرت معلومه ودکل ایسه اجر مثلی ویریلور
بوکا مماثل اصنافك معامله‌لری دخی بو وجهله در

ماده ٥٦٦

قیمیتدن لا علی التعیین برشی ویرلمك اوزره اجیر ایله عقد اجاره اولندقده اجر مثل لازم اولور
مثلا بر کیمسه برینه کل بکا شوقدر کون خدمت ایت سکا برچفت اوکوز الیویره‌یم دیسه اوکوز اعطاسی لازم کلیوب اجر مثل لازم کلور
فقط عادت اولدیغی اوزره البسه یاپلق اوزره سوت انا استیجاری جائز والبسه‌نك نصل اوله جغی وصف وتعریف اولنمدیغی تقدیرده اوسط درجه‌سی لازم اولور

ماده ٥٦٧

خدمه‌یه خارجدن ویرلمش اولان بخشش اجرته محسوب ایدیله ماز

ماده ٥٦٨

برعلم یاصنعت تعلیمی ایچون استاد استیجار اولندقده اکر مدت بیان اولنور ایسه اجاره مدت اوزرینه منعقد اولور
حتی استاد تعلیمه حاضر ومهیا بولنمق ایله اجرته مستحق اولور شاکرد کرك تعلم ایتسون وکرك ایتمسون

واكر مدت بيان اولنماز ايسه اجاره فاسد اوله رق منعقد اولور بو صورتده شاكرد تعلم ايدرسه استاد اجرته مستحق اولور والا اجرت آله ماز

٥٦٩ ماده

بركيمسه مثلا اوغلنی صنعت اوكرنمك ايچون اوستديه ويروب احدهما آخره اجرت شرط ايتمدكاری حالده چوجق صنعت اوكرندكدنصكره يكديكردن اجرت مطالبه ايتسه‌لر عرف وعادت بلده نه ايسه انكله عمل اولنور

٥٧٠ ماده

برقريه اهاليسی برخواجه ياخود امام يا مؤذن استيجار ايدوب انلر دخی ايفای خدمت ايلسه‌لر اجرتلرينی اول قريه اهاليسندن الورلر

٥٧١ ماده

بالنفس عمل ايتمك يعنی كندو ايشلمك اوزره استيجار اولنان اجير كندو برنده بشقه‌سنی قوللانه ماز
مثلا بركيمسه برجبه‌يی شوقدر غروشه درزی كندو اليله ديكمك اوزره پازارلق ايتدكده درزی انی آخره ديكديره ميوب كندوسی ديكمك لازم كلور وآخره ديكديردیكی تقديرده تلف اولسه ضامن اولور

٥٧٢ ماده

مطلق اوله رق مقاوله اولنديغی صورتده آجر كندو برنده بشقه‌سنی قوللانه بيلور

٥٧٣ ماده

مستأجرك احيره بو ايشی ياپ ديمسی اطلاقدر
مثلا بركيمسه درزی‌يه بالذات ياخود كندوك ديو تقييد ايتمكسزين شوقدر غروشه بو جبه‌يی ديك ديو بده مقاوله ايتدكده درزی انی قلفه‌سنه ياخود ديكر بر درزی‌يه ديكدرسه اجر مسمايه مستحق اولور وبلا تعدی جبه تلف اولسه ضامن اولماز

ماده ٥٧٤

عملك توابعندن اولو بدء اجیر اوزرینه شرط قلنمیان هرنه اولور ایسه اولسون بونده عرف وعادت بلده یه اعتبار اولنور

ایپلك درزینك ولمق اوزره عادت اولدیغی کبی

ماده ٥٧٥

یوکی خانه یه ادخال ایتمك حماله لازم اولوب امامحلنه قویمق انك اوزرینه لازم دکلدر

مثلا یوکی اوست قانه چیقارمق وذخیره یی انباره دوکمك حمالك بورجی دکلدر

ماده ٥٧٦

اجیره بیمك ویرمك مستأجره لازم اولماز

مکرکه عرف بلده اوله

ماده ٥٧٧

بردلال برمالی کزدیروب ده صاتهمدیعده صاحبی صاتدقده اول دلال اجرت الهماز ودیکر بردلال صاتدیغی تقدیرده اجرت دلالیه یی کاملا ایکنجی دلال الوب اولکیسی برشی الهماز

ماده ٥٧٨

برکیمسه مالنی دلاله ویروب شو قدر غروشه صات دیدکده دلال اندن زیاده یه صاتسه اول زیاده دخی مال صاحبنك اولوب دلال اجرت دلالیه سندن بشقه برشی الهماز

ماده ٥٧٩

بعده دلال دلالیه سنی الدقدنصکره برمستحق چیقوب ده مبیعی السه یاخود عیب ایله مبیع رد اولنسه دلالیه استرداد اولنهماز

ماده ٥٨٠

برکیمسه نك تارلاسندکی اکینی بیچمك اوزره شوقدر غروشه استیجار ایلش

اولدیغی اوراقچیلر اکینك برمقدار بنی بیچدکاری حالده طولو یاغمغله یاخود بشقه برقضا ظهور یله اکینك ماعداسی تلف اولسه اجر مسمادن بیچدکاری اکینك حصه سنه اصابت ایدن مقداری اله بیلوب باقیسنی الهمازلر

٥٨١ ماده
سود اناخسته اولدقده فسخ اجاره ایده بیلدیکی کبی بویله خسته یاکبه اولور یاخود چوجق انك ممه سنی الماز ویاسودینی استفراغ ایلرایسه مسترضع دخی فسخ اجاره ایده بیلور

(باب سابع)

(بعد العقد آجر ومستأجرك وظیفه وصلاحیتلرینه)
(دائر اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(تسلیم مأجور حقنده در)

٥٨٢ ماده
مأجورك تسلیمی مستأجره بلامانع انکله انتفاع ایده بیله جك حالده آجرك اذن ورخصت ویرمسیدر

٥٨٣ ماده
مدت یامسافه اوزرینه اجارهٔ صحیحه عقد اولندقده مدتك انقضاسنه ومسافه نك ختامنه قدر مأجورك متصلا ومستمرا یدنده طورمق اوزره مستأجره تسلیمی لازمدر
مثلا برکیمسه شوقدر مدت ایله یاخود فلان یره کیتمك اوزره برعربه استیجار ایتسه کده اول مدت ظرفنده یاخود اورایه وارنجیه دك اول عربه یی قوللانه بیلور وارهده صاحبی انی الو بده کندو اموزنده استعمال ایده مز

٥٨٤ ماده
آجرك بر ملك عقاريني ايجنده كندو مالى اولديغى حالده ايجار ايتسه فارغا تسليم ايتمدكجه كرا ايشلمز
مكركه اول مالى دخى مستأجره صاتمش اوله

٥٨٥ ماده
آجر خانه يى تسليم ايدوبده ايجنده كى اشياسنى قويديغى براوطه يى تسليم ايتمسه اول اوطه نك بدل اجاره دن حصه سى مقدارى ساقط اولور وخانه نك باقيسنده دخى مستأجر مخيردر
واكر آجر قبل الفسخ خانه يى تخليه وتسليم ايدرسه اجاره لازم اولور يعنى مستأجرك حق فسخى ساقط اولور

(فصل ثانى)

(بعد العقد عاقدينك مأجورده)
(تصرفلرينه دائردر)

٥٨٦ ماده
مأجور عقار ايسه مستأجر انى قبل القبض آخره ايجار ايده بيلور
واكر منقول ايسه ايده مز

٥٨٧ ماده
ناسك استعمال وانتفاعده متفاوت اولمديغى مأجورى مستأجر بشقه سنه ايجار ايده بيلور

٥٨٨ ماده
اجارهٔ فاسده ايله مستأجر اولان كيمسه مأجورى بعد القبض بشقه سنه اجارهٔ صحيحه ايله ايجار ايتسه جائز اولور

٥٨٩ ماده

بر کیسه مالنی مدت معلومه اوزرینه بر ینه اجارهٔ لازمه ایله ایجار ایتدکدنصکره تکرار بشقه سنه اول مدتی ایجارا یلسه اجارهٔ ثانیه نافذ ومعتبر اولماز

٥٩٠ ماده

مستأجرك اذنی اولقسزین آجر مأجوری صاتسه مستأجر حقنده بیع نافذ اولماز ایسه ده بایع ایله مشتری بیننده نافذ اولور

حتی مدت اجاره نك انقضاسنده مشتری حقنده بیع لازم اولهرق المقدن امتناع ایده مز

مکرکه مدت اجاره نك انقضاسندن مقدم مشتری بایعدن مبیعك تسلیمنی مطالبه ایدوبده تسلیمی ممکن اولمدیغی جهتله قاضی عقد بیعی فسخ ایلیه

واکر مستأجر بیعی مجیز اولور ایسه هر بری حقنده بیع نافذ اولور

لکن مستأجرك بروجه پشین ویرمش اولدیغی بدل اجاره دن استیفا ایتمدیکی مقداری النه واصل اولمدقجه مأجوری النك الندن النه مز

واکر مستأجر بونی استیفا ایتمدن مأجوری تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(رد واعادهٔ مأجوره متعلق مواد بیاننده در)

٥٩١ ماده

اجاره نك انقضاسنده مستأجرك مأجور اوزرندن رفع ید ایتمسی لازمدر

٥٩٢ ماده

اجاره نك انقضاسندنصکره مستأجر ارتق مأجوری استعمال ایده مز

٥٩٣ ماده

اجاره منقضی اولوبده آجر مالنی المق استدکده مستأجرك دخی تسلیم ایتمسی لازمدر

٥٩٤ ماده
مأجورك رد واعادەسی مستأجرك اوزرینه لازم اولمیوب اجارەنك انقضاسنده مأجورك اخذی آجر اوزرینه‌در
مثلا برخانه‌نك اجارەسی منقضی اولدقده صاحبی واروب خانه‌سنی تسلیم ایتمك لازمدر
كذلك فلان محله قدر برحیوان استیجار اولندقده صاحبی اول محلده بولنوب حیوانینی المق لازم كلور وكلوب المدیغی حالده مستأجرك تعدی وتقصیری اولمقسزین یدنده اول حیوان تلف اولسه ضامن اولماز
اما برمحل معیندن كیدوب كلمك اوزره استیجار ایتمش اولسه اول محله كوتورمسی لازم كلور واورایه كوتورمیه‌رك كندو خانه‌سنه كوتوروب طوتسه وحیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٩٥ ماده
مأجورك رد واعادەسی حمل ومؤنته محتاج ایسه اجرت نقلیه‌سی آجر اوزرینه‌در

(باب ثامن)

(ضمانات بیانده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ضمان منفعت حقنده‌در)

٥٩٦ ماده
بركیمسه برمالی صاحبنك اذنی اولمقسزین استعمال ایتمش اولسه غصب قبیلندن اوله‌رق منفعنی اودەمك لازم كلمز
فقط مال وقف یا مال صغیر ایسه هرحالده ومعد الاستغلال ایسه تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ضمان منفعت یعنی اجر مثل لازم اولور
مثلا بركیمسه آخرك خانه‌سنده عقد اجاره ایتمكسزین خود بخود برمدت ساكن اولسه اجرت ویرمسی لازم كلمز

وفقط اول خانه وقفت یا برصغیرك مالی ایسه کرك تأویل ملك وعقد بولنسون وکرك بولنمسون هرحالده ساکن اولدیغی مدتك اجرمثلنی ویرمسی لازم کلور

کذلك کرا خانه اولوبده تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ینه اجر مثل لازم اولور

وکذا برکیمسه صاحبنك اذنی اولمقسزین برکرابارکیرینی الوبده برمدت قوللانسه اجرمثلنی ویرمسی لازم کلور

٥٩٧ ماده

تأویل ملك ایله استعمال اولنان مال معد للاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برمال مشترکی شریکلرندن بریسی دیکر شریکنك اذنی اولمقسزین برمدت مستقلا تصرف واستعمال ایلسه ملکمدر دیو استعمال ایلمش اوله جغی جهتله معد للاستغلال اولسه دخی دیکر شریکی حصه سنك اجرتنی الهماز

٥٩٨ ماده

تأویل عقد ایله استعمال اولنان مال معد للاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برکیمسه مشترکا مالك اولدیغی دکانی شریکنك اذنی اولمقسزین برینه صاتمغله مشتری دخی برمدت تصرف ایدوب انجق دیکرشریکی بیعه اجازت ویرمیه رك حصه سنی ضبط ایلدکده دکان هرنقدر معد للاستغلال ایسه ده حصه سنك اجرتنی مطالبه ایده مز زیرا مشتری انی تأویل عقد ایله استعمال ایتمش یعنی عقد بیع ایله متصرفم دیو قوللانمش اولدیغی جهتله ضمان منفعت لازم کلمز

کذلك برکیمسه بردکرمنی ملکی اولمق اوزره برینه بیع وتسلیم ایله مشتری برمدت ضبط وتصرف ایتدکدن صکره بشقه برکمسنه اول دکرمنه مستحق چیقوب بعد الاثبات والحکم مشتریدن السه مشترینك مدت مزبوره ده تصرفی ایچون اجرتنامنه برشی آلهمز زیرا بونده دخی تأویل عقد واردر

٥٩٩ ماده

برکیمسه برصغیری ولیسنك اذنی اولمقسزین استخدام ایلسه بالغ اولدقده خدمتنك اجرمثلنی الور

وصغیر فوت اولسه ورثه‌سی دخی اول مدتك اجر مثلنی اول کیسه‌دن اله بیلورز

(فصل ثانی)

(مستأجرك ضمانی حقنده‌در)

٦٠٠ ماده
عقد اجاره کرك صحیح اولسون وکرك صحیح اولمسون مستأجر یدنده مأجور امانتدر

٦٠١ ماده
مأجور اگر مستأجر یدنده تلف اولور ایسه مستأجرك تعدیسی یاتقصیری ویاخود مأذونیتنه مخالفتی اولمدقجه ضمان لازم کلمز

٦٠٢ ماده
مستأجرك تعدیسی ایله مأجور تلف اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه مستأجره ضمان لازم کلور
مثلا مستأجر کرا حیواننی اوروب اولدرسه یاخود عنف وشدت اوزره سورمکله حیوان تلف اولسه قیمتنی ضامن اولور

٦٠٣ ماده
مستأجرك خلاف معتاد حرکتی تعدی اولوب بوندن تولد ایدن ضرر وخساری ضامن اولور
مثلا استیجار ایتدیکی البسه‌یی عادت ناسه مخالف اوله‌رق استعمال ایدوبده فرسوده اولسه ضامن اولور
کذلك خانهٔ مأجورده ناسك یاقدیغی مرتبه زیاده آتش یاقمسندن ناشی حریق ظهوریله خانه محترق اولسه ضامن اولور

٦٠٤ ماده
مستأجرك امر محافظه‌ده تقصیری ایله مأجور تلف اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا مستأجر كرا حيوانی باشی بوش بر محلده صالیویرمکله ضایع اولسه ضامن اولور

٦٠٥ ماده

مشروطك مافوقنه تجاوز ایله مستأجرك كندی مأذونیتنه مخالفتی ضمانی موجب اولور
اما مثلنه یاخود مادوننه عدول ایله مخالفتی ضمانی ایجاب اتمز
مثلا مستأجر شو قدر قیه یاغ یوكلتمك اوزره استكرا ایلدیكی حیوانه اولقدر قیه تیمور یوكلدوبده حیوان تلف اولسه ضامن اولور
اما مضرتده یاغه مساوی یاخود دها خفیف برجنس حموله یوكلدوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٦٠٦ ماده

اجاره‌نك انقضاسنده مأجور كماكان مستأجر یدنده ودیعه كبی امانت قالور بناء علیه اجاره منقضی اولدقدنصكره مستأجر مأجوری استعمال ایدوبده تلف اولسه ضامن اولور
كذلك اجاره‌نك انقضاسنده آجر مالنی طلب ایدوبده مستأجر ویرمیوب امساك ایتدكدنصكره اول مال تلف اولسه ضمان لازم كلور

(فصل ثالث)

(اجیرك ضمانی حقنده در)

٦٠٧ ماده

اجیرك تعدیسی یاخود تقصیری ایله مستأجرفیه تلف اولسه ضامن اولور

٦٠٨ ماده

اجیرك تعدیسی مستأجرك صراحة یا دلالة امرینه مخالف عمل وحركت اتمسیدر مثلا بركیمسه اجیر خاص اولان چوبانه شو حیوانلری فلان محلده رعی ایت آخر یره كوتورمه دیمشیكن چوبان اول محلده رعی اتمیه‌رك بشقه محله كوتوروب رعی ایتسه تعدی اتمش اولور واوراده رعی ایدر ایكن حیوانلر تلف اولسه چوبانه ضمان لازم كلور

كذلك بر كيمسه درزی‌یه بر قماش و بروب و بکا براوزون انتاری چیقارسه كس دیوب درزی دخی چیقه ردیه‌رك كسد كده اوزون انتاری چیقمسه اول كیمسه قماشی درزی‌یه تضمين ايتديره بیلور

٦٠٩ ماده

اجيرك تقصيری مستأجر فيهك محافظه سنده بلا عذر قصور ايتمسيدر مثلا سوريدن برحيوان فرار ايتدكده چوبان مجرد تكاسل واهمالندن ناشی واروب طوتمديغی جهتله حيوان ضايع اولسه چوبان تقصير ايتمش اوله‌جغندن ضامن اولور اماانك ارقه‌سی صره كتديكی تقديرده ديكر حيوانلرك ضايع اولمق احتمالی غالب اولديغی جهتله واروب طوتمامش ايسه معذور اولمغله ضمان لازم كلمز

٦١٠ ماده

اجير خاص امينسدر

حتی يدنده بغير صنعه تلف اولان مالی ضامن اولماز

وكذا بلا تعدكندو عمليله تلف اولان مالی دخی ضامن اولماز

٦١١ ماده

اجير مشتركك كرك تعديسی یاتقصيری اولسون وكرك اولمسون كندوسنك فعل وصنعندن تولد ايدن ضرر وخساری ضامن اولور

مطبعهٔ عامره ده طبع وتمثيل اولنمشدر
فی غره محرم الحرام ١٢٨٧ سنه

عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد خلوصی	عن اعضاء شورای دولت سيف الدين	مفتش اوقاف همايون السيد خليل	ناظر ديوان احكام عدليه احمد جودت
عن اعضاء جمعيت ابن عابدين زاده علاء الدين	عن اعضاء شورای دولت محمد امين		عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد حلمی

صحيفه

جدول صواب وخطا

صحیفه	سطر	صواب	خطا
٦	٧	ارش	ارشی
١٠	٢٢	تسلیم	تسلیه
١١	١٦	اصیل	اصل
١٢	٢٥	کفیل	کفبل
١٤	١	مکفول الیهك	مکفول له
١٤	٢٣	عیبله	عینیله
١٥	٢	اول مال	مال

احکام عدلیه

کتاب الکفاله

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورة خط همايون موجبجه عمل اولنه)

(كتاب ثالث)

كفالت حقنده اولوب بر مقدمه ايله اوچ بابي حاويدر

(مقدمه)

كفالته دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در

ماده ٦١٢

كفالت برشيئك مطالبه سى حقنده ذمتى ذمته ضم ايتمكدر يعنى بر كيمسه ذاتنى ديكرك ذاتنه ضم ايدوب وآنك حقنده لازم كلان مطالبه يى كندودخى التزام ايلمكدر

ماده ٦١٣

كفالت بالنفس برآدمك شخصنه كفيل اولمقدر

ماده ٦١٤

كفالت بالمال برمالك اداسنه كفيل اولمقدر

٦١٥ ماده

كفالت بالتسليم برمالك تسليمنه كفيل اولمقدر

٦١٦ ماده

كفالت بالدرك مبيع بالاستحقاق ضبط اولنديغى تقديرده اقچه سنى اداو تسليمه ياخود بايعك نفسنه كفيل اولمقدر

٦١٧ ماده

كفالت منجزه شرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اولميان كفالتدر

٦١٨ ماده

كفيل كندو ذمتنى آخرك ذمتنه ضم ايدن يعنى آخرك متعهد اولديغى شئه كندو دخى متعهد اولان كيمسه دركه اول آخره اصيل ومكفول عنه دينلور

٦١٩ ماده

مكفول له كفالت خصوصنده طالب ودائن اولان كيمسه در

٦٢٠ ماده

مكفول به كفيلك تسليمنه يا اداسنه متعهد اولديغى شيدر كه كفالت بالنفسده مكفول عنه ايله مكفول به برشيدر

(باب اول)

(عقد كفالت حقنده اولوب ايكى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(ركن كفالت حقنده در)

٦٢١ ماده

يالكز كفيلك ايجابيله كفالت منعقد ونافذ اولور فقط مكفول له ديلرسه رد ايده بيلور ومكفول له رد ايتمدكجه كفالت باقى قالور

بوصورتده مكفول لهك غيابنده بردن اله جغنه بركيسه كفيل اولوبده خبركفالت كندو يه واصل اولمدن وفات اينسه كفيل بو كفالتيله مطالبه ومؤاخذه اولنور

٦٢٢ ماده

كفيلك ايجابى يعنى الفاظ كفالت عرف وعادتده تعهد والتزامه دلالت ايدن سوزلردر

مثلا كفيل اولدم ياخود كفيلم ويا ضامنم ديسه كفالت منعقد اولور

٦٢٣ ماده

وعدمعلق ايله دخى كفالت اولور

(٨٤ ماده يه باق

مثلا فلان آدم سنك اله جغكى ويرمزايسه بن ويريرم ديسه كفالت اولور ودا ين اله جغنى استيوبده مديون ويرمسه كفيلدن مطالبه ايدر

٦٢٤ ماده

بو كوندن فلان وقته قدر كفيلم ديدكده كفالت موقته اولهرق منجزا منعقداولور

٦٢٥ ماده

كفالت مطلق اولهرق منعقد اولديغى كبى تعجيل ويا تأجيل قيديله يعنى همان ياخود فلان وقتده ايفا اولنمق اوزره ديو مقيداولهرق دخى منعقد اولور

٦٢٦ ماده

كفيله كفيل اولمق صحيحدر

٦٢٧ ماده

كفيلك تعددى جائز در

(فصل ثانى)

(شرائط كفالت بياننده در)

٦٢٨ ماده

كفالتك انعقادنده كفيلك عاقل وبالغ اولمسى شرطدر

بناء علیه مجنون ومعتوه وصبینك كفالتی صحیح اولماز
وصبی ایكن كفیل اولوبده بعد البلوغ بو كفالتی مقر اولسه دخی انكله مؤاخذه اولنه ماز

٦٢٩ ماده

مكفول عنهك عاقل و بالغ اولمسی شرط دكلدر
بناء علیه مجنون وصبینك بورجنه كفالت صحیح اولور

٦٣٠ ماده

مكفول به نفس ایسه معلوم اولمسی شرطدر
ومال ایسه معلوم اولمسی شرط دكلدر
بناء علیه فلان آدمك فلان آدمه اولان بورجنه كفیلم دیدكده بورجك مقداری معلوم اولمسه دخی كفالت صحیح اولور

٦٣١ ماده

كفالت بالمالده مكفول به اصیل اوزرینه مضمون اولمق یعنی اصیل اوزرینه ایفاسی لازم اولمق شرطدر
بناء علیه ثمن مبیعه و بدل اجاره یه وسائر دیون صحیحه یه كفالت صحیح اولور
كذلك مال مغصوبه كفالت صحیح اولوب لدی المطالبه كفیل بونی عیناً یابدلاً ایفایه مجبور اولور
وكذا سوم شرا طریقیله مقبوض اولان ماله ثمن تسمیه اولنمش ایسه كفالت صحیحدر
اما قبل القبض مبیعك عیننه كفالت صحیح اولماز
زیرا عین مبیع بایع یدنده تلف اولسه بیع منفسخ اوله جغندن بایع اوزرینه مضمون اولمیوب یالكز ثمننی قبض ایتمش ایسه ردی لازم كلور
كذلك مرهون ومستعار ومأجور وامانات سائره اصیل اوزرینه مضمون اولمدیغندن بونلرك عینلرینه كفالت صحیح اولماز
فقط مكفول عنه بونلری اضاعه واستهلاك ایدر ایسه كفیلم دیسه صحیح اولور وبرده كركه مبیعك و كركه بونلرك تسلیمنه كفالت صحیح اولور
ولدی المطالبه برجهتله حق حبسلری بوغیسه كفیل بونلری تسلیمه مجبوراولور

انجق کفالت بالنفسده مکفول بهك وفاتیله کفیل بری اولدیغی کبی بونلر
تلف اولدیغی تقدیرده دخی کفیله برشی لازم کلمز

۶۳۲ ماده

عقوباتده نیابت جاری اولماز
بناء علیه قصاصه وسائر عقوبات و مجازات شخصیه یه کفالت
صحیح دکلدر
اما جارح وقاتل اوزرینه لازم کلان ارشی ودیته کفالت صحیحدر

۶۳۳ ماده

مکفول عنهك یساری شرط اولیوب مفلسه دخی کفالت صحیح اولور

(باب ثانی)

(کفالتك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(کفالت منجزه ومعلقه ومضافه نك حکمی بیاننده در)

۶۳۴ ماده

کفالتك حکمی مطالبه در
یعنی مکفول بهك کفیلدن مکفول لهی مطالبه حقی اولمقدر

۶۳۵ ماده

کفالت منجزه ده دین اکر اصیل حقنده معجل ایسه درحال ومؤجل
ایسه مدت معینه سنك تمامنده کفیل مطالب اولور
مثلا بر کیمسه بریك بورجنه کفیل اولدم دیدکده بورج اکر معجل ایسه
درحال ومؤجل ایسه مدتی ختامنده دائن اله جغنی کفیلدن مطالبه
ایده بیلور

۶۳۶ ماده

اما بر شرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اولهرق منعقد اولان کفالتده
شرط تحقق وزمان حلول ایتمدکجه کفیل مطالب اولماز

مثلا فلان آدم سنك اله جغكى ويرمز ايسه اداسنه كفيلم ديدكده كفالت مشروطا منعقد اولوب لدى المطالبه اول آدم بورجنى ويرمز ايسه كفيلدن مطالبه اولنور يوخسه اصيلدن قبل المطالبه كفيل مطالب اولماز

كذا فلان آدم سنك مالكى سرقت ايدر ايسه بن ضامنم ديسه كفالت صحيح واول آدمك سرقتى ثابت اولدقده كفيل مطالب اولور

وكذا مكفول له نه وقت مطالبه ايدر ايسه شوقدر كون مهلت ويرلمك اوزره كفيل اولسه مكفول لهك مطالبه ايتديكى وقتدن اعتبارا اول قدر كون مهلت ويريلوب ايام مذكوره نك مرورندن صكره مكفول له هر نه وقت ايستر ايسه مطالبه ايدر و تكفيلك تكرار اوقدر كون امتداسنه صلاحيتى اولماز

كذلك فلانده ثابت اوله جق اله جغكه ويا فلانه اقراض ايده جكك مبلغه ياخود فلانك سندن غصب ايده جكى شيئه وياخود فلانه صاته جغك مالك ثمننه كفيلم ديدكده كفيل انجق بواحوالك تحققنده يعنى بورجك ثبوتى واقچه نك اقراضى وغصبك تحققى ومالك بيع وتسليمى وقوعنده مطالب اولور

وكذا فلان كون احضار ايتمك اوزره فلانك نفسنه كفيلم ديدكده كفيل اول كوندن مقدم مكفول بهك احضاريله مطالب اولماز

٦٣٧ ماده

شرطك تحققنده وصف وقيدينك تحققى دخى لازمدر

مثلا فلان كيمسه نك اوزرينه نه حكم اولنور ايسه اداسنه كفيلم ديديكى صورتده اول كيمسه شوقدر غروش بورج اقرار ايتسه حكم حاكم لاحق اولمدقجه كفيلك آنى ادا ايتمسى لازم كلمز

٦٣٨ ماده

كفالت بالدركده مبيعه مستحق چيقدقده بالمحاكمه بايعك ثمنى رد ايتمسنه حكم اولنمدقجه كفيل مؤاخذه اولنماز

٦٣٩ ماده

كفالت موقته ده كفيل انجق مدت كفالت ظرفنده مطالب اولور

مثلا بوكوندن برآيه قدر كفيلم ديدكده كفيل انجق بو برآى ظرفنده

مطالب اولوب اول ایك مرورنده كفالتدن بری اولور

٦٤٠ ماده

كفالتك انعقادندن صكره كفيل كندوسنی كفالتدن اخراج ایده مز فقط كفالت معلقه ومضافه ده دينك ذمت مديونه ترتبندن مقدم كفيل كندوسنی كفالتدن اخراج ايده بيلور

مثلا بر كيمسه برآدمك نفسنه یادينه منجزا كفيل اولدقدن صكره كندوسنی كفالتدن اخراج ايده مديكی كبی فلاننده نه قدر الهجغك ثابت اولورايسه ضامنم ديدكده دخی كفالتدن دونه مز زیرادينك ثبوتی هرنه قدر عقد كفالتدن مؤخر ایسه ده ذمت مديونه ترتبی عقدكفالتدن مقدمدر اما فلان آدمه نه صاتار ایسه ك یاخود صاته جغك مالك ثمننه كفيلم ديديكی صورتده مكفول لهك اول آدمه صاته جغی مالك ثمننه ضامن اولور فقط قبل البيع كندوسنی كفالتدن اخراج ايده بيلور

شويله كه بن كفالتدن واز كچدم سن اول آدمه مال صاتمه ديدكدن صكره مكفول له اول آدمه برشی صاتار ایسه كفيل انك ثمننه ضامن اولماز

٦٤١ ماده

مغصوب یامستعار اولان مالك رد وتسليمنه كفيل اولان كیمسه مالی صاحبنه تسليم ايتدكده اجرت نقليه سيله غاصب ومستعيره رجوع ايدر يعنی اجرت نقليه سنی انلردن الور

(فصل ثانی)

(كفالت بالنفسك حكمی بیاننده در)

٦٤٢ ماده

كفالت بالنفسك حكمی مكفول بهی احضاردن عبارتدر

شويله كه قنغی وقت مكفول بهك تسليمنی شرط ايتمش ایسه اووقت مكفول له طلب ايتديكی كبی كفيلك انی احضار ايتمسی لازم كلور احضار ايدر ایسه فبها واكر ايتمز ایسه انی احضار ايتمك اوزره جبر اولنور

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالك احكامى بياننده در)

٦٤٣ ماده

كفيل ضامندر

٦٤٤ ماده

طالب مطالبه ده مخيردر اله جغنى ديلرسه كفيلدن وديلرسه اصيلدن مطالبه ايدر و برندن مطالبه سى ديكرندن مطالبه حقنى اسقاط ايتميوب برندن مطالبه ايتدكدن صكره ديكرندن و يا خود معا ايكيسندن دخى مطالبه ايده بيلور

٦٤٥ ماده

كفيل بالمال اولان كيمسه نك كفالتى حسبيله ذمتنه لازم كلان مبلغه ديكربرى كفيل اولسه داين اله جغنى كفيللرك قنغيسندن استرايسه مطالبه ايدر

٦٤٦ ماده

برجهتدن طولايى مشتركا مديون اولان كيمسه لر بكديكره كفيل اولسه لر هربرى دينك مجموعيله مطالب اولور

٦٤٧ ماده

بردينك متعدد كفيللرى اولديغى صورتده اكر بشقه بشقه كفيل اولمشلر ايسه هربرى مجموع دين ايله مطالب اولور

واكر معا كفيل اولمشلر ايسه هربرىديندن حصه سى مقداريله مطالب اولور فقط بونلر بكديكرك ذمتنه لازم كلان مبلغه دخى كفيل اولمشلر ايسه اول حالده هربرى مجموع دين ايله مطالب اولور

مثلا بركيمسه نك بيك غروش بورجنه برى كفيل اولدقدن صكره ديكر برى دخى كذلك بيك غروشه كفيل اولسه داين بو مبلغى كفيللرك هرقنغيسندن استرايسه مطالبه ايدر

اما اول ايكى كيمسه بو بيك غروشه معا كفيل اولسه لر هربرى بيك

غروشك نصفيله مطالب اولور مكركه يكديكرك ذمتنه لازم كلان مبلغه دخى كفيل اولمشلر ايسه اول حالده هر برى بيك غروش ايله مطالب اولور

٦٤٨ ماده

كفالتده اصيلك برى اولمسى شرط قلنور ايسه حواله يه منقلب اولور

٦٤٩ ماده

محيلك عدم برأتى شرطيله حواله كفالتدر

بناء عليه بر كيمسه مديونه سندكى الهجغمى سن دخى ضامن اولمق اوزره فلانك اوزرينه حواله ايت ديسه اودخى اواوجهله حواله ايتسه طالب الهجغنى هرقنغيسندن استر ايسه الور

٦٥٠ ماده

برى نزدنده بركيمسه‌نك امانت مالى اولديغى حالده اول مالدن اداايتمك اوزره اول كيمسه نك بورجنه كفيل اولسه جائز اولور

واول مالدن ايفا ايتمك اوزره كفيل اجبار اولنور

واكر مال تلف اولسه كفيله برشى لازم كلمز

فقط كفيل اولدقدن صكره اول مالى صاحبنه رد ايتسه اول حالده كندو ضامن اولور

٦٥١ ماده

بر كيمسه بريني فلان وقتده احضار ايتمك اوزره نفسنه واول وقت احضار ايتمديكى تقديرده بورجنك اداسنه كفيل اولدقده وقت معينده احضار ايتمز ايسه كفيلك اول دينى ويرمسى لازم كلور

وكفيل فوت اولدقده ورثه سى وقت معينه قدر مكفول بهى تسليم ايدرلر ياخود مكفول به جهت كفالتدن طولايى نفسنى تسليم ايلر ايسه كفيل طرفنه ماجه برشى ترتب ايتمز واكر انلر مكفول بهى ياخود مكفول به نفسنى تسليم ايتمز ايسه كفيلك تركه سندن مالك اداسى لازم كلور

ومكفول له فوت اولسه وارثى مطالبه ايدر

وكفيل وقت معينده مكفول بهى احضار ايدوبده مكفول له تغيب واختفا ايلسه انك طرفندن بروكيل نصب ايله اكا تسليم اولنمق اوزره كفيل حاكمه مراجعت ايلر

٦٥٢ ماده

كفالت مطلقه ده دين اكر اصيل اوزرينه معجل ايسه كفيل حقنده دخى معجل واصيل اوزرينه مؤجل ايسه كفيل حقنده دخى مؤجل اوله‌رق ثابت اولور

٦٥٣ ماده

كفالت مقيده ده تعجيل وتأجيل وصفلرينك هر قنغيسيله قيد اولنمش ايسه كفيل اكا كوره مطالب اولور

٦٥٤ ماده

برمدت معلومه ايله مؤجل اولان دينه اول مدت ايله مؤجل اوله‌رق كفالت صحيح اولديغى كبى اندن زياده مدت ايله مؤجل اوله‌رق كفالت دخى صحيح اولور

٦٥٥ ماده

داين اله جغنى اصيل حقنده تأجيل ايدر ايسه كرك كفيل وكرك كفيل الكفيل حقنده دخى تأجيل ايتمش اولور

وكفيل اول حقنده تأجيلى كفيل ثانى حقنده دخى تأجيل اولور

اما كفيل حقنده تأجيلى اصل حقنده تأجيل دكلدر

٦٥٦ ماده

مؤجلا مديون اولان كيمسه قبل حلول الاجل آخر دياره كيده جك اولوبده داينى حاكمه مراجعتله اندن كفيل استدكده كفيل ويرمكه مجبور اولور

٦٥٧ ماده

بر كيمسه برينه بنم فلان كيمسه يه اولان بورجمه كفيل اول ديوب واو دخى كفيل اولوبده كفالت حسبيله بورجى ادا ايتدكدن صكره اصيله رجوع ايده جك اولدقده كفيل اولديغى شيئله رجوع ايدر مؤدا يه اعتبار اولنماز

اما بورجك برمقدارى اوزرينه داين ايله مصالحه ايتديكى تقديرده ويرديكى بدل صلح ايله رجوع ايدر يوخسه مجموع دين ايله رجوع ايده‌مز

مثلا مسكوكات خالصه يه كفيل اولوبده مغشوش اقچه ايله تأديه ايتسه اصيلدن مسكوكات خالصه الور وبالعكس مغشوش سكه يه كفيل

اولوبده مسکوکات خالصه ایله تأدیه ایلسه اصیلدن مغشوش سکه الور
کذلك شوقدر غروشه کفیل اولوبده صلحا بعض اشیا اعطاسیله تأدیه
ایلسه اصیلدن کفیل اولدیغی مقدار اقچه یی الور
اما بیك غروشه کفیل اولوبده صلحا بشیوز غروش ایله تأدیه ایلسه
اصیلدن بشیوز غروش الور

٦٥٨ ماده

عقد معاوضه ضمننده برکیمسه بربنی الداتمش اولسه ضررینه
ضامن اولور
مثلا برکیمسه برعرصه اشترا ایدوبده اوزرینه بنا یاپلدقدن صکره
مستحق چیقوبده ضبط اولنسه مشتری بایعدن عرصه نك قیمتنی الدقدن
بشقه بنانك حین تسلیمنده کی قیمتنی دخی الور
کذلك برکیمسه اهل سوقه اشبو صغیر اوغلمه مال صاتکز اکا تجارت
ایچون اذن ویردم دیسه وبعده اول چوجق بشقه سنك اولدیغی میدانه
چیقسه اهل سوق اول چوجغه صاتمش اولدیغی مالك اقچه سنی اول
کیمسه دن مطالبه ایدر

(باب ثالث)

(کفالتدن برائت حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(بعض ضوابط عمومیه بیاننده در)

٦٥٩ ماده

مکفول به کرك اصیل وکرك کفیل طرفندن مکفول لهه تسلیم وایفا
اولندقده کفیل کفالتدن بری اولور

٦٦٠ ماده

مکفول له کفیلی ابرا ایتدم یاخود کفیل طرفنده حقم یوقدر دیسه
کفیل بری اولور

٦٦١ ماده

كفيلك برائتندن اصيلك برائتى لازم كلمز

٦٦٢ ماده

اصيلك برائتى كفيلك برائتنى موجب اولور

(فصل ثانى)

(كفالت بالنفسدن برائت حقنده در)

٦٦٣ ماده

كفيل مكفول بهى شهر وقصبه كبى مخاصمه ممكن اولان برده مكفول لهه تسليم ايتدكده مكفول له كرك قبول ايتسون وكرك قبول ايتمسون كفيل كفالتدن برى اولور فقط بر بلدهٔ معينه‌ده تسليمى شرط ايدلمش ايسه بشقه بلده‌ده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز

ومجلس حاكمده تسليم ايتمك اوزره كفيل اولدقده زقاقده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز فقط ضابط حضورنده تسليم ايتسه برى اولور

٦٦٤ ماده

طالبك طلبى اوزرينه مكفول بهى مجرد تسليم ايله كفيل كفالتدن برى اولور

اما طالبك طلبى اولمقسزين تسليم ايتدكده بحكم الكفاله تسليم ايتدم ديمدكجه برى اولماز

٦٦٥ ماده

فلان كون تسليم ايتمك اوزره كفيل اولوبده اول كوندن اول تسليم ايتدكده مكفول له قبول ايتمسه بيله كفيل كفالتدن برى اولور

٦٦٦ ماده

مكفول به فوت اولدقده كفيل كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلك كفيلى وار ايسه اودخى برى اولور

كذلك كفيل فوت اولسه كندو كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلى وار ايسه اودخى برى اولور

امامكفول له وفاتيله كفيل كفالتدن برى اولميوب وارثى مطالبه ايدر

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالدن برائت حقنده‌در)

٦٦٧ ماده
داين فوت اولوبده مديون اكا منحصرا وارث اولسه كفيل كفالتدن برى اولور
واكر داينك بشقه وارثى دخى وار ايسه كفيل يالكز مديونك حصه‌سندن برى اولوب ديكر وارثك حصه‌سندن برى اولماز
٦٦٨ ماده
كفيل ياخود اصيل بورجك برمقدارى اوزرينه داين ايله مصالحه ايتدكلرنده اكر ايكيسنك يا اصيلك برائتى شرط ايدلمش ياخود هيچ بر شرط درميان ايدلمامش ايسه ايكيسى دخى برى اولور
واكر يالكز كفيلك برائتى شرط ايدلمش ايسه يالكز كفيل برى اولوب طالب دخى مخير اولور ديلرسه مجموع دينى اصيلدن وديلرسه بدل صلحى كفيلدن وباقيسنى اصيلدن الور
٦٦٩ ماده
كفيل مكفول لهى برينك اوزرينه احاله ايدوب مكفول له ومحال عليه دخى قبول ايتسه هم كفيل وهمده مكفول عنه برى اولور
٦٧٠ ماده
كفيل بالمالك وفاتنده مال مكفول به تركه سندن مطالبه اولنور
٦٧١ ماده
ثمن مبيعه كفيل اولوبده بيع فسخ اولنسه ياخود مبيع بالاستحقاق ضبط وياعيبيله رد قلنسه كفيل كفالتدن برى اولور
٦٧٢ ماده
مدت معلومه تمامنه دك برمال ايجار اولنوبده تسميه قلنان بدل اجاره‌سنه

بركيمسه كفيل اولدقده مدت اجاره نك انقضا سنده اول كفالت دخى منتهى اولوب بعده مال اوزرينه مجددا عقد اجاره اولندقده اول كفالتك بو كا شمولى اولماز

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر

فى غره ربيع الاول سنه ١٢٨٧

عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد
احمد حلوصى

عن اعضاء شوراى دولت
سيف الدين

ناظر ديوان احكام عدليه
احمد جودت

عن اعضاء جمعيت
ابن عابدين زاده
علاء الدين

عن اعضاء شوراى دولت
محمد امين

عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد
احمد حلمى

﴿ فهرس كتاب الحواله ﴾

صحيفه
عدد

احكام عدليه

(مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر)

فى ١٦ صفر سنه ١٢٨٨

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موشحه عدل افزاده)

كتاب الحواله

(كتاب رابع)

(حواله حقنده اولوب برمقدمه ايله)
(ايكى بابى حاويدر)

(مقدمه)

(حواله يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ٦٧٣

حواله دينى برذمتدن ديكر ذمته نقل ايتمكدر

ماده ٦٧٤

محيل حواله ايدن كيمسه كه مديوندر

ماده ٦٧٥

محال له دائن اولان كيمسه در

ماده ٦٧٦

محال عليه كندو اوزرينه حواله يى قبول ايدن كيمسه در

٦٧٧ ماده

محال به حواله اولنان مالدر

٦٧٨ ماده

حوالهٔ مقیده محیلك محال علیه ذمتنده یاخود یدنده اولان مالندن ویرمك اوزره دیو مقید اولان حواله در

٦٧٩ ماده

حوالهٔ مطلقه محیلك محال علیهده اولان مالندن ویرمك اوزره دیو مقید اولمیان حواله در

(باب اول)

عقد حواله بیاننده اولوب ایکی فصله منقسمدر

(فصل اول)

رکن حواله بیاننده در

٦٨٠ ماده

محیل کندو دائنه سنی فلانك اوزرینه حواله ایتدم دیوب انلردخی قبول ایتدکلرنده حواله منعقد اولور

٦٨١ ماده

یالکز محال له ایله محال علیه بیننده عقد حواله اولنه بیلور مثلا بر کیمسه بر ینه بنم فلانده اولان شو قدر غروش. اله جغمی حوالة سن اوزرینه ال دیوب او دخی قبول ایتدم دیسه یاخود فلانده اولان شوقدر غروش اله جغمی بنم اوزرینه حوالة قبول ایت دیوب او دخی ایتسه حواله صحیح اولور حتی محال علیه صکره نادم اولسه ندامتی فائده ویرمز

٦٨٢ ماده

یالکز محیل ایله محال له بیننده اجرا اولنان حواله محال علیهه ادی الاعلام

قبول ایتدکده صحیح وتمام اولور
مثلا برکیمسه دائننی آخر دیارده اولان برینك اوزرینه حواله ایدوب دائن دخی قبول ایتسه‌کده نصکره محال علیهه ادی الاعلام اودخی قبول ایتدیکی کبی حواله تمام اولور

٦٨٣ ماده

یالکز محیل ایله محال علیه بیننده اجرا اولنان حواله محال لهك قبولنه موقوفا منعقد اولور
مثلا برکیمسه برینه بنم فلانه اولان دینمی حواله سن اوزریکه آل دیوب اودخی قبول ایتسه موقوفا منعقد اولوب محال له قبول ایتدکده حواله نافذ اولور

(فصل ثانی)

شرائط حواله بیاننده در

٦٨٤ ماده

انعقاد حواله ده محیل ایله محال لهك عاقل ومحال علیهك عاقل بالغ اولمسی شرطدر
بناء علیه صبی غیرممیزك برینه بورج حواله ایتمسی ویرندن حواله المسی باطل اولدیغی کبی صبی کرك ممیز اولسون وکرك غیرممیز اولسون وکرك مأذون وکرك محجور اولسون برندن کندو اوزرینه حواله قبول ایتمسی باطلدر

٦٨٥ ماده

حواله نك نفاذنده محیل ایله محال لهك بالغ اولمسی شرطدر
بناء علیه صبی ممیزك حواله‌سی وحواله المسی ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور وولیسی اجازت ویردکده نافذ اولور
شوقدر که حواله الدیغی صورتده ولیسی اذن ویرسه دخی محال علیهك محیلدن دها ملی یعنی غنی اولمسی شرطدر

٦٨٦ ماده

محال علیهك محیله مدیون اولمسی شرط اولمیوب محیلك نده اله جغی اولمسه ده حواله‌سی صحیح اولور

٦٨٧ ماده

هر دین که اکا کفالت صحیح اولمیه حواله سی دخی صحیح اولماز

٦٨٨ ماده

هر دین که اکا کفالت صحیح اوله حواله سی دخی صحیح اولور
فقط محال بهك معلوم اولمسی لازمدر
بناء علیه دین مجهولك حواله سی صحیح اولماز
مثلا فلانده ثابت اوله جق اله جغمی حواله قبول ایتدم دیسه حواله
صحیح اولماز

٦٨٩ ماده

اصالة ذمته مترتب اولان دیونك صحیحه نك حواله سی صحیح اولدیغی کبی
جهت کفالت و حواله دن طولایی ذمته مترتب اولان دینك حواله سی
دخی صحیح اولور

(باب ثانی)

احکام حواله بیاننده در

٦٩٠ ماده

حواله نك حکمی بودرکه محیل بورجندن و کفیلی وار ایسه کفالتدن
بری اولور
و محال علیه دن اول بورجی مطالبه ایتمك حقی محال لهه ثابت اولور
و مرتهن بر بینی راهن اوزرینه حواله ایتدکده ارتق رهنی حبس
و توقیفه صلاحیتی قالماز

٦٩١ ماده

محیل مطلق اوله رق حواله ایتدکده اکر محال علیهده الاجغی یوغیسه
بعد الادا محال علیه محیله رجوع ایدر
واکر الهجغی وار ایسه بعد الادا دینیله تقاص اولور

٦٩٢ ماده

حواله مقیده ده محیلك محال بهدن طولایی حق مطالبه سی منقطع اولور

ومحال عليه ارتق انى محيله ويرمز
وويرسه ضامن اولور
وبعد الضمان محيله رجوع ايدر
وقبل الادا محيل دبونی ترکه سندن ازیداولدیغی حالده فوت اولسه سائر
داٸنلری محال بهه مداخله ایده مزلر
٦٩٣ ماده
بایعك مشتری ذمتنده ثمن مبیع اولان له جغندن ویرملك اوزره دیو
مقید اولان حواله ده مبیع قبل التسلیم هلاك اولوبده ثمن ساقط اولسه
یاخود مبیع خیار شرط یاخیار رؤیت ویاخیار عیب ایله رد اولنسه
ویاخود اقاله بیع ایدلسه حواله باطل اولمز ومحال علیه بعد الادا محیله
رجوع ایدر یعنی ویردیکنی محیلدن الور اما مستحق چیقوبده مبیع
ضبط اولنمغله محال علیهك اول دیندن بری ایدوکی تبین ایتسه حواله
باطل اولور
٦٩٤ ماده
محیلك محال علیه یدنده امانت اولان مبلغندن ویرلك اوزره دیو مقید
اولان حواله ده مستحق چیقوبده اول مال ضبط اولنسه حواله باطل
اولور وبورج محیله عودت ایدر
٦٩٥ ماده
محیلك محال علیه یدنده کی مبلغندن ویرلك اوزره دیو مقید اولان حواله ده
اول مبلغ تلف اولدیغی صورتده اکر مضمون دکل ایسه حواله باطل
اولور وبورج محیله عودت ایدر
واکر مضمون ایسه حواله باطل اولمز
مثلا بری برکیسه نك یدندکی امانت اقچه سندن ویرملك اوزره داٸنی
اول کیسه نك اوزرینه حواله ایتدکده قبل الاخذ اول اقچه بلا تعد
تلف اولسه حواله باطل اولور وداٸنك اله جغی محیله عودت ایدر
اما اول اقچه مال مغصوب اولسه یاخود امانت اولوبده اول کیسه نك
اتلافیله اوده مسی لازم کلسه حواله باطل اولماز
٦٩٦ ماده
برکیسه کندوسنك برمعین مالنی صاتوبده ثمنندن ادا ایتمك اوزره داٸنی

برینك اوزرینه حواله ده اودخی اول شرطله حواله یی قبول ایتسه صحیح اولور
ومحال علیه اول مالی صاتوب ده ثمنندن دینی ادا ایتمك اوزره اجبار اولنور

۶۹۷ ماده

حوالهٔ مبهمه ده یعنی محال بهك تعجیل وتأجیلی بیان اولنمیان حواله ده
دین اکر محیل اوزرینه معجل ایسه حوالهٔ معجله اولوب محال علیهك انی
همان تأدیه سی لازم کلور واکر دین مؤجل ایسه حوالهٔ مؤجله اولوب
وعده سی حلولنده اداسی لازم اولور

۶۹۸ ماده

محال علیه دینی ادا ایتمدین محیله رجوع ایده مز
ورجوع ایده جك اولدقده محال به ایله رجوع ایدر
یعنی نه جنس اقچه حواله اولنمش ایسه محیلدن انی الور
یوخسه مؤدا ایله رجوع ایده مز
مثلا کومش اقچه حواله اولنوب ده التون ویرسه محیلدن کومش اقچه
الوب التون مطالبه ایده مز
کذلك بشقه اموال واشیا ایله تأدیه ایتسه حواله اولنان اقچه یی الور

۶۹۹ ماده

محال بهك اداسیله یادیکر برینك اوزرینه حواله سیله یاخود محال لهك
محال علیهی ابراسیله محال علیه دیندن بری اولدیغی کبی محال له محال
بهی هبه یاخود تصدق ایدوب ده محال علیه دخی قبول ایتسه کذلك
دیندن بری اولور

۷۰۰ ماده

محال له فوت اولوب ده محال علیه اکا وارث اولسه حواله نك حکمی قالماز

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه سید احمد خلوصی	عن اعضاء شورای دولت سیف الدین	ناظر دیوان احکام عدلیه احمد جودت
عن اعضاء جمعیت ابن عابدین زاده علاء الدین	عن اعضاء شورای دولت محمد امین	عن اعضاء دیوان احکام عدلیه سید احمد حلمی

﴿ فهرس كتاب الرهن ﴾

صحيفه
عدد

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

كتاب الرهن

رهن حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابی شاملدر

(مقدمه)

(رهنه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در)

٧٠١ ماده

رهن بر مالی اندن استيفاسی ممكن اولان بر حق مقابلنده محبوس وموقوف قيلمقدر واول ماله مرهون دينلديكی كبی رهن دخی دينلور

٧٠٢ ماده

ارتهان رهن المقدر

٧٠٣ ماده

راهن رهن ويرن كيمسه در

٧٠٤ ماده

مرتهن رهن الان كيمسه در

٧٠٥ ماده

عدل راهن ومرتهنك امنيت ايدوب ده رهنی توديع وتسليم ايتدكلری كيمسه در

(باب اول)

(عقد رهنه دائر مسائل بیاننده اولوب اوچ فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رکن رهنه دائر اولان مسائل بیاننده در)

٧٠٦ ماده

راهن ومرتهنك ایجاب وقبولی ایله رهن منعقد اولور
فقط قبض بولنمدقجه تمام ولازم اولمز
بناء علیه راهن قبل التسلیم رهندن رجوع ایده بیلور

٧٠٧ ماده

رهنك ایجاب وقبولی راهن بو شیئی سکا دینم مقابلنده رهن ایتدم دیوب
یاخود بوما کده دیکر برسوزسویلیوب مرتهن دخی قبول ایتدم ویاخود
راضی اولدم دیمك کبی رضایه دلالت ایدر برسوز سویلمکدر
ورهن لفظنك سویلنمسی شرط دکلدر
مثلا بری شوقدر غروشه برشی اشترا ایله بایعه برمالی ویروب بده پاره یی و یرنجیه
قدر بونی الیقوی دیسه اول مالی رهن ایتمش اولور

(فصل ثانی)

انعقاد رهنك شرطلری بیاننده در

٧٠٨ ماده

راهن ومرتهنك عاقل اولمسی شرطدر
اما بالغ اولمسی شرط دکلدر
حتی صبی ممیزك رهن وارتهانی جائزدر

٧٠٩ ماده

مرهونك صاتلمغه صالح برشی اولمسی شرطدر
بناء علیه وقت عقدده موجود ومال متقوم ومقدور التسلیم اولمسی لازمدر

٧١٠ ماده

مرهونك مقابلی مال مضمون اولمق شرطدر بناء علیه مال مغصوب ایچون رهن المق جائزدر امانت اولان مال ایچون رهن المق صحیح اولماز

(فصل ثالث)

مرهونك زوائد متصله سی وعقد رهندن صكره واقع اولان تبدیل وزیاده حقنده در

٧١١ ماده

بیعده بلا ذكر داخل اولان مشتملات رهنده دخی داخل اولدیغی كبی برعرصه رهن ایدلدكده اوزرندهكی بالجمله اشجار یله میوه سی ومغروسات ومزروعات سائره سی صراحة ذكر اولنمسه بیله داخل اولور

٧١٢ ماده

رهنك رهن آخره تبدیلی جائزدر

مثلا بركیسه شوقدرغروش دینی مقابلنده برساعت رهن ایتدكدن صكره برقلیچ كتوروب ده ساعتك یرینه بونی ال دیسه ومرتهن دخی ساعتی رد ایله قلیجی السه اول مبلغ مقابلنده قلیج مرهون اولور

٧١٣ ماده

بعدالعقد راهنك مرهونی تزییدی جائزدر

یعنی برشیئی رهن ایتدكدن صكره هنوزعقد باقی ایكن اكا دیگر برمالی دخی رهن اولهرق علاوه ایتمسی صحیح اولور وبوزیاده اصل عقده ملحق اولور یعنی اصل عقدكو یا بوایكی مال اوزرینه وارد اولمش اولور وبوایكی مالك مجموعی حین زیادهده قائم اولان دینه مرهون اولور

٧١٤ ماده

بردین مقابلنده برمال رهن ایدلدكده بنه اول رهنه مقابل اولمق اوزره دینك تزییدی صحیح اولور

مثلا بركیسه بیك غروش دینی مقابلنده ایكی بیك غروشلق برساعت رهن ایتدكدن صكره ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره داینندن بشیوز غروش دها السه اول ساعت بیك بشیوزغروشه رهن اولمش اولور

٧١٥ ماده
مرهوندن متولد زیاده اصل مرهون ایله برابر مرهون اولور

(باب ثانی)

راهن ومرتهنه متعلق بعض مسائل بياننده در

٧١٦ ماده
مرتهن خود بخود عقد رهنی فسخ ایده بیلور
٧١٧ ماده
مرتهنك رضاسی اولمدقجه راهن عقد رهنی فسخ ایدهمز
٧١٨ ماده
راهن ومرتهن بالاتفاق عقد رهنی فسخ ایده بیلورلر
فقط بعد الفسخ مرتهنك اول رهن مقابلنده کی الاجغنی راهندن استیفا
ایدنجیه دکین رهنی حبس وامساکه صلاحیتی واردر
٧١٩ ماده
مکفول عنهك کفیله رهن ویرمسی جائزدر
٧٢٠ ماده
بر مدیونك ایکی دائنی کرك بربریله شریك اولسون وکرك اولمسون
کندوسندن بر رهن السه لر جائز اولور
وبو رهن ایکی دینك مجموعی مقابلنده مرهون اولور
٧٢١ ماده
بری ایکی کیمسه ده اولان الاجغی ایچون بر رهن السه جائز اولور
بودخی ایکی الاجغك مجموعنه مرهون اولور

(باب ثالث)

مرهونه متعلق مسائل بياننده اولوب ایکی فصله منقسمدر

(فصل اول)

(مرهونك مؤنت ومصارفى بيانندهدر)

٧٢٢ ماده
رهنى مرتهن بالذات حفظ ايدر ياخود عيالى يا شريكى وياخود خدمتجيسى كبى امينى اولان كيمسه‌يه حفظ ايتديرر
٧٢٣ ماده
بر كراسى و بكجى اجرتى كبى رهنك محافظه‌سى ايچون اولان مصرف مرتهنه عائددر
٧٢٤ ماده
رهنك حيوان ايسه علفى وچوبان اجرتى وعقار ايسه تعميرى وسقى وتلقيحى واونلارينك آيقلامه‌سى وخرقنك تطهيرى كبى بقاسى واصلاح منفعتى ايچون اولان مصرف راهنه عائددر
٧٢٥ ماده
راهن ومرتهندن بريسى ديكرينه عائد اولان مصرفى خود بخود ايفا ايدرسه تبرع ايدرمش اولور صكره مطالبه ايده‌من

(فصل ثانى)

رهن مستعار حقنده‌در

٧٢٦ ماده
بر كيمسه ديكرك مالنى استعاره ايدوب انك اذنيله رهن ايتمك جائز اولور وبو كار رهن مستعار دينلور
٧٢٧ ماده
مال صاحبنك اذنى مطلق ايسه مستعير انى هر وجهله رهن ايده بيلور
٧٢٨ ماده
مال صاحبى شوقدر غروش وياشو جنس مال مقابلنده ياخود فلان آدمه وياخود فلان بلده‌ده رهن ايدلمك اوزره ديو مقيدا اذن ويردكده مستعير

دخی انجق انك قید وشرطنه موافق اوله‌رق رهن ایده بیلور

(باب رابع)

رهنك احکامی بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر

(فصل اول)

رهنك احکام عمومیه‌سی بیاننده‌در

٧٢٩ ماده

رهنك حکمی فکنه قدر مرتهنك حق حبسی اولمق وراهن فوت اولدقده سائر غرمادن احق اوله‌رق رهندن استیفای دین ایده بیلمکدر

٧٣٠ ماده

رهن بورجك مطالبه‌سنه مانع اولمیوب رهنی قبض ایتدکدن صکره دخی مرتهنك راهندن الاجغنی مطالبه‌یه صلاحیتی باقیدر

٧٣١ ماده

دینك برمقداری ایفا اولندقده اکا مقابل رهنك برمقداربنی رد ایتمك لازم کلیوب بقیهٔ دینی تماما استیفا ایدنجه‌ دك مرتهنك مجموع رهنی حبس وامساکه صلاحیتی واردر

فقط ایکی شی رهن اولندقده هر بری ایچون دیندن برمقدار تعیین اولنمش ایسه بریسی ایچون تعیین اولنان مقدار ادا اولندقده راهن یالکز انی تخلیص ایده بیلور

٧٣٢ ماده

رهن مستعاری تخلیص ایله کندو یه تسلیم ایتمك اوزره صاحبنك راهن مستعیری مؤاخذه‌یه صلاحیتی واردر

ومستعیر فقری سببیله اداء دیندن عاجز اولدیغی صورتده معیر اول دینی کندو طرفندن ادا ایله مالنی رهندن تخلیص ایده بیلور

٧٣٣ ماده

راهن ومرتهنك وفاتیله رهن باطل اولماز

٧٣٤ ماده
راهن فوت اولدقده ورثه‌سی کبار ایسه انك مقامنه قائم اولوب ترکه‌دن تأدیهٔ دین ایله رهنی تخلیص ایتملری لازم اولور
واکر ورثه صغار ایسه یاخود کبار اولوب ده غائب یعنی مدت سفر بعید اولان یرده ایسه وصیسی مرتهنك اذنیله رهنی صاتوب ثمنندن تأدیهٔ دین ایلر
٧٣٥ ماده
راهن مستعیر کرك برحیات بولنسون و کرك فك رهندن مقدم فوت اولسون رهن مستعارك مقابلی اولان بورج ادا اولنمدقجه معیر اولان کیمسه مالنی مرتهندن الهمز
٧٣٦ ماده
راهن مستعیر اولان کیمسه مفلس مدیون اولدیغی حالده فوت اولسه رهن مستعار مرتهن یدنده علی حاله مرهون قالور
فقط معیرك رضاسی اولمدقجه صاتلماز
ومعیر رهنی بیع ایله تأدیهٔ دین ایده‌جك اولدقده ثمنی دینه وفا ایدرسه مرتهنك رضاسنه باقلقسزین صاتیلور واکر رهنك ثمنی دینه وفا ایتمز ایسه مرتهنك رضاسی اولمدقجه صاتیله‌مز
٧٣٧ ماده
معیر اکر دینی ترکه سندن ازید اولدیغی حالده فوت اولسه راهنه بالنفس دینی تأدیه ایله رهن مستعاری تخلیص ورد ایتك اوزره امر اولنور
واکر فقری سببیله تأدیهٔ دیندن عاجز اولورسه اول رهن مستعار علی حاله مرتهن عندنده مرهون قالور
فقط ورثهٔ معیر بورجی ادا ایله انی تخلیص ایده‌بیلورلر
ومعیرك داینلری رهنك بیعنی مطالبه ایتدکلرنده ثمنی دینه وفا ایدر ایسه مرتهنك رضاسنه باقلقسزین صاتیلور
واکر وفا ایتمز ایسه مرتهنك رضاسی اولمدقجه صاتیله‌مز
٧٣٨ ماده
مرتهن فوت اولدقده رهن انك ورثه‌سی عندنده مرهون اوله‌رق قالور
٧٣٩ ماده
ایکی کیمسه‌یه اولان دینی ایچون بر رهن ویرمش اولان راهن برینه اولان

دینی ادا ایتسه رهنك نصفنی استرداد ایده میوب ایکیسنك دخی الاجغنی تماما ایفا ایتدکجه رهنی تخلیصه صلاحیتی یوقدر

٧٤٠ ماده

ایکی مدیوندن بر رهن المش اولان کیمسه ایکیسنده اولان الاجغنی تماما استیفا ایدنجیه دك رهنی امساك ایده بیلور

٧٤١ ماده

رهنی راهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی مرتهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده دخی قیمتی مقداری دیندن ساقط اولور

٧٤٢ ماده

آخر بر کیمسه رهنی اتلاف ایتسه یوم اتلافنده‌کی قیمتنی ویرر واول قیمت مرتهن عندنده رهن اولور

(فصل ثانی)

راهن ومرتهنك رهنده تصرفلری حقنده‌در

٧٤٣ ماده

راهن ومرتهندن برینك اذنی اولمقسزین دیکرینك رهنی بشقه بر کیمسه‌یه رهن ایتمسی باطلدر

٧٤٤ ماده

مرتهنك اذنیله راهن رهنی دیکره رهن ایتسه رهن اول باطل ورهن ثانی صحیح اولور

٧٤٥ ماده

راهنك اذنیله مرتهن رهنی رهن ایتسه رهن اول باطل ورهن ثانی رهن مستعار قبیلندن اولەرق صحیح اولور

٧٤٦ ماده

راهنك رضاسی اولمقسزین مرتهن رهنی صاتدقده راهن مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایلر دیلرسه اجازت ایله تنفیذ ایلر

۷٤۷ ماده
مرتهنك رضاسی اولمقسزین راهن رهنی صاتدقده بیعی نافذاولماز
ومرتهنك حق حبسنه خلل کلز
فقط بورج ایفااولنورسه اول بیع نافذاولور
وکذا مرتهن اول بیعه اجازت ویرسه نافذ اولوب رهن دخی رهنیتدن
چیقه‌رق بورج حالی اوزره قالور ومبیعك ثمنی مبیع مقامنده رهن اولور
واکر مرتهن اجازت ویرمز ایسه مشتری مخیراولوب دیلرسه رهنك فکنه قدر
بکلر ودیلرسه حاکمه مراجعت ایله بیعی فسخ ایتدیرر
۷٤۸ ماده
راهن ومرتهندن بری دیکرینك اذنیله رهنی آخر برکیمسه‌یه اعاره ایده‌بیلور
وبعده هر بری انی رهنیته اعاده ایده‌بیلور
۷٤۹ ماده
مرتهن رهنی راهنه اعاره ایده‌بیلور
بوصورتده راهن فوت اولسه مرتهن ینه رهنه راهنك سائر داینلرندن
احق اولور
۷۵۰ ماده
راهنك اذنی اولمدقجه مرتهن رهندن انتفاع ایده‌مز
اما راهنك اذن واباحه‌سیله مرتهن رهنی قوللانور ومیوه وسودکبی
حاصلاتنی الور وبونلرك مقابلنده دیندن برشی ساقط اولماز
۷۵۱ ماده
مرتهن برمحله کیدراولدقده یول امین ایسه رهنی برابر کتوره‌بیلور

(فصل ثالث)

یدعدلده اولان رهنك احکامی بیانندهدر

۷۵۲ ماده
یدعدل یدمرتهن کبیدر
یعنی راهن ومرتهن رهنی امنیت ایتدکاری برکیمسه‌یه تودیع ایتمك اوزره
مقاوله ایدوب اودخی راضی اوله‌رق قبض ایتسه رهن تمام ولازم اولور

واول كيسه مرتهن مقامنده قائم اولور
٧٥٣ ماده
حين عقدده رهني مرتهن قبض ايتمك اوزره شرط ايدلدكدن صكره
راهن ومرتهن بالاتفاق بر عدله وضع ايتسه لر جائز اولور
٧٥٤ ماده
دين باقي ايكن عدل اولان كيمسه راهن ومرتهندن برينك رضاسي
اولمدقجه رهني ديكرينه ويره مز وويررسه استرداده صلاحيتي واردر
وقبل الاسترداد رهن تلف اولسه عدل انك قيمتني ضامن اولور
٧٥٥ ماده
عدل فوت اولسه تراضئ طرفين ايله رهن برباشقه عدله تودیع اولنور
واكر بينلرنده اتفاق حاصل اولمزايسه حاكم رهني بر عدله وضع ايدر

(فصل رابع)

(بيع رهن حقنده در)

٧٥٦ ماده
راهن ومرتهندن بريسي ديكرينك رضاسي اولمدقجه رهني صاته مز
٧٥٧ ماده
دينك وقت اداسي حلول ايدوب ده راهن اداسندن امتناع ايتدكده رهني
بيع ايله اداي دين ايتمك اوزره حاكم طرفندن راهنه امر اولنور
اكر اباوعناد ايدر ايسه حاكم رهني بيع ايله ديني ادا ايدر
٧٥٨ ماده
راهن غائب اولوب ده حيات ومماتي معلوم اولمسه مرتهن رهني بيع ايله حقني
استيفا ايتمك اوزره حاكمه مراجعت ايدر
٧٥٩ ماده
رهنك فسادندن خوف اولنور ايسه مرتهن اني اذن حاكمله صاته بيلور
وثمني كندو يدنده رهن اولور
واكر حاكمك اذني اولمقسزين صاتارسه ضامن اولور

كذلك رهن اولان باغ و بستانك ميوه وسبزه سى يتيشوبده تلف اولمسندن خوف اولنسه بيله رأى حاكم ايله صاتيله بيلور اماخود بخود مرتهن صاتسه ضامن اولور

٧٦٠ ماده

دينك وقت اداسى حلول ايتدكده رهنى صاتمق اوزره راهن مرتهنى ياعدلى ياخود بشقه بريني توكيل ايتسه صحيح اولور

وارتق راهن اول وكيلى وكالتدن عزل ايده من

وراهن ومرتهنك دن برينك وفاتيله دخى منعزل اولماز

٧٦١ ماده

رهنى بيعه وكيل اولان كيمسه دينك وقت اداسى حلول ايتدكده رهنى بيع ايله ثمنى مرتهنه تسليم ايدر

واكر اباايدرايسه رهنى صاتمق اوزره راهنه جبر اولنور

اودخى اباوعنادايدرسه حاكم صاتار

واكر راهن ياخود ورثه سى غائب بولنور ايسه رهنى صاتمق اوزره وكيله جبر اولنور

وعناد ايدرسه حاكم كندو صاتار — فى ١٤ محرم سنه ١٢٨٨

وكيل درس وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه
سيد خليل

رئيس جمعيت مجله وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه
عمر خلوصى

عن اعضاء ديوان احكام عدليه
احمد خلوصى

عن اعضاء شوراى دولت
سيف الدين

عن اعضاء جمعيت مجله ابن عابدين زاده علاء الدين

عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد حلمى

مدير مكتب نواب السيد يونس وهبى

عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه عيسى روحى

احكام عدليه

كتاب

الامانات

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همایون موجبنجه عمل اولنسون)

(کتاب سادس)

(امانات حقنده اولوب بر مقدمه ایله اوچ بابی مشتملدر)

(مقدمه)

امانانه متعلق اصطلاحات فقهیه بیانندهدر

۷٦۲ ماده

امانت امین اتخاذ اولنان کیمسه نزدنده بولنان شیدر کرک ودیعه کبی عقد استحفاظ ایله امانت ایدلسون وکرک مأجور ومستعار کبی بر عقد ضمننده امانت اولسون وکرک بر کونه عقد وقصد اولمقسزین بر کیمسه نک یدینه امانت کچسون نته کم روزکار ایله بر کیمسه نک خانه سنه قومشوسنک بر مالی دوشسه عقد اولمدیغی جهتله اول مال خانه صاحبی نزدنده ودیعه اولمیوب فقط امانتدر

٧٦٣ ماده
وديعه حفظ ايچون بر كيسه يه ايداع اولنان مالدر
٧٦٤ ماده
ايداع كندو مالنك محافظه سنى ديكره احاله ايتمكدر كه احاله ايدن كيسه يه دالك كسريله مودع وقبول ايدن كيسه يه وديع ودالك فتحيله مستودع دينلور
٧٦٥ ماده
عاريت مجانا يعنى بلا بدل منفعتى تمليك اولنان مالدر كه معار ومستعار دخى دينلور
٧٦٦ ماده
اعاره عاريت ويرمكدر كه ويرن كيسه يه معير دينلور
٧٦٧ ماده
استعاره عاريت المقدر كه الان كيسه يه مستعير دينلور

(باب اول)

امانانه دائر بعض احكام عموميه بياننده در

٧٦٨ ماده
امانت مضمون دكلدر
يعنى امينك صنع وتقصيرى اولمقسزين تلف ياضايع اولديغى تقديرده ضمان لازم كلمز
٧٦٩ ماده
بر كيسه يولده ياخود ديكر محلده برشى بولوبده كندوسنه مال اولمق اوزره اخذ ايتسه غاصب حكمنده اولور
بونك اوزرينه اول مال تلف ياضايع اولديغى حالده كندوسنك صنع وتقصيرى اولمسه بيله ضامن اولور
اما صاحبنه ويرمك اوزره الديغى صورتده اكر صاحبى معلوم ايسه يدنده صرف امانتدر صاحبنه تسليم ايتمسى لازم كلور
واكر صاحبى معلوم دكلسه لقطه در كه ملتقط اولان يعنى بولوب الان كيسه يدنده امانتدر

٧٧٠ ماده
ملتقط برلقطه بولدیغنی اعلان ایتدیرز
وصاحبی ظهور رایدنجیه دك نزدنده امانت اولـرق اوزره حفظ ایدر
و بر کیمسه ظهور ایله کندو مالی اولدیغنی اثبات ایدر ایسه اکا تسلیم
ایتمسی لازم کلور
٧٧١ ماده
بر کیمسه نزدنده دیکرك مالی قضارا تلف اولدیغی صورتده اکر صاحبنك
اذنی اولقسزین المش ایسه بهرحال ضامن اولور
واکر صاحبنك اذنیله المش ایسه یدنده امانت اولمغله ضامن اولماز
فقط سوم شرا صورتنده ثمن تسمیه اولندیغی حالده ضمان لازم کلور
مثلا بر کیمسه صرچه‌جی دکانندن خود بخود بر کاسه الوبده الندن
دوشه‌رك قیراسه ضامن اولور
واکر صاحبنك اذنیله الوبده نظر ایدر ایکن قضارا یره دوشوب قیراسه
ضمان لازم کلمز واول کاسه دیکر برطاقم کاسه‌لر اوزرینه دوشه‌رك
قیریلوب انلری دخی قیرسه بو کاسه‌لرك ضمانی لازم کلور انجق اول کاسه
امانت اولمغله ینه انك ضمانی لازم کلمز
اما بو کاسه قاچ غروشه دردیوب دکانجی دخی شوقدر غروشه در
ال دیدکدن صکره النه الوبده یره دوشه‌رك قیراسه ضامن اولور
کذلك بر کیمسه شربت ایچرکن شربتجینك بارداغی الندن دوشوبده
قیراسه عاریت قبیلندن امانت اولمغه ضمان لازم کلمز
فقط کندوسنك سوء استعمالندن ناشی دوشمش ایسه ضامن اولور
٧٧٢ ماده
دلالة اذن صراحة اذن کبیدر
فقط صراحة نهی وار ایسه دلالته اعتبار اولنمز
مثلا بر کیمسه برینك اذنیله خانه سنه داخل اولدقده میدانده طوران
قدح ایله صو ایچمکه دلالة مأذوندر
وصو ایچرکن قضارا یدندن قدح دوشوبده قیراسه ضمان لازم کلمز
فقط صاحب خانه اول قدحه طوقنه دیو نهی ایتمش ایکن النه الوبده
دوشه‌رك قیراسه ضامن اولور

(باب ثانی)

ودیعه حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر

(فصل اول)

عقد وشرط ایداعه متعلق مسائل بیاننده در

٧٧٣ ماده

صراحة یاخود دلالة ایجاب وقبول ایله ایداع منعقد اولور

مثلا صاحب ودیعه شو مالی سکا ایداع ایتدم یاخود امانت ایلدم دیوب مستودع دخی قبول ایتدم دیسه صراحة ایداع منعقد اولور

وکذا بر کیمسه خانه داخل اوله رق خانجی یه حیوانمی نره یه باغلیه یم دیدکده خانجی بر یر کوستروب اودخی اورایه باغلاسه دلالة ایداع منعقد اولور

کذلك بر کیمسه مالنی بر دکانجینك یاننه براغوب کیتسه و اودخی کوروب سکوت ایتسه اول مال اول دکان صاحبی نزدنده ودیعه اولور

واکر دکان صاحبی قبول ایتمم دیه رك رد ایتسه ایداع منعقد اولماز

وکذلك بر کیمسه مالنی ودیعه اولق اوزره برقاچ کشینك یاننه براغوب کیتسه وانلردخی کوروب سکوت ایتسه لر اول مال جمله سنك نزدنده ودیعه اولور

فقط بر بر اول محلدن قالقوب کیتسه لر اك صکره قالان کیمسه حفظه تعین ایتمکله انك نزدنده ودیعه اولمش اولور

٧٧٤ ماده

مودع ایله مستودعدن هر برینك هرنه وقت دیلرسه عقد ایداعی فسخه صلاحیتی واردر

٧٧٥ ماده

ودیعه نك وضع یده قابل وقبضه صالح اولمسی شرطدر

بناءعلیه هواده کی قوشك ایداعی صحیح دکلدر

٧٧٦ ماده

مودع ایله مستودعك عاقل ومميز اولملری شرطدر

بالغ اولملری شرط دکلدر

بناءعلیه مجنونك وصبی غیرمميزك ایداع وودیعه یی قبول ایتملری صحیح دکلدر

اما مأذون اولان صبیء مميزك ایداعی وودیعه یی قبول ایلمسی صحیحدر

(وصل ثانی)

ودیعه نك احكامی و ضمانانی بیاننده‌در

٧٧٧ ماده

ودیعه ید مستودعده امانتدر

بناء علیه مستودعك صنع وتعدیسی وحفظده تقصیری اولقسزین تلف یاضایع اولسه ضمان لازم كلمز

فقط اجرتله حفظ ایچون ایداع اولنمش ایسه ممكن التحرز اولان برسببله تلف یاضایع اولدیغی صورتده مضمون اولور

مثلا بركیمسه‌نك یدندن قضارا ودیعه اولان ساعت دوشوبده قیرلسه ضمان لازم كلمز اما ساعتی چكنه‌سه یاخود الندن برشی دوشوبده ساعت قیرلسه ضمان لازم كلور * كذلك بركیمسه مالنی دیكره ایداع وحفظ ایچون اكا اجرت اعطا ایتدكدنصكره اول مال سرقت اولنمق كبی ممكن التحرز اولان برسببدن ناشی ضایع اولسه مستودعه ضمان لازم كلور

٧٧٨ ماده

مستودعك خدمتكاری یدندن ودیعه اوزرینه برشی دوشوبده ودیعه تلف اولسه خدمتكار ضامن اولور

٧٧٩ ماده

ودیعه حقنده صاحبنك راضی اولمدیغی شیء یاپمق تعدیدر

٧٨٠ ماده

مستودع ودیعه‌یی كندو مالی كبی بالذات حفظ ایدر یاخود امینی اولان كیمسه‌یه حفظ ایتدیرر

وامینی عندنده تعدی وتقصیر اولمقسزین تلف یاضایع اولسه كرك مستودعه وكرك امیننه ضمان لازم كلمز

٧٨١ ماده

مستودع كندو مالنی نره‌ده حفظ ایدر ایسه ودیعه‌یی دخی اوراده حفظ ایده بیلور

٧٨٢ ماده

ودیعه‌نك امثالی وجهله محافظه سی لازمدر

بناء علیه نقود ومجوهراتی مثللو اموالی اخور وصمانلق كبی یرلرده طوتمق

حفظده تقصیر اولمغله بو حالده تلف یاخود ضایع اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٣ ماده

مستودع متعدد اولدقده اکر ودیعه قابل قسمت دکلسه بریک اذنیله دیکری حفظ ایدر یاخود بالمناوبه حفظ ایدرلر

وبو حالده ودیعه بلا تعد ولا تقصیر تلف اولسه برینه ضمان لازم کلمز

واکر ودیعه قابل قسمت ایسه مستودعلر آنی بینلرنده سویا تقسیم ایله هر بری حصه سنی حفظ ایدر

وبریسی حصه سنی مودعک اذنی اولمدقجه مستودع آخره ویره مز

ویروب ده آخرک یدنده ایکن بلا تعد ولا تقصیر تلف یا ضایع اولسه الانه ضمان لازم کلمز

اما ویرن کندو حصه سنی ضامن اولور

٧٨٤ ماده

عقد ایداعده ایراد اولنان شرط اکر ممکن الاجرا ومفید اولور ایسه معتبردر دکل ایسه لغودر

مثلا مستودعک خانه سنده حفظ اولنمق شرطیله برمال ایداع اولنمش ایکن حریق وقوعیله دیکر محله نقلنه مجبوریت کلدکده اول شرطه اعتبار اولنمز

وبو صورتده ودیعه دیکر محله نقل اولنوب ده بلا تعد ولا تقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز

وکذا مودع مستودعه ودیعه نک حفظنی امر ایدوب ده زوجه سنه یااوغلنه یاخود خدمتکارینه ویاخود کندو مالنی حفظ ایده کلان برکیمسه یه ویرمکدن نهی ایتدکده اکر اول کمسنه یه ویرمکده مجبوریت واریسه نهی معتبر اولمز

بو صورتده مستودع ودیعه یی اول کمسنه یه ویروب ده بلا تعد ولا تقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز

واکر مجبوریت یوق ایکن ویررسه ضامن اولور

کذلک خانه نک فلان اوطه سنده حفظ اولنمق شرط اولنمش ایکن مستودع انی اول خانه نک دیکر اوطه سنده حفظ ایتدیکی صورتده اکر اول اوطه لر امر محافظه ده مساوی ایسه لر اول شرطه اعتبار اولنمز

و بو حالده ودیعه تلف اولسه کذلك ضمان لازم کلز
اما اوطه لرك بری کارکیر ودیکری اخشاب اولمق کبی بیلرنده تفاوت بولنسه شرط معتبر اولوب مستودع انی مشروط اولان اوطه ده حفظ ایتمکه مجبور اولور
وحفظده اول اوطه نك مادونی اولان اوطه یه قویوب ده تلف اولسه ضامن اولور

٧٨٥ ماده

ودیعه نك صاحبی غائب اولوب ده حیات ومماتی معلوم اولمسه مستودع انی صاحبنك وفاتی تبین ایدنجیه دك حفظ ایدر
فقط ودیعه طورمغله بوزیله جق شیلردن اولدیغی حالده حاکمك اذنیله صاتوب ثمننی نزدنده امانت اوله رق حفظ ایده بیلور
اما صاتمیوب ده طورمغله بوزلسه ضمان لازم کلمز

٧٨٦ ماده

آت وابنك کبی نفقه یه محتاج اولان ودیعه نك نفقه سی صاحبنه عائددر
صاحبی غائب اولدقده مستودع اولان کیمسه حاکمه مراجعت ایدوب اوده خی صاحب ودیعه حقنده اصلح وانفع اولان صورتك اجراسنی امر ایلر
شویله که ودیعه نك ایجاری ممکن ایسه مستودع انی رأی حاکمله ایجار ایدوب اجرتندن انفاق ایدر یاخود ثمن مثلیله صتار وایجاری ممکن دکلسه کذلك رأی حاکمله همان یاخود اوچ کونه قدر کندومالندن انفاق ایتدکدن صکره ثمن مثلیله صاتوب نهایت اوچ کونلك مصرفنی دخی صاحبندن ایستر
اما حاکمك اذنی اولقسزین مصرف ایدرایسه مودعدن الهماز

٧٨٧ ماده

مستودعك تعدی ویا تقصیری حالده ودیعه تلف ویاخود قیمتنه نقصان طاری اولسه ضمان لازم کلور
مثلا مستودع کندوسنده ودیعه اولان نقودی امورینه صرف ایله استهلاك ایتسه ضامن اولور
بو صورتده نزدنده امانت اولان بر کیسه نقودی اولوجهله صرف ایدوب ده بعده کندو مالندن برینه قویدقدن صکره تعدی وتقصیر

اولمقسزین ضایع اولسه ضماندن قورتیله‌مز

وکذا مستودع یدنده ودیعه اولان حیوانه بلا اذن بنوبده کیدرکن کرك فوق العاده سورمکله وکرك دیکر سبیله وکرك بلاسبب تلف اولسه و یاخود اثنای راهده سرقت اولنسه مستودع اول حیوانی ضامن اولور

کذلك حریق وقوعنده مستودع ودیعه‌یی دیکر محله نقله مقتدر ایکن نقل ایتمیوبده محترق اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٨ ماده

ودیعه‌یی صاحبنك اذنی اولمقسزین دیکر مال ایله یکدیکرندن تفریق اولنه‌میه‌جق صورتده قارشدیرمق تعدیدر

بناء علیه مستودع کندوسنده ودیعه اولان برمقدار یوزلك التونلری کندوسنك یوزلك التونلریله یاخود بر بشقه سنك ودیعه اولان یوزلك التونلریله بلا اذن قارشدیردقدن صکره ضایع اولسه یاخود سرقت اولنسه ضامن اولور

وکذا مستودعدن بشقه بر کیمسه مذکور التونلری اولوجهله قارشدیرسه اول کیمسه ضامن اولور

٧٨٩ ماده

مستودع اکر ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله مادهٔ آنفه ده بیان اولندیغی اوزره دیکر مال ایله قارشدیرسه یاخود کندوسنك صنعی اولمقسزین ایکی مال بر بریله کذلك یکدیکردن تفریق اولنمیه‌جق صورتده قارشسه مثلا برصندق دروننده ودیعه اولان التون کیسه‌سی یرتیلوب ایچنده‌کی التونلر دیکر التونلرله قارشسه مجموعنده مستودع ایله صاحب ودیعه حصه‌لری مقدارنجه شریك اولورلر

بوحالده بلا تعد ولا تقصیر تلف وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٠ ماده

مستودع ودیعه‌یی بلا اذن آخره ایداع ایده‌مز

ایدوبده بعده تلف اولسه ضامن اولور

واکر مستودع ثانینك تعدی یاتقصیری ایله تلف اولمش ایسه مودع دیلرسه مستودع ثانی‌یه تضمین ایتدیرر ودیلرسه مستودع اوله تضمین

ایتدیروب او دخی مستودع ثانی یه رجوع ایدر

۷۹۱ ماده

مستودع ودیعه یی آخر کمسنه یه ایداع ایدوبده مودع مجیز اولمسه مستودع اول آره دن چیقوب اول کمسنه مستودع اولور

۷۹۲ ماده

مستودع ودیعه یی صاحبنك اذنیله استعمال ایده بیلدیکی کبی آخره ایجار واعاره ورهن دخی ایده بیلور

اما صاحبنك اذنی اولقسزین آخره ایجار یا اعاره ویارهن ایدوبده ودیعه مستأجر یا مستعیر یاخود مرتهن یدنده تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه مستودعه ضمان لازم کلور

۷۹۳ ماده

مستودع امانت اقچه یی بلا اذن آخره اقراض وتسلیم ایدوبده صاحبی مجیز اولمسه مستودع اول اقچه یی ضامن اولور

کذلك کندوسنده ودیعه اولان اقچه ایله صاحبنك آخره اولان دینی ادا ایتدکده صاحبی راضی اولمسه ضامن اولور

۷۹٤ ماده

ودیعه یی صاحبی طلب ایتدکده کندوسنه رد وتسلیمی لازم کلور وردوتسلیمك مؤنتی یعنی کلفتی ومصرفی مودعه عائد اولور

ومودع طلب ایتدکده مستودع ویرمیوبده ودیعه تلف یاضایع اولسه ضامن اولور

فقط حین طلبده ودیعه اوزاق محلده بولنمق کبی برعذردن ناشی ویرمیوبده تلف یاضایع اولمش ایسه اول حالده ضمان لازم کلز

۷۹٥ ماده

مستودع ودیعه یی بالذات یاخود امینی ایله رد وتسلیم ایدر

وامینی ایله رد وارسال ایتدیکی صورتده قبل الوصول ودیعه بلاتعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلز

۷۹٦ ماده

ایکی کیمسه مشترك مالارینی برکیمسه یه ایداع ایتدکدنصکره اول شریکلردن بریسی کلوبده آخرك غیابنده حصه سنی مستودعدن

طلب ایتدکده ودیعه اکر مثلیاتدن ایسه مستودع انك حصه سنی کندوسنه و یرر

واکر قیمیاتدن ایسه و یرمز

٧٩٧ ماده

ودیعه‌یی تسلیمده مکان ایداع معتبردر

مثلا استانبولده ایداع اولنان متاع ینه استانبولده تسلیم اولنور ادرنه‌ده تسلیم ایتمك اوزره مستودعه جبر اولنه‌ماز

٧٩٨ ماده

ودیعه‌نك منافعی صاحبنکدر

مثلا امانت اولان حیوانك یاوریسی وسودی و یوکی صاحبنه عائد اولور

٧٩٩ ماده

صاحب ودیعه غائب اولوبده اوزرینه نفقه‌سی واجب اولان کیمسه‌نك مراجعتی اوزرینه حاکم اول غائبك ودیعه اولان اقچه‌سندن اول کیمسه‌یه نفقه تقدیر ایتدکده مستودع کندو یدنده‌ودیعه اولان اقچه‌دن اول کیمسه‌نك نفقه‌سنه صرف ایتسه ضمان لازم کلمز

فقط حاکمك امری اولمقسزین صرف ایدر ایسه ضامن اولور

٨٠٠ ماده

مستودعه جنون عارض اولوبده صحو وافاقتندن یأس کلسد کده قبل الجنه اخذایتمش اولدیغی ودیعه عینا موجود اولمسه صاحبی بر معتبر کفیل کوستررك مجنونك مالندن تضمینه صلاحیتی واردر

فقط صکره کندویه افاقت کلوبده ودیعه‌یی صاحبنه رد ایتمش یاخود بلاتعد ولاتقصیر ودیعه تلف یاضایع اولمش ایدوکنی بیان ایدر ایسه یمینیله تصدیق اولنه‌رق اخذ اولنمش اولان اقچه‌سنی استرداد ایلر

٨٠١ ماده

مستودع فوت اولدقده‌ودیعه عینا ترکه سنده بولندیغی صورتده‌وارثی یدنده دخی امانت اولمغله صاحبنه رد اولنور

اما عینا ترکه سنده بولنمدیغی صورتده اکر مستودعك حال حیاتنده اول ودیعه‌یی صاحبنه رد ایتدم یاخود بلاتعد ضایع اولدی دیمك کبی برصورتله ودیعه‌نك حالنی بیان وتقریر ایلدیکنی وارثی اثبات ایدر ایسه ضمان لازم کلمز

كذلك وارث بز وديعه يی بیلورز شويله ايدی بويله ايدی ديو توصيف وتفسير ايدرك مستودعك وفاتندن صكره بلاتعد ولاتقصير ضايع اولديغنی بيان ايتسه يمينيله تصديق اولنه رق ضمان لازم كلمز

واكر مستودع وديعه نك حالنی بيان ايتماش ايسه مجهلا فوت اولمش ديمك اولمسيله ديون سائره كبی تركه سندن استيفا اولنور

وكذا وارثك وديعه يی توصيف وتفسير ايتيسه رك مجرد بز وديعه يی بيلورز ضايع اولدی ديمسی معتبر اوليوب اولوجهله ضايع اولديغنی اثبات ايده مديكی صورتده تركه دن ضمان لازم كلور

٨٠٢ ماده

مودع فوت اولدقده وديعه وارثنه ويريلور

فقط تركه مستغرق بالدين ايسه حاكمه مراجعت ايديلور

واكر حاكمه مراجعت ايتمكسزين مستودع آنی وارثنه ويروب اودخی استهلاك ايتسه مستودع ضامن اولور

٨٠٣ ماده

وديعه نك تضمينی لازم كلدكده مثلياتدن ايسه مثلنی وقيميا تدن ايسه ضمانی موجب اولان شيئك يوم وقوعنده كی قيمتنی ويرمك لازم كلور

(باب ثالث)

عاريت حقنده اولوب ايكی فصلی شاملدر

(فصل اول)

عقد وشرط اعاره يه متعلق مسائل بياننده در

٨٠٤ ماده

اعاره ايجاب وقبول ايله وتعاطی ايله منعقد اولور

مثلا بر كيمسه برينه شو مالی سكا اعاره ايتدم ياخود عاريت ويردم ديوب اودخی قبول ايلدم ديسه ياخود برشی سويلميه رك قبض ايتسه وياخود بری ديكرينه شو مالی بكا عاريت وير ديوب اودخی ويرسه اعاره منعقد اولور

٨٠٥ ماده

معيرك سكوتی قبول صايلماز

بناء عليه بر كيمسه برندن برشی عاريت ايستيوبده صاحبی سكوت ايلمش

اولدیغی حالده السه غاصب اولور

٨٠٦ ماده

معیر ایستدیکی وقت اعاره‌دن رجوع ایده‌بیلور

٨٠٧ ماده

معیر ومستعیردن هرقنغیسی فوت اولسه عقداعاره منفسخ اولور

٨٠٨ ماده

مستعارك انتفاعه صالح اولمسی شرطدر

بناءعلیه فراری حیوانك اعاره واستعاره‌سی صحیح دکلدر

٨٠٩ ماده

معیر ومستعیرك عاقل وممیز اولملری شرطدر

بالغ اولملری شرط دکلدر

بناءعلیه مجنون ایله صبی غیر ممیزك اعاره واستعاره لری جائز اولماز اما صبی مأذونك اعاره واستعاره‌سی جائز اولور

٨١٠ ماده

عاریتده قبض شرط اولوب قبل القبض حکمی یوقدر

٨١١ ماده

مستعارك تعیینی لازمدر

مثلا تعیین وتخییر اولمقسزین ایکی بارکیردن بری اعاره اولنسه صحیح اولیوب معیر هر قنغیسنی اعاره ایده‌جك ایسه تعیین ایتمسی لازمدر وفقط هرقنغیسنی الورایسه‌ك ال دیو مستعیری تخییر ایتسه اعاره صحیح اولور

(فصل ثانی)

(عاریتك احکام وضماناتی بیاننده‌در)

٨١٢ ماده

مستعیر بلابدل عاریتك منفعتنه مالك اولور

بناءعلیه معیر بعدالاستعمال مستعیردن اجرت طلب ایده‌مز

٨١٣ ماده

عاریت مستعیر یدنده امانتدر

بلاتعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلمز

مثلا عاریت آینه قضارا مستعیرك الندن دوشمکله یاخود اباغی قابوبده

کندوسی آینه‌یه چاربغله قیرلسه ضمان لازم کلمز
کذلك عاریت چکه اوزرینه قضارا برشی دوکولمکله اکه لنوبده قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلمز

٨١٤ ماده

مستعیرك بر کونه تعدیسی یاتقصیری واقع اولدقده ارتق هرنه سببله اولور ایسه اولسون عاریت تلف اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا مستعیرایکی کونده وار یله جق محله عاریت حیوان ایله برکونده کیدوبده اول حیوان تلف اولسه یاخودزبون اوله‌رق قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

وکذا برمحله قدر استعاره ایتدیکی حیوان ایله اول محله واروبده دها ایلرویه تجاوز ایتدکدن صکره حتف انفه حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

کذلك برکیسه برکردنلق استعاره ایله برصبینك بوینه طاقوب ویانده کوزه‌دیجیسی اولمدیغی حالده براغوبده سرقت اولندقده اکرصبی اوزرنده‌کی اشیایی حفظه قادر ایسه ضمان لازم کلمز اماقادردکل ایسه ضمان لازم کلور

٨١٥ ماده

مستعارك نفقه سی مستعیراوزرینه در
بناء علیه مستعیرعاریت حیوانه علف ویرمیوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨١٦ ماده

اعاره‌مطلقه ده یعنی معیرك اعاره‌یی زمان ومکان وبرنوع انتفاع ایله تقیید ایتمدیکی صورتده عاریتی مستعیردیلدیکی زمان ومکانده دیلدیکی وجهله استعمال ایده بیلور
فقط عرف وعادت ایله تقیید ایدر
مثلا برکیسه بارکیربنی اولوجهله مطلق اوله‌رق اعاره ایتدکده مستعیر اکا دیلدیکی وقت بنزودیله دیدیکی محله کیدر
فقط عادت اوزره ایکی ساعتده کیدیله جك محله برساعتده کیده‌مز

كذلك مطلق اوله رق اعاره اولنان برخان اوطه سنده مستعير دیلرسه ساكن اولور ودیلرسه امتعه وضع ایدر

فقط عرف وعادتك خلافی اوله رق ایچنده تیمور جیلك ایده‌مز

٨١٧ ماده

اعاره زمان ومكان ایله تقیید اولندقده قید معتبر اولوب مستعیر اكا مخالفت ایده‌مز

مثلا اوچ ساعت بنمك اوزره استعاره اولنان حیوانه درت ساعت بنیله‌مز وبر محله كیتمك اوزره استعاره اولنان حیوان ایله بشقه محله كیدیله‌مز

٨١٨ ماده

اعاره برنوع انتفاع ایله تقیید اولندقده مستعیر مأذون اولدیغی انتفاعك ما فوقنه تجاوز ایده‌مز

اما اكا مساوی یا اهون صورتده استعمال ایله مخالفت ایده بیلور

مثلا بغدای یوكلتمك ایچون استعاره اولنان حیوانه تیمور یاخود طاش یوكلدیله‌مز

اما بغدایه مساوی یاخود اندن اخف بر یوك تحمیل اولنه بیلور

وكذا بنمك ایچون استعاره اولنان حیوانه یوك یوكلدیله‌مز

اما یوك ایچون استعاره اولنان حیوانه بنیله بیلور

٨١٩ ماده

معیر اگر منتفعی تعیین ایتمكسزین مطلق اوله رق اعاره ایتمش ایسه مستعیرك انی اطلاقی اوزره استعماله صلاحیتی واردر

یعنی دیلرسه انی كندو استعمال ایدر ودیلرسه بشقه سنه اعاره ایله استعمال ایتدیرر

عاریت كرك اوطه كبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیان شیلردن اولسون وكرك بنمك آتی كبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلردن اولسون

مثلا بر كیمسه اوطه‌می سكا اعاره ایتدم دیدیكی صورتده مستعیر انده دیلرسه كندو اقامت ایدر ودیلرسه بشقه سنی اسكان ایدر

وكذا شو آتی سكا اعاره ایتدم دیدیكی صورتده مستعیر دیلرسه اول آته كندو بنر ودیلرسه بشقه سنی بندیرر

٨٢٠ ماده
منفعتك تعيينى مستعمللرينك اختلافيله مختلف اولان شيلرده معتبردر ومختلف اولميان شيلرده معتبر دكلدر
فقط معير انى بشقه سنه ويرمه ديو نهى ايتمش ايسه مستعير بهرحال انى بشقه سنه استعمال ايتديره مز
مثلا سنك ركوبك ايچون بو آتى سكا اعاره ايتدم ديديكى صورتده مستعير اول آته اوشاغنى بنديره مز
اما سنك اقامتك ايچون بو اوطه يى اعاره ايتدم ديديكى صورتده مستعير كندو اقامت ايده بيلديكى كبى بشقه سنى دخى اسكان ايده بيلور فقط بشقه سنى اسكان ايتمه ديمش ايسه ايده مز

٨٢١ ماده
بر محل معينه ديو حيوان استعاره اولندقده يوللر متعدد اولسه مستعير عادت اوزره ناسك سلوك ايتديكى يوللردن هرقنغيسيله ديلرسه كيده بيلور اما معتاد اولميان يولدن كيدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور كذلك معيرك تعيين ايتديكى يولك غيرى بر يولدن كيدوبده حيوان تلف اولدقده اكر مستعيرك سلوك ايتديكى يول دها اوزاق ياغير مأمون وياخود خلاف معتاد ايسه مستعيره ضمان لازم كلور

٨٢٢ ماده
بر كمسنه برقادينك زوجنك ملكى اولان برشيئى عاريت ايستيوب واودخى بلااذن ويروبده اول شى ضايع اولديغى صورتده اكر درون خانه ده وعلى جرى العاده زوجه نك يدنده بولنان اشيادن ايسه كرك اول قادينه وكرك مستعيره ضمان لازم كلز
دكل ايسه مثلا آت كبى قادينلر يدنده بولنميان برشى ايسه زوج ديلرايسه زوجه سنه وديلرسه مستعيره تضمين ايتديرر

٨٢٣ ماده
معيرك اذنى اولمقسزين مستعير عاريتى آخره ايجار ياخود رهن ايده مز وبربلده ده كى بورجنه رهن ايتمك اوزره استعاره ايتديكى مالى آخر بلده ده كى بورجنه رهن ايده مز
ايدوبده عاريت تلف ياضايع اولسه ضمان لازم كلور

٨٢٤ ماده

مستعير عاريتى آخره ايداع ايده بيلور
و يده مستودعده بلا تعد ولا تقصير تلف اولسه ضمان لازم كلمز
مثلا برمحله كيدوب كلمك اوزره استعاره ايتديكى بار كير ايله اورايه واردقده
باركير يورولوب قالمغله او راده برينه ايداع ايتدكدن صكره باركير
حتف انفه تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٨٢٥ ماده

معير عاريتى طلب ايتدكده مستعيرك همان رد وتسليمى لازم كلور
و بلا عذر توقيف وتأخير ايدوبده عاريت تلف ياضايع اولسه
ياخود قيمتنه نقصان كلسه ضامن اولور

٨٢٦ ماده

نصا يادلالة موقت اولان عاريتك ختام مدتنده معيره ردى لازمدر
فقط مكث معتاد معفودر
مثلا فلان كون وقت عصره قدر استعمال اولنمق اوزره استعاره اولنان
حليانى اول وقتك حلولنده رد واعاده لازمدر
كذلك فلانك دوكوننده قوللانمق اوزره استعاره اولنان حليانى اول
دوكونك ختامنده رد واعاده لازمدر
فقط بونى رد واعاده ايچون معتاد اولان مرتبه وقتك مرورى معفودر

٨٢٧ ماده

برايش ايچون برشى استعاره اولندقده اول ايشك ختامنده عاريت
مستعير يدنده وديعه كبى اولور
آرتق انى استعمال ايده مز ومكث معتاددن زياده توقيف ايده مز
ايدوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨٢٨ ماده

عاريتى مستعير بنفسه ياخود امينى ايله معيره رد ايدر
امينى اولميان كمسنه ايله رد ايدوبده قبل الوصول تلف ياضايع اولسه
ضامن اولور

٨٢٩ ماده

مجوهرات كبى اشياى نفيسه دن اولان عاريتى معيرك كندوسنه تسليم
ايتمك لازمدر

اما سائر عاريتی عرف وعادتده تسليم عداولنان محله كوتورمك ويامعيرك خدمتكارينه ويرمك رد وتسليمدر
مثلا عاريت حيوانی معيرك آخورينه كوتورمك ياخود سائسنه ويرمك تسليمدر

٨٣٠ ماده

مستعير يدنده اولان عاريتی رد ايده جك اولدقده مؤنتی يعنی كلفتی ومصارف نقليه سی كندو اوزرينه در

٨٣١ ماده

ابنيه يايمق واغاج ديكمك ايچون براستعاره ايتمك صحيحدر
لكن معير ديله ديكی وقت اعاره دن رجوع ايله بونلری قلع ايتديره بيلور شوقدركه اعاره موقت ايسه ابنيه واشجارك قلع اولند يغی زمانده كی مقلوعا قيمتی ايله انقضای مدته قدر طورمق اوزره قيمتی بيننده تفاوت نه ايسه معير انی ضامن اولور
مثلا ابنيه واشجار درحال قلع اولند يغی تقديرده مقلوعا قيمتی اون ايكی التون وانقضای مدته قدر طورمق اوزره قيمتی يكرمی التون اولديغی حالده معير درحال قلع ايتديره جك اولور ايسه سكز التون ويرمسی لازم كلور

٨٣٢ ماده

كرك موقت وكرك غير موقت اوله رق زرع ايچون اعاره اولنان اراضی يی معير وقت حصاددن مقدم اعاره دن رجوع ايدوبده مستعيردن استرداد ايده من

فی ٢٤ ذالحجه سنه ١٢٨٨

درس وكيلی السيد خليل — من اعضای مجلس تدقيقات شرعيه عمر خلوصی — احمد جودت

عن اعضای ديوان احكام عدليه احمد حلمی — عن اعضای جمعيت سيف الدين — امين القنوی السيد خليل

عن اعضای جمعيت عبداللطيف شكری — مدير معلمخانهٔ نواب يونس وهبی — قسام عسكری احمد خالد

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر فی ٢٥ صفر سنه ١٢٨٩

احكام عدليه

كتاب

الهبه

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب سابع)

(هبه حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(هبه يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در)

٨٣٣ ماده

هبه بلا عوض برمالى آخره تمليك ايتمكدر كه ايدن كيمسه يه واهب واول ماله موهوب وانى قبول ايده نه موهوب له دينلور اتهاب دخى هبه يى قبول ديمكدر

٨٣٤ ماده

هديه بر كيمسه يه اكراما كتورلان ياكوندرلان مالدر

٨٣٥ ماده
صدقه ثواب ايچون هبه اولنان مالدر
٨٣٦ ماده
اباحه برشيئ بلا عوض اكل وتناول ايتمك اوزره آخره اذن ورخصت ويرمكدر

(باب اول)

(عقد هبه يه متعلق مسائل بياننده اولوب ايكى فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(ركن وقبض هبه يه دائر اولان مسائل بياننده در)

٨٣٧ ماده
هبه ايجاب وقبول ايله منعقد وقبض ايله تمام اولور
٨٣٨ ماده
هبه ده ايجاب باغشلادم وهبه ايتدم واهدا ايلادم كبى مجانا برمالى تمليك معناسنده مستعمل اولان سوزلردر
وزوجك زوجه سنه برچفت كوپه يا خود حليادن ديكر برشنه ويروبده آل طاقن ديمسى كبى مجانا تمليكه دلالت ايدن تعبيرلر دخى هبه نك ايجابيدر
٨٣٩ ماده
تعاطى ايله دخى هبه منعقد اولور
٨٤٠ ماده
هبه ده وصدقه ده ارسال وقبض لفظا ايجاب وقبول مقامنده قائم اولور
٨٤١ ماده
هبه ده قبض بيعده قبول كبيدر

بناء عليه واهبك ايجابى مثلا شومالى سكا هبه ايتدم ديمسى اوزرينه موهوب له قبول ايتدم وياخود اتهاب ايلدم ديمكسزين مجلس هبه ده اول مالى قبض ايتسه هبه تمام اولور

٨٤٢ ماده

قبضده واهبك صراحةً ياخود دلالةً اذنى لازمدر

٨٤٣ ماده

واهبك ايجابى دلالةً قبضه اذندر

اما صراحةً اذنى موهوب اكر مجلس هبه ده حاضر ايسه بومالى سكا هبه ايتدم آل ديمك واكر غائب عن المجلس ايسه فلان مالى سكا هبه ايتدم وار آل ديمك كبى امر صريحيدر

٨٤٤ ماده

واهب صراحةً قبضه اذن ويردكده موهوب لهك انى كرك مجلس هبه ده وكرك بعد الافتراق قبضى صحيحدر

اما دلالةً قبضه اذنى مجلس هبه ايله تقيد ايدوب بعد الافتراق قبضى معتبر اولماز

مثلا شومالى سكا هبه ايتدم ديوبده موهوب له دخى انى اول مجلسده قبض ايديويرسه صحيح اولور اما مجلس هبه دن آيرلدقدن صكره قبض ايتسه صحيح اولماز

كذلك فلان محلده كى مالمى سكا هبه ايتدم ديوبده وار آل ديمامش اولسه موهوب لهك كيدوبده آنى قبض ايتمسى صحيح اولماز

٨٤٥ ماده

مشترى مبيعى يا بعدن قبل القبض آخره هبه ايده بيلور

٨٤٦ ماده

بركسنه نك يدنده بولنان مالى صاحبى اكا هبه ايتدكده موهوب لهك قبول ايتدم يااتهاب ايلدم ديمسيله هبه تمام اولوب مجدداً تسليم وقبضه محتاج دكلدر

٨٤٧ ماده

بركيمسه آلاجغنى مديونه هبه ياخود مديونى اندن ابرا ايلبوب او دخى رد ايتمسه صحيح ودين همان ساقط اولور

٨٤٨ ماده

بركيمسه برينك ذمتنده اولان آلاجغنی آخره هبه ايدوبده وار آل ديو صراحة قبضه اذن ويرسه وموهوب له دخی واروب قبض ايتسه هبه تمام اولور

٨٤٩ ماده

قبل القبض واهب ياخود موهوب له فوت اولسه هبه باطل اولور

٨٥٠ ماده

بركيمسه كبير يعنی عاقل وبالغ اولان اوغلنه برشیء هبه ايتدكده تسليم وقبض لازمدر

٨٥١ ماده

صغيرك وصيسی ياخود مربيسی يعنی حجر وتربيه سنده بولنديغی كيمسه كرك يدنده بولنسان وكرك ديگرك نزدنده وديعه اولان مالنی اول صغيره هبه ايتدكده مجرد ايجاب ايله يعنی يالكز هبه ايتدم ديمسيله اول صغير اكا مالك اولوب قبضه محتاج دكلدر

٨٥٢ ماده

برطفله آخر كمسنه برشی هبه ايتدكده وليسنك ياخود مربيسنك قبضی ايله هبه تمام اولور

٨٥٣ ماده

صبی مميزه برشی هبه اولندقده وليسی اولسه بيله كندوسنك قبضيله هبه تمام اولور

٨٥٤ ماده

هبهٔ مضافه صحيح دكلدر

مثلا كله جك ای باشندن اعتبارا شو مالی سكا هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز

٨٥٥ ماده

عوض شرطيله اولان هبه صحيح وشرط معتبردر

مثلا بركمسنه شو مقوله عوض ويرمك ياخود كندوسنك معلوم المقدار دينی ادا ايتمك شرطيله برينه برشی هبه ايتدكده موهوب له اول شرطه رعايت ايدر ايسه هبه لازم اولور ايتمز ايسه واهب دخی هبه سندن رجوع ايده بيلور كذلك بركيمسه اونجه كندوسنی بسلمك شرطيله ملك

عقاريني برينه هبه وتسليم ايتدكده موهوب له شرط مذكوراوزره
واهبي بسلمكه راضي ايكن واهب نادم اولوبده هبه سندن رجوع ايله
اول عقاريني استرداد ايده مز

(فصل ثاني)

شرائط هبه بياننده در

٨٥٦ ماده
موهوبك وقت هبه ده موجود اولمسي شرطدر
بناء عليه برباغك حاصل اوله جق اوزومني ياخود برقصراغك طوغه جق
باوريسني هبه صحيح دكلدر
٨٥٧ ماده
موهوب واهبك مالي اولمق شرطدر
بناء عليه بركيمسه بلا اذن بشقه سنك مالني برينه هبه ايتسه صحيح اولماز
فقط هبه ايتدكدن صكره صاحبي مجيز اولسه صحيح اولور
٨٥٨ ماده
موهوبك معلوم ومعين اولمسي لازمدر
بناء عليه واهب لاعلى التعيين مالمدن برشيئ ياخود شوايكي آتدن بريني
هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز
وبو ايكي آتدن قنغيسني ديلرسه ك سنك اولسون ديديكي صورتده اكر
موهوب له مجلس هبه ده انلردن بريني تعيين ايلر ايسه صحيح اولور
اما مجلس هبه دن بعد المفارقه تعييني مفيد اولماز
٨٥٩ ماده
واهبك عاقل وبالغ اولمسي شرطدر
بناء عليه صغير ومجنون ومعتوهك هبه سي صحيح دكلدر
اما بونلره هبه صحيحدر
٨٦٠ ماده
هبه ده واهبك رضاسي لازمدر

نه عليه جبر واكراه ايله واقع اولان هبه صحيح دكلدر

(باب ثانى)

احكام هبه بياننده اولوب ايكى فصلى شاملدر

(فصل اول)

هبه‌دن رجوع حقنده در

٨٦١ ماده

موهوب له قبض ايله موهوب به مالك اولور

٨٦٢ ماده

قبل القبض واهب خودبخود هبه دن رجوع ايده بيلور

٨٦٣ ماده

واهبك بعد الايجاب موهوب لهى قبضدن نهى ايتمسى رجوعدر

٨٦٤ ماده

واهب بعد القبض موهوب لهك رضـاسيله هبه وهديه دن رجوع ايده بيلور * وموهوب له راضى اولمزايسه حاكمه مراجعت ايلر حاكم دخى مواد آتيه ده بيان اولنه جق موانع رجوع يوغيسه هبه‌يى فسخ ايده بيلور اما موانع رجوعدن برى بولنسه فسخ ايده‌مز

٨٦٥ ماده

بعد القبض واهب اكر موهوب لهك رضاسى ياخود حاكمك حكم وقضاسى اولمدن خود بخود موهوبى استرداد ايدرايسه غاصب اولور وبوصورتده يدنده موهوب تلف ياضايع اولسه ضامن اولور

٨٦٦ ماده

بركيمسه اصول وفروعنه يابرادروهمشيره سنه يابونلرك اولاديسه ياخود پدر ومادرينك برادز وهمشيره سنه برشى هبه ايتدكدن صكره رجوع ايده‌مز

٨٦٧ ماده

زوج ایله زوجه دن بری بربرلرنده زوجیت قائم ایکن دیگر ینه برشی هبه
وتسلیم ایتدکدنصکره آرتق اندن رجوع ایده‌مز

٨٦٨ ماده

هبه یه عوض و یریلو بده واهبك دخی قبض ایتمسی مانع رجوعدر
بناء علیه کرك موهوب له طرفندن وکرك دیگر برکمسنه جانبندن واهب
هبـه سنه عوض اولمق اوزره برشی و یریلـوبده اودخی قبض ایلسه
اندن صکره هبه سندن رجوع ایده‌مز

٨٦٩ ماده

مال موهوب ارض اولوبده موهوب له انك اوزرینه بنا احداث یاخود
اغاج غرس ایتمسك و یاخود موهوب زبون حیوان اولوبده موهوب له
یانندهسمزلنمك کبی زیادهٔ متصله حاصل اولدقده و یاخود بغدای اولوبده
اون ایدلمك کبی موهوبك اسمی دکشـه جك صورتده تغیر اولندقده
هبه دن رجوع صحیح اولماز
اما زیادهٔ منفصله مانع رجوع اولمز
بناء علیه برکیسه‌نك آخره هبه ایلدیکی قصراق حامل اولدقده هبه دن
رجوع ایده‌مز
اما طوغوردقدن صکره رجوع ایده بیلور
و بوصورتده یاوریسی موهوب لهده قالور

٨٧٠ ماده

موهوب له موهوبی بیع ایله یاخود هبه وتسلیم ایله ملکندن اخراج ایلسه
واهبك رجوعه صلاحیتی قالمز

٨٧١ ماده

موهوب له یدنده موهوب مستهلك اولسـه رجوعه محل قالمز

٨٧٢ ماده

واهب وموهوب لهدن برینك وفاتی مانع رجوعدر
بناء علیه موهوب له فوت اولسه واهب هبه دن رجوع ایده مدیکی کبی
واهب فوت اولدقده دخی ورثه سی موهوبی استرداد ایده‌مز

٨٧٣ ماده

دائن المدیونه هبه ایتدکده آرتق اندن رجوع ایده مز (٥١) و (٨٤٨) ماده لره باق

٨٧٤ ماده

بعد القبض صدقه دن بر وجهله رجوع اولنه مز

٨٧٥ ماده

بری بر کیمسه یه مطعوماتندن برشیء اباحه ایتدکده اول کیمسنه اکرچه اول شیء آلوب بده آخره صاتمق یاخود هبه ایتمک کبی لوازم تملکدن اولان بر وجهله تصرف ایده مز

فقط اول شیدن اکل وتناول ایده بیلور

وبعده صاحبی انک قیمتنی مطالبه ایده مز

مثلا برباغ صاحبنک اذن واباحه سیله بری باغندن برمقدار اوزوم یسه باغ صاحبی صکره دن اول اوزومک اقچه سنی اله مز

٨٧٦ ماده

ختان یاخود زفاف دوکونلرنده کلان هدیه لری اصحابی چوجق یاکلین و بابا وانالرندن هرقنغیسنه دیو کتورمشلر ایسه اول هدیه لر انکدر

واکر کیمک ایچون کتوردکلرینی بیان ایتمیوب کندولرندن سؤال ایله تحقیق دخی قابل اولمز ایسه اوحالده عرف وعادت بلده یه رعایت اولنور

(فصل ثانی)

هبهٔ مریض حقنده در

٨٧٧ ماده

وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی برینه هبه وتسلیم ایتسه صحیح اولور و بعد الوفاة ترکه سنه امین بیت المال مداخله ایده مز

٨٧٨ ماده

زوجه سندن ماعدا وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی زوجه سنه و یاخود زوجندن ماعدا وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی مرض موتنده زوجنه هبه وتسلیم ایتسه صحیح اولور

و بعد الوفاة بونلردن برينك تركه سنه امين بيت المال مداخله ايدمز

٨٧٩ ماده

بركيمسه مرض موتنده ورثه سندن برينه برشى هبه ايدوبده فوت اولدقده ديكر ورثه مجيز اولمازايسه اول هبه صحيح اولماز اما ورثه سندن بشقه سنه هبه وتسليم ايتدكده ثلث مالى موهوبك تمامنه مساعد ايسه صحيح اولور مساعد اولميوبده ورثه دخى هبه يى مجيز اولمازايسه مساعد اولديغى مقدارده هبه صحيح اولوب باقيسنى موهوب له رده مجبوردر

٨٨٠ ماده

تركه سى مستغرق ديون اولان كيمسه مرض موتنده امواليني وارثنه ياخود بشقه سنه هبه وتسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه داينلر هبه يى طوتميوب اول اموالى قسمت غرمايه ادخال ايده بيلور

فى ٢٩ محرم سنه ١٢٨٩

وكيلى درس	من اعضاى مجلس تدقيقات	احمد جودت
السيد خليل	شرعيه عمر خلوصى	
من اعضاى ديوان احكام	من اعضاى جمعيت	امين الفتوى
عدليه احمد حلمى	سيف الدين	السيد خليل
من اعضاى جمعيت	مدير معلمخانۀ نواب	قسام عسكرى
عبداللطيف شكرى	يونس وهبى	احمد خالد

مطبعۀ عامره ده طبع اولنمشدر فى ٢٥ صفر سنه ١٢٨٩

❊ فهرست كتاب ثامن از مجلهٔ احكام عدليه ❊

صحيفه

احكام عدليه

(كتاب الغصب)

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب ثامن)

غصب واتلاف حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابه منقسمدر

(مقدمه)

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندهدر

۸۸۱ ماده
غصب بركسنهنك اذنى اولمقسزين مالنى اخذ وضبط ايتمكدركه اخذايدن كمسهيه غاصب واول ماله مغصوب وصاحبنه مغصوب منه دينلور

۸۸۲ ماده
قائما قيمت ابنيه يا اشجارك بولندقلرى يرده طورمق اوزره قيمتلريدركه

ارض بر کره ابنیه یا اشجار ایله برابر و بر کره ابنیه یا اشجاردن خالی اولەرق تقویم اولنوب ایکی قیمت بیننده کی تفاضل وتفاوت نه ایسه ابنیه یا اشجارك قائماً قیمتی دیمك اولور

ماده ۸۸۳
مبنیاً قیمت ابنیه نك قائماً قیمتی دیمکدر

ماده ۸۸٤
مقلوعاً قیمت بعد القلع ابنیه انقاضنك واشجار مقلوعه نك قیمتلریدر

ماده ۸۸۵
مستحق القلع اولەرق قیمت مقلوعاً قیمتندن اجرت قلع لدی التنزیل باقی اولان قیمتدر

ماده ۸۸٦
نقصان ارض بر یرك قبل الزراعه دکری اولان اجرتله بعد الزراعه دکری اولان اجرت بیننده کی فرق وتفاوتدر

ماده ۸۸۷
مباشرةً اتلاف برشیئ بالذات تلف اتمکدر که ایدن کیمسه یه فاعل مباشر دینلور

ماده ۸۸۸
تسبباً اتلاف برشیئك تلفنه سبب اولمقدر یعنی برشیده دیکر شیئك على جری العاده تلفنه مفضی اولان برایش احداث اتمکدر که ایدن کیمسه یه متسبب دینلور
نته کیم برمعلق قندیلك ایپنی کسنك قندیلك یره دوشوب ده قیرلمسنه سبب مفضی اولمغله ایپی کسن کیمسه مباشرةً ایپی تلف اتمش وتسبباً قندیلی قیرمش اولور

کذلك بر کیمسه برطواومی شق ایدوبده ایچنده‌کی یاغ اقوب تلف اولسه اول کیمسه مباشرة طواومی وتسبباً یاغی اتلاف ایتمش اولور

٨٨٩ ماده
تقدم مضرت ملحوظه‌نك دفع وازاله سیچون اولجه تنبیه وتوصیه ایتمکدر

(باب اول)

غصب حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر

(فصل اول)

غصبك احکامی بیاننده در

٨٩٠ ماده
مال مغصوب عیناً موجود ایسه مکان غصبده صاحبنه رد وتسلیمی لازمدر وصاحبی بشقه بلده‌ده غاصبه تصادف ایدوبده مال مغصوب دخی یاننده اولدیغی حالده صاحبی دیلرسه مالنی اوراده استرداد ایلر واکر مکان غصبده تسلیمنی استر ایسه مؤنت ردی ومصارف نقلیه‌سی غاصب اوزرینه‌در

٨٩١ ماده
مال مغصوبی غاصب استهلاك ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی کرك انك تعدیسیله وکرك بلا تعد تلف یاضایع اولدیغی تقدیرده دخی ضامن اولور
شویله که قیمیاتدن ایسه زمان ومکان غصبده‌کی قیمتنی ومثلیاتدن ایسه مثلنی ویرمسی لازم کلور

٨٩٢ ماده

غاصب مكان غصب بده عين مغصوبى صاحبنه رد وتسليم ايتدكده ضماندن برى اولور

٨٩٣ ماده

غاصب عين مغصوبى صاحبى اخذ ايده بيله جك صورتده اوكنه وضع ايتدكده حقيقة قبض بولنمسه بيله مغصوبى رد ايتمش اولور
اما تلف اولان مغصوبك قيمتنى صاحبنك اوكنه وضع ايلسه حقيقة قبض بولنمدقجه ضماندن برى اولماز

٨٩٤ ماده

عين مغصوبى غاصب بر محل مخوفده صاحبنه تسليم ايتسه قبول ايتمامكه حقى واردر وغاصب بو صورتده ضماندن برى اولماز

٨٩٥ ماده

غاصب تلف اولان مال مغصوبك قيمتنى صاحبنه كتوروبده قبول ايتمسه حاكمه مراجعت ايله قبولنى امر ايتدير

٨٩٦ ماده

مغصوب منه صبى اولديغى حالده غاصب اكا مغصوبى رد ايتدكده صبى مميز اولوبده مالى حفظه اهل ايسه ردى صحيح اولور دكل ايسه صحيح اولماز

٨٩٧ ماده

مغصوبك ميوه اولوبده غاصب عندنده قورومق كبى حالى تغير ايلر ايسه صاحبى مخيردر ديلرسه مغصوبى عينا استرداد ايلر وديلرسه تضمين ايتدير

ماده ۸۹۸

غاصب اکر کندو مالندن برشی زیاده سیله مغصوبك بعض اوصافنی تغییر ایدرایسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه اول مغصوبی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول زیاده‌نك قیمتنی ویروب عینا استرداد ایلر

مثلا مغصوب اولان بزی غاصب بویامش اولسه صاحبی مخیردر دیلرسه بزینی تضمین ایتدیرر ودیلرسه بویانك بهاسنی ویروب عینا بزی استرداد ایلر

ماده ۸۹۹

غاصب اکر مال مغصوبی اسمی دکیشه جك صورتده تغییر ایدر ایسه ضامن اولور واول مال کندویه قالور

مثلا مغصوب بغدای اولوبده غاصب آنی اون ایدرایسه ضامن اولوب اون انك مالی اولور

نته کیم برکسنه دیکرك بغداینی غصب ایله کندو ترلاسنه زرع ایتسه بغداینی ضامن اولوب محصول کندوسنك اولور

ماده ۹۰۰

بعد الغصب مغصوبك سعر وقیمتی تناقص ایتسه صاحبی آنی الیوبده زمان غصبده‌کی قیمتنی مطالبه ایده‌مز

اما غاصبك استعمالیله مغصوبك قیمتنده نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا برکیمسه نك غصب ایلدیکی حیوان زبون اولسه انی صاحبنه رد ایتدکده نقصان قیمتنی دخی ضامن اولور

کذلك برکیمسه غصب ایلدیکی البسه یی برتمغله قیمتنده نقصان کلدکده اکر نقصان یسیر ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه بالغ دکل ایسه غاصب انك نقصان قیمتنی ضامن اولور واکرنقصان فاحش ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه مساوی ویاخود ازید ایسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه نقصان قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول مالی غاصبه ترك ایله تمام قیمتنی الور

۹۰۱ ماده

ازالهٔ تصرفده غصبه مساوی اولان حال وکیفیت حکماً غصب قبیلندن عد اولنور نته کیم مستودع ودیعه یی انکار ایدسه غاصب حکمنده اولور واندن صکره یدنده ودیعه بلاتعد تلف اولسه ضامن اولور

۹۰۲ ماده

بر طاغ اوزرنده کی باغچه ایله برابر الت طرفنده کی دیکر بر باغچه اوزرینه یقلوب دوشمك کبی بر وجهله من غیر قصد بر کیمسه نك ملکی یدندن چیقسه قیمتجه اقلی اکثره تابع اولور

یعنی قیمتی اکثر اولانك صاحبی قیمتی اقل اولانی ضامن اوله رق اول یری تملك ایدر

مثلا طاغ یقلمازدن مقدم اوست طرفنده کی باغچه نك قیمتی بشیوز والت طرفنده کی باغچه نك قیمتی بیك غروش اولسه ایکنجیسنك صاحبی بشیوز غروش اولکینك صاحبنه اعطا ایله اوراسنی ضبط ایلر

نته کیم بر کیمسه نك النده کی اللی غروشلق اینجوسی دوشوب ده دیکرك بش غروش قیمتلو طاووغی انی یوتسه اینجو صاحبی بش غروش ویروب طاووغی الور

(۲۷) و (۲۸) و (۲۹) ماده لره باق

۹۰۳ ماده

مغصوبك زوائدی صاحبنکدر

وغاصب آنی استهلاك ایدرسه ضامن اولور

مثلا مغصوب اولان حیوانك غاصب یدنده حاصل اولان سودی وباوریسی و بر باغچه نك ید غاصبده ایکن حصوله کلان میوه سی مغصوب منهك مالی اولمغله غاصب بونلری استهلاك ایلرسه ضامن اولور

كذلك بر كيسه برينك قوانني ايچنده كي آريسيله برابر غصب ايدسه صاحبي آريسيله برابر قوانني استرداد ايتدكده غاصب يانده ايكن حاصل اولان بالني دخي الور

٩٠٤ ماده
برباغچه ده مكان اتخاذ ايدن آريلرك بالي باغچه صاحبنك اولوب ديكر كمسنه اول بالي اخذ واستهلاك ايلسه ضامن اولور

(فصل ثاني)

غصب عقاره متعلق بعض مسائل بياننده در

٩٠٥ ماده
مغصوب اكرعقار قبيلندن ايسه غاصب آني تغيير وتنقيص ايتميه رك صاحبنه رد ايتمسي لازمدر
وغاصبك صنع وفعلي ايله اول عقارك قيمتنه نقصان كلسه نقصان قيمتني ضامن اولور
مثلا بركمسنه غصب ايلديكي برخانه نك بر بيني هدم ايدوب ياخود سكناسي سببيله خراب اولوبده قيمتنه نقصان كلسه مقدار نقصاني ضامن اولور
كذلك غاصبك خانهٔ مغصوبده ياقديغي آتشدن خانه محترق اولسه مبنيا قيمتني ضامن اولور

٩٠٦ ماده
مغصوب ارض اولوبده غاصب انك اوزرينه ابنيه انشا ياخود اشجار غرس ايتسه بونلري قلع ايله ارضي ردايتمك اوزره غاصبه امر اولنور
واكرابنيه يا اشجارك قلعي ارضه مضر ايسه مغصوب منه انلرك مستحق القلع اوله رق قيمتلريني اعطا ايله انلري دخي ضبط ايده بيلور

فقط ابنیه یا اشجارك قیمتلری ارضك قیمتندن زیاده اولوبده سبب شرعی زعمیله انشا یاخود غرس اولنمش ایسه اول حالده ابنیه یاخود اشجارك صاحبی ارضك قیمتنی اعطا ایله ارضی تملك ایدر

مثلا بركیمسه پدرندن موروث اولان عرصه اوزرینه اول عرصه نك قیمتندن زیاده اقچه صرفیله ابنیه انشا ایتدكدن صكره بری عرصه یه مستحق چیقسه اول كیمسه عرصه نك قیمتنی ویروب عرصه یی ضبط ایلر

٩٠٧ ماده

بركیمسه آخرك عرصه سنی غصب وزراعت ایلسه صاحبی عرصه سنی استرداد ایتدكده اول كمسنه نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضی دخی تضمین ایتدیرر

كذلك بركمسنه دیكریله مشتركا متصرف اولدیغی عرصه یی بلا اذن مستقلا زراعت ایلسه شریكی عرصه دن حصه سنی الدقده اول كمسنه نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن حصه سنی تضمین ایتدیرر

٩٠٨ ماده

بركیمسه دیكرك ترلاسنی غصبا نطس ایتدكدن صكره صاحبی ترلایی الدقده اول كمسنه نطس عملی مقابلنده اجرت مطالبه ایده مز

٩٠٩ ماده

بركمسنه سو یوندی یاخود دیكر نسنه وضعیله بریننك عرصه سنی اشغال ایلسه قویدیغی شیئی رفع ایله عرصه یی تخلیه ایتمك اوزره كندویه جبر اولنور

(فصل ثالث)

غاصب الغاصبك حكمی بیاننده در

٩١٠ ماده

غاصب الغاصب عین غاصب حكمنده در

بناء عليه مال مغصوبی غاصبدن شخص آخر غصب ايله اتلاف ايلديكی ياخود يدنده تلف اولديغی تقديرده مغصوب منه ديلرسه غاصب اوله وديلرسه غاصب ثانی يه تضمين ايتديرر وديلرسه قيمت مغصوبك برمقداريني اوله وديكر مقداريني ثانی يه تضمين ايتديره بيلور وغاصب اوله تضمين ايتديرديكی تقديرده اودخی غاصب ثانی يه رجوع ايدر اما ثانی يه تضمين ايتديرديكی تقديرده ثانی اوله رجوع ايده مز

ماده ٩١١

غاصب الغاصب مال مغصوبی غاصب اوله رد ايتدكده يالكز كندوسی ومغصوب منهه رد ايتدكده ايكيسی دخی بری اولور

(باب ثانی)

اتلاف بياننده اولوب درت فصلی حاويدر

(فصل اول)

(مباشرة اتلاف حقنده در)

ماده ٩١٢

بركسنه ديكرك كرك كندوسنده وكرك امينی يدنده اولان مالنی كرك قصدا وكرك من غير قصد اتلاف ايتسه ضامن اولور

اما غاصب يدنده كی مال مغصوبی آخر كسنه اتلاف ايتسه مغصوب منه مخيردر ديلرسه غاصبه تضمين ايتديروب اودخی متلفه رجوع ايدر وديلرسه متلفه تضمين ايتديروب متلف بوصورتده غاصبه رجوع ايده مز

ماده ٩١٣

برينك اياغی قابوده دوشه رك آخرك مالنی اتلاف ايتسه ضامن اولور

٩١٤ ماده

برکیمسه کندو مالی ظنیله دیکرک مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٥ ماده

برکیمسه دیکرک ألبسه سنی چکوب ده یرتسه تمام قیمتنی ضامن اولور اما البسه یه تشبث ایدوب ده صاحبی چکمکله یرتسه نصف قیمتنی ضامن اولور کذلک برکیمسه دیکرک اتکی اوزرینه اوتوروب ده صاحبی بیلمیه رک قالقمغله البسه سی یرتلسه اوکیمسنه البسه نک نصف قیمتنی ضامن اولور

٩١٦ ماده

برصبی دیکرک مالنی اتلاف ایتسه کندو مالندن ضمان لازم کلور مالی یوق ایسه حال یسرینه انتظار اولنور ولیسنه تضمین ایتدیرلمز

٩١٧ ماده

برکیمسه دیکرک مالنه قیمتجه برکونه نقصان کتورسه نقصان قیمتنی ضامن اولور

٩١٨ ماده

برکیمسه دیکرک خانه ودکان مثللو عقارینی بغیرحق هدم ایتسه صاحبی مخیردر

دیلرسه انقاضنی هدم ایدن کیمسه یه ترک ایده رک مبنیا قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول عقارک مبنیا قیمتندن انقاضک قیمتنی تنزیل وقیمت باقیه یی تضمین ایله برابر انقاضی دخی الیقور

وفقط غاصب انی کالاول بنا ایدیویرسه ضماندن بری اولور

٩١٩ ماده

برمحله ده حریق وقوعبولمغله برکیمسه برخانه یی صاحبنک اذنی اولمقسزین ییقوب ده اوراده حریق منقطع اولدقده اکر امر ولی الامر ایله ییقمش ایسه ضمان لازم کلمز

واكر خود بخود ييقمش ايسه ضامن اولور

٩٢٠ ماده

بر كيمسه آخرك باغچه سنده كى اشجارى بغير حق قطع ايتدكده صاحبى مخيردر
ديلرسه اول اشجارك قائماً قيمتلرينى اخذايله اشجار مقطوعه يى قاطعه
ترك ايدر
وديلرسه قائماً قيمتلرندن مقطوعاً قيمتلرينى بالتنزيل باقى مبلغ ايله برابر
اشجار مقطوعه يى دخى اليقور
مثلا اشجار قائم اوله رق باغچه نك قيمتى اون بيك و بلا اشجار قيمتى
بش بيك واشجار مقطوعه نك قيمتى ايكى بيك غروش اولسه
صاحبى مخيردر
ديلرسه اشجار مقطوعه يى قاطعه ترك ايله بش بيك غروش آلور وديلرسه
اوچ بيك غروشله برابر اشجار مقطوعه يى دخى اليقور

٩٢١ ماده

بر كيمسه مظلوم اولمغله آخره ظلم ايتمكه صلاحيتى اولهماز
مثلا برى ديكرك مالنى اتلاف ايتمكله اودخى بالمقابله آنك مالنى اتلاف
ايتسه ايكيسى دخى ضامن اولديغى كبى برقبيله دن برى ديكر قبيله دن
برشخصك مالنى اتلاف ايتمكله اودخى اولكى قبيله دن ديكر برينك
مالنى اتلاف ايلسه هر برى تلف ايتديكى مالى ضامن اولور نتكيم
بر كيمسه الدانوب ده آخردن برقلب اقچه السه آنى بشقه سنه سورمكه
صلاحيتى اولهماز

(فصل ثانى)

تسبباً اتلاف بيانندهدر

٩٢٢ ماده

بر كيمسه تسبباً برينك مالنى اتلاف ياخود قيمتنى تنقيص ايتسه يعنى

كندوسنك فعلى برمالك تلفنه ياخود نقصان قيمتنه سبب مفضى اولسه ضامن اولور

مثلا برى ديكر كمسنه نك اثوابنه صاريلوبده مجادله ايدركن اول كمسنه نك اوزرندن برشى دوشوب تلف اولسه يا خود سقط لانسه صاريلان كيمسه ضامن اولور

وكذا بركيمسه ديكرك تارلا وباغچه سنك صوينى بغير حق سد ايدوبده مزروعات ومغروساتى قوروبوب تلف اولسه ياخود صوبى طاشيروبده ديكرك تارلاسنى صوباصه رق مزروعاتى تلف اولسه اول كيمسه ضامن اولور

كذلك بركيمسه ديكرينك آخورينك قپوسنى آچوبده ايچنده كى حيوان فرارايله ضايع اولسه ياخود قفسنك قپوسنى آچوبده ايچنده كى قوش اوچسه ضامن اولور

٩٢٣ ماده

برينك حيوانى بركيمسه دن اوركوبده فرار ايله ضايع اولسه ضمان لازم كلمز

اما اول كيمسه حيوانى قصدا اوركتمش ايسه ضامن اولور

وكذا برصياد آوه تفنك آتوبده سندن ديكرك حيوانى اوركه رك فرار ايدركن دوشوب تلف ياخود اياغى سقط اولسه ضامن اولماز

اما حيوانى اوركتمك قصديله تفنك آتمش ايسه ضامن اولور

(٩٣) ماده يه باق

٩٢٤ ماده

تسبيك بروجه بالا موجب ضمان اولمسنده تعدى شرطدر

يعنى متسببك برضررى ضامن اولمسى اول ضرره مفضى اولان فعلى حقسز اوله رق ايشلمش اولمسى ايله مشروطدر

مثلا بركيمسه بلا اذن ولى الامر طريق عامده بر قويى قازوبده اورايه ديكرك حيوانى دوشه رك تلف اولسه ضامن اولور

اما كندو ملكنده قازمش اولديغي قويي يه ديگرك حيواني دوشه رك
تلف اولسه ضامن اولماز

٩٢٥ ماده
بري برشيئك تلفنه سبب اولان برايش ايشلمش اولديغي حالده آره يه
برفعل اختياري حيلولت ايلسه يعني بشقه بركيمسه اول شيئي مباشرة
اتلاف ايتسه اول فعل اختياري صاحبي اولان فاعل مباشر ضامن اولور

(٩٠) ماده يه باق

(فصل ثالث)

طريق عامده احداث اولنان شيلره دائر در

٩٢٦ ماده
هر كسك طريق عامده حق مروري واردر
فقط بشرط السلامه در
يعني ممكن التحرز اولان حالاتده بشقه سنه ضرر ويرمامك
شرطيله مقيددر
بناء عليه طريق عامده برحمالك ارقه سنده كي يوكي دوشوبده برينك
مالني تلف ايتسه حمال ضامن اولور
نتكيم تيمورجي دكاننده تيمور دوكركن قيغلجم صچرايوبده طريق
عامده مرور ايدن بركيمسه نك البسه سني احراق ايلسه تيمورجي
ضامن اولور

٩٢٧ ماده
اذن ولي الامر اولمدقجه كمسنه طريق عامده بيع وشرا ايچون اوتوره ماز
وبلا اذن برشي وضع واحداث ايده مز
وايدرسه اندن تولد ايدن ضرر وزياني ضامن اولور

بناء عليه بر كيمسه طريق عام اوزره كرسته ياخود طاش بيغوبده اوزرينه ديكرك حيوانى باصوب سورچه رك تلف اولسه اول كيمسه ضامن اولور

كذلك بر كيمسه طريق عامه ياغ كبى برقايغين نسنه دوكوبده ديكرك حيوانى قايوب تلف اولسه اول كمسنه ضامن اولور

٩٢٨ ماده

برينك ديوارى يقيلوبده ديكره برضرر ايراث ايتسه ضمان لازم كلمز فقط اولجه اول ديوار مائل انهدام اولوبده اكا ديكر بر كيمسه ديوار يكى هدم ايت ديو تقدم وتنبيه ايدوبده ديوارى هدم ايده جك قدر وقت كچمش ايسه اول حالده ضمان لازم كلور

شو قدر كه اول كيمسه حق تقدم وتنبيه اصحابندن اولمق شرطدر شويله كه اول ديوار اكر قومشونك خانه سى اوزرينه يقلمش ايسه تقدم ايدن كيمسه اول خانه نك سكاننداولمليدر خارجدن برينك تقدم وتنبيهى مفيد اولماز

واكر طريق خاص اوزره يقلمش ايسه تقدم ايدن كمسه اول طريقده حق مرورى اولان كساندن اولمق لازمدر

واكر طريق عام اوزرينه يقلمش ايسه هركيم اولور ايسه اولسون تقدمه حق واردر

(فصل رابع)

جنايت حيوان حقنده در

٩٢٩ ماده

هرحيوانك كندولكندن اوله رق ايتديكى ضررى صاحبى ضامن اولماز

(٩٤) ماده يه باق

فقط برحیوان برکمسه نك مالنی استهلاك ایدرکن اول حیوانك صاحبی کورو بده منع ایتمز ایسه ضامن اولور

و برده ثورنطوح یعنی سوسکن اوکوز وکلب عقور یعنی طالایجی کلب کبی ضرری متعین برحیوان اولوبده صاحبنه محله سی یاقریه سی اهالیسندن بری حیوانی ضبط ایت دیو تقدم ایتمشیکن صاحبی صالیو یروبده برکمسه نك حیوانی یادیگر مالنی تلف ایتسه صاحبی ضامن اولور

٩٣٠ ماده

برکیمسه کرك راکب اولسون وکرك اولمسون کندو ملکنده ایکن حیوانی اوك اباغی یاخود باشی وياقويرىغی ايله چارپه رق و یاخود ارقه اياغيله دپه رك آخر کسنه یه ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣١ ماده

برکیمسه دیکرك ملکنه حیوانی ادخال ایتدکده صاحبنك اذنیله ادخال ایتمش ایسه کندو ملکنده بولنمش کبی عد اولنه رق ماده آنفه ده بیان اولنان صورتلرده حیوانك جنایتنی ضامن اولماز

واکر صاحبنك اذنی اولمقسزین ادخال ایتمش ایسه کرك راکب اولسون وکرك قائد یعنی یدیجی یاسائق یعنی سوریجی اولسون وکرك حیوانك یاننده بولنمسون هرحالده اول حیوانك ایتدیکی ضرروزیانی ضامن اولور

اما حیوان بوشانوبده کندولکندن اوله رق برينك ملکنه دخول ايله برضرر ايتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣٢ ماده

هرکسك طریق عامده حیوانيله دخی مروره حقی واردر

بناء علیه برکیمسه طریق عامده حیوانه راکب اولوب کیدرکن ممکن التحرز اولمیان ضرروزیانی ضامن اولماز

مثلا حیوانك اياغندن طوز وچامور صچرايوبده دیکرك البسه سنی

لكه دار ايلسه ياخود آرقه اياغيله ديبوب وياقويروغيله چارپوبده برضرر ايتسه ضمان لازم كلمز
اما مصادمه سندن ياأوك اياغيله ياخود باشيله چارپسندن وقوعه كلان ضرردن ياني راكب اولان كيمسه ضامن اولور

٩٣٣ ماده

طريق عامده قائد وسائق دخي راكب كبيدر
يعني انلر دخي آنجق راكبك ضامن اولديغي ضرري ضامن اولورلر

٩٣٤ ماده

هركسنه نك طريق عامده حيواني طوردرمغه ياخود باغلامغه حقي يوقدر
بناءً عليه بر كيمسه طريق عامده حيوانني طوردرسه ياخود باغلاسه كرك اوك وياارقه اياغيله ديبسون وكرك سائر صورتله ضرر ايتسون اول كيمسه هرحالده اول حيوانك جنايتني ضامن اولور
اما آت بازاري وكرا بار كيرلرينك طورديغي محللر كبي حيوان طورمغه اعداد وتعيين اولنمش اولان يرلر مستثنادر

٩٣٥ ماده

بر كيمسه حيوانني باشي بوش طريق عامه صالي ويرسه اول حيوانك ايتديكي ضرري ضامن اولور

٩٣٦ ماده

بر كيمسه نك راكب اولديغي حيوان اوك ياخود آرقه اياغيله كندوملكنده وكرك سائر محلده برشيئك اوزرينه باصوبده تلف ايتسه راكب اولان كيمسه اول شيئ مباشرةً اتلاف ايتمش عد اولنه رق هر حالده ضامن اولور

٩٣٧ ماده

آت كم اليوبده راكبي باشني ضبط ايده ميه رك برضرر ايتسه ضمان لازم كلمز

٩٣٨ ماده

بر كيمسه كندو ملكنده حيوانني باغلامش اولديغي حالده ديكر برينك كاوبده بلااذن اورايه حيوانني باغلاديغي صورتده صاحب ملكك حيواني آني دپوب تلف ايتسه ضمان لازم كلز

واكر اول حيوان صاحب ملكك حيوانني تلف ايتسه صاحبي ضامن اولور

٩٣٩ ماده

بر محلده حيوان باغلامغه حق اولان ايكي كمسنه حيوانلريني باغلادقلرنده حيوانلرك بري ديكريني تلف ايتسه ضمان لازم كلز

مثلا برخانه ده مشترك اولان ايكي كشي حيوانلريني برمحله باغلايوبده برينك حيواني ديكرينك حيواني تلف ايتسه ضمان لازم كلز

٩٤٠ ماده

ايكي كشي كندولرينك حيوان باغلامغه حق اولميان برده حيوانلريني باغلايوبده اول باغلايانك حيواني ديكرك حيوانني تلف ايتسه ضمان لازم كلز وصكره باغلايانك حيواني اولكينك حيوانني تلف ايتسه ضمان لازم كلور

ارادهٔ سنيه تاريخي في ٢٣ ربيع الآخر سنه ١٢٨٩

وكيل الدرس السيد خليل | عمر خلوصي | احمد جودت

عن اعضاى ديوان احكام عدليه احمد حلمي | قاضي دار الخلافة العليه سيف الدين | امين الفتوى السيد خليل

عن اعضاى جمعيت عبد اللطيف شكري | مدير معلمخانهٔ نواب السيد يونس وهبي | قسام عسكري احمد خالد

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر في ٧ ج سنه ١٢٨٩

(احکام عدلیه)

(طقوزنجی کتاب)

بسم الله الرحمن الرحیم

(صورت خط همایون)

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب تاسع)

(حجر واکراه وشفعه بیاننده اولوب بر مقدمه ایله اوچ بابی حاویدر)

(مقدمه)

(حجر واکراه وشفعه‌یه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

۹۴۱ ماده

حجر بر شخص مخصوصی تصرف قولیسندن منعدر که بعد الحجر اول شخصه محجور دینلور

۹۴۲ ماده

اذن حجری فك ایتمك وحق منعی اسقاط ایلمکدر که اذن ویریلان شخصه مأذون دینلور

٩٤٣ ماده

صغیر غیر ممیز بیع وشرایی فهم ایتمیان یعنی ملکیتی بیعك سالب وشرانك جالب اولدیغنی بیلمیان واونده بش الدانمق کبی غبن فاحش اولدیغی ظاهر اولان برغبنی غبن یسیردن تمییز وتفریق ایلمیان چوجوق اولوب بونلری تمییز ایدن چوجغه صغیر ممیز دینلور

٩٤٤ ماده

مجنون ایکی قسمدر

بری مجنون مطبقدر که جنونی جمیع اوقاتی مستوعب اولان کمسنه‌در دیکری مجنون غیر مطبقدر که کاه مجنون اولوب کاه افاقت بولان کیمسه‌در

٩٤٥ ماده

معتوه اول مختل الشعور اولان کیمسه‌در که فهمی قلیل و سوزی مشوش وتدبیری فاسد اولور

٩٤٦ ماده

سفیه مالنی بیهوده یره صرف ایله ومصارفنده تبذیر واسراف ایله اضاعه واتلاف ایدن کیمسه‌در

ابله وساده دل اولمق حسبیله کار وتمتع یولنی بیله میوب بده اخذ واعطاسنده الدانه کلان کیمسه‌لر دخی سفیه عد اولنور

٩٤٧ ماده

رشید مالنی محافظه خصوصنده تقید ایدرك سفه وتبذیردن توقی ایدن کیمسه‌در

٩٤٨ ماده

اکراه برکمسنه‌یی اخافه ایله رضاسی اولمقسزین بر ایش ایشلمك اوزره بغیر حق اجبار ایتمکدر که اول کمسنه‌یه رانك قتحیله مکره واجبار ایدن کیمسه‌یه مجبر واول ایشه مکره علیه وخوفی موجب اولان شیئه مکره به دینلور

٩٤٩ ماده
اكراه ايكى قسمدر
قسم اول اكراه ملجيدر كه اتلاف نفس ياقطع عضو ياخود بونلردن برينه
مؤدى اولور ضرب شديدايله اولان اكراهدر
قسم ثانى اكراه غير ملجيدر كه يالكز غم والمى موجب اولور ضرب وحبس كبى
شيلرله اولان اكراهدر

٩٥٠ ماده
شفعه برملك مشتراىى مشترى يه هرقاچه مال اولديسه اول مقدارايله تملك
ايتمكدر

٩٥١ ماده
شفيع حق شفعه سى اولان كيمسه در

٩٥٢ ماده
مشفوع حق شفعه نك تعلق ايلديكى عقاردر

٩٥٣ ماده
مشفوع به شفيعك مابه الشفعه اولان ملكيدر

٩٥٤ ماده
خليط صوحصه سى ويول حصه سى كبى حقوق ملكده مشارك ديمكدر

٩٥٥ ماده
شرب خاص اشخاص معدوده يه مخصوص اولان ماء جاريده كى حق شربدر
اما عمومك منتفع اولديغى نهرلردن صوالمق شرب خاص قبيلندن دكلدر

٩٥٦ ماده
طريق خاص چيقماز زقاق ديمكدر

(باب اول)

(حجره متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(صنوف واحکام محجورین بیاننده‌در)

٩٥٧ ماده

صغیر ومجنون ومعتوه ذاتاً محجورلردر

٩٥٨ ماده

سفیه اولان کیمسه حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

٩٥٩ ماده

مدیون دخی غرمانک طلبیله حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

٩٦٠ ماده

مواد آتیه‌ده ذکر اولنان محجورینک بیع وشرا کبی تصرفات قولیه‌لری معتبر اولمازایسه‌ده کندو فعللرندن نشئت ایدن ضرر وزیانی همان ضامن اولورلر

مثلا برچوجوق غیر ممیز اولسه بیله برینک مالنی اتلاف ایتدکده ضمانه لازم کلور.

٩٦١ ماده

سفیه ومدیون حاکم طرفندن حجر اولندقده سببی ناسه بیان ایله اشهاد واعلان اولنور

٩٦٢ ماده

حاکم طرفندن حجری مراد اولنان کیمسه‌نک حضوری شرط اولمیوب غیاباً

دخی حجری صحیح اولور
فقط خبر حجرك اول کیمسه یه وصولی شرطدر
حجر اولندیغی خبری کندوسنه واصل اولمدقجه محجور اولیوب اولوقته قدر
واقع اولان عقود واقراری معتبر اولور

٩٦٣ ماده

فاسق اولان کمسنه مالنی تبذیر واسراف ایتمدکجه مجرد فسق سببیله حجر
اولنه ماز

٩٦٤ ماده

طبیب جاهل کبی عمومه مضرتی اولان بعض کسان دخی حجر اولنور
فقط بونده حجردن مراد اجرای عملدن منع دیمکدر یوخسه تصرفات
قولیه‌دن منع معناسنه دکلدر

٩٦٥ ماده

بر کیمسه رچار شوده صنعت یا تجارت اجرا ایدوبده اول صنعت یا تجارت اربابی بزم
کار و کسبمزه خلل کلیور دیو اول کیمسه‌یی صنعت و یا تجارتنی اجرادن
حجر ومنع ایتدیره مزلر

(فصل ثانی)

(صغیر ومجنون ومعتوهه متعلق مسائل بیاننده در)

٩٦٦ ماده

صغیر غیر ممیزك ولیسی اذن ویرسه بیله انك تصرفات قولیه‌سی اصلا
صحیح اولماز

٩٦٧ ماده

صغیر ممیزك قبول هبه وهدیه کبی حقنده نفع محض اولان تصرفی ولیسنك
اذن واجازتی اولسه بیله معتبردر

وآخره برشی هبه ایتمك كبی حقنده ضرر محض اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولسه بیله معتبر اولماز

امااذاتا نفع ایله ضرر بیننده دائر اولان عقودی ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

ولیسی دخی اجازت ویروب ویرمامكده مخیردر

شویله كه صغیر حقنده فائده لو كوررسه مجیز اولور كورمز ایسه مجیز اولماز

مثلا برصغیر ممیز بلا اذن برمال صاتسه ولو كه دكرندن زیاده ثمن ایله صاتمش اولسه بیله بیعك نفاذی ولیسنك اجازتنه موقوفدر

زیرا عقد بیع ذاتا نفع ایله ضرر بیننده متردد اولان عقود دندر

٩٦٨ ماده

صغیر ممیزی تجربه ایچون مالنك برمقدار ینی ولیسی كندوسنه تسلیم ایله اخذ واعطایه اذن ویره بیلور

ورشدی تحقق ایدر ایسه باقی اموالنی دخی كندوسنه دفع وتسلیم ایلر

٩٦٩ ماده

ربح قصد اولندیغنه دلالت ایدن عقد مكرراً اخذ واعطایه اذندر

مثلا برصغیره ولیسنك الش ویرش ایت یاخود فلان جنس مالی آل صات دیمسی اخذ واعطایه اذن دیمكدر

اما وارچارشودن فلان شیئی آل یاخود فلان شیئی صاتیویر دیمسی كبی یالكز برعقدك اجراسنی امر ایتمسی اخذ واعطایه اذن دیمك اولمیوب بلكه عرف وعادت اوزره اول صغیری توكیلا استخدام قبیلندن عد اولنور

٩٧٠ ماده

ولینك اذنی زمان ومكان وبرنوع اخذ واعطا ایله تقید وتخصص ایتمز

مثلا بركون یاخود برآی ایچون اذن ویرسه صغیر ممیز علی الاطلاق مأذون اولوب ولیسی آنی حجر ایتمدكجه مؤبداً مأذون قالور

وكذا فلان چارشوده الش ویرش ایت دیسه هر برده اخذ واعطایه مأذون اولور
کذلك فلان جنس مالی آل صات دیسه هر جنس اموالی الوب صاته بیلور

ماده ٩٧١
اذن صراحة اولدیغی کبی دلالة دخی اولور

مثلا برصغیر ممیزی ولیسی الیش و یرش ایدرکن کوردکده سکوت ایدوبده منع ایتمسه دلالة اذندر

ماده ٩٧٢
برصغیره ولیسی طرفندن اذن ویرلدکده تحت اذنده داخل اولان خصوصاتده بالغ منزله سنده اولور
و بیع واجاره کبی عقودی معتبر اولور

ماده ٩٧٣
برصغیره اذن ویرمش اولان ولیسی بعده آنی حجر ایله اول اذنی ابطال ایده بیلور
فقط نوجهله اذن ویرمش ایسه ینه اول وجهله حجر ایتمسی شرطدر

مثلا برصغیره ولیسی اخذ واعطا ایچون اذن عام ویروبده چارشوسی خلقنك معلومی اولدقدن صکره آنی حجر ایده جك اولدقده حجری دخی اولوجهله عام اولوبده اول چارشو خلقنك اکثریسنك معلومی اولمق شرطدر یوخسه کندو خانه سنده ایکی اوچ کشینك محضرنده حجر ایتمسی صحیح اولماز

ماده ٩٧٤
صغیرك ولیسی اولا باباسی ثانیا باباسی فوت اولمش ایسه وصی مختاری یعنی باباسنك حال حیاتنده اختیار ونصب ایتمش اولدیغی وصی ثالثا وصی مختار دخی وفات ایدرسه انك حال حیاتنده نصب ایلدیکی وصی رابعا جد صحیحی یعنی صغیرك باباسنك باباسی

یاخود باباسنك باباسنك باباسی خاصه اشبو جدك حال حیاتنده اختیار ونصب ایلمش اولدیغی وصی سادسا اول وصینك نصب ایلدیکی وصی سابعا حاکم یاخود وصی منصوبی یعنی حاکمك نصب ایلدیکی وصی در اما قرنداش وعمو جه وسائر اقربانك وصی اولمد قلری حالده اذن ویرملری جائز اولماز

٩٧٥ ماده

حاکم بر صغیر ممیزك تصرفنده منفعت کوردیکی حالده اذن مقدم اولان ولی اذندن امتناع ایتسه ده حاکم بوخصوصده اول صغیره اذن ویره بیلور ودیکر ولیسی آرتق انی حجر ایده مز

٩٧٦ ماده

صغیری مأذون ایدن ولی فوت اولدقده ویرمش اولدیغی اذن باطل اولور فقط حاکمك اذنی وفاتیله یاخود عزلیله باطل اولماز

٩٧٧ ماده

بر حاکمك مأذون ایتدیکی صغیری ینه اول حاکم یاخود خلفی حجر ایده بیلور یوخسه باباسی یاخود دیکر ولیسی حاکمك وفاتی یاخود عزلی اوزرینه آنی حجر ایده مز

٩٧٨ ماده

معتوه اولان کیمسه صغیر ممیز حکمنده در

٩٧٩ ماده

مجنون مطبق صغیر غیر ممیز حکمنده در

٩٨٠ ماده

مجنون غیر مطبقك حال افاقتنده اولان تصرفاتی عاقلك تصرفی کبیدر

٩٨١ ماده

بر چوجق بالغ اولدقده مالنك كندوسنه اعطاسى خصوصنده استعجال اولنميوب تأنى ايله تجربه اولنمليدر

رشيد اولديغى تحقق ايدر ايسه اول وقت اموالى كندوسنه ويريلور

٩٨٢ ماده

بر چوجق غير رشيد اولەرق بالغ اولور ايسه رشدى تحقق ايتدكجه مالى كندوسنه ويرليوب كما فى السابق تصرفدن منع اولنور

٩٨٣ ماده

بر صغيرك رشدى ثابت اولمدن اموالى وصيسى طرفندن كندوسنه ويريلوبده اول صغيرك يدندە ضايع اولسه ياخود صغير اتلاف ايتسه وصى ضامن اولور

٩٨٤ ماده

بر صغيرك بلوغى اوزرينه مالى كندوسنه ويريلوبده بعده سفيه اولديغى تحقق ايتسه حاكم طرفندن حجر اولنور

٩٨٥ ماده

حد بلوغ احتلام واحبال (يعنى كبه ايلمك) وحيض وحبل (يعنى كبه اولمق) ايله ثابت اولور

٩٨٦ ماده

سن بلوغك مبدئى اركككده تام اون ايكى وقيزدە تام طقوز ومنتهاسى ايكيسنده دخى تام اون بش ياشدر

وبر اركك اون ايكى و بر قيز طقوز ياشنى تكميل ايدوبده بالغ اولمسه بالغ اولنجيه دك مراهق ومراهقه دينلور

۹۸۷ ماده

منتهای سن بلوغه وارمشیکن کندوسنده اثار بلوغ ظاهر اولمیان کیمسه حکما بالغ عد اولنور

۹۸۸ ماده

مبدأ سن بلوغه وارمیان برچوجق بالغم دیو دعوی ایلسه قبول اولنماز

۹۸۹ ماده

برمراهق یاخود مراهقه حضور حاکمده بالغ اولدیغنی اقرار ایتسه کده جثه سنك بلوغه تحملی اولمامق حسبیله ظاهر حال کندوسنی مکذب اولورایسه بو اقراری تصدیق اولنماز واکر جثه سنك بلوغه تحملی اولوبده ظاهر حال کندوسنی تکذیب ایتمز ایسه تصدیق اولنور

وعقود واقراری نافذ ومعتبر اولور

وبمدت صکره بن اولوقت یعنی حین اقرارده بالغ دکل ایدم دیو بعد الاقرار واقع اولان تصرفات قولیه سنی فسخ ایتمك ایستسه اکا التفات واعتبار اولنماز

(فصل ثالث)

(سفیه محجور حقنده در)

۹۹۰ ماده

سفیه محجور معاملاتده صغیر ممیز کبیدر

فقط سفیهك ولیسی انجق حاکمدر

انك اوزرنده اب وجدینك ووصیلرینك حق ولایتی یوقدر

۹۹۱ ماده

سفیهك بعد الحجر معاملاتجه تصرفات قولیه سی صحیح اولماز ایسه ده قبل الحجر تصرفاتی سائر ناسك تصرفاتی کبیدر

٩٩٢ ماده
سفيه محجورك كرك كندو وكرك نفقه سى اوزرنه لازم اولنلر كندوسنك مالندن انفاق اولنورلر

٩٩٣ ماده
سفيه محجور برمالنى صاتسه نافذ اولماز ايسه ده حاكم منفعت كورر ايسه اجازت ويرر

٩٩٤ ماده
سفيه محجورك اخره دين اقرارى مطلقا صحيح اولماز
يعنى كرك وقت حجرده موجود وكرك بعد الحجر حادث اولان اموالى حقنده اقرارينك تأثيرى اولماز

٩٩٥ ماده
سفيه محجور اوزرنده اولان حقوق ناس كندوسنك مالندن تأديه اولنور

٩٩٦ ماده
سفيه محجور اقچه استقراض ايدوب ده كندو نفقه سنه صرف ايتدكده اكر قدر معروف اوله رق صرف ايتمش ايسه حاكم اول اقچه يى انك مالندن تأديه ايلر
واكر فضله صرف ايتمش ايسه حاكم نفقه سى مقدارينى محسوب ايدوب فضله سنى ابطال ايلر

٩٩٧ ماده
سفيه محجور كسب صلاح ايتدكده حاكم طرفندن فك حجر اولنور

(فصل رابع)

(مديون محجور حقنده در)

٩٩٨ ماده

مديونك قدرتى وار ايكن دينك اداسنده مماطله ايلديكى نزد حاكمده ظاهر اولوبده داينلرى دخى مالى صاتيله رق دينك تأديه سنى حاكمدن طلب ايتدكلرنده حاكم آنى حجر ايدر

وكندوسى مالنى صاتوبده دينى ايفادن امتناع ايتديكى تقديرده حاكم انك مالنى صاتوب دينى تأديه ايلر

شويله كه مديون حقنده بيعى اهون اولاندن بدأ ايله صكره ده بو ترتيب اوزره اهونى تقديم ايدرك ابتدا نقودندن باشلايوب وفا ايتمز ايسه عروضى وعروضى دخى وفا ايتمز ايسه عقارينى صاتار

٩٩٩ ماده

مديون مفلس يعنى ديونى مالنه مساوى ياخود ازيد اولوبده غرماسى تجارتله مالنك ضايع اولمسندن وياخود مالنى قاچرمسندن ويا اخرك اوزرينه كچورمسندن خوف ايله حاكمه مراجعت ايدرك مالنده تصرفدن ياخود اخره بورج اقرارندن حجر اولنمسنى طلب ايتدكلرنده حاكم اول كيمسه يى حجر ايدر

واموالنى صاتوب اثمانى بين الغرما تقسيم ايلر

فقط كندوسنه بر يا ايكى قات البسه ترك اولنور

شوقدر كه اول مديونك قيمتلو البسه سى اولوبده مادونى ايله اكتفا قابل اولور ايسه اول البسه دخى صاتيلوب ثمنندن كندوسنه برقات اوجوز البسه النه رق باقيسى غرمايه ويريلور كذلك برقوناغى اولوبده مادونى اكا كفايت ايدرسه اول قوناق صاتيلوب ثمنندن حالنه مناسب بر مسكن النور وباقيسى غرمايه اعطا اولنور

١٠٠٠

مديون مفلسك مدت محجوريتنده كرك كندو وكرك اوزرينه نفقه سى لازم اولان كمسنه لر كندوسنك مالندن انفاق اولنور

١٠٠١ ماده
دين ايچون حجر انجق مديونك وقت حجرده موجود اولان مالنه تأثير ايدر
اما بعد الحجر الـه كچن ماله تأثيرى اولماز

١٠٠٢ ماده
هبه وصدقه وثمن مثلندن نقصانله مال صاتمق كبى هرنه كه غرمانك حقنى
ابطاله مؤدى اوله حجر انده مؤثر اولور
بناء عليه مديون مفلسك حقوق غرمايه مضر اولان عقودى و سائر
تصرفات وتبرعاتى وقت حجرده موجود اولان اموالى حقنده معتبر اولماز
اما بعد الحجر اكتساب ايلديكى اموالى حقنده معتبر اولور
وشقه سنه بورج اقرار ايتدكده وقت حجرده موجود اولان اموالى حقنده
معتبر اولماز
امابعد زوال الحجر معتبر اولور واوله وقت ادا ايلمك اوزره مديون قالور
و بعد الحجر مال قازانور ايسه اندن ويرلمك اوزره اقرارى نافذ اولور

(باب ثانى)

(اكراهه متعلق مسائل بيانده در)

١٠٠٣ ماده
مجبرك تهديدينى ايقاعه مقتدر اولمسى شرطدر
بناء عليه تهديدينى ايقاع واجرايه مقتدر اولميان كيمسه نك اكراهى معتبر اولماز

١٠٠٤ ماده
مكره بهك وقوعندن مكرهك قورقمسى يعنى مكره عليهى ايشلمديكى تقديرده
مجبرك مكره بهى اجرا ايده جكنه كندوسنجه ظن غالب حاصل اولمسى شرطدر

١٠٠٥ ماده
مكره اكر مكره عليهى مجبرك ياخود آدمنك حضورنده ايشلر ايسه اكراه
معتبر اولور

اما مجبرك ياخود آدمنك غيابنده ايشلرايسه اكراهك زوالندن صكره طوعا ايشلمش اوله جغى جهتله بو اكراه معتبر اولماز
مثلا بركيمسه ديكره مالنى صاتمق اوزره اكراه ايدوب بده مكره انك غيابنده طرفندن بر آدمى دخى اولمديغى حالده واروب مالنى صاتسه اكراه معتبر اولميوب بيعى صحيح ومعتبر اولور

١٠٠٦ ماده
اكراه معتبر ايله وقوعبولان بيع وشرا وايجار وهبه وفراغ وعن مال صلح واقرار وابراء وتأجيل دين واسقاط شفعه معتبر اولماز
كرك اكراه ملجى اولسون وكرك اكراه غير ملجى اولسون
فقط مكره بعد زوال الاكراه مجيز اولورسه اول حالده معتبر اولور

١٠٠٧ ماده
اكراه ملجى بروجه بالا تصرفات قوليه ده معتبر اولديغى كبى تصرفات فعليه ده دخى معتبر اولور
اما اكراه غير ملجى يالكز تصرفات قوليه ده معتبر اولوب تصرفات فعليه ده معتبر اولماز
بناء عليه بركيمسه ديكره فلانك مالنى اتلاف ايت يوخسه سنى قتل ايدرم ياخود بر عضوكى كسرم ديو بده مكره دخى اتلاف ايتسه اكراه معتبر اولوب ضمان انجق مجبره لازم كلور
اما فلانك مالنى اتلاف ايت يوخسه سنى ضرب ياحبس ايدرم ديو بده اودخى اتلاف ايتسه اكراه معتبر اوليوب ضمان انجق متلفه لازم كلور

(باب ثالث)

(شفعه بياننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مراتب شفعه بياننده در)

١٠٠٨ ماده

اسباب شفعه اوچدر

اولکیسی نفس مبیعده مشارك اولمقدر

نته کیم ایکی کیمسه نك برعقارده شایعا اشتراکاری کبی

ایکنجیسی حق مبیعده خلیط اولمقدر

نته کیم حق شرب خاص وطریق خاصده اشتراك کبی

مثلا حق شرب خاصده اشتراکاری اولان باغچه لردن بریسی صاتلدقده دیکر باغچه لر اصحابی هپ شفیع اولورلر کرك جارملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر

کذلك قپوسی طریق خاصه اچیلان برخانه صاتلدقده اول طریق خاصه قپوسی اولان دیکر خانه لر اصحابنك کافه سی شفیع اولور کرك جارملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر

اما عمومك منتفع اولدیغی برنهردن صوآلان یاخود قپوسی طریق عامه اچیلان خانه لردن بری صاتلدقده اول نهردن صوالان یاخود اول طریق عامه قپوسی اولان دیکر خانه لر اصحابنك حق شفعه سی یوقدر

اوچنجیسی مبیعه جارملاصق اولمقدر

١٠٠٩ ماده

حق شفعه اولا نفس مبیعده مشارك اولان کیمسه نك ثانیا حق مبیعده خلیط اولانك ثالثا جارملاصقکدر

وبرنجی طالب ایکن دیکرلرینك وایکنجی طالب ایکن اوچنجینك حق شفعه سی یوقدر

١٠١٠ ماده

نفس مبیعده مشارك اولمدیغی یاخود اولوبده حق شفعه سندن واز کچدیکی حالده حق مبیعده خلیطی وار ایسه حق شفعه انکدر

حق مبیعده خلیطی دخی یوغیسه یاخود اولوبده حقندن واز کچر ایسه اول حالده جارملاصقی شفیع اولور

مثلا بر كيمسه مستقلا ملكى اولان عقارينى صاندقده ياخود بر مشترك عقارده كى حصهٔ شايعه سنى صاتوبده مشاركى حق شفعه سندن واز كچدكده اكر اول عقارك حق شرب خاصنده ياخود طريق خاصنده خليطى وار ايسه حق شفعه انكدر يوق ايسه ياخود اولوبده حقندن كچرسه اول حالده حق شفعه جار ملاصقكدر

١٠١١ ماده

بر بنانك فوقانيسى يعنى اوست قاتى برينك وتحتانيسى يعنى الت قاتى ديكرينك ملكى اولديغى صورتده يكديكره جار ملاصق عدا اولنور

١٠١٢ ماده

برخانه نك ديوارنده مشارك اولان كيمسه اول خانه ده مشارك حكمنده در اما ديوارده مشارك اوليوبده فقط كندو خانه سنك كيرشلرى قومشوسنك ديوارى اوزرينه ممتد اولديغى صورتده جار ملاصق عد اولنور مجرد اول ديوار اوزرينه كيرشلرينك اوجلرينى قويمق حقى اولمغله شريك وخليط عد اولنه ماز

١٠١٣ ماده

متعدد شفيعلر اولديغى حالده عدد رؤسه اعتبار اولنور
مقدار سهامه يعنى حصه لرينك مقدارينه اعتبار اولنماز

مثلا برخانه نك نصف حصه سى بركيمسه نك وثلث ايله سدس حصه لرى ديكر ايكى كشينك اولديغى حالده نصف حصه صاحبى حصه سنى اخره صاندقده ديكرلرى شفعه ايله طالب اولسه لر بالمناصفه بينلرنده تقسيم اولنور
بوخصوصده ثلث حصه صاحبى حصه سنه كوره زياده حصه الهماز

١٠١٤ ماده

ايكى صنف خليطلر اجتماع ايتدكده اخصى اعمك اوزرينه تقديم اولنور

مثلا برنهر صغيردن اچيلان خرقده حق شر بى اولان برى ملك برباغچه حق شر بيله بيله صاتلدقده اول خرقده حق شر بى اولنلر حق شفعه ده مقدم ومرجحدر
اما اول نهرده حق شر بى اولان برى ملك برباغچه حق شر بيله بيله صاتلدقده كرك اول نهرده وكرك خرقده حق شر بى اولنلر هپ شفيع اولورلر
نته كيم برچيقماز زقاقدن منشعب ديكر برچيقماز ز قاغه قپوسى اچيلان برملك خانه صاتلدقده انجق بو شعبه يه قپوسى اولان خانه لر اصحابى شفيع اولور
اما اول چيقماز ز قاقده قپوسى اولان برخانه صاتلدقده كرك اول زقاقده وكرك شعبه سنده حق مرورى اولنلر هپ شفيع اولورلر

١٠١٥ ماده

حق شرب خاصى اولان برباغچه صاحبى حق شربنى صاتوب بده يالكز اول باغچه يى صاتسه حق شر بنده خليط اولنلر شفيع اوله ماز طريق خاص دخى بوكا قياس اولنه

١٠١٦ ماده

حق شرب حق طريقه مقدمدر
بناء عليه برباغچه صاتيلوب بده بركيمسه انك حق شرب خاصنده وديكر برى طريق خاصنده خليط اولسه حق شرب صاحبى حق طريق صاحبى اوزرينه ترجيح وتقديم اولنور

(فصل ثانى)

(شرائط شفعه بياننده در)

١٠١٧ ماده

مشفوعك ملك عقار اولمسى شرطدر
بناء عليه سفينه ده وسائر منقولاتده ووقف عقارده واراضىٔ اميريه ده شفعه جارى اولماز

١٠١٨ ماده

مشفوع بهك دخى ملك اولمسى شرطدر

بناء عليه بر ملك عقار صاتلدقده انصالنده بولنان وقف عقارك متوليسى ياخود
متصرفى شفيع اوله ماز

١٠١٩ ماده

وقف ير ياخود اراضئ اميريه اوزرنده كى ملك اشجار وابنيه منقول حكمنده
اولەرق بونلرده شفعه جارى اولماز

١٠٢٠ ماده

بر ملك عرصه اوزرنده كى اشجار وابنيه ايله برابر صاتلدقده يره تبعا اشجار
وابنيه ده دخى شفعه جارى اولور

اما يالكز اشجار وابنيه صاتلديغى صورتده شفعه جارى اولماز

١٠٢١ ماده

شفعه انجق عقد بيع ايله ثابت اولور

١٠٢٢ ماده

هبه بشرط العوض بيع حكمنده در

بناء عليه بركيمسه ملك خانه سنى بشرط العوض آخره هبه وتسليم ايتسه
جار ملاصق شفيع اولور

١٠٢٣ ماده

بلاعوض هبه وميراث ووصيت كبى بلابدل آخره تمليك اولنان عقارده
شفعه جارى اولماز

١٠٢٤ ماده

شفيعك واقع اولان عقد بيعه صراحةً ياخود دلالةً رضاسى اولمامق شرطدر

مثلا عقد بيعى ايشتدكده يك اعلاديسه حق شفعه‌سى ساقط اولوب
اندن صكره طلب شفعه ايده‌مز
وكذا بيعك عقد اولنديغنى ايشتدكدن صكره عقار مشفوعى مشتريدن
اشترا ياخود استيجار ايتمك ايسه حق شفعه‌سى ساقط اولور
كذلك بركيمسه‌نك بايعه وكيل اولوب ده صاتديغى عقارده حق شفعه‌سى
اوله‌ماز (١٠٠) ماده‌يه باق

١٠٢٥ ماده
بدلك معلوم المقدار مال اولمسى شرطدر
بناء عليه مال اولميان بدل ايله تمليك اولنان عقارده شفعه جارى اولماز

مثلا برحمام استيجار ايله اجرت ديو ويريلان ملك خانه‌ده شفعه جريان ايتمز
زيرا بونده خانه‌نك بدلى مال اولميوب منافع قبيلندن اولان اجرتدر
كذلك بدل مهر اوله‌رق ويريلان ملك عقارده شفعه جارى اولماز

١٠٢٦ ماده
بايعك مبيعدن ملكى زائل اولمق شرطدر
بناء عليه بيع فاسدده بايعك حق استرادادى ساقط اولمدقچه شفعه جارى اولماز
و بيع بشرط الخيارده اكر مخير يالكز مشترى ايسه شفعه جارى اولور
واكر بايع مخير ايسه حق خيارى ساقط اولمدقچه شفعه جارى اولماز
اما خيار عيب ايله خيار رؤيت شفعه‌نك ثبوتنه مانع دكلدر

١٠٢٧ ماده
تقسيم عقارده شفعه جارى اولماز
مثلا برمشترك خانه مشاركارى بيننده تقسيم اولندقده جار ملاصق شفيع اوله‌ماز

(فصل ثالث)

(طلب شفعه بياننده‌در)

١٠٢٨ ماده

شفعه‌ده اوچ طلب لازمدر که طلب مواثبه وطلب تقریر واشهاد وطلب خصومت وتملکدر

١٠٢٩ ماده

شفیعك عقد بیعی طویدیغی مجلسده درحال بن مبیعك شفیعی یم یاخود بالشفعه طلب ایدرم دیمك کبی طلب شفعه‌یه دلالت ایدر بر سوز سویلمسی لازمدر

بوکا طلب مواثبه دینلور

١٠٣٠ ماده

طلب مواثبه‌دن صکره شفیعك طلب تقریر واشهاد ایتمسی لازمدر شویله که ایکی کشی حضورنده اوله‌رق مبیعك یاننده بو عقاری فلان کیمسه اشترا ایتمش یاخود مشترینك یاننده سن فلان عقاری اشترا ایتمش سین و یاخود مبیع هنوز بایع یدنده ایسه انك یاننده سن فلان عقارکی فلانه صاتمش سین بن ایسه شو جهتله انك شفیعی یم وطلب شفعه ایتمشیدم شمدی دخی طلب ایدرم شاهد اولکز دیملیدر

واکر شفیع اوزاق محلده بولنوبده بالذات بو وجهله طلب تقریر واشهاد ایده‌مسه بر ینی توکیل ایدر .

وکیل بوله‌مازایسه مکتوب کوندرر

١٠٣١ ماده

طلب تقریر واشهاددن صکره شفیعك حضور حاکمده طلب ودعوی ایتمسی لازمدر

ایشته بوکا طلب خصومت وتملك دینلور

١٠٣٢ ماده

شفیع اکر طلب مواثبه‌یی تأخیر ایدر ایسه مثلا عقد بیعی طویدیغی کبی اول مجلسده طلب شفعه ایتمیوبده بشقه ایش ایله یاخود اخر صددده دائر بر بحث

ايله مشغول اولمق كبى اعراضه دلالت ايدر بر حالده بولنورايسه ياخود طلب شفعه ايتمدين اول مجلسدن قالقار ايسه حق شفعه سى ساقط اولور

١٠٣٣ ماده
شفيع اكر طلب تقرير واشهادى ولوكه مكتوب ايله اولسون اجرا ايده جك قدر وقت كچو بده تأخير ايدرسه حق شفعه سى ساقط اولور

١٠٣٤ ماده
طلب تقرير واشهاددن صكره شفيع اكر اخر ديارده بولنمق كبى برعذر شرعيسى يوق ايكن طلب خصومتى براى تأخير ايدرسه حق شفعه سى ساقط اولور

١٠٣٥ ماده
محجوريڭ حق شفعه سنى وليسى طلب ايدر
وبر صغيرڭ حق شفعه سنى وليسى طلب اتمزايسه بعد البلوغ كندونڭ طلب شفعه يه صلاحيتى قالماز

(فصل رابع)

(حكم شفعه بيانندهدر)

١٠٣٧ ماده
مشتريڭ بالتراضى تسليميله ياخود حاكمڭ حكميله شفيع اولان كيمسه مشفوعه مالك اولور

١٠٣٧ ماده
برملكى شفعه ايله المق ابتداء اشترا منزله سنده در
بناء عليه خيار رؤيت وخيار عيب ايله رد كبى ابتداء اشترا ايله ثابت اولان حكملر شفعه ايله دخى ثابت اولور

١٠٣٨ ماده

طلب مواثبه وطلب تقریردن صکره مشترینك بالتراضی تسلیمی یاخود حاکمك حکمی ایله شفیع هنوز مشفوعه مالك اولمدن فوت اولسه حق شفعه ورثه سنه انتقال ایتمز

١٠٣٩ ماده

شفیع ایکی طلبدن صکره هنوز بروجه مشروح مشفوعه مالك اولمدن مشفوع بهی صاتلسه حق شفعه سی ساقط اولور

١٠٤٠ ماده

شفیع بروجه مشروح هنوز مشفوعه مالك اولمدن ملك مشفوعك اتصالنده دیکر بر ملك عقار صاتلسه بو ایکنجی عقاره شفیع اولهمز

١٠٤١ ماده

شفعه تجزی قبول ایتمز
بناء علی ذلك عقار مشفوعك بر مقداریی ترك ایله دیکر بر مقداریی المغه شفیعك حقی یوقدر

١٠٤٢ ماده

شفعادن بعضیسی حصه سنی بعضیسنه هبه ایدهمز
ایدرسه حق شفعه سنی اسقاط ایتمش اولور

١٠٤٣ ماده

شفیعلردن بریسی حاکمك حکمندن مقدم حقنی اسقاط ایلسه دیکر شفیع عقار مشفوعی تماما اله بیلور
واکر حاکمك حکمندن صکره شفیعلردن بریسی حقنی اسقاط ایلسه شفیع دیکر انك حقنی اله ماز

ماده ١٠٤٤

مشتری بناء مشفوعی بویاتمق کبی مالندن برشی زیاده ایلسه شفیعی مخیردر دیلرسه ترك ایدر دیلرسه بنانك ثمنیله برابر اول زیادهنك دخی قیمتنی ویروب مشفوعی الور

ومشتری عقار مشفوع اوزرینه ابنیه یاپمش یاخود اغاج غرس ایتمش ایسه شفیع مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه عقار مشفوعك ثمنیله برابر ابنیهنك یاخود اشجارك قیمتنی ویروب مشفوعی الور یوخسه ابنیه یاخود اشجاری قلع ایتدیرمك اوزره مشتری یه جبر ایدهمز

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد خلوصی　قاضی دار الخلافه العلیه سیف الدین　امین الفتوی السید خلیل　احمد جودت

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه احمد خالد　عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد حلمی

﴿ فهرست كتاب شركت ﴾

خطا وصواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٦	١٠	توراث	توارث

﴿ کتاب شرکت ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همایون موجبجه عمل اولنه)

(کتاب عاشر)

(انواع شرکاته دائر اولوب بر مقدمه ایله سکز بابی حاویدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

ماده ۱۰۴۵

شرکت فی الاصل بردن زیاده کیمسه لره بر شیئك اختصاصی وانلرك اول شی ایله امتیازی در

فقط اویله بر اختصاصه سبب اولان عقد شرکت معناسنده دخی عرف واصطلاح اولهرق مستعملدر

بناء علیه مطلقا شرکت ایکی قسمه تقسیم اولنور

بری شرکت ملکدر که اشترا واتهاب کبی اسباب تملکدن بریله حاصل اولور

دیکری شرکت عقد در که شریکلر بیننده ایجاب وقبول ایله حاصل اولور
ایکیسنك دخی تفصیلاتی باب مخصوصلرنده کلور
بونلردن بشقه برده شرکت اباحه واردرکه مباح اولان یعنی صوکبی
فی الاصل کمسنه نك ملکی اولمیان شیلری اخذ واحراز ایله تملکه صلاحیتده
عامه نك متشارك اولمسیدر

١٠٤٦ ماده
قسمت تقسیم دیمکدر
تعریف وتفصیلی باب مخصوصنده کلور

١٠٤٧ ماده
حائط دیوار وتخته پرده وچیت دیمکدر
جمعی حیطان کلور

١٠٤٨ ماده
مارّه عامه وزننده طریق عامدن مرور وعبور ایدنلردر

١٠٤٩ ماده
قنات قافك فتحیله یرده صواجرا ایده جك کونك وکاریزدر
جمعی قنوات کلور

١٠٥٠ ماده
مسنّات میم مضمومه وسین مفتوحه ونون مشدده ایله سنوز وصو بندی
وصوخرقلرینك کارلری دیمکدر
جمعی مسنیات کلور

١٠٥١ ماده
احیا اعمار دیمکدر که اراضی یی زراعته صالح قیلمقدر

١٠٥٢ ماده
تحجير اراضی‌یه بشقه‌ کمسنه وضع يد ايتمامك ايچون اطرافنه طاش وسائر
نسنه وضع ايتمكدر

١٠٥٣ ماده
انفاق مالی خرج وصرف ايتمكدر

١٠٥٤ ماده
نفقه حوائجه وتعيشه صرف اولنه‌جق؛ اقچه وزاد وذخيره مقوله‌سيدر

١٠٥٥ ماده
تقبل برايشی تعهد والتزام ايتمكدر

١٠٥٦ ماده
مفاوضين عقد شركت مفاوضه ايدنلردر

١٠٥٧ ماده
رأس‌المال سرمايه ديمكدر

١٠٥٨ ماده
ربح فائده وكار ديمكدر

١٠٥٩ ماده
ابضاع بركيمسه‌نك كاری تماما كندوسنه عائد اولمق اوزره ديكر كمسنه‌يه
سرمايه ويرمسيدر كه سرمايه‌يه بضاعه وويرن كيمسه‌يه مبضع والان
كمسنه‌يه مستبضع دنيلور

(باب اول)

(شركت ملك بياننده اولوب اوچ فصلى)
(مشتملدر)

(فصل اول)

(شركت ملكك تعريف وتقسيمى بياننده در)

١٠٦٠ ماده

شركت ملك اسباب تملكدن اولان اشترا واتهاب وقبول وصيت وتوارث كبى برسببله ياخود خلط واختلاط اموال ايله يعنى مالارى بكديكره قابل تميز وتفريق اولميه جق صورتده قارشدرمق و ياخود مالار اول صورتده يكديكره قارشمق ايله برشيئك يردن زياده كيمسه‌لر بيننده مشترك يعنى اول شيئك انلره مخصوص اولمسيدر

مثلا ايكى كيمسه برمالى اشترا ياخود برى انلره هبه ياوصيت ايدوبده انلر دخى قبول ايتسه وياخود برمال ايكى كشى‌يه موروث اولسه اول مال انلرك بيننده مشترك اولور وانلر اول مالده حصه دار ومتشارك وهر برى انده ديكرينه مشارك اولورلر

كذلك ايكى كمسنه ذخيره‌لرينى بربرينه قارشدرسه ياخود چوالارى دلنمك كبى بر وجهله ايكيسنك ذخيره‌لرى بربرينه قارشسه اشبو مخلوط يا مختلط ذخيره ايكيسى بيننده مال مشترك اولور

١٠٦١ ماده

بركيمسه نك برالتونى ديكركك اول جنسدن اولان ايكى التونيله قاريشوبده تميزى قابل اولمديغى حالده ايكيسى ضايع اولسه قالان برالتون ايكيسى بيننده ثلث وثلثان نسبتيله مشترك اولوب ثلثانى ايكى التون صاحبنك وثلثى برالتون صاحبنك اولور

١٠٦٢ ماده

شركت ملك اختيارى وجبرى قسملرينه تقسيم اولنور

١٠٦٣ ماده

شركت اختياريه متشاركلرك فعللرى ايله حاصل اولان اشتراكدر
نته كيم بر وجه بالا اشترا واتهاب وقبول وصيت ايله خلط اموال
صورتلرنده حاصل اولان اشتراك كبى

١٠٦٤ ماده

شركت جبريه متشاركلرك فعللرى ايله اولميوب بشقه سبب ايله حاصل
اولان اشتراكدر
نته كيم توراث واختلاط مالين صورتلرنده حاصل اولان اشتراك كبى .

١٠٦٥ مادة

متعدد وديعلرك وديعه يى حفظده اشتراكلرى شركت اختياريه قبيلندندر
اما روزكار اسوبده بركسنه نك جامه سنى برمشترك خانه يه آتسه اول خانه
صاحبلرينك اول جامه يى حفظده اشتراكلرى شركت جبريه قبيلندن اولور

١٠٦٦ ماده

شركت ملك . شركت عين وشركت دين قسملرينه دخى تقسيم اولنور

١٠٦٧ ماده

شركت عين معين وموجود اولان مالده اشتراكدر
ايكى كشينك برقيونده يا خود برسورى قيونده شايعا اشتراكلرى كبى

١٠٦٨ ماده

شركت دين الهجقده اشتراكدر
ايكى كشينك بركسنه ذمتنده الهجقلرى اولان شوقدر غروشده اشتراكلرى كبى

(فصل ثانی)

(اعیان مشترکه‌نك کیفیت تصرفی بیاننده‌در)

۱۰۶۹ ماده

برملکده مستقلا صاحبی اولان کیمسه نصل که کیف مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اول وجهله تصرف ایدرلر

۱۰۷۰ ماده

برمشترك خانه‌ده صاحبلری برلکده اوله‌رق ساکن اوله‌بیلورلر

فقط بریسی اول خانه‌یه اجنبی آدم ادخال ایده‌جك اولورسه دیکری مانع اوله‌بیلور

۱۰۷۱ ماده

برملك مشترکده حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله مستقلا تصرف ایده‌بیلور فقط اول حصه‌داره مضر اوله‌جق وجهله تصرفی جائز اولماز

۱۰۷۲ ماده

حصه‌دارلردن بری آخره حصه‌کی بکا صات ویاخود بنم حصه‌می اشترا ایت دیو جبر ایده‌مز

فقط بینلرنده مشترك اولان ملك اکر قابل قسمت اولوب‌ده مشارکی دخی غائب دکل ایسه تقسیم وقابل قسمت دکل ایسه مهایاه ایتدیره‌بیلور نته‌کیم تفصیلاتی باب ثانیده کلور

۱۰۷۳ ماده

شرکت ملك ایله مشترك اولان اموالك حاصلاتی صاحبلری بیننده حصه‌لرینه کوره تقسیم اولنور

بناء علیه برمشترك حیوانك سودندن یاخود یاورولرندن مشارکلرك برینه حصه‌سندن فضله برشی شرط ایدلسه صحیح اولماز

١٠٧٤ ماده
یاوریلر ملکیتده اناسنه تابعدر
مثلا برینك آتی دیکرك قصراغنی آشسه حاصل اولان یاوریسی قصراق صاحبنکدر
کذلك برینك ارککی ودیکرك دیشی کوکرجنلری اولسه بونلردن حاصل اولان یاوریلر دیشی کوکرجین صاحبلرینکدر

١٠٧٥ ماده
شرکت ملکده متشارکلردن هر بری دیکرك حصه سنده اجنبیدر
بریسی دیکرك وکیلی دکلدر
بناء علیه برینك اذنی اولمدقجه دیکری آنك حصه سنده تصرف ایده مز
فقط مشترك خانه سکناسده و دخول وخروج کبی توابع سکنادن اولان احوالده صاحبلرندن هر برینك علی وجه الکمال ملك مخصوصی اولمق اوزره اعتبار اولنور
مثلا برمشترك بارکیری صاحبلرندن بری دیکرینك اذنی اولمقسزین اعاره ویا اجاره ایدوبده بارکیر مستعیر ویامستأجر یدنده تلف اولسه دیکری اکا حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور
کذلك بریسی بلااذن مشترك بارکیره بنوب یاخود یوك یوکلدوبده کیدرکن بارکیر تلف اولسه دیکرینك حصه سنی ضامن اولور
وکذا برمدت استعمال ایله بارکیر زبون اولوبده قیمتنه نقصان کلسه دیکرك نقصان قیمتدن حصه سنی ضامن اولور
اما مشترك خانه ده صاحبلرندن بری دیکرندن اذن آلمقسزین برمدت ساکن اولسه کندی ملکنده ساکن اولمش دیمك اولور
بوجهتله مشارکنك حصه سی ایچون اجرت ویرمسی لازم اولماز
وقضارا خانه محترق اولسه ضمان دخی لازم کلمز

١٠٧٦ ماده
مشترك اراضی بی صاحبلرندن بری زراعت ایتمکله دیکرینك عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث یاربع کبی برحصه آلمغه صلاحیتی یوقدر

وقطعا زراعتيله ارضه نقصان كلمش ايسه نقصان قيمتندن حصه سنى زراعت ايدن مشاركنه تضمين ايتديره بيلور

۱۰۷۷ ماده

مال مشتركى صاحبلرندن برى آخره ايجار ايله اجرتنى اخذ ايتدكده ديكرينك حصه سنى اكا رد واعطا ايدر

۱۰۷۸ ماده

حصه دارلردن برى غائب اولديغى صورتده اكر مواد آتيه ده بيان اولنه جغى وجهله دلالة رضاسى بولنور ايسه حاضر اولان كندى حصه سى قدر ملك مشتركدن انتفاع ايده بيلور

۱۰۷۹ ماده

حاضرك غائبه مضر اولميه جق وجهله ملك مشتركدن انتفاعنه غائبك رضاسى وارعد اولنور

۱۰۸۰ ماده

مستعمليلنك استعماليله مختلف اولان ملك مشتركدن انتفاعه غائبك دلالة رضاسى بولنه ماز

بناءعليه مشترك البسه يى صاحبلرندن برى ديكرك غيابنده تلبس ايده من وكذا بريسى ديكرينك غيابنده بينلرنده مشترك اولان باركيره بنه من اما اوك طاشيق وچفت سورمك كبى مستعمليلنك اختلافيله مختلف اولميان ايشلرده حصه سى قدر استعمال ايده بيلور

نته كيم متشاركلردن برى غائب اولدقده ديكرى بينلرنده بالاشتراك اجير اولان خدمتكارى كون آشورى استخدام ايده بيلور

۱۰۸۱ ماده

خانه ده سكنى مستعمليلنك اختلافيله مختلف دكلدر

بناءعليه مناصفة مشترك اولان خانه صاحبلرندن بريسى غائب اولسه ديكرى

لتی آی ساکن اولق واتی آی ترك ایتمك کبی بروجهله انتفاع ایده بیلور شوقدر که تأثیرمسی خلق غلبه‌لك ایسه مستعملینك استعمالیله مختلف قبیلندن ولور وبونده غائبك دلالة رضاسی بولنماز

١٠٨٢ ماده

حاضر و غائبك خانهٔ مشترکده حصه لری یکدیکردن مفرز ایسه حاضر اولان کیمسه غائبك حصه سنده ساکن اولهماز
لکن بوش طورمغله خراب اولمسندن خوف اولنور ایسه حاکم اول حصهٔ مفرزه‌یی ایجار ایله اجرتنی غائب ایچون حفظ وتوقیف ایلر

١٠٨٣ ماده

مهایأة انجق بعد الخصومه جاری ومعتبر اولور
بناء علیه برمشترك خانه‌نه صاحبلرندن بریسی دیکرینك حصه‌سی ایچون اجرت ویرمکسزین برمدت مستقلا ساکن اولدقده دیکری یا اول مدت ایچون بنم حصه‌مك اجرتنی ویر ویاخود بن دخی اوقدرمدت ساکن اولورم دیه مطلوب ایدمز انجق دیلرسه خانه قابل قسمت اولدیغی تقدیرده تقسیم ودیلرسه اندن صکره معتبر اولمق اوزره مهایأة ایتدیرر
فقط مشترك خانه صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیکری مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره برمدت انده ساکن اولسه غائب دخی کلدکده اوقدر مدت انده ساکن اوله‌بیلور

١٠٨٤ ماده

خانهٔ مشترکی صاحبلرندن حاضر اولان کیمسه ایجار واجرتندن کندی حصه‌سنی الوب غائبك حصه‌سنی حفظ وتوقیف ایتسه جائز اولور
وغائب کلدکده حصه سنی اندن الور

١٠٨٥ ماده

مشترك اراضی صاحبلرندن بری غائب اولدقده زراعتك نقصان ارضی موجب اولمیوب ارضه نافع اوله جغی معلوم اولور ایسه حاضر اولان مشارکی

اول اراضينك تمامنى زراعت ايده بيلور
ونقدر مدت زراعت ايدرسه غائب دخى كلد كده اول قدر اول اراضى يى زراعت ايلر
واكر زراعتك نقصان ارضى موجب وتركى نافع وارضك قوتلشمسنى مؤدى اوله جغى معلوم اولورسه اول اراضينك زراعتنه غائبك دلالة اذنى بولنماز
بناءعليه حاضر اولان مشاركى اول اراضيدن يالكز كندى حصه سى مقدارينى مثلا مثا صفة مشترك ايسه نصفنى زراعت ايلر
وسنهٔ آتيه ده تكرار زراعت ايده جك اولورسه ينه اول نصفى زراعت ايدوب بوخسه بر سنه برطرفنى وديكر سنه ديكر طرفنى زراعت ايده مز
واكر اول اراضينك تمامنى زراعت ايدرسه غائب كلد كده اكا نقصان ارضدن حصه سنى تضمين ايتديره بيلور
تفصيلات سابقه حاضرك حاكمه مراجعت ايتديكى تقديرده در
اما حاكمه مراجعت ايتدكده هرحالده عشر ياخراج اراضى ضايع اولمامق ايچون اول اراضينك تمامنى زراعت ايتك اوزره حاكم اكا اذن ويرر
وبو تقديرجه غائب كلد كده نقصان ارض دعواسى ايده مز

١٠٨٦ ماده

مشترك باغ صاحبلرندن برى غائب اولدقده ديكرى باغك اوزرنده قائم اولوب ميوه حصوله كلدكده كندى حصه سنى اخذ واستهلاك ايدر
غائبك حصه سنى دخى صاتوب ثمننى توقيف ايده بيلور
فقط غائب كلد كده مخيردر ديلرسه اول بيعى مجيز اولور وموقوف اولان ثمنى الور وديلرسه مجيز اوليوب حصه سنى اكا تضمين ايتديرر

١٠٨٧ ماده

مشاركلردن برينك حصه سى ديكرينك يدنده وديعه حكمنده در
بناء عليه بريسى خود بخود مال مشتركى آخره ايداع ايدوبده اول مال تلف اولسه مشاركنك حصه سنى ضامن اولور (٧٩٠) ماده يه باق

١٠٨٨ ماده

حصه دارلردن برى حصه سنى ديلرسه مشاركنه صاتار

وديلرسه مشاركندن اذن المقسزين آخر كمسنه يه دخى صاته بيلور
(٢١٥) ماده يه باق
فقط فصل اولده بيان اولنسان خلط واختلاط اموال صورتلرنده برى
مشاركنك اذنى اولمدقجه مخلوط يامختلط اولان مال مشتركده كى حصه سنى
بشقه كمسنه يه صاته ماز

١٠٨٩ ماده
موروث اولان اراضيده ورثه دن بعضيسى مشترك اولان تخمى ديكرلرينك
ياخود صغير ايسه لر وصيلرينك اذنيله اكسه حاصلاتى جمله سنك بيننده
مشترك اولور
واكر ايچلرندن بريسى كندى تخمنى اكسه حاصلاتى آنكدر
فقط زراعتيله ترتب ايدن نقصان ارضدن سائر ورثه نك حصه سنى ضامن اولور
(٩٠٧) ماده يه باق

١٠٩٠ ماده
ورثه دن برى ديكرلرينك اذنى اولمقسزين قبل القسمه تركه دن برمقدار پاره
اخذ واعمال ايتسه ضررى كندوسنه عائد اولديغى كبى كار ايتديكى صورتده
دخى سائر ورثه اندن حصه اله ماز

(فصل ثالث)

(ديون مشتركه بياننده در)

١٠٩١ ماده
ايكى يازياده كيمسه لرك بركمسنه ذمتنده اولان الاجقلرى سبب واحددن
ناشى ايسه ايكيسى بيننده شركت ملك ايله مشترك بردين اولور
واكر سبب متحد اولمازايسه دين دخى مشترك اولماز
نته كيم مواد آتيه دن متضح ومستبان اولور

١٠٩٢ ماده

متوفانك اعيان متروكه سى وارثلرى بيننده حصه لرينه كوره مشترك اولديغى كبى آخرك ذمتنده اولان الهجغى دخى كذلك وارثلرى بيننده حصه لرينه كوره مشترك اولور

١٠٩٣ ماده

مال مشتركى اتلاف ايدن كمسنه نك ضمانا دينى اولان مبلغ اول مالك صاحبلرى بيننده مشترك اولور

١٠٩٤ ماده

ايكى كشى بينلرنده مشترك اولان شوقدر غروشى بركمسنه يه اقراض ايتسه لر مستقرضك اشبو دينى اول ايكى كشى بيننده مشترك اولور
اما ايكى كشى بركمسنه يه بشقه بشقه اقچه اقراض ايتسه لر هربرى بشقه بشقه الهجقلو اولوب مستقرضك بو دينلرى ايكيسى بيننده مشترك اولماز

١٠٩٥ ماده

صفقهٔ واحده ايله برمال مشترك صاتيلوبده صاحبلرندن هيچ برينك حصه سى حين بيعده ذكر وتسميه اولنمسه بوندن طولايى مشترى ذمتنده اولان الاجقلرى دين مشترك اولور
واكر حين بيعده هربرينك ثمن مبيعده اولان حصه سنك مقدارى ياخود نوعى تسميه وتعيين قلنسه مثلا برينك حصه سى شوقدر وديكرينك حصه سى بوقدر غروش ياخود برينك حصه سى مسكوكات خالصه وديكرينك حصه سى مسكوكات مغشوشه ديو حصه لرى تفريق وتميز اولنسه بايعلر ثمن مبيعده متشارك اولميوب هربرى بشقه بشقه الاجقلو اولور
كذلك بريسى حصهٔ شايعه سنى بركمسنه يه صاتدقدن صكره ديكريدخى حصهٔ شايعه سنى آيروجه اوله رق ينه اول كمسنه يه صاتسه ثمن مبيعده متشارك اولميوب هربرى بشقه بشقه الاجقلو اولور

١٠٩٦ ماده

ايكى كشى برمالنى صفقهٔ واحده ايله بركمسنه يه صاتسه لر مثلا برينك برآتى

ودیکرینك برقصراغی اولوبده ایکیسنی برلکده اولەرق شوقدر غروشه
بیع ایتسەلر مبلغ مزبور بایعلر بیننده مشترك بر الەجق اولور
واکر هر بری کندو حیوانینه شوقدر غروش دیو تسمیهٔ ثمن ایلسه هر بری
بشقه بشقه الاجقلو اولوب حیوانلرك مجموع اثمانی دین مشترك اولماز
کذلك ایکی کشی برکمسنه‌یه بشقه بشقه برمال صاتسەلر مبیعلرك اثمانی
دین مشترك اولیوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

١٠٩٧ ماده

ایکی کشی کفالتلری حسبیله برکمسنه‌نك بورجنی تأدیه ایتدکارنده اکر بینلرنده
مشترك اولان مالدن ویرمشلر ایسه مکفول عنهدن اولان الاجقلری دین
مشترك اولور

١٠٩٨ ماده

برکیمسه شوقدر غروش دینینی ادا ایتمك اوزره ایکی کشی‌یه امر ایدوبده
انلردخی تأدیه ایتدکارنده اکر بینلرنده‌کی مال مشترکدن ویرمشلر ایسه
اول کیمسه‌ده اولان الاجقلری بردین مشترك اولور
واکر ویردکاری اقچه بینلرنده مشترك اولمیوبده هر برینك حصه‌سی حقیقة
متمیز ایسه مجرد برلکده ادا ایتمش اولملریله اول کیمسه‌ده اولان الاجقلری دین
مشترك اولماز

١٠٩٩ ماده

دین مشترك دکل ایسه دائنلردن هر بری الەجغنی مدیوندن بشقه بشقه طلب
واستیفا ایلر
وهر بریسی هرنه قبض ایدرسه کندی الەجغنه محسوب ایدر
دائن دیکراندن حصه الەماز

١١٠٠ ماده

دین مشترك ایسه دائنلردن هر بری کندی حصه‌سنی مدیوندن طلب ایده‌بیلور
وبرینك غیابنده دائن دیکر حاکمه مراجعت ایله حصه‌سنی مدیوندن طلب
ایتدکده ویرمسی ایچون حاکم طرفندن امر اولنور

١١٠١ ماده

دین مشترکدن دائنلرك بری هرنه قبض ایدرسه دیگری یله بینلرنده مشترك اولور ومشارکی اندن حصه سنی آلور

قابض آنی یالکز کندی حصه سنه محسوب ایده مز

١١٠٢ ماده

دائنلردن بری دین مشترکدن حصه سنی الوب ده صرف واستهلاك ایلسه مشارکی اکا حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور

مثلا ایکی کشی بیننده مناصفة مشترك اولان بیك غروش الهجقدن بریسی حصه سی اولان بشیوز غروشی مدیوندن اخذ وقبض ایله صرف واستهلاك ایلسه مشارکی اولان دائن دیگر اکا ایکیوز اللی غروشنی تضمین ایتدیره بیلور وبو حالده مدیونك ذمتنده قلان بشیوز غروش ینه ایکسی بیننده مشترك اولور

١١٠٣ ماده

دائن مشارکلردن بری دین مشترکدن برشی قبض ایتیوب فقط حصه سنه بدل مدیوندن برمتاع اشترا ایلسه دائن دیگر اول متاعده مشارك اولماز فقط متاعك ثمنندن کندی حصه سنی اکا تضمین ایتدیره بیلور

وکر اشتراك اوزره اتفاق ایدرلرسه اول متاع بینلرنده مشترك اولور

١١٠٤ ماده

دائن مشارکلردن بری دین مشترکدکی حقندن مثلا شوقدر طوب بزاوزرینه مدیون ایله صلح اولهرق اوقدر طوب بزی قبض ایتسه مخیر اولور

دیلرسه الدیغی بزلردن مشارکنك حصه سنه اصابت ایدن مقداری اکا تسلیم ایدر

ودیلرسه واز کچمش اولدیغی حقندن مشارکنك حصه سنه اصابت ایدن مقدار مبلغی اکا ویرر

١١٠٥ ماده

دائنلردن بری بروجه بالا کرك دین مشترکدن برمقدارینی یاتمامنی قبض ایتسون

وکرك کندی حصه سنه بدل مال اشترا ایلسون وکرك اله جکی مقابلنده بر مال اوزرینه مدیون ایله صلح اولسون دائن دیکر هر صورتده مخیر اولور
دیلرسه مشارکنك بو معامله سنی مجیز اولور ومواد آنفه ده بیان اولندیغی اوزره حصه سنی اندن الور
ودیلرسه مجیز اولمیوب حصه سنی مدیوندن استر
واکر مدیونده اله جکی باتارسه دائن قابضه رجوع ایدر
مقدما مجیز اولماسی مانع رجوع اولماز

١١٠٦ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده اولان حصه سنی مدیوندن الوب یدنده قضارا تلف اولسه مشارکنك بو مقبوضده اولان حصه سنی ضامن اولماز فقط کندوسی حصه سنی استیفا اتمش اولور
مدیونده قالان اله جق دخی مشارکنه عائد اولور

١١٠٧ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده کی حصه سنه بدل مدیونی اجرت ایله استخدام ایلسه دیکری اجرتدن کندی حصه سنه اصابت ایدن مقداری اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٨ ماده

دائن متشارکلردن بری کندی حصه سی ایچون مدیوندن رهن الوب یدنده رهن تلف اولسه مشارکی اندن حصه سنه دوشن مقداری تضمین ایتدیره بیلور
مثلا مناصفة مشترك اولان دینك مقداری بیك غروش اولوب ده دائنلردن بری کندی حصه سی ایچون بشیوز غروشلق بر رهن السه ویدنده بو رهن تلف اولسه دین مشترکك نصفی ساقط اوله جغندن دائن دیکر کندی حصه سنه عائد اولان ایکیوز اللی غروشی اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٩ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده کی حصه سی ایچون مدیوندن کفیل الدیغی

وياخود حصه سنى بركمسنه اوزرينه حواله ايتديردیکی صورتده کفیلدن ياخود
محال عليهدن اخذ وقبض ايلديكى مبلغده دائن ديكر اكا مشارك اولور

١١١٠ ماده
دائنلردن برى دين مشتركده كى حصه سنى مديونه هبه ياخود مديونك ذمتنى
اندن ابرا ايلسه هبه سى يا ابراسى صحيح اولور
وبوندن طولايى مشاركنك حصه سنى ضامن اولماز

١١١١ ماده
بردين مشتركده متشارك اولان دائنلردن برى مديونك مالنى اتلاف ايدوبده
ضمانا انك الاجغنه تقاص اولسه مشاركى اندن حصه سنى اله بيلور
فقط دين مشتركك ثبوتندن مقدم اولان برسببله دائنلردن برينك مديونه
دينى اولوبده دين مشتركده كى حصه سيله تقاص اولسه مشاركى اكا
حصه سنى تضمين ايتديره مز

١١١٢ ماده
دائنلردن برى ديكرينك اذنى اولمقسزين دين مشتركى تأجيل وتأخير ايده مز

(لاحقه)

١١١٣ ماده
بركيمسه ايكى كشى يه برمال صاتسه هربرندن حصه سنى بشقه بشقه مطالبه ايدر
مشتريلر يكديكره كفيل اولمدقجه برينك بورجى ديكرندن مطالبه اولنه ماز

(باب ثانی)

(قسمت بیاننده اولوب طقوز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(قسمتك تعریف وتقسیمی حقنده‌در)

١١١٤ ماده

قسمت حصهٔ شایعه یی تعیین ایتمکدر
یعنی کیل ووزن وذراع کبی برمقیاس ایله حصه‌لری یکدیکردن تمییز وافراز ایلمکدر

١١١٥ ماده

قسمت ایکی وجهله اولور
شویله که یا اعیان مشترکه یعنی متعدد ومشترك شیلر قسمله بولنه‌رق هرفردنده شایع اولان حصه‌لر بر قسمنده جمع ایدلمش اولور
اوچ کشی بیننده مشترك اولان اوتوز قیونی اونر اونر اوچه تقسیم کبی
بوکا قسمت جمع دینیلور
یاخود برعین مشترك تقسیم اولنوب هرجزئنده شایع اولان حصه‌لر برقسمنده تعیین ایدر
برعرصه‌نك ایکی‌یه تقسیمی کبی
بوکا قسمت تفریق وقسمت فرد دینیلور

١١١٦ ماده

قسمت برجهتله افراز وبرجهتله مبادله‌در
مثلا ایکی کیسه بیننده مناصفة مشترك اولان برکیله بغدایك هرحبه سنده هربرینك نصف حصه سی اولدیغی حالده مجموعی قسمت جمع قبیلندن اوله‌رق ایکی قسمه تقسیم ایله برقسمی برینه ودیکر قسمی دیکرینه ویرلدکده

هر بری کندوسنك نصف حصه سنی افراز ونصف دیکرینی آخرك نصف حصه سیله مبادله ایتمش اولور

کذلك ایکی کشی بیننده مناصفة مشترك اولان برعرصه نك هر جزئنده هربرینك نصف حصه سی اولدیغی حالده قسمت تفریق ایله ایکی یه تقسیم اولنه رق هر برینه برقسمی ویرلدکده هر بری کندو نصف حصه سنی افراز ونصف دیکرینی آخرك نصف حصه سیله مبادله ایلمش اولور

ماده ١١١٧

مثلیاتده افراز جهتی راجحدر

بناءعلیه مثلیات مشترکه ده متشارك اولنلردن هر بری دیکرینك غیابنده وانك اذنی اولمقسزین کندی حصه سنی اخذ ایده بیلور

فقط غائبك حصه سی کندوسنه تسلیم اولنمدقجه قسمت تمام اولماز

وقبل التسلیم غائبك حصه سی تلف اولسه متشارکنك قبض ایلمش اولدیغی حصه بینلرنده مشترك اولور

ماده ١١١٨

قیمیاتده مبادله جهتی راجحدر

مبادله ایسه تراضی یاخود حکم قاضی ایله اوله بیلور

بناءعلیه مثلیاتدن اولمیان اعیان مشترکه ده متشارك اولنلردن بریسی آخرك غیابنده وانك اذنی اولمقسزین کندی حصه سنی اخذ ایده مز

ماده ١١١٩

مکیلات وموزونات ایله جوز ویمورطه کبی عددیات متقاربه هپ مثلیاتدر

فقط ال ایشی اولان اوانی کبی اختلاف صنعت حسبیله مختلف ومتفاوت اولان موزونات قیمیدر

وبرده ارپه ایله قاریشق بغدای کبی خلاف جنسیله یکدیکردن تمییز وتفریق اولنه میه جق صورتده مخلوط اولان مثلی قیمیاتدندر

ذرعیات دخی قیمیدر

فقط برجنس چوقه وفابریقه معمولاتی اولان بز کبی افرادی بیننده تفاوت اولمیوبده ذراعی شوقدر غروشه دیو صاتیلان ذرعیات مثلیدر

حيوانات ايله قاون وقارپوز كبي افرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنان عدديات متفاوته قيميا تدندر
يازمه كتابلر قيمى وباصمه كتابلرمثليدر

١١٢٠ ماده
قسمت جمع ايله قسمت تفريقدن هر برى ايكى نوعه تقسيم اولنور
نوع اول قسمت رضا ونوع ثانى قسمت قضادر

١١٢١ ماده
قسمت رضا متقاسمينك يعنى ملك مشترك صاحبلرينك رضالريله اجرا اولنان قسمتدر كه بالتراضى بينلرنده تقسيم ايدرلر ياخودجمله سنك رضالريله حاكم تقسيم ايلر

١١٢٢ ماده
قسمت قضا مقسوم له اولنلردن يعنى ملك مشترك صاحبلرندن بعضيسنك طلبى اوزرينه قاضينك جبرا وحكما تقسيميدر

(فصل ثانى)
(شرائط قسمت بياننده در)

١١٢٣ ماده
مقسومك عين اولمسى شرطدر
بناءعليه دين مشتركك قبل القبض تقسيمى صحيح اولماز
مثلا متوفانك متعدد كسنه لرذمتنده الهجغى اولوبده فلانده اولان الهجغى فلان وارثك وفلانده اولان الهجغى فلان وارثك اولمق اوزره تقسيم اولنسه صحيح اولماز وبوصورتده وارثلردن برى نه تحصيل ايدرايسه وارث ديكر اكا مشارك اولور (باب اولك فصل ثالثنه باق)

١١٢٤ ماده
حصه لر تمييز وافراز اولنمدقجه قسمت صحيح اولماز

مثلا مشترك بر بیغین بغدای صاحبلرندن بری دیکرینه سن بیغینك شو طرفنی ال بو طرفنی بن اولسون دیسه تقسیم اولنمش اولماز

١١٢٥ ماده

مقسوم حین قسمتده متشارکلرك ملکی اولمق شرطدر

بناء علیه بعد القسمه مقسومك مجموعنه بری مستحق چیقسه قسمت باطل اولور وکذا مقسومك نصف وثلث کبی برجزء شایعنه مستحق چیقسه قسمت باطل اولوب مقسومك تکرار تقسیمی لازم کلور

کذلك بر حصه نك مجموعنه مستحق چیقسه قسمت باطل اولوب حصهٔ باقیه حصه دارلر بیننده مشترك اولور

واکر یالکز بر حصه نك برمقدار معینه یاخود برجزء شایعنه مستحق چیقسه اول حصه صاحبی مخیردر

دیلرسه قسمتی فسخ ایدر

ودیلرسه فسخ ایتمیوب مقدار نقصانیله دیکر حصه داره رجوع ایدر

مثلا بوزالتمش ارشون برعرصه مناصفة ایکی یه تقسیم اولندقدن صکره برحصه نك نصفنه بری مستحق چیقسه اول حصه صاحبی دیلرسه قسمتی فسخ ایدر ودیلرسه حصه سنك ربعیله مشارکنه رجوع ایدر یعنی انك حصه سندن یکرمی ارشون محلی الور وهر حصه نك بر مقدار معینه مستحق چیقد یغی تقدیرده اکر مساوات اوزره ایسه قسمت فسخ اولنماز

واکر برینککی از وبرینککی چوق ایسه انجق مقدار زیاده یه اعتبار اولنور ویالکز برینك حصه سندن برمقدار معینه مستحق چیقمش کبی اولور وزیاده کیمك حصه سنه اصابت ایتمش ایسه بروجه بالا مخیر اولوب دیلرسه قسمتی فسخ ایدر ودیلرسه مقدار نقصانیله مشارکنه رجوع ایلر

١١٢٦ ماده

قسمت فضولی قولا یاخود فعلا اجازته موقوف اولور

مثلا بری مال مشترکی خود بخود تقسیم ایتسه جائز و نافذ اولماز فقط صاحبلری بك اعلا دیو قولا اجازت ویرسه یاخود حصهٔ مفرزه لرنده تصرف ملاك ایله یعنی بیع وایجار کبی تملکات لوازمندن اولان بروجهله

تصرف ایتسه‌لر قسمت صحیح ونافذ اولور

۱۱۲۷ ماده
قسمتك عادلانه اولمسی یعنی حصه‌لر استحقاقلرینه كوره تعدیل اولنه‌رق ریسنده نقصان فاحش اولمامسی لازمدر
بناءعلیه قسمتده غبن فاحش دعواسی استماع اولنور
فقط مقسوم له اولنلر استیفای حق ایلدكلرینی اقرار ایتدكدن صكره غبن فاحش دعواسی ایدرلرسه استماع اولنماز

۱۱۲۸ ماده
قسمت رضاده متقاسمیندن هر برینك رضاسی شرطدر
بناءعلیه بریسی غائب اولسه قسمت رضا صحیح اولماز
وایچلرنده صغیر وارایسه ولیسی یاخود وصیسی انك مقامنه قائم اولور
واكر ولیسی یاخود وصیسی یوق ایسه حاكمك امرینه موقوف اولور
وحاكم طرفندن بر وصی نصب اولنه‌رق انك معرفتیله تقسیم اولنور

۱۱۲۹ ماده
قسمت قضاده طلب شرطدر
حصه دارلرك بریسی طرفندن اولسون طلب واقع اولمدقجه حاكم طرفندن جبرا قسمت صحیح اولماز

۱۱۳۰ ماده
حصه دارلردن بعضیسی قسمت استیوب بعضیسی امتناع ایتدیكی تقدیرده فصل ثالث ورابعده بیان اولنه‌جغی وجهله مال مشتركك اكر قابل قسمت ایسه حاكم آنی جبرا تقسیم ایلر
دكل ایسه تقسیم ایلمز

۱۱۳۱ ماده
قابل قسمت تقسیمه صالح اولان مال مشتركدر
شویله كه اول مالدن مقصود اولان منفعت قسمت ایله فوت اولمیه

(فصل ثالث)

(قسمت جمع بيانند در)

١١٣٢ ماده

متحد الجنس اولان اعيان مشتركده قسمت قضا جارى اولور

يعنى مشاركلردن يالكز بعضيسنك طلبى اوزرينه حاكم انلرى حكما تقسيم ايلر

كرك مثلياتدن اولسون وكرك قيمياتدن اولسون

١١٣٣ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك افرادى بيننده فرق وتفاوت اولمديغندن قسمتى

مشاركلردن هيچ برينه مضر اولمدقدن بشقه هر برى حقنى المش وهر برينك

تماميت ملكى حصوله كلمش اولور

نته كيم ايكى كشى بيننده مشترك اولان برمقدار بغداى حصه لرينه كوره تقسيم

اولندقده هر برى حقنى استيفا ايدرك حصه سنه اصابت ايدن بغدايه مستقلا

مالك اولور

شوقدر درهم التون كليچه وبوقدر قيه كمش يا باقر ويا تيمور كليچه

وبرجنسدن اولان شوقدر پاستال چوقه وبوقدر طوب بز وشوقدر عدد

يومورطه دخى بوقبيلدندر

١١٣٤ ماده

متحد الجنس اولان قيمياتك افرادى بيننده فرق وتفاوت وارايسه ده پك جزئى

اولمق حسبيله يوق حكمنده اولديغندن بونلر دخى بروجه بالا قابل قسمت

عد اولنمشدر

مثلا ايكى كشى بيننده مشترك اولان بشيوز قيون حصه لرينه كوره ايكى يه

تقسيم اولندقده هر برى حقنى عينيله المش كبى اولور

شوقدر يوز دوه وبوقدر يوزانك دخى بوقبيلدندر

١١٣٥ ماده

اجناس مختلفه ده یعنی مختلف الجنس اولان اعیان مشترکه ده قسمت قضا جاری اولماز

کرك مثلیاتدن اولسون وکرك قیمیاتدن اولسون

یعنی مشارکلردن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم انلری جبرا قسمت جمع ایله تقسیم ایده‌مز

مثلا حصه دارلردن برینه شوقدر کیله بغدای واکا مقابل دیکرینه بوقدر کیله اربه یاخود برینه شوقدر قیون واکا مقابل دیکرینه بوقدر دوه یاخود برینه برقلیج ودیکرینه براکر طاقمی وبرینه برقوناق ودیکرینه بردکان یابرچفتلك اعطا سیله قسمت قضا جائز اولماز

اما کندولری راضی اولدقلری حالده وجه مشروح اوزره قسمت رضا جائز اولور

١١٣٦ ماده

اختلاف صنعت حسبیله مختلف اولان اوانی ولوکه برجنس معدندن مصنوع اولسه بیله مختلف الجنس عداولنور

١١٣٧ ماده

حلیات وبیوك اینجو وجواهر دخی مختلف الجنس اولان اعیاندندر اماافرادی بیننده قیمتجه تفاوت اولمیان اوفق اینجولر وصایی طاشی دنیلان خرده الماسلر کبی جواهر صغیره متحدالجنس عداولنور

١١٣٨ ماده

متعدد قوناقلر ودکانلر وچفتلکلر دخی مختلف الجنس اولوب قسمت جمع ایله تقسیم اولنمازلر

مثلا متعدد قوناقلردن بری مشارکلردن برینه ودیکری دیکرینه اعطا ایله قسمت قضا جائز اولمیوب بونلرك هر بری بروجه آتی قسمت تفریق ایله تقسیم اولنه بیلور

(فصل رابع)

(قسمت تفریق بیانده‌در)

١١٣٩ مادهٔ

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن هیچ برینه مضر دکل ایسه قابل قسمتدر

مثلا برعرصه تقسیم اولندقده هرقسمنده ابنیه یاپیلور واغاج دیکیلور وقویی قازیلور بوجهتله عرصه‌دن مقصود اولان منفعت باقی اولور

کذلك برقوناغك سلاملق وحرم دائره‌لری بشقه بشقه برمنزل اولمق اوزره تفریق وتقسیم اولندقده قونافدن مقصود اولان سکنی منفعتی فوت اولماز ومشارکلردن هربری مستقلا برمنزل صاحبی اولور

بناء علیه کرك عرصه‌ده وکرك قوناقده قسمت قضا جاری اولور

بعض صاحبلرندن بری قسمت ایستیوب ده دیکری امتناع ایلسه حاکم انلری جبرا تقسیم ایلر

١١٤٠ ماده

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن برینه نافع ودیکرینه مضر یعنی منفعت مقصوده‌سنی مفوت اولوب ده نفعی اولان کیمسه قسمت استرایسه کذلك حاکم آنی حکما تقسیم ایلر

مثلا مشترك برخانه‌ده متشارك اولنلردن برینك حصه‌سی ازاولوب ده بعد التقسیم حصه‌سی ایله انتفاع اولنه میه‌جق اولدیغی حالده حصه‌سی چوق اولان مشارکی قسمت ایستر ایسه حاکم آنی قضاء تقسیم ایلر

١١٤١ ماده

تفریق وتبعیضی صاحبلرندن هربرینه مضر اولان برعین مشترکده قسمت قضا جاری اولماز

مثلا بردکرمن تقسیم اولنسه ارتق دکرمن اوله‌رق استعمال اولنه‌مز بوجهتله منفعت مقصوده فوت اولور بناء علیه مشارکلرندن یالکز برینك

طالبی اوزرینه حاکم آنی تقسیم ایده‌مز اما بالتراضی تقسیم اولنور
حمام وقویی وقنسات وکوچوك اوطه وایکی خانه اره سنده کی حائط دخی
بویله‌در
برحیوان ایله برعربه وبراکر وبرجبه وبربوزوك طاشی کبی پارمغه
وقیرمغه محتاج اولان عروض دخی بوقبیلدندر که هیچ برنده قسمت
قضا جاری اولماز

١١٤٢ ماده
برمشترك کتابك تقسیم اوراقی جائز اولمدیغی کبی متعدد جلدلره منقسم اولان
برکتابك جلدبجلد تقسیمی دخی جائز اولماز

١١٤٣ ماده
ایکی یاخود زیاده کیمسه‌لر بیننده مشترك اولوبده بشقه‌سنك اصلا دخوله حق
اولمیان طریقك بری قسمتنی ایستیوبده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده
نظر اولنور
اکر بعدالقسمه هر برینه برر طریق قاله‌جق اولورایسه تقسیم اولنور
والا قسمته جبر اولنماز
مکر که هر برینك بشقه‌بشقه طریق ومنفذی اوله
اول حالده‌ینه تقسیم اولنور

١١٤٤ ماده
مسیل مشترك دخی طریق مشترك کبیدر که بری قسمت ایستیوبده دیکری
امتناع ایتدیکی تقدیرده اکر بعد القسمه هر برینه صو ینی آقیده‌جق قدر
برقالورسه یاخود مسیل اتخاذ ایده‌جك بشقه یری وار ایسه تقسیم اولنور
والا تقسیم اولنماز

١١٤٥ ماده
برکیمسه حق مروری باقی اولمق اوزره ملکی اولان طریقی صاتە بیلدیکی کبی
ایکی کشی بیننده مشترك اولان برعقارك تقسیمنده طریق مشترکك رقبه‌سی

یعنی ملکیتی برنده قالمق ودیگر ینك یالکز حق مروری اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

١١٤٦ ماده

برخانه‌نك تقسیمنده ایکی حصه ارهسنده کی حائط حصه‌دارلر بیننده مشترك اوله‌رق براغلق جائز اولدیغی کبی یالکز برینك ملکی اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

(فصل خامس)

(کیفیت قسمت بیاننده در)

١١٤٧ ماده

مال مشترك اکر مکیلاتدن ایسه کیل ایله وموزوناتدن ایسه وزن ایله وعددیاتدن ایسه عدد ایله وذرعیاتدن ایسه ذراع ایله تقسیم اولنور

١١٤٨ ماده

عرصه واراضی ذرعیاتدن اولدقلرینه مبنی ذراع ایله تقسیم اولنورلر اما اوزرلرنده کی اشجار وابنیه تقدیر قیمت ایله تقسیم قلنورلر

١١٤٩ ماده

برقوناغك تقسیمنده برحصه‌نك ابنیه‌سی دیکر حصه‌نك ابنیه‌سنه نسبتله دها قیمتلو اولدیغی تقدیرده ممکن ایسه دیکر حصه‌یه عرصه‌دن قیمتجه اکا معادل اوله‌جق قدر فضله ویریلور دکل ایسه اکا مقابل نقود علاوه ایدیلور

١١٥٠ ماده

ایکی کشی بیننده مشترك برخانه‌نك فوقانیسی برینه وتحتانیسی دیکرینه اعطا اولنمق اوزره قسمتی مراد اولندقده کرك فوقانی وکرك تحتانی تقویم اولنه‌رق قیمت اعتبارله تقسیم اولنور

۱۱۵۱ ماده

برقوناق تقسیم اولنه جق اولدقده قسام اولان کیمسه ابتدا آنی کاغداوزرنده تصویر وعرصه سنی ذراع ایله مساحه وابنیه سنی تقویم وصاحبلرینك حصه لرینه کوره تسویه وتعدیل وممکن ایسه هرحصه یی یکدیکره تعلق قالمامق اوزره حق طریق وشرب ومسیلی ایله افراز وبرنجی وایکنجی واوچنجی دیو تلقیب ایتملی و بعده قرعه چکملیدر
برنجی ابتدا اسمی چیقانك وایکنجی ثانیا اسمی چیقانك واوچنجی ثالثا اسمی چیقانك اولور
زیاده حصه وارایسه ینه بوترتیب اوزره یورر

۱۱۵۲ ماده

تکالیف امیریه اکر محافظهٔ نفوس ایچون ایسه عددرؤس اوزرینه تقسیم اولنوب نسوان وصبیان دفتر توزیعه ادخال اولنماز
واکر محافظهٔ املاك ایچون ایسه مقدار ملك اوزرینه تقسیم اولنور
زیرا (۸۷) ماده ده مذکور اولدیغی اوزره غرامت غنیمته کوره در

(فصل سادس)

(خیارات بیانند ه در)

۱۱۵۳ ماده

یعده اولدیغی کبی اجناس مختلفه نك تقسیمنده دخی خیار شرط وخیار رؤیت وخیار عیب واردر
مثلا حصه دارلردن بری شوقدر کیله بغدای واکا مقابل دیکری بوقدر کیله اربه یاخود بری شوقدر قیون واکا مقابل دیکری بوقدرابنك آلمق اوزره مال مشترکی بالتراضی بینلرنده تقسیم ایتدکلرنده اکر بریسی شوقدر کون مخیراولمق اوزره شرط ایتمش اولسه اول مدت ظرفنده دیلرسه قسمتی قبول ودیلرسه فسخ ایدر
واکر بریسی هنوزمال مقسومی کورمامش ایسه کوردکده کذلك مخیر اولور
واکر برینك حصه سی عیبلو چیقسه دیلرسه قبول ودیلرسه رد ایلر

١١٥٤ ماده

متحد الجنس اولان قيمياتك تقسيمنده دخى خيار شرط وروٴيت وعيب واردر

مثلا مشترك اولان يوز قيون صاحبلرى بيننده حصه لرينه كوره تقسيم اولندقده اكر بريسى شوقدر كون مخير اولمق اوزره شرط ايلمش اولسه اول مدت ظرفنده قسمتى قبول ايدوب اتمامكده مخير اولور

وكرهنوز قيونلرى كورمامش ايسه كوردكده كذلك مخير اولور

واكر بريسنك حصه سنه اصابت ايدن قيونلرك عيب قديمى ظهور ايتسه كذلك مخير اولوب ديلرسه قبول وديلرسه رد ايلر

١١٥٥ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك تقسيمنده خيار شرط وروٴيت اولميوب فقط خيار عيب واردر

مثلا ايكى كشى بيننده مشترك اولان بربغين بغداى تقسيم اولندقده شوقدر كون مخير اولمق شرطى معتبر اولماز

وبرى بغدايى كورمامش ايسه كوردكده مخير اولماز

مابينده بغينك اوست طرفندن وديكرينه الت طرفندن ويريلوبده الت طرفى چوروك چيقسه صاحبى مخير اولوب ديلرسه قبول وديلرسه رد ايدر

(فصل سابع)
(قسمتك فسخ واقالهسى بيانندهدر)

١١٥٦ ماده

قرعه لر كاملا چكلدكده قسمت تمام اولور

١١٥٧ ماده

قسمت تمام اولدقده ارتق اندن رجوع اولنهماز

١١٥٨ ماده

اثناى قسمتده مثلا قرعه لرك چوغى چيقوبده يالكز برى قالمش اولديغى حالده

حصه دارلردن بری رجوع ایده جك اولسه یا قیلور
اکر قسمت رضا ایسه رجوع ایده بیلور
واکر قسمت قضا ایسه رجوع ایده من

١١٥٩ ماده
بعدالقسمه حصه دارلر کندی رضالریله قسمتی فسخ واقاله ایدرك مقسومی کمافی السابق بینلرنده مشترك ایده بیلورلر

١١٦٠ ماده
قسمتده غبن فاحش اولدیغی تبین ایدر ایسه فسخ اولنه رق تکرار قسمت عادله ایله تقسیم اولنور

١١٦١ ماده
ترکه نك تقسیمندن صکره میتك دینی ظهور ایدرسه قسمت فسخ اولنور
مکر که ورثه دینی ایفا یاخود دائنلر اله جقلرندن انلری ابرا ایدرلر ویاخود میتك مقسومدن بشقه مالی اولوب ده بورج انکله ایفا اولنور ایسه اول حالده قسمت فسخ اولنماز

(فصل ثامن)

(احکام قسمت بیاننده در)

١١٦٢ ماده
حصه دارلردن هر بری بعد القسمه کندی حصه سنه مستقلا مالك اولور بر ینك حصه سنده ارتق دیکر ینك علاقه سی قالماز
وباب ثالثده بیان اولنه جغی وجهله هر بریسی کندی حصه سنده کیف مایشاء تصرف ایدر
حتی ایکی کشی بیننده مشترك برخانه تقسیم اولنوب ده برینك حصه سنه ابنیه ودیکرینك حصه سنه عرصهٔ خالیه اصابت ایتدیکی صورتده عرصه صاحبی اول عرصه ده قویی قازار وکاریز یاپار وابنیه انشا ایدوب دیلدیکی قدر

یوکسك چیقار ابنیه صاحبنك هواسی یاخود کونشی سد ایتسه بیله مانع اوله ماز

١١٦٣ ماده

اراضی تقسیمنده اشجار وچفتلك تقسیمنده اشجار ایله ابنیه من غیر ذکر داخل اولور

یعنی اشجار وابنیه کیمك حصه سنده بولنور ایسه انك اولور

حین تقسیمده ذکر وتصریحه یاخود جمیع حقوقیله ویاجمیع مرافقیله دنیلك کبی برتعبیر عمومی ایله ادخاله حاجت یوقدر

١١٦٤ ماده

کرك اراضی وکرك چفتلك تقسیمنده اکین ومیوه ذکر وتصریح اولنمدقجه داخل اولیوب انلر کما کان مشترك اوله رق قالور

حین تقسیمده کرك جمیع حقوقیله کبی برتعبیر عمومی ایراد اولنسون وکرك اولنمسون

١١٦٥ ماده

مقسومك اراضیٔ مجاورهده اولان حق طریق ومسیلی هرحالده داخل قسمت اولور

یعنی کیمك حصه سنده واقع اولورسه انك حقوقندن اولور

حین قسمتده کرك جمیع حقوقیله دنیلسون وکرك دنیلسون

١١٦٦ ماده

حین قسمتده برحصه نك دیکر حصهده طریقی یاخود مسیلی اولمسی شرط ایدیلورسه اول شرطه رعایت ایدیلور

١١٦٧ ماده

برحصه نك دیکر حصهده طریقی اولوبده حین قسمتده ابقاسی شرط ایدلمامش ایسه بشقه طرفه صرف وتحویلی قابل اولدیغی تقدیرده صرف وتحویل اولنور

حين قسمتده كرك جميع حقوقيله دنيلسون وكرك دنيلسون
اما طريقك بشقه طرفه صرف وتحويلى قابل اولمديغى تقديرده باقيلور
اكرحين قسمتده جميع حقوقيله دنيلش ايسه طريق داخل قسمت اوله‌رق
حالى اوزره ابقا اولنور
واكرجميع حقوقيله كبى برتعبير عمومى علاوه اولنمامش ايسه قسمت فسخ اولنور
بوخصوصده مسيل دخى عينيله طريق كبيدر

١١٦٨ ماده

ايكى كشى بيننده مشترك برخانه‌ده ديكر كمسنه‌نك طريقى اولوبده خانه
صاحبلرى اول خانه‌يى تقسيم ايده‌جك اولدقلرنده طريق صاحبى مانع اوله‌ماز
فقط انلردخى خانه‌يى تقسيم ايتدكلرنده طريقى حالى اوزره ترك ايدرلر
واوچى بالاتفاق خانه ايله برابرطريقى دخى صاتد قلرى تقديرده اكرطريق
اوچنك بيننده مشترك ايسه ثمن اوچنك بيننده تقسيم اولنور
واكرطريقك رقبه سى قوناق صاحبلرينك اولوبده اول كمسنه‌نك يالكز
حق مرورى وارايسه هربرى حقنى آلور
شويله كه عرصه بركره حق مرورايله و بركره حق مرورسز تقويم اولنوب
ايكى قسمت بيننده كى فضله حق مرور صاحبنك اولور و باقيسى
خانه صاحبلرينه عائد اولور
مسيل دخى طريق كبيدر
يعنى برمشترك خانه‌ده ديكر كمسنه‌نك حق مسيلى اولسه اول خانه صاحبلرى
خانه‌يى تقسيم ايدوب مسيلى حالى اوزره ترك ايدرلر

١١٦٩ ماده

برقوناغك حوليسنده ديكر كمسنه‌نك منزلى اولوبده منزل صاحبى اول
حوليدن مرور ايدر اولديغى حالده قوناق صاحبلرى قوناغى تقسيم
ايده‌جك اولدقلرنده منزل صاحبى مانع اوله‌ماز
فقط انلر قوناغى تقسيم ايتدكلرنده منزلك قپوسى عرضنده اكا بريول ترك
ايدرلر

١١٧٠ ماده

ایکی یه تقسیم اولنان برقوناغك ایکی قسمی ارهسنده برحائط اولوب ده برقسمت دیکر حائطنك اوزرنده کی کیرشلرك اوچلری اول حائط مشترك اوزرنده بولندیغی صورتده اکر حین قسمتده اول کیرشلرك رفعی شرط ایدلمش ایسه رفع اولنور

والا رفع اولنماز

ایکی قسم اره سنده کی حائط برحصه دارك واوچلری اول حائط اوزرینه بندیرلش اولان کیرشلر دیکر حصه دارك ملکی اولق اوزره تقسیم اولندیغی صورتده دخی حکم ینه بو وجهله در

١١٧١ ماده

برقسمده واقع اولان اغاجلرك داللری دیکر قسمك اوزرینه صارقمش اولدیغی صورتده دخی اکر حین قسمتده قطعی شرط ایدلمامش ایسه اول داللر کسدیریله مز

١١٧٢ ماده

برطریق خاصده حق مروری اولان برمشترك خانه تقسیم اولندقده حصه دارلردن هر بری اول طریقه قپو وپنجره آچه بیلور

سائر اصحاب طریق اکا مانع اوله ماز

١١٧٣ ماده

قابل قسمت اولان برملك مشترکده حصه دارلردن بری کندو ایچون دیکر حصه دارك اذنی اولمقسزین بربنا یاپدقدن صکره دیکر حصه دار قسمت طلب ایتدکده تقسیم اولنور

اول بنا بانیسنك حصه سنه اصابت ایدرسه فبها

واکر دیکر حصه دارك حصه سنه اصابت ایدرسه بوحصه دار اول بنایی هدم ورفع ایتدیره بیلور

(فصل تاسع)

(مهايئه بياننده در)

١١٧٤ ماده
مهايئه قسمت منافعدن عبارتدر

١١٧٥ ماده
مثليـاتده مهايئه جارى اولماز
مهايئه اول قيميانده جارى اولوركه عينلرى باقى اولهرق انلرله انتفاع ممكن اوله

١١٧٦ ماده
مهـايئه ايكى نوعدر
نوع اول زمانا مهـايئه در
نته كيم ايكى كشى بيننده مشترك اراضى‌يى برسنه برى وديكرسنه ديكرى
زراعت ايتمك و برمشترك قوناق صاحبلرندن هر برى بالمناوبه اول قوناقده
برسنه اوتورمق اوزره مهايئه‌لرى كبى
نوع ثانى مكانا مهـايئه در
نته كيم ايكى كشى بيننده مشترك اولان اراضينك باريسنى برى وديكر باريسنى
ديكرى زراعت ايتمك ومشترك قوناغك برطرفنده برى وديكرطرفنده ديكرى
ياخود اوست قاتنده برى والت قاتنده ديكرى ومشترك ايكى خانه‌نك برسنده
برى وديكرنده ديكرى اوتورمق اوزره مهـايأه‌لرى كبى

١١٧٧ ماده
برمشترك حيوانى صاحبلرى بالمناوبه قوللانمق اوزره مهايئه جائز اولديغى كبى
ايكى مشترك حيواندن برينى برى وديكرينى ديكرى قوللانمق اوزره مهايئه دخى
جائز اولور

١١٧٨ ماده
زمانا مهـايئه برنوع مبادله‌در

شویله که برحصه دارك کندو نوبتنده کی حصهٔ منفعتی دیکر حصه دارك
نوبتنده کی حصهٔ منفعتیله مبادله ایدلش اولور
بوجهتله زمانا مهایئه اجاره حکمنده‌در
بناء علی ذلك زمانا مهایئه‌ده شوقدر کون یاخود شوقدر آی کبی برمدت
ذکر وتعیین اولنمق لازمدر

١١٧٩ ماده

مکانا مهایئه برنوع افرازدر
شویله که ایکی حصه دارك مثلا برمشترك قوناقده اولان منفعتلری شایع
یعنی اول قوناغك هرجزئنه شامل ایکن مهایئه ایله برینك منفعتی
اول قوناغك برقطعه سنده ودیکرینك منفعتی دیکر قطعه سنده جمع
ایدلمش اولور
بناء علی ذلك مکانا مهایئه‌ده ذکر وتعیین مدت لازم دکلدر

١١٨٠ ماده

زمانا مهایئه‌ده بدایت ایچون یعنی حصه دارلردن قنغیسی اول انتفاع
ایتمك ایچون قرعه چکلدیکی کبی مکانا مهایئه‌ده دخی قرعه ایله تعیین
محل اولنملیدر

١١٨١ ماده

مشترك ومتعدد شیلرك صاحبلرندن بری مهایئه استیوب‌ده دیکری امتناع
ایتدکده اکر اول عین مشترکلر متفق المنفعه ایسه‌لر مهایئه‌یه جبر اولنور
واکر مختلف المنفعه ایسه‌لر جبر اولنماز
مثلا ایکی مشترك خانه‌دن برنده بری ودیکرنده دیکری ساکن اولمق وایکی
مشترك حیواندن برینی بری ودیکرینی دیکری قوللانمق اوزره بری مهایئه
استیوب‌ده دیکری امتناع ایلسه مهایئه‌یه جبر اولنور
اما بری خانه‌ده ساکن اولوب‌ده دیکری حمامی ایجار ایلمك یاخود بری خانه‌ده ساکن
اولوب‌ده دیکری اراضی‌یی زراعت ایتمك اوزره بالتراضی مهایئه جائز ایسه‌ده بری
امتناع ایتسه مهایئه‌یه جبر اولنمز

١١٨٢ ماده

قابل قسمت اولان مال مشترك صاحبلرندن بری قسمت ودیکری مهایئه ایستسه قسمت ادعاسی قبول قلنور

وهیچ بریسی قسمت طلبنده اولمدیغی حالده بری مهایئه ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه مهایئه یه جبر اولنور

١١٨٣ ماده

قابل قسمت اولمیان برعین مشترك صاحبلرندن بری مهایئه ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه مهایئه یه جبر اولنور

١١٨٤ ماده

سفینه ودکرمن وقهوه خانه وخان وحمام کبی عمومك اجرتله منتفع اولدیغی عقارات مشترکه اهلنه ایجار ایله اجرتی حصه دارلر بیننده حصه لرینه کوره تقسیم اولنور

واکر حصه دارلردن بری حصه سنی ایجاردن امتناع ایدرسه مهایئه یه جبر اولنور

فقط برینك نوبتنده غله سی یعنی کراسی زیاده اولورسه اول زیاده حصه دارلر بیننده تقسیم اولنور

١١٨٥ ماده

حصه دارلردن هر بری زمانا مهایئه دنصکره کندو نوبتنده عقار مشترکی ومکانا مهایأه دنصکره کندو حصه سنه اصابت ایدن قطعه یی بالذات استعمال ایده بیلدیکی کبی آخره ایجار ایله کندوسی ایچون اجرتنی اخذ ایده بیلور

١١٨٦ ماده

ابتدا منافع اوزرینه مهایئه اولندقدنصکره حصه دارلر کندو نوبتلرینی ایجار ایدوبده برینك نوبتنده غله زیاده اولسه دیکر حصه دار اول زیاده ده مشارك اولماز

ما بتدا استغلال ايتمك اوزره مثلا برمشترك خانه نك كراسنی برآی بری و برآی دیكری آلمق اوزره مهايئه ايتسه لر فضله سی مشترك اولور
فقط ايكی خانه دن بريك غله سنی بری وديكر ينك غله سنی ديكری آلمق اوزره مهايئه ايتدكلرنده برخانه نك غله سی زياده اولسه ديكر حصه دارا كا مشارك اولماز

۱۱۸۷ ماده
اعيان اوزرينه مهايئه جائز اولماز
مثلا مشترك اشجارك ميوه لری ومشترك حيوانلرك سودی ويوكی اعياندن اولغله اشجار مشتركه دن برمقدارينك ميوه سنی مشاركلردن بری وديكر مقدارينك ميوه سنی ديكری دوشيرمك ومشترك قيونلرك برسوريسنك سودينی ويوكنی بری وديكر برسوريسنك سودينی ويوكنی ديكری آلمق اوزره مهايئه صحيح اولماز

۱۱۸۸ ماده
حصه دارلر بالتراضی بينلرنده مهايئه ايتدكلرندنصكره يالكز بريسی آنی فسخ ايده بيلور ايسه ده بری كندی نوبتنی آخره ايجار ايتمش ايسه مدت اجاره منقضی اولمدقجه ديكری مهايئه يی فسخ ايده مز

۱۱۸۹ ماده
حكم حاكم ايله اجرا اولنان مهايئه يی حصه دارلردن يالكز بری فسخ ايده مز ايسه ده هپسی بالتراضی فسخ ايده بيلور

۱۱۹۰ ماده
حصه دارلردن بری حصه سنی صاتمق ياخود تقسيم ايلمك مراد ايتدكده مهايئه يی فسخ ايده بيلور
امامجرد مال مشتركی اسكی حالنه اعاده ايتمك اوزره بلاسبب مهايئه يی فسخ ايده جك اولسه حاكم اكا مساعده ايتمز

۱۱۹۱ ماده
حصه دارلردن برينك ياخود هپسنك وفاتيله مهايئه باطل اولمز

(باب ثالث)

(حيطان وجيرانه متعلق مسائل بياننده اولوب)
(درت فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(احكام املاكه دائر بعض قواعد بياننده‌در)

١١٩٢ ماده
هركس ملكنده كيف مايشاء تصرف ايدر
وقط بشقه‌سنك حقی تعلق ايدرسه مالكی ملكنده استقلال اوزره تصرفدن منع ايدر
مثلا فوقانيسی برينك وتحتانيسی ديكرك ملكی اولان ابنيه ده فوقانی صاحبنك تحتانيده حق قراری وتحتانی صاحبنك فوقانيده حق سقفی يعنی كونشدن وياغموردن تستر وتحفظ حقی اولمغله برينی ديكرك اذنی اولمدقجه اكا مضر اولهبيله جك برشی ياپه‌ماز وكندو بناسنی ييقه‌ماز

١١٩٣ ماده
فوقانی ايله تحتانينك زقاق قپوسی بر اولديغی حالده ايكيسنك صاحبلری اول قپويی مشتركا استعمال ايدرلر
احدهما آخری دخولدن وخروجدن منع ايده‌مز

١١٩٤ مادة
كيم كه بريره مالك اولورسه مافوقنه وماتحتنه دخی مالك اولور
يعنی ملكی اولان عرصه‌ده ايستديكی ابنيه يی ياپمق وديلديكی قدر چيقمق وزمينی حفر ايله مخزن ياپمق وديلديكی قدر درين قويی قازمق كبی

تصرفاته مقتدر اولور

١١٩٥ ماده

کسنه خانه سنده احداث ایلدیکی اوطه سنك سچاغنی قومشوسنك خانه سی اوزرینه اوزاده ماز اوزادرسه اول خانه اوزرینه کلان مقداری قطع اولنور

١١٩٦ ماده

برکیمسه نك باغچه سنده کی اغاجك داللری قومشوسنك خانه سی یاخود باغچه سی اوزرینه اوزامش اولسه اول داللری باغلایوبده کیرو چکدرمك یاخود کسدرمك ایله کندو هواسنی تفریغ ایتدرمکه قومشوسنك صلاحیتی واردر

اما اغاجك کولکه سی قومشوسنك باغچه سنده کی مزروعاته مضردر دیو اغاج کسیله مز

١١٩٧ ماده

هیچ کیمسه ملکنده تصرفدن منع اولنه ماز
مکرکه آخره ضرر فاحشی اوله
اول حالده منع اولنه بیلور
نته کیم فصل ثانیده تفصیل اولنور

(فصل ثانی)

(معاملات جواریه حقنده‌در)

١١٩٨ ماده

هرکس کندی ملکی اولان حائط اوزرینه دیلدیکی قدر چیقار وایستدیکی شیئی یاپار ضرر فاحشی اولمدقجه قومشوسی مانع اوله ماز

١١٩٩ ماده

بنایه ضرر ورن یعنی بنایه وهن کتورن وانهدامنه سبب اولان یاخود حوایج اصلیه یی یعنی سکنی کبی بنادن مقصود اولان منفعت اصلیه یی منع ایدن شیلر ضرر فاحشدر

١٢٠٠ ماده

ضرر فاحش بأی وجه کان دفع ایتدیریلور

مثلا برخانه نك اتصالنده تیمورجی دکانی یاخود دکرمن یاپیلوبده تیمور ضربندن یا کرمنك دوراندن اول خانه نك بناسنه وهن کلمك یاخود فرون احداث ایله توتونك کثرتندن ویا برخانه احداث ایله رائحهٔ کریهه سندن اول خانه ده اوتوریله میه جق مرتبه صاحبی متأذی اولق ضرر فاحش اولمغله بو ضررلر بأی وجه کان دفع وازاله ایتدیریلور

وکذا برکیمسه دیکرك خانه سنه متصل عرصه سنده خرق احداث ایدرك دکرمنه صواجرا ایتمکله خانه نك دیوارینه وهن کلسه یاخود برکیمسه قومشوسنك دیوارینك دیبنی مزبله اتخاذ وسو پروندی القا ایتمکله دیوار چوریسه دیوارك صاحبی ضررینی دفع ایتدیرر

کذلك برینك خانه سی قربنده دیکرك احداث ایلدیکی خرمنك توزی کلمکله اول خانه ده طوریله میه جق مرتبه صاحبی متأذی اولسه ضرری دفع ایتدیریلور

نته کیم برینك خرمن یری قربنده دیکری برمرتفع بنا احداث ایله خرمنك روزکارینی سدایلسه ضرر فاحش اولمغله رفع ایتدیریلور

کذلك برکیمسه بزازلر چارشوسنده آشجی دکانی احداث ایدوبده توتونی قومشوسنك امتعه سنه اصابت ایله ضرر فاحشی اولسه دفع ایتدیریلور

وکذلك برکیمسه نك خانه سنده کی کاریز یاریلوبده قومشوسنك خانه سنه جریان ایتمکله ضرر فاحش اولسه قومشوسنك دعواسی اوزرینه اول کاریزك تعمیر واصلاحی لازم کلور

١٢٠١ ماده

برخانه نك هواسنی یاخود نظارتنی کسمك ویاخود کونشك دخولنی منع

ایتمك كبی حوایج اصلیه‌دن اولیان منافعه مانع اولمق ضرر فاحش دكلدر فقط ضیایی بالكلیه سد ایتمك ضرر فاحشدر
بناء علیه بركیمسه بربنا احداث ایله قومشوسنك بر پنجره‌لی اولان اوطه‌سنك پنجره‌سنی سد ایدوبده یازی اوقونه‌میه‌جق مرتبه قرانلق اولسه ضرر فاحش اولمغله دفع ایتدیریلور
قپوسندن ضیا آلسون دینیله‌مز زیرا اوطه‌سنك قپوسی صوغوقدن واسباب سائره‌دن ناشی قپانمغه محتاج اولور
واگر اوطه‌نك ایكی پنجره‌سی اولوبده بریسی بروجه بالا بنا احداثیله سد ایدلمش اولسه ضرر فاحش عد اولنماز

١٢٠٢ ماده

مطبخ وقویی باشی وخانه‌نك حولیسی كبی مقر نسوان اولان محلك كورنمسی ضرر فاحش عد اولنور
بناء علی ذلك بركمسه‌نك خانه سنده احداث ایلدیكی پنجره سندن یاخود مجددا انشا ایلدیكی بنانك پنجره سندن جار ملاصقنك یاخود زقاق آشوری خانه‌سی اولان بر كیمسه‌نك مقر نسوان اولان محلی كورینور اولسه بو ضررك رفعیله امر اولنور
اول كمسنه دخی نسوان كورنمیه‌جك صورتده دیوار یاخود تخته پرده یاپوب اول ضرری دفع ایتمكه مجبور اولور
امابهرحال پنجره‌سنی سدایتمك اوزره جبر اولنه‌ماز
نته كیم چیتدن معمول برحائطك ارالغندن قومشونك مقر نسوان اولان محلی كورینور اولسه اول ارالقلری سدایتمك اوزره حائطك صاحبنه امر اولنور امایقوبده دیوار یاپمق اوزره جبر اولنه‌ماز
(٢٢) ماده‌یه باق

١٢٠٣ ماده

برینك انسان بویندن یوكسك یرده پنجره سی اولوبده احتمالكه نردبان وضعیله قومشوسنك مقر نسوان اولان محلنه نظر ایلردیو قومشوسی اول پنجره‌یی سد ایتدیره‌مز

(٧٤) ماده‌یه باق

١٢٠٤ ماده

باغچه مقرنسوان عداولنماز
بناء علیه برکیمسه نك خانه سندن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلی کورنمیوب فقط باغچه‌سی کورنمکله قومشوسی مجرد اراالقده نسوان باغچه‌یه چیقدقده خانه کدن کورنمکله باغچه‌مه اولان نظارتکی کس دیه‌مز

١٢٠٥ ماده

برکیمسه باغچه‌سنده‌کی میوه اغاجنه چیقدقده قومشوسنك مقرنسوان اولان محلی کوریننور اولسه اول کمسنه اغاجك اوزرینه چیقه‌جق اولدقده نسوان تستر ایتمك ایچون اخبار ایتمك لازمدر
اخبار ایتدیکی تقدیرده حاکم انی بلااخبار اول اغاجه چیقمقدن منع ایدر

١٢٠٦ ماده

ایکی کشی بینلرنده مشترك اولان قوناغی تقسیم ایتدکلرنده برینك حصه‌سنه اصابت ایدن محلدن دیکرینك مقرنسوان اولان محـلی کوریننور اولسه مشترکا بینلرنده برستره اتخـاذ ایتملری ایچون امر اولنور

١٢٠٧ ماده

برکیمسه مشروع اولەرق ملکنده تصرف ایتمکده ایکن بشقه‌سی انك یاننده بنا احداثیله کندوسی متضرر اولسه ضررینی انجق کندو دفع ایتمك لازم کلور .
مثلا برخانه‌نك قدیمی پنجره‌لرندن دیکر کمسنه‌نك محدث خانه‌سنك مقرنسوان اولان محلی کوریننور اولسه محدث خانه صاحبی مضرتنی کندو دفع ایتمك لازم کلور عتیق خانه صاحبندن ادعایه صلاحیتی یوقدر
نته کیم برکیمسه تیمورجی دکاننه متصل عرصه‌سنده برخانه احداث ایلسه تیمور ضربندن خانه‌مه ضرر فاحش ترتب ایدیوردیو دکانی تعطیل ایتدیره‌مز وکذا اسکیدن خرمن یری اولان برمحلك قربنده بری خانه احداث ایتدکده

خرمنك توزی خانهم اوزرینه کلیور دیو خرمن صاحبنه بورادہ خرمن دوکمه دیه‌مز

۱۲۰۸ ماده

برمنزلك قدیمی یعنی عتیق پنجره‌لرندن قومشوسنك عرصهٔ خالیه سی کوریتورکن منزل محترق اولدقده اولا قومشوسی اول عرصه‌ده خانه احداث ایتدکدن صکره اول منزلی دخی صاحبی وضع قدیمی اوزره بنا ایدرك آچدیغی پنجره‌لردن اول محدث خانه‌نك مقرنسوان اولان محلی کوریتور اولسه بومضرتی خانه صاحبی کندو دفع ایتمك لازم کلور صاحب منزله نظارتکی کس دیو جبرایده‌مز

۱۲۰۹ ماده

برکیمسه‌نك خانه سنده احداث ایلدیکی پنجره‌لر ایله قومشوسنك مقرنسوان اولان مواضعی بیننده قومشوسنك بر یوکسك اوطه‌سی اولمغله مقرنسوان اولان محلی اول پنجره‌لردن کورنمز ایکن قومشوسی اول اوطه‌یی هدم ایتمکله اول پنجره‌لردن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلی کوریتور اولسه قومشوسی مجرد پنجره‌لر محدث ایدی انکچون نظارتکی کس یاخود پنجره‌لری سد ایت دیه‌میوب مضرتنی کندو دفع ایتمك لازم کلور

۱۲۱۰ ماده

حائط مشترکی صاحبلرندن بری دیکرینك اذنی اولمدقجه ترفیع ایده‌مز واوزرینه کوشك وسائره یاپه‌ماز
کرك آخره مضر اولسون وکرك اولمسون
فقط بریسی عرصه سی اوزرینه اوطه بنا ایتمك اوزره کیرش وضع ایده‌جك یعنی کیرشلرك اوجلرینی اول حائط اوزرینه بند ایده‌جك اولسه مشارکی اکا مانع اوله‌ماز
لکن اونقدر کیرش وضع ایده‌جك ایسه مشارکنك دخی اوقدر کیرش وضعنه حقی اوله جغندن حائط نقدر کیرش وضعنه متحمل ایسه انجق نصفی قدر کیرش وضع ایده بیلوب زیاده‌یه تجاوز ایده‌مز

وار اول حائط اوزرنده في الاصل ايديكنك دخي مساوت اوزره ايرشري اولديغي حالده بري كندي كيرشلريني تزييد ايده جك اولسه آخري منع ايده بيلور

١٢١١ ماده

حائط مشتركك صاحبلرندن بري اول حائط اوزرنده كي كيرشلريك محللريني صاغه صوله واشاغيدن يوقارويه دكشديره مز
اما كيرشلرك اوجلري يوكسكده ايكن اينديروبده حائطك دها اشاغيسنه وضع ايده بيلور

١٢١٢ ماده

بركيمسه نك صو قويوسي قربنده قومشوسي بركنيف يا كاريز ياپوبده اول قويينك صوبني افساد ايلسه ضرري دفع ايتدير يلور
وبروجهله دفع ضرري قابل اولماز ايسه اوكنيف يا كاريز قپاتديريلور
كذلك برصويولنك ياننده بريك ياپديغي كاريزك چركابي صويه واصل اوله رق ضرر فاحشي اولوبده قپانمقدن غيري صورتله دفع ضرري قابل اولمسه اول كاريز قپاتديريلور

(فصل ثالث)
(طريقلر حقنده در)

١٢١٣ ماده

برطريقك ايكي طرفنده خانه سي اولان كيمسه برندن ديكرينه كوپري انشا ايده جك اولسه منع اولنور
اما انشا ايتدكدن صكره اكرماره يه ضرري يوق ايسه هدم اولنماز
فقط بويله طريق عام اوزره ياپلمش اولان كوپريلرده وشهنشينلرده حق قرار اولماز
بناء على ذلك بروجه بالا طريق عام اوزره انشا اولنان كوپري منهدم اولدقدن صكره صاحبي بنا ايده جك اولسه ينه منع اولنه بيلور

١٢١٤ . ماده

طريق عام اوزرنده الحق چيقند يلر وشهنشينلر كبي ماره يه ضرر فاحشي

اولان شیلر قدیم اولسه بیله رفع ایتدیریلور (٦) ماده یه باق

١٢١٥ ماده

برکیمسه خانه سنی تعمیر ایده جك اولدقده ماره یه ضرر ویرمامك شرطیله طریقك برطرفنده سریعا چامور یاپوب بناسنه صرف ایده بیلور

١٢١٦ ماده

لدی الحاجه امر سلطانی ایله برکمسه نك ملکی قیمتیله آلنوب طریقه الحاق اولنه بیلور

فقط تأدیهٔ ثمن اولنمدقجه ملکی یدندن آلنه ماز

(٢٥١) و (٢٦٢) ماده لره باق

١٢١٧ ماده

ماره یه مضرتی اولمدیغی حالده برکمسنه طریقك فضله اولان یرینی ثمن مثلیله جانب میریدن آلوب خانه سنه الحاق ایده بیلور

١٢١٨ ماده

طریق عامه کیم اولورسه اولسون مجددا قپو آچه بیلور

١٢١٩ ماده

طریق خاصده حق مروری اولمیان کمسنه مجددا قپو آچه ماز

١٢٢٠ ماده

طریق خاص انده حق مروری اولنلرك ملك مشترکلری کبیدر

بناء علیه طریق خاص اصحابندن بریسی سائرینك اذنی اولمدقجه کرك مضر اولسون وکرك اولمسون اول طریقده برشی احداث ایده مز

١٢٢١ ماده

طریق خاص اصحابندن بری سائر اصحاب طریقك اذنی اولمدقجه مجددا

بنا ایلدیکی خانه سنك طامله سنی اول طریقه اقیده ماز

۱۲۲۲ ماده

برکیمسه طریق خاصده اولان قپوسنی سد ایتمکله حق مروری ساقط اولماز
بناء علیه صکره کندوسی وخانه سنی صاتسه مشتریسی تکرار قپوسنی آچه بیلور

۱۲۲۳ ماده

طریق عامدن مرور ایدنلرك کثرت ازدحامدن ناشی طریق خاصه دخول
ایتمکه حقلری واردر
بناء علیه برطریق خاص اصحابی بینلرنده بالاتفاق اول طریق خاصی
صاته مازلر
وبینلرنده تقسیم ایده مزلر
واغزینی سد ایلیه مزلر

(فصل رابع)

(حق مرور ومجری ومسیل بیاننده در)

۱۲۲٤ ماده

حق مرورده وحق مجراده وحق مسیلده قدمه اعتبار اولنور
یعنی بونلر قدیمدن اوله کلدیکی وجه اوزره ترك وابقا اولنورلر
زیرا (٦) ماده حکمنجه قدیم اولان شی حالی اوزره ابقا اولنور
وخلافنه دلیل اولمدجه تغییر اولنماز
اماشرعه مخالف اولان قدیمه اعتبار یوقدر
یعنی فی الاصل نامشروع اوله رق یاپلمش اولان شی قدیم اولسه ده
اکا اعتبار اولنمیوب ضرر فاحشی وار ایسه ازاله اولنور
(۲۷) ماده یه باق
مثلا برخانه نك چرکابی ازقدیم طریق عامه جاری اوله کلسه ومارهیه ضرری
اولسه قدمنه اعتبار اولنمیوب ضرری دفع ایتدیریلور

١٢٢٥ ماده

برينك عرصه سندن ديكر كمسنه نك حق مروری اولديغی حالده عرصه صاحبی آنی مرور وعبوردن منع ايده من

١٢٢٦ ماده

مبيحك اباحه سندن رجوعه صلاحيتی واردر
وبرضرر اذن ورضا ايله لازم اولماز
بناء على ذلك بركمسنه ديكرك عرصه سندن حق مروری اولمديغی حالده مجرد صاحبنك اذنيله برمدت مرور ايتدكدن صكره صاحبی ديلرسه آنی مروردن منع ايده بيلور

١٢٢٧ ماده

برينك عرصه سندن برممر معينده حق مروری اولان كمسنه نك اذنيله صاحب عرصه اول ممر اوزرينه بناء احداث ايلسه اول كمسنه نك حق مروری ساقط اولوب صاحب عرصه ايله ارتق مخاصمه يه حقی قالماز
(٥١) ماده يه باق

١٢٢٨ ماده

برينك عرصه سندن ديكر كمسنه نك خرقی ياخود صو يولی بحق جاری اولەكلور كن عرصه صاحبی فيما بعد اجرا ايتديرمم ديو منع ايده من
وبونلر اصلاح وتعميره محتاج اولدقده ممكن ايسه صاحبی مجرايه دخول ايله بونلری اصلاح وتعمير ايدر
ما اول عرصه يه كيرمدكجه تعميرلری ممكن اولمديغی حالده صاحبی عرصه سنه كيرمكه اذن ويرمز ايسه حاكم طرفندن كندوسنه يا عرصه كه كيرمك اوزره اذن ويرياخود سن تعمير ايت ديو جبر اولنور

١٢٢٩ ماده

برخانه نك ياغمور صولری ازقديم قومشونك خانه سنه آقمقده اولديغی حالده قومشوسی بوندن صكره اقتمم ديو منع ايده من

١٢٣٠ ماده
بر طريقده اولان خانه‌لرك طامله‌لرى ازقديم اول طريقه منصب واورادن
الت طرفنده واقع بر عرصه ايچندن جارى اوله كلور كن عرصه صاحبى
عرصه‌سنده‌كى مسيل قديمى سدايده‌مز
سدايدرسه حاكم طرفندن سدى رفع ايله وضع قديمنه ارجاع اولنور

١٢٣١ ماده
كمسنه محدث اوطه‌سنك طامله‌سنى آخرك خانه‌سنه اقيده‌ماز

١٢٣٢ ماده
برخانه‌ده حق مسيلى اولان كاريزى خانه صاحبى ياخود صاتارايسه مشتريسى
كمافى السابق اقمقدن منع ايده‌مز

١٢٣٣ ماده
برخانه‌دن بحق جارى اولان كاريز طولوب ياخود ياريلوبده خانه صاحبنه ضرر
فاحش اولسه كاريزك صاحبى بو ضررى دفعه مجبور اولور

(باب رابع)

(شركت اباحه بياننده اولوب يدى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(مباح اولوب اولميان شيلر بياننده‌در)

١٢٣٤ ماده
صو واوت وآتش مباحدر
ناس بو اوچ شيده شركادر

١٢٣٥ ماده

برالتنده جريان ايدن صولر كيمسه‌نك ملكى دكلدر

١٢٣٦ ماده

برشخص مخصوصك سعى وعملى ايله استنباط اولنمش اوليوب بدء ناسك انتفاع ايده‌كلديكى قويولر بين الناس مشترك ومباح اولان شيلردندر

١٢٣٧ ماده

دكزلر وبيوك كوللر مباحدر

١٢٣٨ ماده

مملوك اوليان انهار عامه كه مقاسمه يعنى برجماعتك ملكى اولان مجرالره داخل اوليان نهرلردر

بونلر دخى مباحدر

نيل وفرات وطونه وطونجه كبى

١٢٣٩ ماده

انهار مملوكه يعنى بروجه مشروح مقاسمه داخل اولان نهرلر ايكى نوعدر

نوع اول اول نهرلردركه صويى بين الشركا متفرق ومنقسم اولور فقط انلرك اراضيسنده تماما محو اوليوب بقيه‌سى عامه‌يه مباح اولان مفازه‌لره يعنى قيرلره جريان ايلر

بو قبيلدن اولان نهرلر من وجه عام اولديغندن بونلره دخى نهر عام دنيلور بونلرده دخى شفعه جارى اولماز

نوع ثانى نهر خاصدركه صويى اشخاص معدوده نك اراضيسنه متفرق ومنقسم اولور

واراضيلرينك نهايتنه وارنجه محو اولوب برمفازه‌يه منفذى اولماز اشته شفعه انجق بو نوعده جارى اولور

١٢٤٠ ماده

بر کیمسه نك اراضیسنه نهرك کتوردیکی چامور آنك ملکیدر
دیکر کمسنه اکا تعرض ایده مز

١٢٤١ ماده

صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلر مباح اولدیغی کبی بر کیمسه نك
ملکنده سببیتی اولمقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباحدر
اما بوخصوصده اول کیمسه نك تسببی اولسه شویله که اراضیسنی سقی ایتسه
یاخود اطرافنه خندق چویرمك کبی بر وجهله انبات ایچون اعداد وتهیئه
ایلسه اول اراضیده حاصل اولان نباتات کندوسنك مالی اولور
آخر کمسنه انلردن برشی آله ماز
الوبده استهلاك ایدرسه ضامن اولور

١٢٤٢ ماده

اوت ساقی اولمیان نباتات اولوب اشجاره شامل اولماز
منتار دخی اوت حکمنده در

١٢٤٣ ماده

جبال مباحه ده یعنی کمسه نك یدتملکنه کچمامش اولان طاغلرده کی خدایی
نابت اغاجلر مباحدر

١٢٤٤ ماده

بر کیمسه نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك ملکیدر
آنك اذنی اولمدجه بشقه سی انلری احتطاب ایده مز
ایدرسه ضامن اولور

١٢٤٥ ماده

بر کیمسه براغاجی آشیله سه آشی قلمندن سورن فلیزلر کندوسنك ملکی
اولدیغی کبی میوه لری دخی آنك اولور

١٢٤٦ ماده
بر كيمسه نك نفسيچون اكديكى تخمك هر درلو حاصلاتى كندى ماليدر كمسنه طرفندن تعرض اولنه ماز

١٢٤٧ ماده
آو مباحدر

(فصل ثانى)

(مباح اولان شيلرك كيفيت استملاكى)
(بياننده در)

١٢٤٨ ماده
اسباب تملك اوچدر
برنجيسى بيع وهبه كبى ملكى برمالكدن ديكر مالكه ناقلدر
ايكنجيسى ارث كبى بركمسنه نك ديكره خلف اولمسيدر
اوچنجيسى مالكى اولميان برمباح شيئى اله كچورمكدر
بودخى يا حقيقيدر كه اول شيئه حقيقة وضع يد ايلمكدر ياخود حكميدر كه ياغمور صوبى بركدرمك ايچون برقاب قويمق وآو ايچون طوزاق قورمق كبى سببنى تهيئه ايله اولور

١٢٤٩ ماده
هركيم كه مباح اولان شيئى احراز ايلرسه اكا مستقلا مالك اولور
مثلا بركيمسه نك دستى يا خود فوچى كبى برقاب ايله بر نهردن الديغى صو اول قاب ايچنده محرز ومحفوظ اولمغله اول كيمسه نك مالى اولور
بشقه سنك اندن انتفاعه صلاحيتى يوقدر
وصاحبنك اذنى اولمقسزين بشقه سى اخذ واستهلاك ايدرسه ضامن اولور

١٢٥٠ ماده
احرازك قصده مقرون اولمسى لازمدر

بناء عليه بر كيسه يا غمور صوبى الق قصديله برمحله برقاب قويدقده اوزقاب ايچنده طوپلانان ياغمور صوبى اول كيسه نك مالى اولور
كذلك صو بركدرمك ايچون انشا اولنان حوض وصهريجده كى صو صاحبنك ماليدر
اما بر كيسه نك بغير قصد برمحله وضع ايتديكى قاب درونده بريكن ياغمور صوبى كندوسنك مالى اولماز
بشقه بر كمسنه آنى اخذ ايله استهلاك ايده بيلور (٢) ماده يه باق

١٢٥١ ماده

صوبى احرازده ارقه سى منقطع اولمق شرطدر
بناء عليه ايچندن صو صيزان قويده كى صو محرز اولماز
صاحبى اباحه ايتمكسزين ديكر كمسنه اويله بر قويده صيزوب ده مجتمع اولان صوبى اخذ واستهلاك ايلسه ضمان لازم كلمز
وكذا صوبى متتابع الورود اولان يعنى برطرفندن نقدر صو چيقارسه ديكر طرفندن اوقدر صو كيرن حوضلرده كى صو محرز دكلدر

١٢٥٢ مادة

خدايى نابت اوتلر طوپلامغله وبيجوب دمت ايتمكله احراز اولنمش اولور

١٢٥٣ ماده

جبال مباحه ده خدايى نابت اولان اغاجلرى كيم اولورسه اولسون احتطاب ايده بيلور
ومجرد احتطاب ايله يعنى طوپلامغله انلره مالك اولور
باغلامق شرط دكلدر

(فصل ثالث)

(مباح اولان شيلرك احكام عموميه سى بيانده در)

١٢٥٤ ماده

مباح ايله هركس انتفاع ايده بيلور

فقط سائره ضرر ویرماملك ایله مشروطدر

۱۲۵۵ مادّه

مباح اولان شیئی اخذ واحراز ایتمکدن برکیمسه آخر کیمسه‌یی منع ایده‌مز

۱۲۵٦ ماده

صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلری هرکس حیواننه یدیره بیلور وانلردن ایستدیکی قدر اخذ واحراز ایده بیلور

۱۲۵۷ ماده

برکیمسه‌نك ملکنده کندوسنك تسببی اولمقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه‌ده صاحبی کندی ملکنه آخری دخولدن منع ایده‌بیلور

۱۲۵۸ ماده

برکیمسه‌نك جبال مباحه‌دن طوپلایوب‌ده اوراده براقدیغی اودونلری بشقه‌سی اخذایلسه اول کیمسه استرداد ایده بیلور

۱۲۵۹ ماده

جبال مباحه‌ده وصاحبسز وادیلرده ومرعالرده‌کی صاحبسز اغاجلرك میوه‌لرینی کیم اولورسه اولسون دوشیره بیلور

۱۲٦۰ ماده

برکیمسه بریتی قیردن اودون طوپلامق یاخود آوطوتمق ایچون استیجار ایلسه اول اجیرك طوپلادیغی اودون ویاطوتدیغی آو مستأجرك اولور

۱۲٦۱ مادّه

برکیمسه کندی ملکنده آتش یاقسه سائرینی ملکنه دخول ایله انتفاعدن منع ایده‌بیلور
اما کمسه‌نك ملکی اولمیان صحراده بری آتش یاقسه سائر ناس انکله انتفاع ایده بیلور

شو يله كه انكله ايصينه بيلور
وضياسنده برشى ديكه بيلور
واندن قنديلنى ياقه بيلور
آنشك صاحبى مانع اوله ماز
فقط صاحبنك اذنى اولمدقجه كسنه اول آتشدن برقور آله مز

(فصل رابع)
(حق شرب وشفه بياننده در)

١٢٦٢ ماده
شرب اكين وحيوان صولامق ايچون صو ايله انتفاع ايتمك نوبتيدر

١٢٦٣ ماده
حق شفه صو ايچمك حقى ديمكدر

١٢٦٤ ماده
هركس هوا وضيا ايله انتفاع ايلديكى كبى دكزلر و بيوك كوللر ايله دخى انتفاع ايده بيلور

١٢٦٥ ماده
مملوك اولميان نهرلردن هركس اراضيسنى سقى ايده بيلور
واراضيسنى سقى ايتمك ودكرمن انشا ايلمك اوزره جدول وخرق آچه بيلور
فقط سائره مضرتى اولمامق شرطدر
بناء عليه صويى طاشيروبده خلقه ضرر ويرسه ياخود نهرك صويى بتون بتون كسلسه وياخود قايقلرك سيرينه مانع اولسه منع اولنور

١٢٦٦ ماده
محرز اولميان صوده جمله انسان وحيوانلرك حق شفه سى واردر

١٢٦٧ ماده

انهار مملوكه‌نك يعنى مجارئ مملوكه‌يه داخل اولان صولرك حق شربى اصحابنكدر
سائرينك انلرده يالكز حق شفه‌سى واردر
بناء على ذلك برجماعته مخصوص اولان نهردن ياخود برينك خرقندن ياقناتندن ياخود قويىسندن بلا اذن بشقه‌سى اراضيسنى سقى ايده‌مز
فقط حق شفه‌سى اولمق حسبيله صوايچه‌بيلور
وحيوانلرينك كثرتى حسبيله نهرك ياخرقك وياخود قناتك تخريبندن خوف اولنماز ايسه حيوانلرينى دخى كتوروب صولايه‌بيلور
وبرده دستى وقوچى ايله صو آلوب خانه‌سنه وباغچه‌سنه كوتوره‌بيلور

١٢٦٨ ماده

بركيمسه‌نك ملكى درونده صويى متتابع الورود اولان برحوض ياخود برقويى وياخود برنهر اولديغى حالده صوايچمك ايستيان كمسنه‌يى ملكنه دخولدن منع ايده‌بيلور
لكن قربنده بشقه ايچه‌جك مباح صوبولنماز ايسه ملك صاحبى ياول كيمسه‌يه صوچيقارمغه وياخود كيروبده صو المسى ايچون رخصت ويرمكه مجبوردر
وصوچيقارمديغى تقديرده اول كمسنه‌نك كيروبده صو المغه حقى واردر
فقط بشرط السلامه در
يعنى حوضك ياقويينك وياخود نهرك كنارينى بوزمق كبى برضرر ايتمامسى شرطدر

١٢٦٩ ماده

برنهر مشتركده حصه‌دار اولان كيمسه ديكرلرك اذنى اولمدجه اندن ديكر برنهر يعنى جدول وياخرق آچاماز
وقديم نوبتنى تبديل ايليه‌مز
وكندى نوبتنى اول نهردن حق شربى اولميان ديكر اراضيسنه سوق ايده‌مز
وبو شيلره ديكر حصه‌داران رضا ويرسه‌لر بعده كندولرى ياخود وارثلرى رجوع ايده‌بيلورلر

(فصل خامس)

(احياء موات حقنده‌در)

١٢٧٠ ماده
اراضیٔ موات اول یرلردر که کسنه‌نك ملکی و برقصبه وقریه‌نك مرعاسی یامحتطبی یعنی باطه لغی اولمدیغی حالده اقصای عمراندن بعید اوله یعنی قصبه یا قریه‌نك اك کنارنده کی خانه‌لرندن جهیر الصوت اولان کیمسه‌نك صداسی استماع اولنمیه

١٢٧١ ماده
عمرانه قریب اولان یرلر اهالی‌یه مرعی وخرمن یری ومحتطب اولمق اوزره ترك اولنور
وبو یرلره اراضیٔ متروکه دنیلور

١٢٧٢ ماده
برکیمسه اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتدن بر یری احیا واعمار ایلسه اکا مالك اولور
واکر سلطان یاخود وکیلی برکیمسه‌یه بر یردن مجرد انتفاع ایدوبده تملك ایتمامك اوزره احیاسنه اذن ورسه اول کیمسه مأذون اولدیغی وجهله اول یرده تصرف ایدر
اما اول یره مالك اولماز

١٢٧٣ ماده
برکیمسه برقطعه اراضینك برمقداریني احیا ایدوبده باقیسنی ترك ایتسه احیا ایتدیکی محلاره مالك اولوب باقیسی انك اولمز
فقط احیا ایلدیکی اراضینك اورته سنده برمقدار محلی خالی قالسه اول محل دخی آنك اولور

١٢٧٤ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتدن بر يرى احيا ايتدكدن صكره ديكر كمسنه لر دخى
كلوب درت طرفنده كى يرلرى احيا ايتسه لر اول كيمسه نك يولى الك صكر
احيا ايده نك اراضيسنده تعين ايدر
يعنى انك يولى اورادن اولور

١٢٧٥ ماده

تخم اكمك وفدان ديكمك ارضى احيا اولديغى كبى نطاس ايلمك ياسقى ايتمك
ياخود سقى ايچون خرق وجدول اچمق دخى احيا در .

١٢٧٦ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتدن بريرك اطرافنه ديوار چكسه ياخود سيل صويندن
محافظه ايده جك قدر اطرافنى يوكسلدوبده مسنات ياپسه اول يرى احيا
ايتمش اولور

١٢٧٧ ماده

طاش ياخود ديكن و ياقورى اغاج داللرى وضع ايدرك اراضينك جوانب
اربعه سنى احاطه ايتمك ياخود اراضينك اوتلرينى ايقلامق وياخود
ايچنده كى ديكنلرى ياقمق و ياخود قويى قازمق اول اراضى يى احيا ديمك
اولميوب انجق تحجيردر

١٢٧٨ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتده اولان اوتلرى ياديكنلرى بيچوب واراضينك اطرافنه
وضع ايله اوزرلرينه طوپراق دخى وضع ايدوب انجق سيل صوينه مانع
اوله جق وجهله مسناتنى اتمام ايلمسه اول اراضى يى احيا ايتمش اولميوب
فقط تحجير ايتمش اولور

١٢٧٩ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتدن برمحلى تحجير ايتسه اوچ سنه مدت اول يره سائرندن
احق اولور

اوج سنه یه قدر احیا ایتمزایسه حقی قالمز
واحیا ایتمك اوزره بشقه‌سنه ویریله بیلور

١٢٨٠ ماده
بر کیمسه نك اذن سلطانی ایله اراضیء مواتده قازدیغی قویی کندوسنك
ملکیدر

(فصل سادس)
(اراضی مواتده اذن سلطانی ایله حفر اولنان قویولرك واجرا اولنان)
(صولرك وغرس اولنان اغاجلرك حریمی بیانندهدر)

١٢٨١ ماده
قویینك حریمی یعنی حوالیسنك حقوقی هرطرفدن قرقر آرشوندر

١٢٨٢ ماده
کوزلرك یعنی بر یردن چیقاریلوبده صویی یریوزنده جاری اولان منبعلرك
حریمی هر طرفدن بشر یوز آرشوندر

١٢٨٣ ماده
هر وقت ایقلانمغه محتاج اولمیان نهر کبیرك ایکی طرفدن حریمی نهرك
نصفی قدردر که ایکی طرفده‌کی حریملرینك مقداری نهرك عرضنه مساوی
اولور

١٢٨٤ ماده
هر وقت ایقلانمغه محتاج اولان نهر صغیرك یعنی خرقلرك وجدوللرك ویرده
یرالتنده کی قناتك حریملری ایقلانه جقلری وقت طاشلر ینی وچامورلرینی
طرح والقا ایچون لزومی قدر یردر

١٢٨٥ ماده
صویی یریوزنده جاری اولان قناتك حریمی کوزلر کبی هر طرفدن بشر
یوز آرشوندر

ماده ١٢٨٦

قويلرك حريمى صاحبلرينك ملكيدر
بشقه سى انده بر وجهله تصرف ايده مز
وبر كيمسه ديكرينك حريمنده قويى قازسه قپاتد يريلور
منبعلرك ونهرلرك وقنواتك حريملرى دخى بو وجه اوزره در

ماده ١٢٨٧

برقويينك حريمى قربنده ديكرى اذن سلطانى ايله برقويى حفر ايتسه سائر جهتلردن بوقويينك دخى قرقر آرشون حريمى اولور
اما اولكى قويينك جهتنده انك حريمنه تجاوز ايده مز

ماده ١٢٨٨

برقويينك حريمى خارجنده بركمسنه قويى قازوبده اولكى قويينك صويى بوقويى يه كيتسه برشى لازم كلمز
نته كم بركمسنه ديكرك دكانى يانده دكان آچوبده اولكى دكانك اخذ واعطاسى كاسد اولسه ايكنجى دكان سد اولنه مز

ماده ١٢٨٩

اراضىء مواتده اذن سلطانى ايله غرس اولنان اغاجك حريمى هر طرفدن بشر آرشوندر
بومسافه درونده بشقه سى اغاج غرس ايده مز

ماده ١٢٩٠

ديكرك عرصه سى ايچنده جريان ايدن خرقك ايكى طرفندن صويى طوته جق قدر كنارلرى خرق صاحبنكدر
وايكى طرفندن كنارلرى مرتفع ايسه بو مرتفع يرلر دخى كذلك خرق صاحبنكدر
واكر كنارلرى مرتفع اوليوبده اوزرلرنده كرك عرصه صاحبنك وكرك خرق صاحبنك مغروس اغاجلرى اولمق كبى برينك ذى اليد اولديغنه دائر

بر دیـل دخی بولنمز ایسـه اولحالده بو یرلر عرصه صاحبنکدر
فقط خرق صاحبی دخی خرقنی ایقلابه جنی وقت چامورینی ایکی طرفه
طرح والقا ایتمکه حقی واردر

١٣٩١ ماده
بر کیمسه نك کندی ملکنده حفر ایلدیکی قویینك حریمی بوقدر
قومشوسی دخی انك یانده وکندی ملکنده دیکر برقویی حفر ایده بیلور
واول کیمسه بنم قویمك صوینی جذب ایدر دیو قومشوسنك قویی حفر
ایتمسنه مانع اوله مز

(فصل سابع)

(احکام صیده دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٣٩٢ ماده
کرك مزراق وتفنك کبی آلات جارحه ایله وکرك آغ طوزاق کبی شیلرله وکرك
معلم کلب کبی آزیلی حیوانلر ومعلم طوغان کبی برتیجی قوشلر ایله آوطوتمق
جائزدر

١٣٩٣ ماده
صید یعنی آو انساندن متوحش اولان یبانی حیواندر

١٣٩٤ ماده
حیوانات اهلیه صید اولمدیغی کبی انسان ایله مأنوس اولان یبانی حیوانلر
دخی صید اولماز
بناء علی ذلك امثالی دلالتیله یبانی اولمدیغی معلوم اولان کوکرجین
یاخود اپاغنده زیل اولان طوغان و بوینده طاسمه بولنان کیك طوتلسه
لقطه قبیلندن اولوب صاحبی ظهورنده ویرمك اوزره طوتان کیمسه نك
انی اعلان ایتمسی لازم کلور

۱۲۹٥ ماده

صيدك انساندن ممتنع اولمسى يعنى اياقلريله ياخود قنادلريله صاووشوب قورتيله بيله جك حالده بولنمسى لازمدر

قاچوب قورتيله ميه جق حاله دوچار اولسه مثلا بر كيك برقويى يه دوشسه حال صيديتدن چيقمش اولور

۱۲۹٦ ماده

كيم كه برآوى حال صيديتدن چيقاررسه انى طوتمش اولور

۱۲۹۷ ماده

آوطوتانكدر

مثلا بركيمسه برآوه آتوب ده انى قاچوب قورتيله ميه جق صورتده جرح ايلسه كامالك اولور

اما خفيفجه يعنى قاچوب قورتيله بيله جك صورتده جرح ايتمكله اكا مالك اوليوب ديكر كمسنه انى اورمغله ياخود ديكرصورتله طوتسه اكامالك اولور وكذا بركيمسه برآوى اوروب دوشوردكدن صكره اول آو قالقوب ده قچاركن ديكر كمسنه انى اخذ ايله استملاك ايده بيلور

۱۲۹۸ ماده

ايكى صيادك قورشونلرى بردن برآوه اصابت ايلسه اول آو ايكيسى بيننده مناصفة مشترك اولور

۱۲۹۹ ماده

ايكى كيمسه كلب معلمرين صاليوروبده ايكيسى برآوه اصابت ايدسه اول آوصاحبلرى بيننده كذلك مشترك اولور

واكرهربرى برآوطوتسه هر برينك طوتديغى آو صاحبنك اولور

كذلك ايكى كيمسه كلب معلمرينى صاليوروبده برى آوى دوشورمش وديكرى اولدرمش اولديغى صورتده اكر اولكيسنك كلبى انى قاچوب قورتيله ميه جق حاله كتورمش ايسه اول آوانكدر

١٣٠٠ ماده
بر كيسه‌نك خرقنده ياجدولنده اولامقسزين طوتيله‌مامز اولان باليقلرى ديكر كمسنه صيد ايله استملاك ايده بيلور

١٣٠١ ماده
بر كيمسه صوكنارنده صيد ماهى ايچون بر تهيئه ايدرك اورايه برچوق باليق كلوبده صو آزاله‌رق اول باليقلر اولامغه محتاج اولمقسزين طوتيله بيلور اولسه اول باليقلر اول كيسه‌نك اولور
اما اول محلده صويك كثرتندن ناشى باليقلرك طوتلمسى اولامغه محتاج اولسه بو باليقلر اول كيسه‌نك اوليوب ديكر كمسنه انلرى صيد ايله استملاك ايده بيلور

١٣٠٢ ماده
بر كيمسه‌نك خانه‌سنه براو كيروبده انى طوتمق ايچون قپوسنى سد ايلسه اكا مالك اولور
اما قپوسنى سد ايله احرازايتمدن اكا مالك اوليوب ديكر بركمسنه اول آوى طوتيويرسه اكا مالك اولور

١٣٠٣ ماده
بركيمسه صيد ايچون بر محله آغ وطوزاق كبى برشى وضع ايدوبده براو طوتلسه اول كيمسه‌نك مالى اولور
فقط بركيمسه آغنى قورتمق ايچون بر محله سروبده اكا براو طوتيليويرسه انك مالى اولماز
نته كيم بركيمسه‌نك اراضيسنده كى چقوره دوشن آوى ديكر كمسنه اخذ ايله استملاك ايده بيلور
اما اول اراضى صاحبى اول چقورى صيد ايچون حفر ايتمش ايسه اول آوه سائرندن احق اولور (١٢٥٠) ماده‌يه باق

١٣٠٤ ماده
بر يابانى حيوان بركيمسه‌نك باغچه سنده يووه ياپمغله ويمورطلامغله انك مالى اولماز

دیکر بر کیمسه انك بیورطه لرینی یاخود باور یلرینی اخذ ایدیو برسه باغچه صاحبی استرداد ایده مز
فقط اول کیمسه باغچه سنی یبانی حیوان کلوبده بیورطلامق وباور یله مق ایچون تهیئه ایتمش ایسه کلوب بیور طلایان وباور یلیان حیوانلرك بیورطه لری وباور یلری کندوسنك اولور

۱۳۰۵ ماده
بر کیمسه نك باغچه سنده مکان اتخاذ ایدن آری یلرك یاپدیغی بال اول باغچه نك منافعندن معدود اوله رق اول کیمسه نك مالیدر
کمسنه اکا تعرض ایده مز
بالکز بیت الماله عشرینی ویرمسی لازم کلور

۱۳۰۶ ماده
بر کیمسه نك قوانده مجتمع بولنان آریلر مال محرز عد اولنور بونلرك بالی دخی اول کیمسه نك مالیدر

۱۳۰۷ ماده
برینك قواندن چیقان اوغل اریسی دیکرك خانه سنه قونوبده خانه صاحبی اخذ ایلسه قوان صاحبی آنی استرداد ایده بیلور

(باب خامس)
(نفقات مشترکه بیاننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)
(اموال مشترکه نك تعمیراتی ودیکر بعض مصارفاتی بیاننده در)

۱۳۰۸ ماده
بر ملك مشترك تعمیر وترمیمه محتاج اولدقده صاحبلری حصه لرینه کوره بالاشتراك تعمیر ایدرلر

١٣٠٩ ماده
حصه دارلردن بری دیکرینك اذنیله کندی مالندن قدر معروف پاره صرف ایدرك ملك مشترکی تعمیر ایتسه مشارکنه حصه سیله رجوع ایدر
یعنی مصرفدن مشارکنك حصه سنه هرنه اصابت ایدرسه انی اندن الور

١٣١٠ ماده
محتاج تعمیر اولان ملك مشترکك صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیکری آنی تعمیر ایتمك ایستدکده حاکمدن اذن الور
وحاکمك اذنی غائب اولان حصه دارك اذنی مقامنه قائم اولور
یعنی حاضر اولان حصه دار اذن حاکمله اول ملك مشترکی تعمیر ایتدکده غائب اولان مشارکندن اذن المش حکمنده اولەرق مصرفدن حصه سیله اکا رجوع ایدر

١٣١١ ماده
برکیمسه مشارکندن وحاکمدن استیذان ایتمکسزین ملك مشترکی خودبخود تعمیر ایلسه متبرع اولور
یعنی مصرفدن مشارکنك حصه سنه اصابت ایدن مقداری اندن آلەماز اول ملك مشترك کرك قابل قسمت اولسون وکرك اولمسون

١٣١٢ ماده
برکیمسه قابل قسمت اولان ملك مشترکنی تعمیر ایتمك ایستیوبده مشارکی امتناع ایتمشیکن خود بخود تعمیر ایلسه متبرع اولور
یعنی مشارکنه حصه سیله رجوع ایدەمز
واکر اول کیمسه مشارکنك بووجهله امتناعی اوزرینه حاکمه مراجعت ایتسه (٢٥) مادەیه مبنی تعمیره جبر اولنەماز
فقط جبرا تقسیم اولنه بیلور
وبعد القسمه اول کیمسه کندی حصه سنده ایستدیکنی یاپار

١٣١٣ ماده
دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان برملك مشترك تعمیره محتاج اولمغله

صاحبلرندن بری تعمیراتنی ایستیوب دیکری امتناع ایتسه حاکمك اذنیله
کندی طرفندن قدر معروف پاره صرف ایدرك تعمیر ایلر
ومصارف تعمیریه‌دن مشارکنك حصه سنه اصابت ایدن مقدار پاره
کندوسنك اندن الەجغی اولور
واول ملك مشترکی ایجار ایله اجرتندن اشبو الەجغنی استیفا ایده‌بیلور
واکر حاکمدن استیذان ایتمکسزین تعمیر ایتمش ایسه نقدر صرف ایتدیکنه
باقلیوب انجق بنانك وقت تعمیرده‌کی قیمتندن مشارکنك حصه‌سنه اصابت
ایدن مقداری بروجه مشروح استیفا ایده‌بیلور

ماده ١٣١٤

بوله دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولیان ملك مشترك بالکلیه منهدم
اولوبده عرصهٔ صرفه قالدیغی حالده صاحبلرندن بری بنا ایتمك ایستیوبده
دیکری امتناع ایلسه بنایه جبر اولنمیوب عرصه‌سی تقسیم اولنور

ماده ١٣١٥

فوقانیسی برینك وتحتانیسی دیکرك ملکی اولان ابنیه منهدم یا محترق
اولسه هر بری کما فی السابق ابنیه‌سنی یاپار
احدهما آخره مانع اولەماز
وفوقانی صاحبی تحتانی صاحبنه سن ابنیه‌کی یاپ که اوزرینه بنده ابنیه‌می
یاپەیم دیوبده تحتانی صاحبی امتناع ایتمکله فوقانی صاحبی حاکمدن
اذن آلەرق تحتانی وفوقانی ابنیه‌یی انشا ایتدکده تحتانی صاحبی حصهٔ
مصرفنی ویرنجیه‌دك آنی تحتانیده تصرفدن منع ایدر

ماده ١٣١٦

ایکی قومشو بیننده‌کی حائط مشترك اوزرنده طرفینك کوشك وکیرش
اوجلری کبی حموله‌لری اولدیغی حالده حائط منهدم اولوبده برینك امتناعی
اوزرینه دیکری بنا ایلسه مشارکی مصرفنك نصفنی تأدیه ایدنجیه‌دك آنی
اول حائط اوزرینه حموله وضعندن منع ایدر

١٣١٧ ماده

ایکی خانه بیننده کی دیوار منهدم اولوبده برندن دیکرینک مقر نسوان اولان محلی کورینور اولدیغی جهتله برینک صاحبی مشترکا دیواری بنا ایتمک ایستدیکی حالده دیکرینک صاحبی امتناع ایلسه بنایه جبر اولنماز
فقط تخته دن یاخود سائر نسنه دن بالاشتراک بینلرنده بر ستره اتخاذ ایتملری ایچون حاکم طرفندن جبر اولنور

١٣١٨ ماده

ایکی قومشو بیننده مشترک اولان دیواره وهن کلوبده سقوطندن خوف اولنمغله بری نقضنی ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایتسه بالاشتراک نقض وهدم ایتمک اوزره جبر اولنور

١٣١٩ ماده

ایکی صغیر یاخود ایکی وقف بیننده مشترک اولان بر عقار تعمیره محتاج اولوبده حالی اوزره ابقاسی مضر اولدیغی حالده ایکی وصیدن یاخود ایکی متولیدن بری تعمیر ایتمک ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه تعمیره جبر اولنور
مثلا ایکی صغیرک خانه‌لری بیننده بر مشترک دیوار اولوبده سقوطندن خوف اولنه رق برینک وصیسی تعمیر ایتمک ایستدیکی حالده دیکرینک وصیسی ابا ایلسه جانب حاکمدن بر امین آدم ارسال ایله نظر اولنور فی الواقع دیوارک حالی اوزره ترکی تقدیرنده صغیرلر حقنده ضرر اوله جغی معلوم اولورسه ابا ایدن وصی دیکر وصی ایله مشترکا مال صغیردن اول دیواری تعمیر ایتمک اوزره جبر اولنور
کذلک ایکی وقف بیننده مشترک اولان بر خانه تعمیره محتاج اولوبده متولیلردن بری تعمیر ایتمک ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایلسه مال وقفدن تعمیر ایتمک اوزره حاکم طرفندن جبر اولنور

١٣٢٠ ماده

ایکی کشی بیننده مشترک بر حیوان اولوبده بریسی آنی بسلمکدن ابا ایتمکله

دیكری حاكمه مراجعت ایدسه حاكم ابا ایدن حصه داره یاحصه كی صات
ویاخود مشتركا حیوانی بسله دیو امر ایدر

(فصل ثانی)

(نهر ومجرانك كری واصلاحی حقنده در)

١٣٢١ ماده
مملوك اولمیان نهرك كری واصلاحی یعنی آیقلانمسی بیت المال اوزرینه در
واكر بیت المالك وسعتی یوق ایسه انی آیقلامق اوزره ناسه جبر اولنور

١٣٢٢ ماده
مملوك اولان نهر مشتركك ایقلانمسی اصحابی یعنی حق شربی اولنلر
اوزرینه در
حق شفعه اصحابی مؤنت كری واصلاحده تشریك اولنه ماز

١٣٢٣ ماده
حق شرب اصحابندن بعضیلری نهر مشتركی تطهیر ایتمك ایستیوبده
بعضیلری ابا ایتدیكی صورتده نظر اولنور
اكر نهر عام ایسه ابا ایدن كیمسه سائرلریله بالاشتراك ایقلامق اوزره جبر اولنور
(٢٦) ماده یه باق
واكر نهر خاص ایسه ایقلامق ایستیانلر حاكمك اذنیله اول نهری ایقلایوب
امتناع ایدن كیمسه مصرفدن حصه سنه اصابت ایدن مقداری ایفا
ایدنجیه دك آنی اول نهر ایله انتفاعدن منع ایدرلر

١٣٢٤ ماده
حق شرب اصحابنك كافه سی نهر مشتركی ایقلامقدن امتناع ایتدكلری
صورتده كذلك نهر عام ایسه ایقلامق اوزره كندولرینه جبر اولنور واكر نهر
خاص ایسه جبر اولنماز

ماده ١٣٢٥
کرك مملوك اولمیان وکرك مملوك اولان نهر عامك کنارنده برکیمسه نك یری
اولوبده صوایچنك ونهری اصلاح ایتمك کبی احتیاجات ایچون بشقه
یول اولمدیغی حالده عامه اول یردن مرور ایده بیلور صاحبی مانع اوله ماز

ماده ١٣٢٦
نهر مشترکك مؤنت کری واصلاحی یوقارودن باشلار وابتداجمله
حصه دارلر بونده متشارك اولورلر
ولك اوست طرفنده کی حصه دارك اراضیسندن کچلدکده اوخلاص اولور
وهکذا اشاغیسنه قدر ایلر
زیرا غرامت غنیمته کوره در (٨٧) ماده یه باق
مثلا اون کشی بیننده مشترك اولان برنهر ایقلانه جق اولدقده الك اوست
طرفنده کی حصه دارك نهایت اراضیسنه قدر اولان قطعه سنك مصارفی
جمله سنك اوزرینه واندن صکره طقوزی اوزرینه وایکنجینك اراضیسی دخی
کچلدکده سکزی اوزرینه تقسیم ایدیلور
صکره ده بوسیاق اوزره کیدیلور ولك اشاغیده کی حصه دار جمله سنك
مصرفنده مشارك اوله رق الك صکره کندو حصه سنی یالکز یاپار بوجهتله
الك یوقارودهکی حصه دارك مصرفی جمله سندن آز ولك اشاغیده کی
حصه دارك مصرفی جمله سندن زیاده اولور

ماده ١٣٢٧
کاریز مشترکی ایقلامق مؤنتی اشاغیدن باشلار
شویله که الك اشاغیده کی حصه دارك عرصه سنده کی حصهٔ کاریزك
مصرفنده جمله سی حصه دار اولورلر واندن یوقارو چیقلدقده اول حصه دار
خلاص اولور وهکذا بربر خلاص اوله رق الك یوقارودهکی
حصه دار کندی حصه سنی یالکز جه یاپار بوجهتله الك اشاغیده کی حصه دارك
مصرفی جمله سندن از والك یوقارودهکی حصه دارك مصرفی جمله سندن
زیاده اولور

١٣٢٨ ماده

طريق خاصك تعميرى دخى كاريزكبى اشاغيدن باشلار واغزى يعنى مدخلى اشاغى ومنتهاسى يوقارو عد واعتبار اولنور واغزنده بولنان حصه دار يالكز كندى حصه سنه عائد اولان مصارف تعميريه ده مشارك اولور ومنتهاسنده اولان حصه دارهر برينك حصهٔ مصارفنده مشارك اولدقدن بشقه كندى حصه سنى يالكز كندى ياپار

(باب سادس)

(شركت عقد بياننده اولوب التى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(شركت عقدك تعريف وتقسيمى بياننده در)

١٣٢٩ ماده

شركت عقد ايكى يازياده كيمسه لر بيننده سرمايه وفائده سى مشترك اولمق اوزره عقد شركتدن عبارتدر

١٣٣٠ ماده

شركت عقدك ركنى لفظا ياخود معنى ايجاب وقبولدر

مثلا بركيمسه ديكر كيمسه يه شوقدر غروش سرمايه ايله اخذ واعطا ايتمك اوزره سنكله شريك اولدم ديويده ديكرى دخى قبول ايتدم ديسه لفظا ايجاب وقبول ايله شركت منعقد اولور

واكر برلرى ديكرينه بيك غروش ويروب وبونك اوزرينه سند ده بيك غروش قوى ومال اشترا ايت ديويده ديكرى دخى انك ديديكى كبى ياپسه معنى قبول ايتمش اولمغله شركت منعقد اولور

١٣٣١ ماده

شركت عقد ايكى قسمه تقسيم اولنور

شويله كه شريكلر اكر بينلرنده مساوات تامه اولمق شرطيله عقد شركت

ایدرك سرمایهٔ شرکت اوله‌بیله‌جك مالل‌رینی شرکته ادخال ایتدکلری حالده مقدار سرمایه‌لری و ربحدن حصه‌لری متساوی اولورسه شرکت مفاوضه اولور

نته‌کیم برکیمسه وفات ایدوب ده اوغللری پدرلرندن قالان مجموع اموالی سرمایه اتخاذ ایدرك هر درلو مال آلوب صاتمق و ربحی بینلرنده مساوات اوزره تقسیم ایتمك اوزره عقد شرکت مفاوضه ایده بیلورلر فقط بو یله مساوات تامه اوزره شرکتك وقوعی نادر اولور

واکر مساوات تامه شرطه ایدلمکسزین عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت عنان اولور

١٣٣٢ ماده

شرکت کرك مفاوضه وکرك عنان اولسون یا شرکت اموال ویا شرکت اعمال ویاخود شرکت وجوهدر

شویله که شریکلر اکر اورته‌یه سرمایه اولمق اوزره بر مقدار مال قویوب ده برلکده یاخود آیروآیرو ویاخود مطلقا اخذ واعطا ایتمك وحاصل اوله‌جق ربحی بینلرنده تقسیم ایتمك اوزره عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت اموال اولور

واکر عمللرینی سرمایه ایدوب ده آخردن ایش تقبل یعنی تعهد والتزام ایدرك حاصل اوله‌جق کسبی یعنی اجرتی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت اعمال اولور بوکا شرکت ابدان وشرکت صنایع وشرکت تقبل دخی دنیلور

نته‌کیم ایکی درزینك یاخود بر درزی ایله بر بویاجینك شریك اولملری کبی *

واکر سرمایه‌لری اولمدیغی حالده کندی اعتبارلریله ویره‌سی‌یه مال آلوب صته‌رق حاصل اوله‌جق ربحی بینلرنده تقسیم ایتمك اوزره عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت وجوه اولور

(فصل ثانی)

(شرکت عقدك شرائط عمومیه سی بیانندەدر)

١٣٣٣ ماده

شركت عقدك هر قسمى وكالتى متضمندر

شويله كه شريكلردن هر برى تصرفده يعنى آلوب صاتمقده وآخردن اجرتله ايش تقبل ايتمكده ديكرينك وكيليدر

بناءً على ذلك وكالتده عقل وتمييز شرط اولديغى كبى على العموم شركتده دخى شريكلرك عاقل ومميز اولملرى شرطدر

١٣٣٤ ماده

شركت مفاوضه كفالتى دخى متضمندر

بناءً عليه مفاوضلرك كفالته اهليتلرى دخى شرطدر

١٣٣٥ ماده

شركت عنان يالكز وكالتى متضمن اولوب كفالتى متضمن دكلدر

بناءً عليه حين عقدنده كفالت ذكر اولنمديغى صورتده شريكلر يكديكرك كفيلى دكلدر

بو وجهله صبى مأذون دخى عقد شركت عنان ايده بيلور

اما شركت عنانك حين عقدنده كفالت ذكر اولنديغى تقديرده شريكلر يكديكرك كفيلى اولور

١٣٣٦ ماده

شريكلر بيننده ربحك نه وجهله تقسيم اولنه جغنى بيان اولنمق شرطدر

مبهم ومجهول قالورسه شركت فاسد اولور

١٣٣٧ ماده

شريكلر بيننده تقسيم اولنه جق ربحك حصه لرى نصف وثلث وربع كبى جزء شايع اولمق شرطدر

شريكلردن برينه ربحدن مقطوعاً شوقدر غروش ويرلمك اوزره مقاوله اولنورسه شركت باطل اولور

(فصل ثالث)

(شركت اموالك شرائط مخصوصه سی بیاننده در)

١٣٣٨ ماده

سرمایه نك نقود قبیلندن اولسی شرطدر

١٣٣٩ ماده

رائج اولان باقر سکه عرفا نقوددن معدوددر

١٣٤٠ ماده

مسکوك اولیان التون و کومش ایله معامله بین الناس عرف وعادت ایسه بونلر دخی نقود حکمنده اولورلر

دکل ایسه عروض حکمنده درلر

١٣٤١ ماده

سرمایه نك عین اولمسی شرطدر

دین یعنی ذمم ناسده اولان اله جق سرمایهٔ شرکت اولهماز

مثلا ایکی کیمسه آخر کمسنه ذمتنده اولان اله جقلرینی سرمایه اتخاذ ایدوب ده انك اوزرینه عقد شرکت ایدهمزلر

و برینك سرمایه سی عین و دیکرینك سرمایه سی دین اولسه ینه شرکت صحیح اولماز

١٣٤٢ ماده

عروض وعقار کبی نقوددن معدود اولمیان اموال اوزرینه عقد شرکت صحیح اولماز

یعنی بونلر سرمایهٔ شرکت اولهماز

مکر که ایکی کیمسه بویله نقود قبیلندن اولمیان ماللرینی سرمایهٔ شرکت اتمك ایستدکلرنده هر بری مالنك نصفنی دیکرینه صتوب ده اشترکاری حاصل اولدقدن صکره بو مال مشترکاری اوزرینه عقد شرکت ایده بیلورلر

نته کیم ایکی کیمسه مثلیاتدن اولان بر نوع مالمرینی مثلا بر مقدار بغدایلرینی یکدیکرینه قارشدیروب ده بینلرنده شرکت ملک حاصل اولدقدن صکره اشبو مال مخلوطی سرمایه اتخاذ ایدرک انک اوزرینه عقد شرکت ایده بیلورلر

ماده ۱۳٤۳

برینک بارکیری ودیکرینک اکرطاقمی اولوب ده بونلری ایجار ایله حاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم ایتمک اوزره شریک اولسه لر شرکت فاسد اولوب اجرت حاصله بارکیر صاحبنه عائد اولور واکرطاقمی بارکیره دخیل وتابع اولمغله صاحبی اجرتدن حصه دار اوله میوب انجق اکرینک اجر مثلنی الور

ماده ۱۳٤٤

برینک دابه سی اوزرینه دیکری امتعه سنی تحمیل ایله کزدیروب صاتمق ور بحی بینلرنده مشترک اولمق اوزره شریک اولسه لر شرکت فاسد اولوب حاصل اولان کار امتعه صاحبنک اولور دابه صاحبی دخی دابه سنک اجر مثلنی الور دکان دخی دابه کبیدر که بری دیکرک دکاننده امتعه سنی صاتوب ده ربحی بینلرنده مشترک اولمق اوزره شریک اولسه لر شرکت فاسد اولوب امتعه نک ربحی صاحبنه عائد اولور دکان صاحبی دخی دکانینک اجرمثلنی الور

(فصل رابع)

(شرکت عقدده متعلق بعض ضوابط حقنده در)

ماده ۱۳٤٥

عمل تقویم ایله متقوم اولور
یعنی ایش تعیین قیمت ایله قیمتلنور
ور شخصک عملی دیکر شخصک عملنه نسبتله دها قیمتلو اوله بیلور

مثلا شركت عنان ايله شريك اولان ايكى كيمسه نك سرمايه لرى متساوى وايكيسنك دخى عمل ايتمسى مشروط اولديغى حالده برينه ربحدن فضله حصه اعطاسى شرط قيلنسه جائز اولور

زيرا بريسى اخذ واعطاده دها ماهر وعملى ازيد وانفع اوله بيلور

ماده ١٣٤٦

ضمان عمل برنوع عملدر

بناءعليه بر كيمسه دكاننه ارباب صنايعدن برينى قويوب وتقبل وتعهد ايلديكى ايشلرى اكا كورديروب بده حاصل اوله جق كسبى يعنى اجرتى بينلرنده مناصفة تقسيم ايتمك اوزره عقد شركت صنايع ايتسه لر جائز اولور

ودكان صاحبنك نصف حصه يه استحقاقى انجق عملى ضامن ومتعهد اولمسيله در شوقدر كه بونك ضمننده دكانك منفعتنه دخى نائل اولور

ماده ١٣٤٧

ربحه استحقاق بعضا مال يا عمل ايله اولديغى كبى بعضا دخى (٨٥) ماده حكمنجه ضمان ايله اولور

نته كيم مضاربه ده ربحه رب المال ماليله ومضارب عمليله مستحق اولور وارباب صنايعدن برى يانته برشاكرد الوب بده تقبل وتعهد ايلديكى ايشلرى نصف اجرتله اكا كورديرسه جائز اولور وكسبك يعنى ايش صاحبلرندن النان اجرتك نصفنه اول شاكرد عمليله مستحق اولديغى كبى استاد دخى عملى ضامن ومتعهد اولمسيله نصف ديكرينه مستحق اولور

ماده ١٣٤٨

سالف الذكر امورثلثه دن يعنى مال وعمل وضماندن بريسى بولنماز ايسه ربحه استحقاق يوقدر

مثلا بر كيمسه ديكرينه سن مالكله تجارت ايت ده ربحى بيننزده مشترك اولسون ديسه شركتى ايجاب ايلمز

و بو صورتده حاصل اولان ربحدن حصه الهماز

ماده ١٣٤٩

ربحه استحقاق انجق عقد شركتده ايراد اولنان شرطه كوره در اجرا اولنان ايشه كوره دكلدر

بناءعليه عمل ايتمسى مشروط اولان شريك عمل ايتمسه بيله عمل ايتمش كبى عد اولنور

مثلا شركت صحيحه ايله شريك اولان ايكى كيسه نك ايكيسى دخى عمل ايتمك اوزره شرط ايدلمش اولديغى حالده يالكز بريسى عمل ايدوب ديكرى بعذر ياخود بغير عذر عمل ايتمسه بيله يكديكرك وكيلى اولديغندن شريكنك عمل ايتمسيله كندوسى دخى عمل ايتمش كبى عد اولنه رق كار بينلرنده شرط ايتدكلرى وجهله تقسيم اولنور

ماده ١٣٥٠

شريكلر يكديكرك امينيدر

هر برينك يدنده مال شركت وديعه حكمنده در

بلاتعد ولاتقصير بريسنك يدنده مال شركت تلف اولسه شريكنك حصه سنى ضامن اولماز

ماده ١٣٥١

شركت اموالده سرمايه شريكلر بيننده متساويا ياخود متفاضلا مشترك اولور

اما برندن سرمايه وديكرندن عمل اولديغى صورتده اكر ربحى بينلرنده مشترك اولمق اوزره مقاوله اولنسه مضاربه اولور نته كيم باب مخصوصنده كاور

واكر ربحى تماما عامله عائد اوله جق ايسه قرض اولور

واكر ربحك تماما سرمايه صاحبنه عائد اولمسى شرط ايديلورسه اول سرمايه عاملك يدنده بضاعه وعامل مستبضع اولور

مستبضع ايسه وكيل متبرع حكمنده اولديغندن كاروزيان تماما مال صاحبنه عائد اولور

ماده ١٣٥٢

شريكلردن برى فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون اولسه شركت

منفسخ اولور
فقط شریکلر اوچ یا زیاده اولدیغی صورتده شرکتك انفساخی یالکز فوت یا مجنون اولان حقنده اولوب دیگرلری بیننده شرکت باقی قالور

ماده ١٣٥٣

شریکلردن برینك فسخیله شرکت منفسخ اولور
فقط انك فسخنی دیکرك بیلمسی شرطدر
برینك فسخ ایلدیکی دیگرینك معلومی اولمدقجه شرکت منفسخ اولماز

ماده ١٣٥٤

شریکلر فسخ شرکت ایدوبده نقود موجوده برینك وذممده اولان الهجق دیگرینك اولمق اوزره اقتسام ایتسه‌لر قسمت صحیح اولماز
بوصورتده نقود موجوده دن برینه قبض ایتسه دیگری اکا مشارك اولور ذممده کی الهجق دخی بینلرنده مشترك قالور
(١١٢٣) ماده‌یه باق

ماده ١٣٥٥

شریکلردن بری مال شرکتدن برمقداریني الوبده اعمال ایدرکن مجهلا فوت اولسه ترکه‌سندن شریکنك حصه‌سی استیفا اولنور
(٨٠١) ماده‌یه باق

(فصل خامس)

(شرکت مفاوضه بیاننده در)

ماده ١٣٥٦

فصل ثانیده بیان اولندیغی اوزره مفاوضلر یکدیگرك کفیلیدر
بناء علیه برینك اقراری کندو حقنده نصل نافذ اولورسه شریکی حقنده دخی اویله‌جه نافذ اولور
و بری دین اقرار ایتدکده مقرله هرقنغیسندن ایسترایسه مطالبه ایدر
و بیع وشرا واجاره کبی شرکته جاری اولان معاملاتدن طولایی مفاوضلردن برینه هرنه درلو بورج ترتب ایدرایسه دیگرینه دخی لازم اولور

وبرينك صاتديغى شى عيبله ديكرينه رد اولنه بيلديكى كبى برينك اشترا
ايلديكى شيئى ديكرى عيبله ردايده بيلور

١٣٥٧ ماده

مفاوضلردن برينك كندويه واهل وعيالنه الديغى مأكولات والبسه وسائر
حوائج ضروريه كندوسنكدر
شريكنك انده حقى يوقدر
فقط بايع بونلرك ثمننى دخى بحسب الكفاله شريكندن مطالبه ايده بيلور

١٣٥٨ ماده

شركت اموالده مفاوضلرك مقدار سرمايه لرى وربحدن حصه لرى متساوى
اولمق شرط اولديغى كبى برينك سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت
وله بيله جك مالى يعنى نقودى ياخود نقود حكمنده اولان اموالى اولمامق شرطدر
اما برينك سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت اوليه جق مالى يعنى
عروض ياعقارى ياخود آخر كمسنه ذمتنده الهجغى اولسه مفاوضه يه ضرر
ويرمز

١٣٥٩ ماده

شركت اعمالده شريكلرك هر برى نصل ايش اولورسه اولسون تقبل
والتزام ايده بيلك وعلى السويه عملى ضامن ومتعهد وفائده وضررده
متساوى وبرينه شركت سببيله نه ترتب ايدرسه ديكرى اكا كفيل اولمق اوزره
عقد شركت ايدرلرسه مفاوضه اولور
بوصورتده هر قنغيسندن اولورسه اولسون اجيردكان اجرتنى مطالبه اولنه بيلور
وانلردن آخر بر كمسنه بر متاع دعوى ايدوبده بريسى اقرار ايتدكده ديكرى
انكار ايتسه بيله انك اقرارى نافذ اولور

١٣٦٠ ماده

ايكى كيمسه وبرهسى يه مال الوب صاتمق ومال مشترا وثمن وربحى بينلرنده
مناصفة مشترك وهر برى ديكرينه كفيل اولمق اوزره عقد شركت ايتسه لر

شركت وجوهك مفاوضه‌سی اولور

١٣٦١ ماده
عقد مفاوضه‌ده مفاوضه لفظی سویلنمك یاخود مفاوضه‌نك جمیع شرائطی تعداد اولنمق شرطدر
على الاطلاق عقد شركت اولنورسه عنان اولور

١٣٦٢ ماده
بروجه بالا بو فصلده مذكور اولان شرطلردن بریسی بولنمسه مفاوضه عنانه منقلب اولور
مثلا شركت اموالده مفاوضلردن برینك یدینه ارث ایله یا هبه طریقیله برمال كچدكده اكر نقود كبی سرمایهٔ شركت اوله‌بیله‌جك مال ایسه مفاوضه عنانه منقلب اولور
اما عروض وعقار كبی سرمایهٔ شركت اولمیان مال ایسه مفاوضه‌یه ضرر و برمز

١٣٦٣ ماده
شركت عنانك صحتی ایچون هرنه كه شرط ایسه مفاوضه‌نك صحتی ایچون دخی شرطدر

١٣٦٤ ماده
شركت عنان ایله شریك اولانلر تصرفجه هرنه‌یاپه‌بیلور ایسه مفاوضلردخی انی یاپه‌بیلور

(فصل سادس)

(شركت عنان حقنده اولوب اوچ مبحثی حاویدر)

(مبحث اول)

(شركت اموالده دائر اولان مسائل بیانندهدر)

١٣٦٥ ماده
شركت عنان ایله شریك اولانلرك سرمایه‌لری متساوی اولمق شرط دكلدر

برینك سرمایه سی دیکرینك سرمایه سندن دها زیاده اوله بیلور
وهر بریسی بالجمله نقدلرینی سرمایه یه ادخال ایتمکه مجبور اولمیوب مالل رینك
مجموعی یاخود بر مقداری اوزرینه عقد شرکت ایده بیلور
بو جهتله سرمایه لرندن فضله سرمایهٔ شرکت اوله بیله جك ماللری مثلا
نقدلری اوله بیلور

ماده ١٣٦٦

عموم تجارات اوزرینه عقد شرکت جائز اولدیغی کبی خاصة برنوع تجارت
اوزرینه مثلا ذخیره تجارتی اوزرینه دخی عقد شرکت اولنه بیلور

ماده ١٣٦٧

شرکت صحیحه ده ربحك نه وجهله تقسیمی شرط ایدیلور ایسه هر حالده
اول شرطه رعایت اولنور

ماده ١٣٦٨

شرکت فاسده ده ربح وفائده سرمایه لرك مقدارینه کوره تقسیم اولنور
شریکلردن برینه فضله شرط ایدلمش ایسه اکا اعتبار اولنماز

ماده ١٣٦٩

بلا تعد ولا تقصیر وقوعه کلان ضرر وزیان هر حالده سرمایه لرك مقدارینه
کوره منقسم اولور
دیکر وجهله شرط ایدلسه اکا اعتبار اولنماز

ماده ١٣٧٠

سرمایه لر کرك متساوی وکرك متفاضل اولسون شریکلر کاری بینلرنده
سرمایه لرینك مقدارینه کوره تقسیم ایتمك اوزره شرط ایدسه لر صحیح اولور
وکاری بینلرنده شرط ایتدکلری وجهله سرمایه لرینك مقدارینه کوره تقسیم اولنور
کرك ایکیسنك دخی عمل ایتمسی شرط اولنسون وکرك یالکز برینك عمل ایتمسی
شرط قیلنسون

شوقدر وار که یالکز برینك عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده انك یدنده دیکرك سرمایه سی بضاعه حکمنده اولور

۱۳۷۱ ماده

شریکلرك سرمایه‌لری متساوی اولدیغی حالده برینه ربحدن فضله حصه مثلا ربحك ثلثانی شرط ایدلسه ایکیسنك دخی عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده شرکت صحیح وشرط معتبر اولور

(۱۳٤٥) ماده یه باق

امایالکز بریسنك عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده نظر اولنور عمل اکر ربحدن حصه‌سی زیاده اولان شریك اوزرینه شرط ایدلمش ایسه کذلك شرکت صحیح وشرط معتبر اولور

واول شریك مالیله سرمایه سنك ربحنه وعملیله فضله سنه مستحق اولور فقط انك یدنده شریکنك سرمایه سی مال مضاربه حکمنده اوله‌رق مضاربه‌یه شبیه برشرکت اولور

وعمل اکر ربحدن حصه‌سی آز اولان شریك اوزرینه شرط ایدلمش ایسه جائز اولیوب ربح بینلرنده سرمایه‌لرینك مقدارینه کوره تقسیم اولنور زیرا ربح اکرشرطایتدکلری وجهله تقسیم اولنسه عامل اولمایان شریکك الهجغی فضله‌یه مال وعمل وضماندن برشی مقابل اولمیز ربحه استحقاق ایسه انجق بو امور ثلثه دن بریله در

(۱۳٤۷) و (۱۳٤۸) ماده لره باق

۱۳۷۲ ماده

شریکلرك سرمایه‌لری متفاضل مثلا برینك سرمایه‌سی یوزبیك ودیکرینك سرمایه‌سی یوزاللی بیك غروش اولدیغی حالده ربحك بینلرنده مساوات اوزره تقسیمی شرط اولنسه سرمایه سی آز اولان کیمسه نك سرمایه سنه نسبتله ربحدن فضله حصه‌سی شرط ایدلمش دیمك اوله جغندن شریکلرك سرمایه لری متساوی اولدیغی حالده برینه ربحدن فضله شرط ایدلمش کبی اولور

بناء علیه ایکیسنك یاخود ربحدن حصه‌سی زیاده یعنی سرمایه‌سی آز اولان

شریکک عمل ایتمسی شرط ایدلمش ایسه شرکت صحیح وشرط معتبر
اولور
واکر یالکز ربحدن حصه سی ازیعنی سرمایه سی چوق اولان شریکک
عمل ایتمسی شرط ایدلمش ایسه جائز اولمیوب کار بینلرنده سرمایه لری
مقدارینه کوره تقسیم اولنور

١٣٧٣ ماده

شریکلرک هر بری مال شرکتی کرک پشین پاره ایله وکرک ویره سی یه اولهرق
از وچوق بها ایله صاته بیلور

١٣٧٤ ماده

شریکلردن قنغیسی اولور ایسه اولسون یدنده شرکتک سرمایه سی
وارایغی حالده پشین پاره ایله وویره سی یه مال اشترا ایده بیلور
فقط غبن فاحش ایله مال اشترا ایدر ایسه الدیغی مال کندوسنک اولوب
شرکتک اولماز

١٣٧٥ ماده

شریکلردن بری یدنده شرکتک سرمایه سی اولمدیغی حالده شرکت ایچون
مال اشترا ایده مز
ایدرسه اول مال کندوسنک اولور

١٣٧٦ ماده

شریکلردن بری تجارتلری جنسندن اولمیان برشیئی کندو پاره سیله اشترا ایتدکده
اول مال کندوسنک اولوب شریکی اندن حصه منداولماز
مار یسنک یدنده شرکتک سرمایه سی وارایکن تجارتلری جنسندن اولان
برمالی کندی پاره سیله اشترا ایتسه ینه شرکتک اولور
مثلا قوماش تجارتی ایتمک اوزره عقد شرکت ایدن ایکی کمسنه دن بری کندو پاره سیله
برآت السه کندوسنک اولوب شریکی اول اته حصه دار اولماز
اما برقوماش السه شرکتک اولور والور ایکن بن بوقماشی کندم ایچون الیورم

شر یکمك بونده حصه سی بوقدر دیوا شهاد ایتسه بیله مفید اولیوب اول قماش شریکیله بینلرنده مشترك اولور

١٣٧٧ ماده

حقوق عقد انجق عاقده عائددر
بناء علیه شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی قبض ایله ثمنی تأدیه ایلك یالکز انك اوزرینه لازم اولور بوجهتله برینك اشترا ایلدیکی مالك ثمنی انجق اندن مطالبه اولنوب شریکندن مطالبه اولنه ماز
وکذا شریکلردن برینك صاتدیغی مالك ثمنی قبض ایتمك انجق آنك حقیدر بوجهتله مشتری ثمنی دیکرینه ویرسه یالکز ثمنی قابض اولان شریکك حصه سندن بری اولوب عاقد اولان شریکك حصه سندن بری اولماز
وینه بوجهتله عاقد اولان شریك صاتدیغی مالك ثمنی قبضه آخر برکیمسه یی توکیل ایتسه شریکی انی عزل ایده من
اما بیع وشرا واجاره ایچون شریکلردن برینك توکیل ایتدیکی دیکر شریکی عزل ایده بیلور

١٣٧٨ ماده

عیب ایله رد دخی حقوق عقددن اولمغله شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی دیکری عیب ایله رد ایده من
وبرینك صاتدیغی مال عیب ایله دیکرینه رد اولنه ماز

١٣٧٩ ماده

شریکلردن هربری مال شرکتی ایداع وابضاع ایده بیلور
ومضاربه یه ویره بیلور
وعقد اجاره ایده بیلوب مثلا مال شرکتی حفظ ایچون دکان واجیر استیجار ایده بیلور
اما شریکنك اذنی اولمدیجه مال شرکتی کندو مالیله خلط وآخر کمسنه ایله عقد شرکت ایده من

ایدوبده مال شرکت ضایع اولسه شریکنك حصه‌سنی ضامن اولور

١٣٨٠ ماده

شریکلردن بری دیکرینك اذنی اولمدقجه مال شرکتدن آخر کمسنه‌یه اقراض ایده‌مز اما شرکت ایچون استقراض ایده‌بیلور
وبری هر نقدر اقچه استقراض ایدرایسه بالاشتراك شریکنك دخی بورجی اولور

١٣٨١ ماده

شریکلردن بری امور شرکت ایچون آخر دیاره کیتدکده مصرفنی مال شرکتدن الور

١٣٨٢ ماده

شریکلردن هر بری دیکرینه رأیکله عمل ایت یاخود دیلدیککی یاپ دیه‌رك شرکت ایشنی یکدیکرك رأینه تفویض ایتسه هر بری توابع تجارتدن اولان ایشلری یاپه‌بیلور
شویله که مال شرکتی رهن وشرکت ایچون ارتهان ومال شرکت ایله سفر ومال شرکتی کندی ماليله خلط وآخر کمسنه ایله عقد شرکت ایده‌بیلور
اما مالی اتلاف وبغیر عوض تملیك خصوصلرینی شریکنك اذن صریحی اولمدقجه یاپه‌مز
مثلا شریکنك اذن صریحی اولمدقجه مال شرکتدن کمسنه‌یه اقراض وهبه ایده‌مز

١٣٨٣ ماده

شریکلردن بری دیکرینی مال شرکتله آخر دیاره کیتمه یاخود ویره‌سیه مال صاتمه دیو نهی ایتمشیکن دیکری دکلمیوب ده آخر دیاره کیتسه یاخود ویره‌سیه مال صاتسه واقع اولان ضرردن شریکنك حصه‌سنی ضامن اولور

١٣٨٤ ماده

شرکت عنانك معامله‌لرنده شریکلردن برینك بورج اقرار ایتمسی دیکرینه

سرایت ایتمز
شویله که اول دینك انجق کندو عقد ومعامله سی ایله اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه تمامنی کندو سنك ایفا ایلمسی لازم کلور
واکر شریکیله برلکده اجرا ایلدیکی معامله دن طولایی بر بورج اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه نصفنی ادا ایلمسی لازم اولور
واکر انجق شریکنك اجرا ایلدیکی برمعامله دن طولایی بورج اولدیغنی اقرار ایتمش ایسه برشی لازم کلمز

(مبحث ثانی)

(شرکت اعماله دائر اولان مسائل بیانندهدر)

١٣٨٥ ماده
شرکت اعمال ایش تقبل ایتمك اوزره عقد شرکتدن عبارتدر
شویله که اجیر مشترکلر مستأجرین طرفندن طلب وتکلیف اولنان عملك ایفاسنی تقبل یعنی تعهد والتزام ایتمك اوزره عقد شرکت ایدرلر
ضمان عملده کرك متساوی وکرك متفاضل اولسونلر
یعنی کرك علی التساوی متعهد وضامن اولمق شرطیله عقد شرکت ایلسونلر وکرك عملك مثلا ثلثی بریسی اوزرینه وثلثانی دیکری اوزرینه شرط ایتسونلر

١٣٨٦ ماده
شریکلردن هر بری ایش تقبل وتعهد ایده بیلور
بری تقبل ایدوبده دیکری عمل ایتمك دخی جائز اولور
وشرکت صنایع ایله شریك اولان ایکی درزینك بری متاعی قبول ایله کسوب بیچمك ودیکری دیکمك دخی جائزدر

١٣٨٧ ماده
ایش تقبل ایتمکده شریکلر یکدیکرك وکیلیدر
بوجهتله برینك تقبل ایلدیکی ایشك ایفاسی هم کندوسنه وهم ده شریکنه لازم کلور

بناء على ذلك ضمان عملده شركت اعمالك عنانى مفاوضه حكمنده در كه شريكلردن برينك تقبل ايلديكى ايشك ايفاسنى مستأجر هر قنغيسندن ايستر ايسه مطالبه ايدر و شريكلردن هر بريسى اول ايشى ايفايه مجبور اولور بريسى بو ايشى شريكم تقبل ايتمش بن قارشمم ديه مز

١٣٨٨ ماده

اقتضاى بدل خصوصنده دخى شركت اعمالك عنانى مفاوضه حكمنده در يعنى شريكلردن هر برى مستأجردن تمام اجرتى مطالبه ايده بيلور مستأجر دخى هر قنغيسنه ويرسه برى اولور

١٣٨٩ ماده

شريكلردن برى تقبل ايلديكى ايشى بالذات ايفايه مجبور دكلدر ديلرسه كندوسى ياپار و ديلرسه شريكنه ياخود ديكر برينه ياپديرر فقط مستأجر اكر بالذات انك عمل ايتمسنى شرط ايدرسه اول حالده كندوسنك ياپمسى لازم كلور (٥٧١) ماده يه باق

١٣٩٠ ماده

شريكلر كسبى شرط ايتدكلرى وجهله تقسيم ايدرلر
يعنى متساويا تقسيم ايتمك اوزره شرط ايتمشلر ايسه مساوات اوزره تقسيم ايدرلر واكر متفاضلا مثلا ثلث وثلثان وجهله تقسيم ايتمك اوزره شرط ايتمشلر ايسه ايكيلى برلى اولهرق تقسيم ايدرلر

١٣٩١ ماده

عمله تساوى وكسبده تفاضل شرط ايدلسه جائز اولور
مثلا شريكلر متساويا عمل ايتمك وكسبى ايكيلى برلى اولهرق تقسيم ايلمك اوزره شرط ايتسه لر جائز اولور
زيرا بريسى صنعتده دها ماهر وعملى دها ايى اوله بيلور

١٣٩٢ ماده

شريكلر ضمان عمل ايله اجرته مستحق اولورلر

بناءعليه بری مریض اولمق یا برطرفه کیتمك و یاخود بوش طورمق کبی بروجهله
يشلميوبده يالكز شریکی ایشله سه حاصل اولان کسب واجرت ینه شرط
ایتدکلری وجهله تقسیم اولنور

۱۳۹۳ ماده
شریکلردن برینك صنعیله مستأجر فيه تلف يا نقص اولسه دیکر شریکیله
بالاشتراك ضامن اولورلر
ومستأجر مالنی قنغیسنه ایستر ایسه تضمین ایتدیرر
و بوزیان شریکلر بیننده مقدار ضمانه کوره تقسیم اولنور
مثلا ایشی مناصفة تقبل وتعهد ایتمك شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه
زیان دخی یاری یاری یه تقسیم اولنور
واکر ثلث وثلثان وجهله عملی تقبل وتعهد ایتمك اوزره عقد شرکت
ایتمشلر ایسه زیان دخی ایکیلی برلی اوله‌رق تقسیم اولنور

۱۳۹٤ ماده
تقبلده وعملده متشارك اولمق اوزره حما للرك عقد شرکت ایتمسی صحیحدر

۱۳۹٥ ماده
دکان برینك وآلات وادوات دیکرینك اوله‌رق ایکی کشی تقبل عمل ایتمك
اوزره عقد شرکت ایتسه‌لر صحیح اولور

۱۳۹٦ ماده
برندن دکان ودیکرندن عمل اولمق اوزره ایکی کشی عقد شرکت صنایع
ایتسه‌لر صحیح اولور (۱۳٤٦) ماده‌یه باق

۱۳۹۷ ماده
برینك راستری ودیکرینك بردوه سی اولوبده انلرله حموله نقلنی متساویا تقبل
وتعهد ایتمك اوزره عقدشرکت اعمال ایتسه لر صحیح اولور
وحاصل اولان کسب واجرت بینلرنده مناصفة تقسیم اولنور

دوه‌یو کنك زیاده اولسنه باقلماز زیرا شرکت اعمالده شریکلر ضمان عمل ایله بدله مستحق اولورلر

اما تقبل عمل اوزرینه عقد شرکت اولنمیوبده استر ودوه‌یی عینا ایجار ایتمك وحاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب استر ودوه دن قنغیسی ایجار اولنورسه اجرتی صاحبنه عائد اولور فقط دیکری تحمیل ونقلده اکا اعانه ایتمش ایسه عملنك اجر مثلنی آلور

١٣٩٨ ماده

بر کیمسه کندوسنك عیالنده بولنان اوغلیله برلکده اوله‌رق اجرای صنعت ایلسه کسبك کافه سی اول کیمسه نك اولور واوغلی معین صاییلور

نته کیم بر کیمسه اغاج غرس ایدر کن عیالنده اولان اوغلی اکا اعانه ایتسه اغاج اول کیمسه نك اولوب اوغلی اکا مشارك اولماز

(مبحث ثالث)

(شرکت وجوهه دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٣٩٩ ماده

شریکلرك مال مشتراده علی التساوی حصه دار اولملری شرط دکلدر

مثلا الدقلری مال بینلرنده نصفیت اوزره اوله بیلدیکی کبی ایکیلی برلی اولمق دخی جائز اولور

١٤٠٠ ماده

شرکت وجوهده ربحه استحقاق انجق ضمان ایله در

١٤٠١ ماده

مال مشترانك ضمان ثمنی شریکلرك مال مشتراده کی حصه‌لرینه کوره در

١٤٠٢ ماده

شریکلردن هر برینك مال مشتراده حصه سی نقدر ایسه ربحدن حصه سی

دخی اوقدر اولور

واکر برینه مال مشترادہ کی حصه سندن فضله شرط ایدلسه شرط لغو اولور وربح بینلرنده مال مشترادہ کی حصه لرینه کوره تقسیم اولنور

مثلا الدقلری اشیانك بینلرنده یاری یاری یه اولمسنی شرط ایدرلرسه ربح دخی یاری یاری یه اولور

واکر ایکیلی برلی اولمق اوزره شرط ایدرلرسه ربح دخی ایکیلی برلی اولور اما الدقلری اشیانك نصفیت اوزره اولمسی مشروط اولدیغی حالده ربحك ثلث وثلثان وجهله تقسیمنی شرط ایدرسه لر بوشرطه اعتبار اولنیوب ربح بینلرنده مناصفة تقسیم اولنور

١٤٠٣ ماده

ضرر وزیان هر حالده شریکلرك مال مشترادہ کی حصه لرینه کوره تقسیم اولنور

عقد شرایه کرك برلکده مباشرت ایتسونلر و کرك یالکز بریسی مباشرت ایلسون

مثلا شرکت وجوه ایله شریك اولان ایکی کیمسه اخذ واعطالرنده متضرر اولدقلری صورتده اکر مال مشترا بینلرنده نصفیت اوزره اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی مساوات اوزره تقسیم اولنور واکر مال مشترا ده ثلث وثلثان وجهله حصه دار اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی ایکیلی برلی اوله رق تقسیم اولنور ضرر ایتدکاری مالی کرك برلکده صاتون السونلر و کرك یالکز بریسی شرکت ایچون صاتون المش اولسون

(باب سابع)

(مضاربه حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مضاربه نك تعریف وتقسیمی بیاننده در)

١٤٠٤ ماده

مضاربه برطرفدن سرمایه ودیکرطرفدن سعی وعمل اولمق اوزره
برنوع شرکتدر

سرمایه صاحبنه رب المال وعامله مضارب دنیلور

١٤٠٥ ماده

مضاربه نك ركنى ايجاب وقبولدر

مثلا رب المال مضاربه شوسرمایه یی آل ربحی بینمزده یاری یاری یه یاخود
ایکیلی برلی تقسیم اولنمق اوزره مضاربة سعی وعمل ایت دیسه یاخود
شوپاره لری آل وسرمایه ایت ربحی بینمزده شونسبت اوزره مشترك
اولسون دیمك کبی مضاربه معناسنی افاده ایدر برسوزسویلسه ومضارب
دخی قبول ایلسه مضاربه منعقد اولور

١٤٠٦ ماده

مضاربه ایکی قسمدر

بری مضاربهٔ مطلقه ودیکری مضاربهٔ مقیده در

١٤٠٧ ماده

مضاربهٔ مطلقه زمان ومکان وبرنوع تجارت ایله وبایع ومشتری یی تعیینله
مقید اولمیان مضاربه در

وبونلردن بریله تقیید اولنورسه مضاربهٔ مقیده اولور

مثلا فلان وقت یافلان یرده یاخود فلان جنس مال آل صات ویاخود فلان
کیمسه لرایله یافلان بلده اهالیسیله آلش ویرش ایت دیسه مضاربهٔ
مقیده اولور

(فصل ثانی)

(مضاربه نك شروطی بیاننده در)

١٤٠٨ ماده
رب المالك توكيله ومضاربك وكالته اهليتلرى شرطدر

١٤٠٩ ماده
رأس المالك سرمايهٔ شركت اوله بيله جك مال اولمسى شرطدر
باب شركت عقدك فصل ثالثنه باق
بناء على ذلك عروض وعقـار ايله ذمم ناسده اولان آله جق مضاربه ده رأس المال اوله ماز
فقط رب المال اكر عروضدن برشى ويروبده بونى صات وثمنيله مضاربةً عمل ايت ديسه ومضارب دخى قبول وقبض ايدرك اول مالى صاتوب وبدلى اولان نقـودى سرمايه ايدوبده آلش ويرش ايلسه مضـاربه صحيح اولور
كذلك فلانك ذمتنده آله جغم اولان شوقدر غروشى قبض ايتده مضاربه يولنده قوللان ديسه واودخى قبول ايتسه صحيح اولور

١٤١٠ ماده
سرمايه نك مضاربه تسليم اولنمسى شرطدر

١٤١١ ماده
شركت عقدكبى مضاربه ده دخى رأس المالك معلوم اولمسى وعاقدينك ربحدن حصه لرى نصف وثلث كبى برجزء شايع اوله رق تعيين ايدلمسى شرطدر
فقط على الاطلاق شركت تعبير اولنسه مثلا ربحى بيزده مشترك اولسون دنيلسه مساواته مصروف اولور وربالمال ايله مضارب بيننده ربح يارى يارى يه تقسيم اولنور

١٤١٢ ماده
بالاده مذكور اولان شرطلردن برى بولنمسه مثلا عاقدينك حصه لرى جزء شـايع اوله رق معين اولميوبده برينه ربحدن شوقدر غروش ويرلك

اوزره قطع وتعيين اولنسه مضاربه فاسد اولور

(فصل ثالث)

(مضاربه نك احكامى بياننده در)

١٤١٣ ماده
مضارب امينلر
انك يدنده سرمايه وديعه حكمنده در
وسرمايه ده تصرف ايتمسى جهتله رب المالك وكيليدر
وكار ايدرسه انده شريك اولور

١٤١٤ ماده
مضاربهٔ مطلقه ده مضارب مجرد عقد مضاربه ايله مضاربه نك لوازم وتفرعاتندن اولان ايشلرى ياپمغه مأذون اولور
شويله كه اولا صاتوب كار ايتمك ايچون مال اشترا ايده بيلور
فقط غبن فاحش ايله مال اشترا ايدرسه كندوسى ايچون آلمش اولور
مضاربه حسابنه داخل اولماز
ثانيا كرك پشين پاره ايله وكرك ويرهسى يه اوله رق آز وچوق بها ايله مال صاته بيلور
فقط بين التجار عرف وعادت اولديغى مرتبه مهلت ويره بيلور
يوخسه بين التجار معروف اولميان اوزون مدت ايله مال صاته ماز
ثالثا صاتديغى مالك ثمننى حوالهٔ قبول ايده بيلور
رابعا آخر كمسنه يى بيع وشرايه توكيل ايده بيلور
خامسا مال مضاربه يى ابداع وابضاع ورهن وارتهان وايجار واستيجار ايده بيلور
سادسا آلش وبرش ايتمك اوزره آخر بلده يه كيده بيلور

ماده ۱٤۱٥

مضاربهٔ مطلقه ده مال مضاربه‌یی مضارب کندی مالیله قارشدرمغه ومضاربه‌یه ویرمکه مجرد عقد مضاربه ایله مأذون اولماز

فقط مضاربلرك مال مضاربه‌یی کندی مااللری ایله قارشدرملری عادت اولان بلده‌ده ایسه مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب اکا دخی مأذون اولور

ماده ۱٤۱٦

اکر مضاربهٔ مطلقه ده رب المال مضاربه رأیکله عمل ایت دیه رك مضاربه اموری انك رأینه تفویض ایلمش ایسه مضارب هرحالده مال مضاربه‌یی کندی مالیله قارشدرمغه ومضاربه‌یه ویرمکه مأذون اولور

اما مال مضاربه‌دن هبه واقراض ایتمکه وسرمایه‌دن زیاده بورج آلتنه کیرمکه بوصورتده دخی مأذون اولمیوب بونلرك اجراسی رب المالك اذن صریحنه موقوفدر

ماده ۱٤۱۷

مضارب کندی مالیله مال مضاربه‌یی قارشدر دیغی صورتده حاصل اولان ربحی سرمایه‌لرك مقدارینه کوره تقسیم ایدر

یعنی کندی سرمایه سنك فائده‌سنی کندوسی آلور ومال مضاربه‌نك فائده‌سی رب المال ایله بینلرنده شرط ایتدکلری وجهله تقسیم اولنور

ماده ۱٤۱۸

رب المالك اذنیله مضاربك سرمایه‌دن زیاده اوله‌رق ویره‌سی‌یه آلدیغی مال ایکیسی بیننده شرکت وجوه ایله مشترك اولور

ماده ۱٤۱۹

مضارب اکر مضاربه ایشیله بولندیغی بلده‌دن بشقه یره کیدرسه قدرمعروف مصرفنی مال مضاربه‌دن آلور

١٤٢٠ ماده

مضاربهٔ مقیده‌ده رب المالك قید وشرطی نه ایسه مضاربك اكا رعایت ایتمسی لازمدر

١٤٢١ ماده

مضارب اكر مأذونیتنك خارجنه چیقار وشرطه مخالفت ایدر ایسه غاصب اولور و بوحالده ایتدیکی آلش و یرشك كار وضرری كندوسنه عائد اولور ومال مضاربه تلف اولورسه ضامن اولور

١٤٢٢ ماده

رب المال اكر مال مضاربه ایله فلان محله كیتمه یاخود و یره‌سی یه مال صاتمه‌دیو نهی ایتمشیكن مضارب اكا مخالفت ایدرك مال مضاربه ایله اول محله كیدوبده مال مضاربه تلف اولسه یاخود و یره‌سی یه مال صاتوبده پاره‌سی باتسه مضارب ضامن اولور

١٤٢٣ ماده

رب المال مضاربه‌یی بر وقت معین ایله توقیت ایتدكده اول وقتك كچمسیله مضاربه منفسخ اولور

١٤٢٤ ماده

رب المال مضاربی عزل ایتدكده عزلنی اكا بیلدرمسی لازم كلور مضارب كندوسنك عزلنه واقف اولنجیه‌دك واقع اولان تصرفاتی معتبر اولور وعزلنه واقف اولدقدنصكره النده‌كی نقود ده تصرف ایده‌مز اما النده نقوددن بشقه مال بولنورسه آنی صاتوب نقده تبدیل ایده‌بلور

١٤٢٥ ماده

مضارب انجق عملی مقابله سنده ربحه مستحق اولور عمل ایسه انجق عقد ایله متقوم اولور بناء علیه عقد مضاربه‌ده مضاربه نه مقدار شرط ایدلمش ایسه اكا كوره

ربحدن حصه آلور

١٤٢٦ ماده

رب المالك ربحه استحقاقى مالى ايله‌در
بناءً عليه مضاربهٔ فاسده‌ده ربحك مجموعى اكا عائد اولور
ومضارب انك اجيرى منزله سنده اولوب اجر مثل آلور
فقط حين عقدده شرط ايتدكارى مقدارى تجاوز ايده مز
وربح يوق ايسه اجر مثله دخى مستحق اولماز

١٤٢٧ ماده

مال مضاربه دن برمقدارى تلف اولسه اول امرده ربحدن محسوب
اولنوب رأس الماله سرايت ايتديرلمز
واكر ربحك مقدارينى تجاوز ايدوبده رأس الماله سرايت ايدرسه مضارب
آنى ضامن اولماز
مضاربه كرك صحيح اولسون وكرك فاسد اولسون

١٤٢٨ ماده

ضرر وزيان هرحالده رب الماله عائد اولور
ومضارب ايله بينلرنده مشترك اولمسى شرط ايدلمش اولورسه اول شرطه
اعتبار اولنماز

١٤٢٩ ماده

رب المال يامضارب فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون اولسه مضاربه
منفسخ اولور

١٤٣٠ ماده

مضارب مجهلا فوت اولسه تركه‌سندن ضمان لازم كلور
(٨٠١) و (١٣٥٥) ماده‌لره باق

(باب ثامن)

(مزارعه ومساقات بياننده اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مزارعه بياننده در)

١٤٣١ ماده

مزارعه برطرفدن اراضى وديكر طرفدن عمل يعنى زراعت اوله رق حاصلات بينلرنده تقسيم اولنمق اوزره برنوع شركتدر

١٤٣٢ ماده

مزارعه نك ركنى ايجاب وقبولدر
شويله كه اراضى صاحبى عامله يعنى چفتجى يه بو يرى حاصلاتدن شوقدر حصه المق اوزره سكا مزارعه وجهله ويردم ديو بده چفتجى دخى قبول ايتدم يا راضى اولدم ديسه ياخود رضاسنه دلالت ايدر برسوز سويلسه وياخود چفتجى يرصاحبنه بن سنك يركده مزارعه وجهله عمل ايده يم ديو بده اودخى راضى اولسه مزارعه منعقد اولور

١٤٣٣ ماده

مزارعه ده عاقدينك عاقل اولمسى شرطدر
بالغ اولمسى شرط دكلدر
بناء عليه صبى مأذون دخى عقد مزارعه ايده بيلور

١٤٣٤ ماده

زرعك يعنى نه اكيله جكنك تعيينى ياخود چفتجى هرنه ديلرسه اككك اوزره تعميمى شرطدر

١٤٣٥ ماده
حين عقدده چفتجينڭ حاصلاتدن اولاق اوزره حصه‌سى نصف وثلث كبى
جزء شايع اوله رق تعيين اولنمق شرطدر
واكر حصه‌سى تعيين اولنماز ياخود حاصلاتدن بشقه برشى ويرلمك اوزره
تعيين قيلنور وياخود حاصلاتدن شوقدر كيله ديو قطع اولنور ايسه مزارعه
صحيح اولماز

١٤٣٦ ماده
يرڭ زرعه صالح اولسى وچفتجى يه تسليم ايدلسى شرطدر

١٤٣٧ ماده
بالاده مذكور اولان شرطلردن برى بولنماز ايسه مزارعه فاسد اولور

١٤٣٨ ماده
مزارعهٔ صحيحه ده عاقدين نصل شرط ايتديلر ايسه حاصلاتى بينلرنده
اول وجهله تقسيم ايدرلر

١٤٣٩ ماده
مزارعهٔ فاسده ده حاصلات كاملاً تخم صاحبنڭ اولور
ديكرى يرصاحبى ايسه يرينڭ اجرتنى آلور
واكر چفتجى ايسه اجر مثل آلور

١٤٤٠ ماده
اكين يشيل ايكن يرصاحبى فوت اولسه اكين يتشنجيه قدر چفتجى ايشنه
دوام ايدر متوفانڭ وارثلرى اكا مانع اوله‌ماز
واكر چفتجى فوت اولسه كندوسنڭ وارثى انڭ مقامنه قائم اولوب ديلرسه
اكين يتشنجيه دكين زراعت ايشنه دوام ايلر
يرصاحبى اكا مانع اوله‌ماز

(فصل ثانى)

(مساقات بياننده‌در)

١٤٤١ مادّه
مساقات برطرفدن اشجار وديكر طرفدن تربيه اولمق وحاصل اولان ميوه بينلرنده تقسيم اولنمق اوزره برنوع شركتدر

١٤٤٢ مادّه
مساقاتك ركنى ايجاب وقبولدر
شويله كه اشجار صاحبى ميوه سندن شوقدر حصه آلمق اوزره مساقات وجهله شو اشجارى سكا ويردم ديوب عامل يعنى اول اشجارى تربيه ايده‌جك اولان كيمسه دخى قبول ايتسه مساقات منعقد اولور

١٤٤٣ مادّه
عاقدينك عاقل اولمسى شرطدر
بالغ اولمسى شرط دكلدر

١٤٤٤ مادّه
مزارعه‌ده اولديغى كبى عقد مساقاتده دخى عاقدينك حصه لرى نصف وثلث كبى جزء شايع اوله‌رق تعيين اولنمق شرطدر

١٤٤٥ مادّه
اشجارك عامله تسليمى شرطدر

١٤٤٦ مادّه
مساقات صحيحه‌ده عاقدين بينلرنده شرط ايتدكلرى وجهله ميوه‌يى تقسيم ايدرلر

۱۴۴۷ ماده
مساقات فاسده ده حاصل اولان میوه تماما اشجار صاحبنك اولور عامل دخی اجر مثل آلور

۱۴۴۸ ماده
میوه خام ایكن اشجار صاحبی فوت اولسه میوه یتشنجیه قدر عامل ایشنه دوام ایدر
متوفانك وارثلری اكا مانع اوله ماز
واكر عامل فوت اولسه وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه ایشنه دوام ایدر اشجار صاحبی اكا مانع اوله ماز

مطبعهٔ عامره ده طبع وتمثیل اولنمشدر
فی ۱۳ جمادی الاول سنه ۱۲۹۱

قاضی دار الخلافة العلیه سابقا سیف الدین	امین الفتوی السید خلیل	ناظر معارف عمومیه احمد جودت
عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه احمد خالد	عن اعضای دیوان احكام عدلیهٔ احمد حلمی	مفتی دار شورای عسكری احمد خلوصی

﴿ كتاب حادي عشر ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون)

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب حادى عشر)

(وكالت حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ١٤٤٩

وكالت بر كيمسه ايشنى بشقه سنه تفويض ايتمك واول ايشده انى كندو يرينه اقامه ايلمكدر

اول كيمسه يه موكل و يرينه اقامه ايلديكى كمسنه يه وكيل واول ايشه موكل به دينلور

١٤٥٠ ماده

رسالت بر کیمسه تصرفده دخلی اولمقسزین برکمسنه‌نك سوزینی دیکره تبلیغ ایتمکدر

اول کیمسه‌یه رسول واول کمسنه‌یه مرسل و دیکرینه مرسل الیه دینلور

(باب اول)

(وکالتك رکن وتقسیمی بیاننده‌در)

١٤٥١ ماده

توکیلك رکنی ایجاب وقبولدر

شویله که موکل شو خصوصه‌سنی وکیل ایتدم دیوبده وکیل دخی قبول ایتدم دیسه یاخود قبولی مشعر بشقه برسوز سویلسه وکالت منعقد اولور کذلك وکیل برشی سویلمیوبده اول خصوصك اجراسنه تشبث ایلسه دلالةً وکالتی قبول ایتمش اولمغله تصرفی صحیح اولور

امابعد الایجاب وکیل رد ایتسه ایجابك حکمی قالماز

بناء علیه موکل بوخصوصه‌سنی وکیل ایتدم دیوبده وکیل اوله‌جق کمسنه قبول ایتمم دیو رد ایلدکدن صکره موکل بهك اجراسنه مباشرت ایلسه تصرفی صحیح اولماز

١٤٥٢ مادة

اذن واجازت توکیلدر

١٤٥٣ ماده

اجازت لاحقه وکالت سابقه حکمنده‌در

مثلا برکیمسه فضولی آخرك مالنی صاتدقدن صکره مال صاحبنه خبر ویروب اودخی مجیز اولسه اولجه انی وکیل ایتمش کبی اولور

١٤٥٤ ماده
رسالت وكالت قبيلندن دكلدر
مثلا بر كيمسه‌يه صراف اقچه اقراض ايده‌جك اولوبده اودخی اقچه‌يی
كتورمك اوزره خدمتكارينی كوندرسه خدمتكار اول كمسنه‌نك
رسوليدر يوخسه استقراضه وكيلی دكلدر
كذلك بر كيمسه‌نك برآت اشترا ايتمك اوزره جانبازه كونديردیكی شخص
اول جانبازه فلان كيمسه سندن فلان آتی صاتون الماق استيور ديمسی اوزرينه
جانبازدخی شوقدر غروشه اولمق اوزره بوآتی اكا صاتدم وار اكا سويله
وآتی تسليم ايله ديه‌رك اول شخصه ويروب اودخی منوال مشروح
اوزره اول كيمسه‌يه آتی تسليم واودخی همان قبول ايتدكده اول كيمسه ايله
جانبازبيننده بيع منعقد اوله‌رق اول شخص ارده مجرد بر رسول
وواسطه اولور يوخسه وكيل اولماز
و كذلك بر كيمسه قصابه بنم بازاره كيدوب كلان فلان خدمتكاريمه
بنم ايچون يوميه شوقدر قيه ات ويردبوب اودخی بووجهله ويرسه
اول خدمتكار افنديسنك رسولی اولور وكيلی ديمك اولماز

١٤٥٥ ماده
امر بعضا وكالت و بعضا رسالت قبيلندن اولور
مثلا بر كيمسه‌نك امريله خدمتكاری بر تاجردن مال اشترا ايلدكده اول
كيمسه‌نك شرايه وكيلی اولور
اما اول كيمسه برتاجر ايله بازارلق ايدوبده مالی الوب كتورمك اوزره
خدمتكارينی كوندرسه افنديسنك رسولی ديمك اولوب يوخسه وكيلی اولماز

١٤٥٦ ماده
ركن توكيل بعضا مطلق اولور
يعنی برشرطه معلق يابروقته مضاف ياخود برقيد ايله مقيد اولماز
و بعضا شرطه معلق اولور
مثلا فلان تاجر بورايه كلورايسه بنم شوآتمی صاتمق اوزره‌سنی وكيل
ايتدم ديوبده او دخی قبول ايتسه وكالت اول تاجرك كلمسنه معلق
اوله‌رق منعقد اولور

واول تاجر كلور ايسه وكيل دخی اول مالی صاته بيلور والا صاته ماز
وبعضا بروقته مضاف اولور
مثلا نيسان آينده بنم حيوانلريمی صاتمغه سنی وكيل ايتدم ديو بده
اودخی قبول ايتسه شهر نيسان حلولنده وكيل اولوب همان اول وقت
ياخود اندن صكره اول حيوانلری با لوكاله صاته بيلور اما نيساندن اول
صاته ماز
وبعضا برقيد ايله مقيد اولور
مثلا شو ساعتمی بيك غروشه صاتمغه سنی وكيل ايتدم ديسه وكيلك
وكالتی انی بيك غروشدن اشاغی يه صاتماق ايله مقيد اولور

(باب ثانی)

(شروط وكالت بياننده‌در)

١٤٥٧ ماده
موكلك موكل به اولان ايشی ياپمغه مقتدر اولمسی شرطدر
بناء عليه صبئ غير مميز ايله مجنونك توكيلی صحيح اولماز
وصبئ مميز حقنده هبه وصدقه كبی ضرر محض اولان ايشلرده وليسی
اذن ويرسه بيله آخری توكيل ايده‌مز
وقبول هبه وصدقه كبی حقنده نفع محض اولان ايشلرده وليسنك
اذنی اولمسه بيله آخری توكيل ايده بيلور
اما بيع وشرا كبی نفع ايله ضرر بيننده دائر ومتردد اولان تصرف فائده
اكر اخذ واعطايه مأذون ايسه بشقه سنی دخی توكيل ايده بيلور
دكل ايسه توكيل وليسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

١٤٥٨ ماده
وكيلك عاقل ومميز اولمسی شرطدر
بالغ اولمسی شرط دكلدر
بناء عليه صبئ مميز مأذون اولمسه بيله وكيل اوله بيلور
فقط حقوق عقد اكا عائد اولميوب موكلنه عائد اولور

١٤٥٩ ماده
بر کیمسه بالذات یاپه بیله جکی خصوصلرده ومعاملاته دائر اولان هر حقك ایفا واستیفاسنده بشقه سنی توکیل ایده بیلور
مثلا بر کیمسه بیع وشرا وایجار واستیجار ورهن وارتهان وایداع واستیداع وهبه واتهاب وصلح وابرا واقرار و دعوی وطلب شفعه و قسمت وایفا واستیفای دیونه وقبض ماله دیکر بر کیمسه یی توکیل ایتسه جائز اولور
فقط موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

(باب ثالث)

(وکالتك احکامی بیاننده اولوب التی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(وکالتك احکام عمومیه سی بیاننده در)

١٤٦٠ ماده
هبه واعاره ورهن وایداع واقراض وشرکت ومضاربه ده وعن انکار صلحده وکیلك عقدی موکلنه مضاف قیلمسی لازمدر
موکلنه مضاف قیلماز ایسه صحیح اولماز

١٤٦١ ماده
بیع و شرا واجاره ده وعن اقرار صلحده وکیلك عقدی موکلنه مضاف قیلمسی شرط دکلدر
موکلنه مضاف قیلیوبده نفسنه اضافت ایله اکتفا ایتمسی دخی صحیح اولور وایکی صورتده دخی ملکیت انجق موکلنه ثابت اولور

فقط عقد اگر موكله مضاف قلنماز ايسه حقوق عقد عاقده يعنى وكيله عائد اولور

واگر موكله مضاف قلنور ايسه حقوق عقد دخى موكله عائد اولور
و بو صورتده وكيل رسول كبى اولور

مثلا وكيل بالبيع عقدى موكلنه مضاف قيلميوب ده نفسنه اضافت ايله اكتفا ايدرك موكلنك بر مالنى صاتدقده مبيعى مشتريه تسليم ايتمكه مجبور اولور وثمنى مشتريدن طلب وقبض ايده بيلور و مال مشترايه بر مستحق چيقوب ده بعد الحكم ضبط اولنسه مشترى وكيل بالبيعه رجوع ايدر يعنى ويرديكى ثمنى اندن ايستر

ووكيل بالشرا عقدى بو وجهله موكلنه مضاف قيلمقسزين اشترايلديكى مالى قبض ايدر ومال مشترانك ثمنى موكلندن المسه بيله كندى مالندن بايعه ويرمك اوزره جبر اولنور

ومال مشترادە عيب قديم ظهور ايتسه رد ايچون وكيلك مخاصمه يه حقى اولور اما وكيل اگر عقدى موكلنه مضاف قيلمش ايسه مثلا فلانك طرفندن بالوكاله صاتدم ياخود فلان ايچون الدم ديه رك عقد بيع ايتمش اولسه او الحالده آنفا بيان اولنان حقوق عقد هپ موكله عائد اولور
وبو صورتده وكيل رسول حكمنده قالور

١٤٦٢ ماده

رسالتده حقوق عقد مرسله عائد اولور
رسوله اصلا تعلق ايتمز

١٤٦٣ ماده

بيع وشرا وايفا واستيفاى دينه وقبض عينه وكيل اولان كيمسه نك جهت وكالتدن طولايى مقبوضى اولان مال كندى يدنده وديعه حكمندەدر بلا تعد ولا تقصير تلف اولسه ضمان لازم كلمز
جهت رسالتدن طولايى رسولك يدنده كى مال دخى كذلك وديعه حكمندەدر

١٤٦٤ ماده

مدیون بورجنی دائنه کوندرو بده قبل الوصول رسول یدنده تلف اولدیغی صورتده اکر مدیونك رسولی ایسه مدیونك مالندن تلف اولور واکر دائنك رسولی ایسه دائنك مالندن تلف اولوب مدیون بورجندن بری اولور

١٤٦٥ ماده

برکیمسه ایکی کشی یی بردن توکیل ایتسه وکیل اولدقلری خصوصده یالکز بریسی تصرف یعنی ایفای وکالت ایده مز

فقط خصومته یاخود رد ودیعه‌یه ویاخود قضاء دینه وکیل ایسه‌لر یالکز بریسی ایفای وکالت ایده‌بیلور

اما برکیمسه بی برخصوصه وکیل ایتدکدنصکره دیکر بینی دخی رأسا اوایشه وکیل ایتدیکی صورتده هرقنغیسی ایفای وکالت ایتسه جائز اولور

١٤٦٦ ماده

برکیمسه وکیل اولدیغی خصوصده بشقه‌سنی توکیل ایده‌مز

مکرکه موکل اکا اذن ویرمش ویاخود رأیکله عمل ایت دیمش اوله اول حالده وکیل بشقه‌سنی توکیل ایده‌بیلور

وبو وجهله وکیلك توکیل ایتدیکی کیمسه موکلك وکیلی اولور یوخسه اول وکیلك وکیلی اولماز

حتی وکیل اولك عزلیله یاخود وفاتیله وکیل ثانی منعزل اولماز

١٤٦٧ ماده

اکر وکالتده اجرت شرط ایدیلوبده وکیل دخی ایفای وکالت ایلرایسه اجرته مستحق اولور

واکر شرط ایدلمیوبده وکیل دخی اجرت ایله خدمت ایدر مقوله دن دکل ایسه متبرع اولوب اجرت ایسته‌یه مز

(فصل ثانی)

(شرایه وکالت بیاننده‌در)

١٤٦٨ ماده

(١٤٥٩) ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سی حکمنجه وکالتك ایفاسی قابل اوله‌جق مرتبه موکل بهك معلوم اولسی لازمدر

شویله که موکل اشترا ایده‌جکی شیئك جنسنی بیان ایتملی و جنسك تحتنده اگر انواع متغایره وارایسه یالکز جنسك بیانی کافی اولمیوب نوعنی یاخود بهاسنی دخی بیان ایتمك لازم کلور

واگر النه‌جق شیئك جنسی بیان اولنماز ایسه یاخود جنسی بیان اولنوب انجق تحتنده انواع متغایره اولدیغی حالده نوعی یا بهاسی تعیین قلنماز ایسه وکالت صحیح اولماز مکرکه وکالت عامه ایله توکیل ایتمش اوله

مثلا برکیمسه بکا برآت آل دیو دیکرینی توکیل ایتسه وکالت صحیح اولور وبرکیمسه اثوابلق قماش آلمق اوزره برینی توکیل ایده‌جك اولدقده جنسنی یعنی چتاریمی آلمق ایستریو خسه بشقه جنس قماشمی ایستربوراسنی بیان ایله برابر شام یاهند قماشی دیو نوعنی یاخودطوبی شوقدرغروشلق دیو بهاسنی بیان ایتمسی لازمدر

جنسنی بیان ایتمیوبده یالکز بکا بردابه آل یاخود قماش آل دیسه ویاخود مثلا چتاری آل دیوبده نوعنی یابهاسنی بیان ایتمسه وکالت صحیح اولماز فقط بکا برقات روبه لق قماش یاخود چتاری آل هر قنغی جنس ویانوعدن اولورسه اولسون سنك رأیکه مفوضدر دیسه وکالت عامه اولوب وکیل قنغی جنس ونوعدن ایستر ایسه اله بیلور

١٤٦٩ ماده

اصلك یامقصدك ویاخود صنعتك اختلافیله جنس دخی مختلف اولور مثلا پموق بزیله کتان بزی اصللرینك اختلافی سببیله مختلف الجنسدر وقیونك یوکی ایله دریسی اختلاف مقصد حسبیله مختلف الجنسدر زیرا دریدن مقصد طلوم یاپمق اولوب یوك المقدن مقصد ایسه

ایپلك یاپوب کایم طوقومق کبی اکا مغایر اولان خصوصلردر وشار کوی بچه سیله عشاق بچه سی هپ بو کدن معمول اولدقلری حالده اختلاف صنعت حسبیله مختلف الجنسدرلر

١٤٧٠ ماده
وکیل اکر جنسده مخالفت ایدرسه یعنی موکل فلان جنسدن برشی آل دیو بده وکیل بشقه برجنسدن برمال آلسه هرنقدر الدیغی شی دها فائده‌لو اولسه بیله موکل حقنده نافذ اولماز یعنی وکیلك الدیغی مال کندو اوزرنده قالوب موکل ایچون الـمش اولماز

١٤٧١ ماده
موکل قوچ آل دیو بده وکیل دیشی قیون السه موکل حقنده نافذ اولمیوب النان قیون وکیلك اولور

١٤٧٢ ماده
موکل بکا فلان عرصه‌یی آل دیو بده اول عرصه اوزرینه ابنیه یاپسه اندن صکره وکیل انی بالوکاله اله‌ماز اما فلان خانه‌یی آل دیو بده اول خانه صیوادلسه یاخود اکا بردیوار علاوه ایدلسه بو حالده وکیل انی بالوکاله اله‌بیلور

١٤٧٣ ماده
موکل سود آل دیو بده نه سودی اولدیغنی تصریح ایتمسه بلده‌ده معروف اولان سوده محمول اولور

١٤٧٤ ماده
موکل پرنج آل دیسه وکیل اولان کیمسه چارشوده صاتیلان هرنوع پرنجدن اله‌بیلور

١٤٧٥ ماده
بر کیمسه برخانه المق ایچون دیکر بنی توکیل ایده‌جك او لدقده محله سنی

وبهاسنى بيان ايتملیدر بيان ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٦ ماده
بركيمسه برتك اينجو ياخود برقيرمزى ياقوت طاشى المق اوزره بريني توكيل ايده جك اولدقده بهاسى قاچ غروشه قدر اوله جغنى بيان ايتمسى لازمدر ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٧ ماده
مقدراتده موكل بهك مقدارى ياخود ثمنى بيان اولنمق لازمدر مثلا بغداى المق ايچون بريني توكيل ايتدكده قاچ كيله اوله جغنى سويلمسى ياخودشو قدرغروشلق بغداى ديو مقدار ثمنى بيان ايلمسى لازم كلور بيان ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٨ ماده
موكل بهك وصفى بيان اولنمق لازم دكلدر
مثلا اعلى يا اوسط يا ادنى ديو وصفنك بيانى لازم كلمز
شوقدركه موكل بهك وصفى موكلك حالنه موافق اولمق لازمدر
مثلا بر باركير كراجيسى كندوسنه بر باركير آلمق اوزره بريني توكيل ايتدكده وكيل كيدوبده يكرمى بيك غروشلق بر عرب آتى آله مز آلور ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولماز يعنى اول آت موكل ايچون آلنمش اولميوب وكيلك اوزرنده قالور

١٤٧٩ ماده
وكالت برقيد ايله تقييد اولندقده وكيل اكا مخالفت ايده مز ايدر ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولميوب الديغى مال كندو اوزرنده قالور
فقط موكل حقنده ذها فائده لو برصورتده مخالفت ايدر ايسه معنا مخالفت عد اولنمز
مثلا بركيمسه فلان خانه يى بنم ايچون اونبك غروشه آل ديدكده وكيل

دها زیاده یه اشترا ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول خانه کندوسنك اوزرنده قالور اما اون بیك غروشدن اشاغی ایسه موکل ایچون آلنمش اولور
کذلك و یره سی یه آل دیو بده وکیل پشین اقچه ایله آلسه اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما پشین اقچه ایله آل دیو بده وکیل و یرهسی یه آلسه موکل ایچون آلنمش اولور

١٤٨٠ ماده
بر کیمسه اشتراسنه وکیل اولدیغی شیئك نصفنی اشترا ایتدیکی صورتده اکر اول شیئك تبعیضنده ضرر وار ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولماز یوق ایسه نافذ اولور
مثلا بر طوب قماش آل دیو بده وکیل یارم طوب آلسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما التی کیله بغدای آل دیو بده وکیل اوچ کیله آلسه موکل ایچون آلنمش اولور

١٤٨١ ماده
موکل بکا بر جبه لك چوقه آل دیو بده وکیلك الدیغی چوقه دن جبه چیقمسه شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب اول چوقه وکیلك اوزرنده قالور

١٤٨٢ ماده
بر شیئك بهاسی بیان اولنمقسزین اشتراسنه وکیل اولان کمسنه اول شیئی قیمت مثلیه سیله آله بیلدیکی کبی غبن یسیر ایله دخی آله بیلور
فقط ات واکمك کبی سعر وقیمتی معین اولان شیلرده غبن یسیر دخی معفو اولماز
اما غبن فاحش ایله آلور سه هر حالده شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب اول مال کندوسنك اوزرنده قالور

١٤٨٣ ماده

على الاطلاق اشترا نقود ايله اشترايه مصروف اولور
بوصورتده برشيئك اشتراسنه وكيل اولان كيمسه انى برمال ايله ترابه ايدسه موكل حقنده نافذ اولميوب اول شى وكيلك اوزرنده قالور

١٤٨٤ ماده

برموسم معينده لزومى اولان شيئى المق ايچون بركيمسه ديكرينى توكيل ايدسه اول موسمه مصروف اولور
مثلا بركيمسه بر بهار موسمنده شالى جبه المق ايچون بريني توكيل ايتسه اوياز بن قو للانلق اوزره جبه المسى ايچون توكيل ايتمش اولور موسم بچدكدن صكره ياخود كله جك سنه نك بهارنده السه موكل حقنده نافذ اولميوب وكيلك الديغى جبه كندى اوزرنده قالور

١٤٨٥ ماده

برمعين شيئك اشتراسنه وكيل اولان كيمسه اول شيئى كندوسى ايچون اشترا ايده مز واشترا ايدركن بن بونى كندم ايچون الدم ديسه بيله كندوسنك اولميوب موكلك اولور
مكركه موكلك تعيين ايتديكى بهادن زياده يه وتعيين بها ايتمديكى صورتده غبن فاحش ايله الورسه اول وقت اول مال وكيلك اولور
وبرده موكل حاضر اولديغى حالده وكيل بن بونى كندم ايچون الدم ديرسه اول مال وكيلك اولور

١٤٨٦ ماده

بركيمسه بكا فلانك آتنى آل ديو بده وكيل لاونعم ديو بر شى سويلمكسزين كيدوب اول آتى اشترا ايتديكى تقديرده اكر آلوركن موكل ايچون الدم ديرسه موكلك اولور
واكر كندم ايچون الدم ديرسه كندوسنك اولور
اما بالكز الدم ديو بده كيمك ايچون الديغنى سو يلمامشيكن صكره دن

موكل ایچون الدم دیدیکی صورتده اکر آت تلف یاخود برعیب حادث اولمدن دیمش ایسه تصدیق اولنور
واکر آت تلف یاخود برعیب حادث اولدقدن صکره دیمش ایسه تصدیق اولنماز

١٤٨٧ ماده
برشی آلمق اوزره برکیمسه‌یی ایکی کشی بشقه بشقه توکیل ایتدیکی صورتده وکیل اول مالی الورکن قنغیسی ایچون قصد ومراد ایتمش ایسه اول مال انك اولور

١٤٨٨ ماده
وکیل بالشرا کندی مالنی موکل ایچون صاتسه صحیح اولماز

١٤٨٩ ماده
وکیل الدیغی مالی هنوز موکله تسلیم ایتمدن عیبنه مطلع اولسه انی کندولکندن اوله‌رق رد ایده‌بیلور
اما موکله تسلیم ایتدکدن صکره انك امر وتوکیلی اولمقسزین رد ایده‌مز

١٤٩٠ ماده
وکیل اکر مالی مؤجل اوله‌رق اشترا ایلسه موکل حقنده دخی مؤجل اولوب وکیل انك ثمنی پشین اوله‌رق طلب ایده‌مز
اما وکیل پشین پاره ایله اشترا ایتدکدن صکره بایع ثمنی تأجیل ایتسه وکیل ثمنی موکلدن بروجه پشین طلب ایده‌بیلور

١٤٩١ ماده
وکیل بالشرا ثمنی کندی مالندن ویروب ده مبیعی قبض ایتسه موکله رجوع ایده‌بیلور یعنی ویردیکی ثمنی اندن اله‌بیلور
ومال مشترانك ثمنی هنوز بایعه ویرمامش اولسه بیله موکلندن ثمنی طلب وموکل انی ادا ایدنجه‌یه‌دك مالی حبس وتوقیف ایده‌بیلور

١٤٩٢ ماده

وكيل بالشرا يدنده مال مشترا قضارا تلف ياضايع اولسه موكلك مالندن تلف اولور وثمندن برشى ساقط اولماز

فقط وكيل انى استيفاى ثمن ايچون حبس ايدوبده اول حالده تلف ياضايع اولسه ثمنى وكيلك ويرمسى لازم كلور

١٤٩٣ ماده

وكيل بالشرا موكلك اذنى اولمدقجه عقد بيعى اقاله ايده مز

(فصل ثالث)

(بيعه وكالت حقنده‌در)

١٤٩٤ ماده

على الاطلاق بيعه وكيل اولان كيمسه موكلنك مالنى از چوغه يعنى مناسب كورديكى بها ايله صاته‌بيلور

١٤٩٥ ماده

موكل اكر تعيين ثمن ايتمش ايسه يعنى شوقدر غروشه صات ديمش ايسه وكيل اندن نقصانه صاته‌ماز

صاتار ايسه بيعى موكلنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

وخود بخود نقصاننه صاتوبده مالى مشترى‌يه تسليم ايتدكده موكل اكا اول مالى تضمين ايتديره‌بيلور

١٤٩٦ ماده

وكيل بالبيع موكلك مالنى كندوسى ايچون آلسه صحيح اولماز

ماده ١٤٩٧

وكيل بالبيع كندولهنده شهادتلرى جائز اولميانلره موكلك مالنى صاتەمز
مكر كه دكرندن زياده يه صتار ايسه بيعى صحيح اولور
وبرده موكل اكر ديلديككى كيمسه يه صات ديو وكالت عامه ايله توكيل
ايتمش ايسه اول حالده وكيلك انلره دخى ثمن مثليله صاتمسى جائز اولور

ماده ١٤٩٨

على الاطلاق بيعه وكيل اولان كيمسه موكلك مالنى پشين اقچه ايله
ياخود اول مال حقنده بين التجار معروف اولان مدت ايله ويره سى يه
صاته بيلور
اما عرف وعادته مخالف برمدت طويله ايله صاته مز
وبرده صراحة ياخود دلالة بروجه پشين صاتمغه وكيل اولسه ويره سى يه
صاته مز
مثلا موكل بومالى بروجه پشين صات ياخود شومالى صاتده بورجمى
ويرديسه وكيل انى ويره سى يه صاته مز

ماده ١٤٩٩

برمالك تبعيضنده ضرر وار ايسه وكيل انك نصفنى صاته مز يوق ايسه
صاته بيلور

ماده ١٥٠٠

وكيل ويره سى يه صاتديغى مالك ثمنى مقابلنده رهن ياكفيل اله بيلور
فقط رهن تلف ياكفيل مفلس اولسه وكيل ضامن اولماز

ماده ١٥٠١

موكل رهن ايله ياكفيل ايله صات ديدكده وكيل بلا رهن وبلا كفيل
صاته مز

ماده ١٥٠٢

وكيل بالبيع صاتديغى مالك ثمننى مشتريدن آلمديغى حالده كندى مالندن

موكله ادا ايتمك اوزره جبر اولنمـاز

١٠٠٣ ماده

ثمن مبيعى قبض ايتمك وكيلك حقى اولسه دخى موكل قبض ايديويرسه صحيح اولور

١٠٠٤ ماده

وكيل اكر اجرتسز ايسه صاتديغى مالك ثمنى استيفا و تحصيله مجبور دكلدر فقط كندو رضاسيله تحصيل ايتمديكى تقديرده موكلنى قبض و تحصيل ثمنه توكيل ايتمسى لازم كلور

اما دلال و سمسار كبى اجرت ايله بيعه وكيل اولان كيمسه مبيعك ثمنى استيفا و تحصيله مجبوردر

١٠٠٥ ماده

وكيل بالبيع خود بخود بيعى اقاله ايده بيلور

فقط بو اقاله موكل حقنده نافذ اولميوب وكيلك موكلنه ثمنى ويرمسى لازم كلور

(فصل رابع)

(مأموره دائر اولان مسائل بياننده‌در)

١٠٠٦ ماده

بر كيمسه بر شخصه ياخود ميرى يه اولان دينني ادا ايتمك اوزره ديكر كيمسه يه امر ايدوب ده اودخى كندى مالندن ايفا ايتسه صكره آمره رجوع ايدر آمر كرك رجوعى شرط ايتسون وكرك شرط ايتمسون يعنى كرك صكره بندن المق اوزره بورجمى ويرياخود سن ويرده صكره بن سكا ويره‌يم ديمك كبى بر تعبير ايله مأمورك كندوسنه رجوع ايتمسنى شرط ايلسون وكرك يالكز بورجمى ويرديمش اولسون

١٥٠٧ ماده
کندی مالندن مسکوکات مغشوشه ایله ایفای دینه مأمور اولان کیمسه دائنه مسکوکات خالصه ویرسه آمردن مسکوکات مغشوشه الور
و مسکوکات خالصه ایله ایفای دینه مأمور اولان کیمسه مسکوکات مغشوشه ایله اداء دین ایتسه آمردن مسکوکات مغشوشه الور
اما بر دینك اداسنه مأمور اولان کیمسه دائنه کندی مالنی صاتوبده آمرك دیننه تقاص ایتسه دینك مقداری نه ایسه آمردن انی الور
و کندی مالنی دائنه دکرندن زیاده یه صاتمش اولسه بیله آمر مدیون اول زیاده یی دیندن تنزیل ایتدیرمز

١٥٠٨ ماده
بر کیمسه کندوسی و یاخود اهل و عیالی ایچون مصرف ایتمك اوزره آخر کمسنه یه امر ایتدکده صکره مصرفکی بن ویره یم دیو رجوعی شرط ایتمسه بیله اول کمسنه قدر معروف مصرفنی آمردن الور
کذلك خانه می یاپدر دیو امر ایدوبده مأمور دخی یاپدر دیغی صورتده رجوعی شرط ایتمامش اولسه بیله صرف ایتدیکی قدر معروف مبلغی آمردن الور

١٥٠٩ ماده
بر کیمسه فلانه اوقدر اقچه یاخود بخشش و یاخود صدقه ویر صکره بن سکا ویره یم دیو آخر کمسنه یه امر ایدوبده اودخی ویرسه صکره آمره رجوع ایدر
اما صکره بن سکا ویره یم یاخود صکره بندن ال دیمك کبی برسوز ایله رجوعی شرط ایتمکسزین یالکز ویردیکی صورتده مأمور اکا رجوع ایده مز
شوقدر وارکه مأمور اکر آمرك عیالنده بولنمق یاخود شریکی اولمق کبی بر وجهله بونشلاو خصوصلرده آمره رجوعی عرف وعادت ایسه رجوعی شرط ایتمامش اولدیغی صورتده دخی رجوع ایلر
(٣٦) ماده یه باق

١٥١٠ . ماده
بر كمسنه نك امرى انجق كندى ملكى حقنده جارى اولور مثلا بر كيمسه شو مالى دكزه آت ديو بده مأمور دخى انى بشقه سنك مالى اولديغنى بيله رك آتسه صاحبى اول مالى آتانه تضمين ايتدرر مجبر اولمدقجه آمره برشى لازم كلمز

١٥١١ ماده
بر كيمسه بنم شوقدر غروش دينمى سن كندى مالكدن ادا ايت ديو آخر كمسنه يه امر ايدوب اودخى وعد ايتدكدن صكره ادادن امتناع ايتسه مجرد وعد ايتمش اولمسيله اول كمسنه اداى دينه جبر اولنماز

١٥١٢ ماده
آمرك مأمورده الاجقنى ياخود امانت اقچه سى اولوب ده اندن دينى ادا ايتمك اوزره امر ايلسه مأمور اداى دينه جبر اولنور
اما آمر فلان مالمى صاتده دينمى ادا ايت ديديكى صورتده مأمور اكر وكيل متبرع ايسه بيله جبر اولنمز
و اكر وكيل بالاجره ايسه اول مالى بيع ايله آمرك دينى ادا ايلمك اوزره جبر اولنور

١٥١٣ ماده
بر كيمسه فلان دائنمه و يرديو آخر كمسنه يه برمقدار اقچه و يرديكى صورتده آمرك بشقه دائنلرى اندن حصه المغه صلاحيتلرى اولميوب مأمور اول اقچه يى انجق آمرك امر ايتديكى دائنه و يرر

١٥١٤ مادّه
بر كيمسه بورجنى تأديه ايتمك اوزره بشقه سنه برمقدار اقچه و يروب ده مأمور هنوز اول مبلغى دائنه اعطا يا ارسال و ايصال ايتمدن آمرك فوت اولديغى معلوم اولسه اول اقچه آمرك تركه سنه رجعت ايدر و دائنك تركه يه مراجعتى لازم كلور

١٥١٥ ماده
بر كيمسه دائننه ويرمك اوزره آخر كسنه يه برمقدار اقچه ويروب انجق دائننه كى سنديه ظهريه ايتدكجه و ياخود علم وخبر المدقجه اقچه يى تسليم ايتمه ديو نهى ايتشيكن مأمور ظهريه ايتديرمكسزين وعلم وخبر التمسزين اقچه يى دائنه ويروب بعده دائن اني انكار ايتسه وقبضى اثبات اولنه ميوبده تكرار اول پاره يى آمردن السه آمرانى مأموره تضمين ايتديرر

(فصل خامس)

(خصومته يعنى مرافعه يه وكالت حقنده‌در)

١٥١٦ ماده
مدعى ومدعا عليهدن هر برى ديله‌ديكنى خصومته توكيل ايده‌بيلور ديكرينك رضاسى شرط دكلدر

١٥١٧ ماده
خصومته وكيل اولان كيمسه‌نك موكلى عليهنه اقرارى اكر حضور حاكمده ايسه معتبر اولور حضور حاكمده دكل ايسه معتبر اولماز وكندوسى وكالتدن منعزل اولور

١٥١٨ ماده
بر كيمسه آخرى خصومته توكيل ايدوبده كندو عليهنه اقرارى استثنا ايلسه جائز اولور
بو صورتده موكلك عليهنه وكيلك اقرارى صحيح اولماز
(١٤٥٦) ماده‌نك فقرۀ اخيره‌سنه باق
وبويله اقراره مأذون دكل ايكن حضور حاكمده اقرار ايتديكى صورتده وكالتدن منعزل اولور

١٥١٩ ماده

خصومته وكالت قبضه وكالتى مستلزم اولماز
بناء عليه دعوى وكيلى قبضه دخى وكيل دكل ايسه محكوم به اولان
مالك بالوكاله قبضنه صلاحيتى اولماز

١٥٢٠ ماده

قبضه وكالت خصومته وكالتى مستلزم اولماز

(فصل سادس)

(عزل وكيله دائر اولان مسائل بياننده در)

١٥٢١ ماده

موكل وكيلنى وكالتدن عزل ايده بيلور
فقط غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل ايده مز
نته كيم برمديون مالنى رهن ايدوبده حين عقد رهنده ياخود صكره دن
دينك وعده سى حلولنده رهنى صاتمق او زره برينى توكيل ايتديكى
صورتده مرتهنك رضاسى اولمدقجه موكل راهن او وكيلى عزل ايده مز
كذلك مدعينك طلبى اوزرينه مدعى عليه برينى خصومته توكيل
ايتدكده مدعينك غيابنده انى عزل ايده مز

١٥٢٢ ماده

وكيل كنديسنى وكالتدن عزل ايده بيلور
فقط بر وجه بالا غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل ايده ميوب ايفاى
وكالته مجبور اولور

١٥٢٣ ماده

موكل وكيلنى عزل ايتدكده وكيله خبر عزلى واصل اولنجيه دك وكالتى

اوزرنده قالور واو لوقته قدر تصرفی صحیح اولور

١٥٢٤ ماده

وکیل کندوسنی عزل ایتدکده عزلنی موکله بیلدرمسی لازم کلور وعزلی موکلك معلومی اولنجیه‌دك وکالت کندی عهده‌سنده قالور

١٥٢٥ مادهٔ

مدیونك غیابنده قبض دینه وکیل اولان کیمسه‌یی موکلی عزل ایده‌بیلور امادائن انی مدیونك حضورنده توکیل ایتمش ایسه مدیونك علمی لاحق اولمدقجه عزلی صحیح اولماز

بو صورتده مدیون انك عزلنی اوکرنمدن اکا دینی اعطا ایتسه دیندن بری اولور

١٥٢٦ مادهٔ

موکل بهك ختامیله وکالت نهایت بولور وکیل دخی بالطبع وکالتدن منعزل اولور

١٥٢٧ ماده

موکلك وفاتیله وکیل منعزل اولور

فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه منعزل اولماز

(٧٦٠) ماده‌یه باق

١٥٢٨ ماده

موکلك وفاتیله وکیلك وکیلی دخی منعزل اولور

(١٤٦٦) ماده‌یه باق

١٥٢٩ ماده

وکالت موروث اولماز

یعنی وکیل فوت اولدقده وکالت حکمی قالماز وبو جهتله وکیلك وارثی انك مقامنه قائم اولماز

١٥٣٠ ماده

موکلك یاخود وکیلك تجنن ایتمسیله وکالت باطل اولور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٠ جا سنه ٩١

طبع ونشری فی ١٧ ص سنهٔ ٩٢

رئیس دائرهٔ محاکمات سیف الدین

امین الفتوی السید خلیل

معاون ریاست شورای دولت احمد جودت

من اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد حلمی

قاضیٔ دار الخلافة العلیه احمد خلوصی

﴿ کتاب ثانی عشر ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب ثانى عشر)

(صلح وابرا حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٥٣١ ماده

صلح بالتراضى نزاعى رفع ايدن بر عقددر كه ايجاب و قبول ايله منعقد اولور

١٥٣٢ ماده

مصالح عقد صلح ايدن كمسنه در

١٥٣٣ ماده

مصالح عليه بدل صلح ديمكدر

١٥٣٤ ماده

مصالح عنه مدعى به اولان شيدر

١٥٣٥ ماده

صلح اوچ قسمدر

قسم اول عن اقرار صلحدر كه مدعى عليهك اقرارى اوزرينه واقع اولان صلحدر

قسم ثانى عن انكار صلحدر كه مدعى عليهك انكارى اوزرينه واقع اولان صلحدر

قسم ثالث عن سكوت صلحدر كه مدعى عليه اقرار وانكار ايتميوب سكوتى اوزرينه واقع اولان صلحدر

١٥٣٦ ماده

ابرا ايكى قسم اولوب برى ابراء اسقاط وديكرى ابراء استيفادر

ابراء اسقاط بركيمسه ديكر كمسنه ده اولان حقنك تمامنى اسقاط ياخود بر مقدارينى حط وتنزيل ايله اول كمسنه يى برى قيلمقدر

ايشته بوكتاب صلحده موضوع بحث اولان ابرا بودر

ابراء استيفا بركيمسه ديكر كمسنه دن حقنى قبض واستيفا ايلمش اولديغنى اعتراف ايتمكدن عبارت اولەرق برنوع اقراردر

١٥٣٧ مادهٔ

ابراء خاص برخانه ياخود برچفتلك وياخود برجهتدن طولايى الەجق دعواسى كبى برخصوصه متعلق دعوادن بركمسنه يى ابرا ايتمكدر

١٥٣٨ مادهٔ

ابراء عام كافهٔ دعاويدن بركمسنه يى ابرا ايلمكدر

(باب اول عقد صلح وابرا ایدنلر حقنده‌در)

١٥٣٩ ماده

مصالحك عاقل اولمسی شرطدر

بالغ اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه مجنون ومعتوه ایله صبئ غیرممیزك صلحی اصلا صحیح اولماز

وصبئ مأذونك صلحنده ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور

شویله که برکیمسه صبئ مأذوندن برشی دعوی ایدوبده او دخی اقرار ایتدیکی صورتده عن اقرار صلحی صحیح اولور

وصبئ مأذون الەجغنی امهال وتأجیل ایتمك اوزره عقد صلح ایدەبیلور واله‌جغنك برمقداری اوزرینه صلح اولدقده اکر بینه‌سی وارایسه صلحی صحیح اولماز واکر بینه‌سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده‌جکی دخی معلوم اولور ایسه صلحی صحیح اولور

وآخر کمسنه‌دن برمال دعوی ایدوبده مقدار قیمتی اوزرینه صلح اولسه صحیح اولور

فقط اولمالك قیمتندن نقصان فاحش اوزرینه صلح اولسه صحیح اولماز

١٥٤٠ ماده

برصبینك دعواسندن ولیسی صلح اولدقده اکرصبی‌یه ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور واکرضرر بین وارایسه صحیح اولماز

بناء علیه برکیمسه برصبیدن شوقدر غروش دعوی ایدوبده صبینك پاره‌سندن ویرمك اوزره پدری صلح اولدقده اکرمدعینك بینه‌سی وارایسه صلح صحیح اولور واکرمدعینك بینه‌سی یوق ایسه صلح صحیح اولماز

وصبینك آخر کمسنه ذمتنده الاجغی اولوبده پدری انك برمقدارینی حط وتنزیل ایله صلح اولدقده اکر بینه‌سی وارایسه صحیح اولماز واکر بینه‌سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده‌جکی دخی معلوم اولور ایسه اوحالده صلح صحیح اولور وصبینك الەجغی قیمتنده برمال اوزرینه ولیسی صلح اولسه صحیح اولور

فقط غبن فاحش بولنور ایسه صلحی صحیح اولماز

١٥٤١ ماده
علی الاطلاق صبی ایله مجنون ومعتوهك ابراسی صحیح اولماز

١٥٤٢ ماده
خصومته وکالت صلحه وکالتی مستلزم اولماز
بناء علیه بر کیمسه آخر کمسنه‌نی دعواسنه وکیل ایدوبده اودخی بلا اذن اول دعوادن صلح اولسه صحیح اولماز

١٥٤٣ ماده
بر کیمسه کندی دعواسندن صلح اولمق اوزره دیکرینی توکیل ایدوبده اودخی بالوکاله صلح اولدقده مصالح علیه موکل اوزرینه لازم کلور وکیل انکله مؤاخذ ومطالب اولماز
مکرکه وکیل مصالح علیهه ضامن اوله اول حالده وکیل کفالتی حسبیله مؤاخذه اولنور
وبرده وکیل عن اقرار برمالدن مال اوزرینه صلح اولوبده صلحی نفسنه مضاف قیلار ایسه اول وقت وکیل مؤاخذه اولنور یعنی بدل صلح اندن النور اودخی موکله رجوع ایلر
مثلا وکیل بالوکاله شوقدر غروش اوزرینه صلح اولدقده اول مبلغی موکلك ویرمسی لازم کلور وکیل اندن مسؤل اولماز
فقط سن شوقدر غروش اوزرینه صلح اول بن کفیلم دیمش ایسه اول حالده بوانچه وکیلدن النور اودخی موکلنه رجوع ایلر وبرده عن اقرار مالدن مال اوزرینه صلح واقع اولوبده وکیل سن فلانك دعواسندن بنمله صلح اول دیه‌رك عقد صلح ایتمش ایسه بیع حکمنده اولدیغی جهتله بوصورتده دخی بدل صلح وکیلدن النور اودخی موکلنه رجوع ایدر

١٥٤٤ ماده
ایکی کشی بیننده اولان دعوادن آخر برکمسنه فضولی اوله‌رق یعنی بلاامر

صلح اولدقده اكر بدل صلحه ضامن اولور ايسه ياخود بنم فلان مالم اوزرينه ديو بدل صلحى كندى مالنه مضاف قيلار ايسه ويا خود شومبلغ ياخود شوساعت اوزرينه ديو ميدانده اولان نقوده ياعروضه اشارت ايدر ايسه ياخود ضامن اولميوب وكندى مالنه اضافه يا اشارت دخى ايتميوبده على الاطلاق شوقدر غروش اوزرينه صلح اولدم دير واول مقدار مبلغى تسليم ايدر ايسه اشبو درت صورتده دخى صلح صحيح واول كمسنه متبرع اولور

واكر دردنجى صورتده بدل صلحى تسليم ايتمز ايسه مدعى عليهك اجازتنه موقوف اولوب اكر مجيز اولور ايسه صلح صحيح وبدل صلح مدعى عليه اوزرينه لازم اولور واكر مجيز اولمز ايسه صلح باطل اولور ودعوى حالى اوزره قالور

(باب ثانى)

(مصالح عليه ايله مصالح عنهك بعض احوال وشروطى بياننده در)

١٥٤٥ ماده

مصالح عليه اكر عين ايسه مبيع حكمنده واكر دين ايسه ثمن حكمنده اولور بناء عليه بيعده مبيع ياخود ثمن اولمغه صالح اولان شى صلحده بدل صلح اولمغه دخى صالح اولور

١٥٤٦ ماده

مصالح عليه مصالحك مال وملكى اولمق شرطدر

بناء عليه مصالح بشقه كمسنه نك مالنى بدل صلح اوله رق ويرسه صلحى صحيح اولماز

١٥٤٧ ماده

كرك مصالح عليه وكرك مصالح عنه قبض وتسليمه محتاج ايسه معلوم

اولمسی لازمدر واکر قبض وتسلیمه محتاج دکل ایسه معلوم اولمسی شرط دکلدر

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه نك یدنده بولنان برخانه دن واول کمسنه دخی انك یدنده بولنان باغچه دن برحق دعوی ایدوبده ایکیسی دخی تعیین مدعا ایتمکسزین دعوالرندن وازکچمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولور

کذلك برکیمسه دیکرك یدنده کی خانه ده برحق دعوی ایدوبده تعیین مدعا ایتمکسزین مدعی علیه اکا بربدل معلوم ویرمك واودخی ترك دعوی ایتمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولور

اما مدعی مدعی علیه ه بدل ویرمك واودخی اکا حقنی تسلیم ایتمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولماز

(باب ثالث)

(مصالح عنه حقنده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(صلح عن الاعیان حقنده در)

ماده ١٥٤٨

برمال معین دعواسندن عن اقرار صلح اکر مال اوزرینه واقع اولور ایسه بیع حکمنده در

بونده خیار عیب وخیار رؤیت وخیار شرط جاری اولدیغی کبی کرك مصالح عنه وکرك مصالح علیه عقار اولدیغی تقدیرده شفعه دعواسی دخی جاری اولور

ومصالح عنهك کلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه

مدعی علیهه ویرمش اولدیغی بدل صلحك اولمقدارینی یعنی كلینی یاخود بعضیسنی كیرو الور

واكر بدل صلحك كلینی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی مدعی علیهدن مصالح عنهك اولمقدارینی یعنی كلیسنی یاخود بعضیسنی ایستر

مثلا بر كیمسه دیگرندن برخانه دعوی ایدوب اودخی اول خانه انك اولدیغنی اقرار ایله برابر شوقدر غروش بدل ویرمك اوزره صلح اولسه‌لر مدعی اول خانه‌یی مدعی علیهه صاتمش كبی اولور وبونده‌بروجه بالا بیعك احكامی جاری اولور

١٥٤٩ ماده

مال دعواسندن عن اقرار صلح اكر منفعت اوزرینه واقع اولور ایسه اجاره حكمنده در بونده دخی اجاره احكامی جاری اولور

مثلا بركیمسه برباغچه دعواسندن شوقدر مدت مدعی علیهك خانه‌سنده اوتورمق اوزره صلح اولسه باغچه مقابلنده اول خانه‌یی اوقدر مدت ایله استیجار ایتمش اولور

١٥٥٠ ماده

عن انكار یاخود عن سكوت صلح اولاق مدعی حقنده معاوضه ومدعی علیه حقنده یمیندن خلاص ایله قطع منازعه‌در

بناء علی ذلك مصالح علیه اولان عقارده شفعه جریان ایدر اما مصالح عنه اولان عقارده شفعه جریان ایتمز

ومصالح عنهك كلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی بدل صلحك اولمقدارینی یعنی كلیسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهه ردایدر ومستحق ایله خصومته باشلار

وبدل صلحك كلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی اولمقدارده دعواسنه رجوع ایلر

١٥٥١ ماده
بر كيمسه برمال معين مثلا برباغچه دعوى ايدوبده برمقدارى اوزرينه صلح اولەرق باقيسنك دعواسندن مدعى عليهى ابرا ايدنسه حقنك برمقدارينى المش و باقيسنك دعواسندن وازكچمش يعنى باقيسنده كى دعوى حقنى اسقاط ايلمش اولور

(فصل ثانى)

(ديندن يعنى الەجقدن وحقوق سائرەدن صلح اولمق بياننده‌در)

١٥٥٢ ماده
بر كيمسه آخر كمسنه ذمتنده‌كى الەجغنك برمقدارى اوزرينه صلح اولسه الەجغنك بعضيسنى استيفا ايله باقيسنى اسقاط يعنى باقيسندن اول كمسنه‌يى ابرا ايلمش اولور

١٥٥٣ ماده
بر كيمسه معجل اولان هردرلو الەجغنى تأجيل وامهال ايتمك اوزره صلح اولسه كندوسنك حق تعجيلنى اسقاط ايلمش اولور

١٥٥٤ ماده
بر كيمسه مسكوكات خالصه آولان الەجغنى مسكوكات مغشوشه اولەرق المق اوزره صلح اولسه الەجغنك سكهٔ خالصه اولمق حقنى اسقاط ايلمش اولور

١٥٥٥ ماده
حق شرب وشفعه وحق مرور كبى حقوق دعوالرنده يميندن قورتلمق ايچون بدل ويروبده صلح اولمق دخى صحيحدر

(باب رابع)

(احكام صلح وابرا بياننده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احكام صلحه دائر اولان مسائل بياننده در)

١٥٥٦ مادة
صلح تمام اولدقده يالكز طرفيندن برى اندن دونه مز
ومدعى صلحله بدل صلحه مالك اولور وارتق دعواده حقى قالماز
ومدعى عليه دخى بدل صلحى اندن استرداد ايده مز

١٥٥٧ مادة
طرفيندن برى فوت اولسه وارثلرى دخى انك صلحنى فسخ ايده مز

١٥٥٨ مادة
صلح اكر معاوضه حكمنده ايسه طرفين انى كندو رضالريله فسخ واقاله
ايده بيلورلر واكر معاوضه معناسنه اولميوب بعض حقوقك اسقاطنى
متضمن ايسه اصلا نقض وفسخى صحيح اولماز
(٥١) ماده يه باق

١٥٥٩ ماده
يميندن خلاص ايچون بذل ويرمك اوزره عقد صلح اولندقده مدعى

حق خصومتنی اسقاط ایلمش اولور
وارتق مدعی علیه تحلیف اولنه‌ماز

١٥٦٠ ماده

بدل صلح هنوز مدعی‌به تسلیم اولنمدن کلیسی یاخود بعضیسی تلف اولدیغی صورتده اکر تعیین ایله متعین اولان شیلردن ایسه بالاستحقاق ضبط اولنمش حکمنده اولور
یعنی عن اقرار واقع اولان صلحده مدعی مصالح عنهك کلیسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهدن ایستر وعن انکار یاخود عن سکوت واقع اولان صلحده مدعی دعواسنه رجوع ایلر
(١٥٤٨) (١٥٥٠) ماده‌لره باق
واکر بدل صلح دین ایسه یعنی شوقدر غروش کبی تعیین ایله متعین اولمیان شیلردن ایسه صلحه خلل کلمیوب تلف اولان مقدارك مثلی مدعی علیه طرفندن مدعی‌به‌و یرملك لازم کلور

(فصل ثانی)

(احکام ابرایه دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٥٦١ ماده

برکیمسه فلان ایله دعوی ونزاعم یوقدر وفلانده حقم یوقدر وفلان ایله اولان دعوامدن فارغ اولدم یاخود وازکچدم وفلانده حقم قالمدی وفلاندن تماما حقمی الدم دیسه انی ابرا ایتمش اولور

١٥٦٢ ماده

برکیمسه دیکر بنی برحقندن ابرا ایتدکده اول حق ساقط اولور

ارتق انی دعوی ایده‌مز (٥١) ماده‌یه باق

١٥٦٣ ماده

ابرانك مابعدینه شمولی اولماز

یعنی برکیمسه دیگر کمسنه‌یی ابرا ایتدکده ابرادن مقدم اولان حقوقی ساقط اولور بوخسه ابرادن صکره حادث اولان حقنی دعوی ایده‌بیلور

١٥٦٤ ماده

برکیمسه دیگرینی برخصوصه متعلق دعوادن ابرا ایتسه ابراء خاص اولوب بعده اول خصوصه متعلق دعواسی مسموع اولماز اما بشقه خصوصه متعلق حقنی دعوی ایده‌بیلور

مثلا برکیمسه برخانه دعواسندن خصمنی ابرا ایلسه ارتق اول خانه‌یه متعلق دعواسی مسموع اولماز اما چفتلك وسائر نسنه‌یه متعلق دعواسی استماع اولنور

١٥٦٥ ماده

برکیمسه فلانی کافهٔ دعاویدن بری قیلدم یاخود انده اصلا حقم یوقدر دیسه ابراء عام اولوب ارتق ابرادن مقدم اولان هیچ برحق دعوی ایده‌مز

حتی کفالتدن طولایی برحق دعوی ایتسه مسموع اولماز

شویله که اول ابرادن مقدم سن فلان کمسنه‌یه کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایتسه استماع اولنمدیغی کبی آخر برشخصدن سن بنم ابرا ایتمش اولدیغم کیمسه‌یه قبل الابرا کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایده‌مز

(٦٦٢) ماده‌یه باق

١٥٦٦ ماده

برکیمسه مال صاتوب وثمننی قبض ایدوب بده مبیعه متعلق کافهٔ دعاویدن

مشتری‌یی ابرا ایتدیکی کبی مشتری دخی انی ثمن مذکوره متعلق کافهٔ دعاویدن ابرا ایتمش وبو وجهله بینلرنده سند تعاطی ایدلمش ایکن مبیع بالاستحقاق ضبط اولنسه ابرانك تأثیری اولمیوب مشتری ویرمش اولدیغی ثمنی بایعدن استرداد ایلر (٥٢) ماده‌یه باق

١٥٦٧ ماده

ابرا اولنان کسنه‌لر معین ومعلوم اولمق لازمدر

بناء علیه برکیمسه جمله مدیونلریمی ابرا ایتدم یاخود هیچ کیمسه‌ده حقم یوق دیسه ابراسی صحیح اولماز

اما فلان محله اهالیسنی ابرا ایتدم دیوب اول محله اهالیسی دخی معین ومعدود کسانه‌دن عبارت ایسه‌لر ابرا صحیح اولور

١٥٦٨ ماده

ابرا قبوله توقف ایتمز

فقط رد ایله مردود اولور

شویله که برکسنه دیکر کسنه‌یی ابرا ایتدکده اول کسنه‌نك قبولی شرط دکلدر

فقط اول مجلسده ابرایی قبول ایتمم دیو رد ایلسه اول ابرا مردود اولور یعنی حکمی قالماز

لکن ابرایی قبول ایتدکدن صکره رد ایتسه ابرا مردود اولماز

وبرده محال له محال علیهی یاخود اله جقلو کفیلی ابرا ایدوبده محال علیه یاخود کفیل انی رد ایتسه ابرا مردود اولماز

١٥٦٩ ماده

وفات ایدن کسنه‌یی دینندن ابرا ایتمك صحیح اولور

١٥٧٠ ماده

برکیمسه مرض موتنده ورثه‌سندن بری ذینندن ابرا ایتسه صحیح ونافذ اولماز

اما وارثی اولمیان کمسنه یی دیننندن ابرا ایدرسه ثلث مالندن معتبر اولور

۱۵۷۱ ماده
ترکه سی مستغرق دیون اولان کمسنه مرض موتنده کندی مدیونلرندن
برینی دیننندن ابرا ایدرسه صحیح ونافذ اولماز

اراده تاریخی فی ٦ شوال سنه ۹۱

طبع ونشری فی ۱۷ ص سنه ۹۲

سیف الدین السیدخلیل احمدجودت

احمدحلمی احمدخلوصی

مطبعهٔ عامره ده طبع اولمشدر
سنه
۱۲۹۲

كتاب اقرار

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون) (موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب ثالث عشر)

(اقرار حقنده اولوب درت بابی مشتملدر)

(باب اول)

(اقرارك شرائطی بياننده‌در)

۱۵۷۲ ماده
اقرار بر کیمسه دیگر کیمسه‌نك کندوسنده اولان حقنی خبر ویرمکدر
اول کیمسه‌یه مقر واول کیمسه‌یه مقر له واول حقه مقر به دینلور

۱۵۷۳ ماده
مقرك عاقل بالغ اولمسی شرطدر
بناء علیه صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك اقراری
صحیح دگلدر
وبونلرك علیهنه ولی ووصیلری‌نك اقراری دخی صحیح اولماز
فقط صغیر ممیز مأذون کندو سنك مأذونیتی صحیح اولان خصوصلرده
بالغ حکمنده‌در

١٥٧٤ ماده

مقر لهك عاقل اولمسى شرط دكلدر

بناء عليه بر كيمسه برصغير غير مميز ايچون مال اقرار ايلسه صحيح اولور واول مالى ويرمسى لازم كلور

١٥٧٥ ماده

اقرارده مقرك رضاسى شرطدر

بناء عليه جبر واكراه ايله واقع اولان اقرار صحيح اولماز

(١٠٠٦) ماده يه باق

١٥٧٦ ماده

مقرك محجور اولمامسى شرطدر

كتاب حجرك ايكنجى واوچنجى ودردنجى فصللرينه باق

١٥٧٧ ماده

ظاهر حالك اقرارى تكذيب ايتمامسى شرطدر

بناء عليه جثه سنك بلوغه تحملى اولميان برصغير اكر بالغ اولدم ديو اقرار ايلسه صحيح ومعتبر اولماز

١٥٧٨ ماده

مقر لهك جهالت فاحشه ايله مجهول اولمامسى شرطدر

اما جهالت يسيره اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بر كيمسه يدنده كى مال معينه اشارت ايله بو مال برادمكدر ديو اقرار ايلسه ياخود بو مال فلان بلده اهاليسندن برينكدر ديو اقرار ايدوبده اول بلده اهاليسى معدود اولمسه اول كيمسه نك اقرارى صحيح اولماز اما بو مال شو ايكى كشيدن برينكدر ديسه ياخود فلان محله اهاليسندن برينكدر ديوبده اول محله اهاليسى قوم محصور يعنى معدود كسلاندن عبارت اولسه اقرارى صحيح اولور

وبروجه بالا بر كيمسه بو مال شو ايكى كشيدن برينكدر ديديكى صورتده اكر اول ايكى كشى اتفاق ايدرلر ايسه اول مالى مقردن اله بيلورلر وبعد الاخذ اول ماله بالاشتراك مالك اولورلر

واكر اختلاف ايدرلر ايسه هر برى اول مال كندوسنك اولمديغنه مقرك يمين ايتمسنى طلب ايده بيلورلر

ومقر ایکیسنك یمیندن دخی نکول ایدرسه اول مال کذلك اول ایکی کشی یدنده مشترك اولور
واکر یالکز برینك یمیندن نکول ایدرسه اول مال مستقلا یمیندن نکول ایتدیکی کشینك اولور
ایکیسنه دخی یمین ایدرسه مقر انلرك دعواسندن بری اولوب مقربه اولان مال کندی یدنده قالور

(باب ثانی)

(اقرارك وجوه صحتی بیانندهدر)

١٥٧٩ ماده

معلومی اقرار صحیح اولدیغی کبی مجهولی اقرار دخی صحیح اولور فقط بیع واجاره کبی مع الجهاله صحیح اولمیان عقودده مقربهك مجهول اولمسی اقرارك صحتنه مانعدر
نته کیم برکیمسه بنده فلان کیمسهنك امانتی واردر یاخود بن فلان آدمك مالنی غصب یاسرقت ایلدم دیسه اقراری صحیح اولوب اول امانت مجهولهیی یاخود مال مغصوب یامسروقی بیان وتعیین ایتمك اوزره کندوسنه جبر اولنور اما فلان کمسنهیه برشی صاتدم یاخود اندن برشی استیجار ایتدم دیسه صحیح اولماز وبوکا صاتدیغك ویااستیجار ایتدیکك ندر دیو بیان ایتمك اوزره جبر اولنماز
١٥٨٠ ماده
اقرار مقرلهك قبولنه توقف ایتمز
فقط انك ردیله مردود اولوب حکمی قالماز
ومقرله مقربهك یالکز برمقداریی رد ایلسه انجق اولمقدارده اقرارك حکمی قالمیوب رد ایتمدیکی مقدارده اقراری صحیح اولور
١٥٨١ ماده
مقرایله مقرله مقربهك سببنده اختلاف ایتسهلر بو اختلافلری اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بر كيمسه جهت قرضدن طولايى بيك غروش دعوى ايدوب
مدعى عليه ايسه ثمن مبيع اولەرق بيك غروش اقرار ايلسه بو وجهله
خلافلرى اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٢ ماده

بر مالدن صلحه طالب اولمق اول مالى اقرار ديمك اولور
اما برمالك دعواسندن صلحه طالب اولمق اول مالى اقرار ديمك اولماز
شويله كه بر كيمسه ديكر كمسنەيه ذمتكده بيك غروش الاجق حقم اولمغله
ور ديدكده اول كمسنه مبلغ مزبوردن بشيوز غروشه صلح اولەلم ديو
صلحه طالب اولسه مطلوب اولان بيك غروشى اقرار ايتمش اولور
اما شو بيك غروش دعواسندن صلح اولەلم ديو مجرد دفع منازعه
ايچون صلحه طالب اولسه مبلغ مزبورى اقرار ايتمش اولماز

١٥٨٣ ماده

بر كيمسەنك يدنده كى مالى ديكر كمسنەنك شرايه يا استيجاره ويا استعارەيه
طلب اولمسى ياخود بومالى بكا هبه ايت ويا وديعه اولەرق وير
ديمسى وياخود اول كمسنه اكا بومالى وديعه اولەرق ال ديوبده انك
دخى قبول ايتمسى اول مال كندوسنك اولمديغنى اقراردر

١٥٨٤ ماده

شرطه تعليق اولنان اقرار باطلدر
فقط عرف ناسده حلول اجله صالح اولان بر زمانه تعليق اولنور ايسه
دين مؤجلى اقراره حمل اولنور
مثلا بر كيمسه ديكر كمسنەيه بن فلان محله واررسم ياخود فلان
مصلحتى در عهده ايدرسم سكا شو قدر غروش دينم در ديسه اشبو
اقرارى باطل اولوب مبلغ مزبورك تأديەسى لازم كلمز
اما فلان آيك ابتداسى ياخود روز قاسم كلورسه سكا شوقدر غروش
دينم در ديسه دين مؤجلى اقراره حمل اولنور واو وقتك حلولنده
مبلغ مزبورك تأديەسى لازم كلور (٤٠) مادەيه باق

١٥٨٥ ماده

مشاعى اقرار صحيحدر
شويله كه بر كيمسه يدنده اولان بر ملك عقارك نصف وثلث كبى برحصهٔ

شیعه‌سنی دیکر کمسنه‌یه اقرار واو دخی تصدیق ایتدکدن صکره قبل الافراز والتسلیم مقر وفات ایلسه مقر بهك شیوعی اشبو اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٦ ماده

دلسیزك اشارت معهوده‌سیله اقراری معتبردر اما ناطق اولان کمسنه‌نك اشارتیله اولان اقراری معتبر دکلدر مثلا برکیمسه‌ناطق اولان کمسنه‌یه فلانك سنده شوقدر غروش حقی وارمیدر دیدکده اول کمسنه باشنی اکسیله اول حقی اقرار ایتمش اولماز

(باب ثالث)

(اقرارك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احکام عمومیه بیاننده‌در)

١٥٨٧ ماده

یتمش طقوزنجی ماده موجبنجه کشی اقراریله الزام اولنور انجق حاکمك حکمیله تکذیب اولنورسه اقراری حکمسز قالور شویله که برکیمسه‌نك صاتون الوب یدنده بولنان برشیئه آخر کمسنه مستحق چیقه‌رق آنی ادعا ایتمسی اوزرینه لدی المحاکمه اول کمسنه بوشی فلانك مالی ایدی بکا صاتدی دیمش اولدیغی حالده اول کمسنه دعواسنی اثبات وحاکم دخی حکم ایتدکده مشتری بایعه رجوع ایله ثمن مبیعی اندن استرداد ایلر واکرچه حین محاکمه‌ده اول شی بایعك مالی ایدوکنی اقرار ایله مستحقك دعواسنی انکار ایلمش ایسه‌ده حاکمك حکمیله تکذیب اولنمش ایدوکندن اقرارینك حکمی قالمدیغی جهتله مانع رجوع اولماز

١٥٨٨ ماده

حقوق عبادده اقراردن رجوع صحیح اولماز

شویله که برکسه فلان کمسنه یه شوقدر غروش دینم واردر دیدکدن صکره اقرارمدن رجوع ایتدم دیسه اعتبار اولنمیوب اقراریله الزام اولنور

١٥٨٩ ماده

برکیمسه وقوعبولان اقرارنده کاذب اولدیغنی ادعا ایدسه مقرله انك کاذب دکل ایدوکنه تحلیف اولنور

مثلا برکیمسه فلاندن شوقدر غروش استقراض ایتدم دیو برقطعه سند ویردکدن صکره واقعا اوقدر غروش استقراض ایتدم دیو سند ویردم ایسه ده هنوز مبلغ مزبوری اندن المدم دیسه انك بو اقرارنده کاذب اولمدیغنه مقرله تحلیف اولنور

١٥٩٠ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه یه ذمتمده شوقدر غروش الاجغك واردر دیو اقرار ایتدکده اول کمسنه دخی اول الهجق بنم دکلدر فلان شخصکدر دیو اقرار واوشخص دخی انی تصدیق ایلسه اول الهجق ایکنجی مقرلهك اولور لکن حق قبضی اولکی مقرلهك اولور یعنی ایکنجی مقرله آنی مدیوندن مطالبه ایدسه اکا ادا ایتمك اوزره مدیونه جبر اولنماز شوقدرکه مدیون کندی رضاسیله اول دینی ایکنجی مقرلهه اعطا ایدرسه ذمتی بری اولوب اولکی مقرله انی تکرار مدیوندن مطالبه ایدهمز

(فصل ثانی)

(نفی ملك ونام مستعار بیاننده در)

١٥٩١ ماده

مقر اکر اقرارنده مقربهی نفسنه مضاف قیلارسه آنی مقرلهه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض بولنمدقجه تمام اولماز واکر نفسنه مضاف قیلمازسه مقربه قبل الاقرار مقرلهك ملکی اولدیغنی اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور

مثلا برکیمسه یدمده اولان کافهٔ اموال واشیام فلان کمسنه نکدر بنم اصلا علاقهم یوقدر دیسه اول وقت یدنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول کمسنهیه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض لازم کلور واکر اوزریمهلابس اولدیغم اثوابدن ماعدا بکا نسبت اولنان کافهٔ اموال و اشیا فلان کمسنهنکدر بنم اصلا علاقهم یوقدر دیسه اووقت لابس اولدیغی اثوابدن ماعدا کندوسنه نسبت اولنان یعنی انکدر دینلان کافهٔ اموال واشیانی اول کمسنهیه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط بو اقراردن صکره بعض اشیایه مالك اولسه اشبو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

کذلك شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقهم یوقدر دیسه اووقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول بیوك اوغلنه هبه ایتمش اولوب تسلیم لازم کلور

واکر شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیا فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقهم یوقدر دیسه اووقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیانی اول بیوك اوغلنه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط اندن صکره اول دکانه بعض اشیا قویسه بو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

وکذلك برکیمسه فلان یرده‌کی دکانم زوجهمکدر دیسه هبه قبیلندن اولوب تسلیم لازم کلور واکر بکا نسبت اولنان فلان دکان زوجهمکدر دیسه قبل الاقرار اول دکان زوجهسنك اولوب کندوسنك ملکی اولمدیغنی اقرار ایتمش اولور

١٥٩٢ ماده

برکیمسه باسندیدنده اولان برملك دکان حقنده بو دکان فلان کمسنه نکدر بنم علاقهم یوقدر وسندنده محرر اسمم مستعاردر دیوب یاخود باسند آخردن صتون الدیغی برملك دکان ایچون بو دکانی فلان کمسنه ایچون المشیدم ثمن اولهرق ویردیکم اقچه دخی انك مالندندر وسندنده اسمم مستعار اولهرق قید اولنمشدر دیسه اول دکان نفس الامرده اول کمسنهنك ملکی اولدیغنی اقرار ایتمش اولور

١٥٩٣ ماده

بر كيمسه باسند فلان كمسنهنك ذمتنده اولان شو قدر غروش الهجق هرنقدر سندده بنم نامه محرر ايسهده مبلغ مزبور فلان كمسنهنكدر سندده اسمم مستعاردر ديسه مبلغ مزبور نفس الامرده اول كمسنهنك حقى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

١٥٩٤ ماده

بر كيمسه حال صحتنده ايكن بروجه بالا اقرار ايله نفى ملك ايتمش اولسه ياخود اسمنك مستعار اولديغنى اقرار ايتسه اقرارى معتبر اولوب حال حياتنده كندوسى ووفاتندن صكره ورثهسى بو اقرار ايله الزام اولنور

اما مرض موتنده ايكن اولوجهله اقرار ايتسه حكمى فصل آتيدن مستبان اولور

(فصل ثالث)

(اقرار مريض بياننده‌در)

١٥٩٥ ماده

مرض موت اول خستهلكدركه اكثريا انده اولوم قورقوسى اولديغى حالده خسته ذكوردن ايسه خانهسى خارجنده واناثدن ايسه خانهسى داخلنده اولان مصالحنى كورمكدن عاجز اولوب بو حال اوزره برسنه مرور ايتمدن وفات ايليه كرك صاحب فراش اولسون وكرك اولمسون

واكر مريضك مرضى ممتد اولوبده دائما برحال اوزره برسنه كچر ايسه اول مريضك مرضى مشتد وحالى متغير اولمدقجه صحيح حكمنده اولوب تصرفاتى صحيحك تصرفاتى كبيدر

اما مرضى مشتد وحالى متغير اولوبده برسنه كچمدن وفات ايدرسه وقت تغيردن اعتبارا وفاتنهدك اولان حالى مرض موت عد اولنور

ماده ١٥٩٦

هیچ وارثی اولمیان کشینك یاخود زوجه‌سندن بشقه وارثی اولمیان آدمك ویاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادینك مرض موتنده اقراری برنوع وصیت اوله‌رق معتبر اولور

بناء علیه وارثی اولمیان کشی مرض موتنده جمیع اموالنی برکسنه‌یه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب وفاتندن‌صکره ترکه‌سنه امین بیت‌المال طرفندن مداخله اولنه‌ماز

کذلك زوجه‌سندن بشقه وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی زوجه‌سنه یاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی زوجنه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب بعدالوفات بونلردن بریسنك ترکه‌سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه‌ماز

ماده ١٥٩٧

برکیمسه مریض ایکن ورثه‌سندن برینه مال اقرار ایدوبده بعده اول مرضدن افاقت بولسه بواقراری معتبر اولور

ماده ١٥٩٨

برکیمسه مرض موتنده وارثلرندن برینه برعین یاخود دین اقرار ایتدکدن‌صکره فوت اولسه دیکر وارثلرك اجازتنه موقوفدر انلر مجیز اولورسه آنك اقراری دخی معتبر اولور

واکر انلر مجیز اولمز ایسه انك اقراری دخی معتبر اولماز

شوقدر وارکه مقرك حیاتنده دیکر وارثلر انی تصدیق ایتمشلر ایسه وفاتندنصکره انلر بوتصدیقلرندن رجوع ایده‌میوب اول اقرار معتبر اولور

وبرده وارثه امانت اقراری هرحالده صحیحدر

شویله‌که برکیمسه کندوسنك بروارثنده اولان امانتنی قبض ایتمش یاخود وارثنك کندوسنده اولان امانت معلومه‌سنی استهلاك ایلمش ایدوکنی مرض موتنده اقرار ایلسه صحیح اولور

مثلا فلان اوغلمده ودیعه اولان مالمی اخذ وقبض ایتمشمدر دیو اقرار ایتسه صحیح ومعتبر اولور

وکذا فلان کیمسه‌ده اولان الهجغمی فلان اوغلم بالوکاله اخذ ایدوب بکا تسلیم ایتمشدر دیسه اقراری معتبر اولور

كذلك فلان اوغلمك بنده وديعه ياخود عاريت اولان بشبيك غروشلق الماس يوزوكنى صاتوب ثمننى كندى اموريمه صرف واستهلاك ايتمشدر ديسه اقرارى معتبر اولوب اول يوزوكك قيمتى تركه‌دن تضمين اولنمق لازم كلور

١٥٩٩ ماده

بو مبحثده وارثدن مراد مريضك وقت وفاتنده وارث بولنان كيمسه‌در

شوقدر واركه وارث دكل ايكن صكره‌دن برسبب حادث ايله مقرك وقت وفاتنده حاصل اولان وراثت اقرارك صحتنه مانع اولماز

نته‌كيم بركيمسه مرض موتنده براجنبى قادينه مال اقرار ايدوبده بعده انى تزوج ايتدكدن صكره فوت اولسه اقرارى نافذ اولور

اما وراثتى بويله برسبب حادث ايله حاصل اولميوبده سبب قديم ايله اولور ايسه اقرارى ينه نافذ اولماز

مثلا اوغلى اولان بركيمسه لابوين قرنداشلرندن برينه مال اقرار ايدوبده اوغلنك وفاتندن صكره كندوسى وفات ايتسه مقرله انك قرنداشى بولنديغى جهتله وارث اوله‌جغندن اول اقرار نافذ اولماز

١٦٠٠ ماده

مريضك مرض موتنده ايكن زمان صحتنه اسناد ايله اقرارى زمان مرضنده‌كى اقرارى حكمنده‌در

بناء عليه مرض موتنده ايكن وارثنده الهجغى اولان شوقدر غروشى زمان صحتنده استيفا ايلمش ايدوكنى اقرار ايتسه ديكر وارثلر مجيز اولمدقجه نافذ اولماز

كذلك حال صحتنده ايكن فلان مالنى ورثه‌سندن فلانه هبه وتسليم ايلمش ايدوكنى مرض موتنده اقرار ايلسه هبه‌سى بينه ايله ثابت ياخود ديكر وارثلرى انى مجيز اولمدقجه اقرارى نافذ اولماز

١٦٠١ ماده

مريضك مرض موتنده اجنبى‌يه يعنى كندوسنه وارث اولميان كيمسه‌يه كرك عين وكرك دين اقرارى جميع اموالنى محيط اولسه بيله صحيح اولور

شوقدر واركه مقر به مقره هنوز بيع يا هبه اولنمش ياخود آخردن ارثا انتقل ايلمش اولمق كبي برسببله وقت اقرارده انك ملكي اولديغي چوق كيمسهلرك معلومي اولهرق كندو اقرارنده كاذب ايدوكي ظاهر اولورسه اول حالده نظر اولنور
اكر بو اقراري مذاكرهٔ وصيت اثناسنده دكل ايسه هبه ديمك اولهرق تسليم لازم كلور
واكر مذاكرهٔ وصيت اثناسنده ايسه وصيت معناسنه محمول اولور وكرك هبه اولسون وكرك وصيت اولسون انجق ثلث مالندن معتبر اولور
١٦٠٢ماده
ديون صحت ديون مرض اوزرينه مقدمدر
يعني تركهسي غريم اولان كيمسهنك حال صحتنده ذمتنه تعلق ايدن ديوني مرض موتندهكي اقراريله ذمتنه تعلق ايدن ديوني اوزرينه تقديم قلنور
شويله كه مريضك تركهسندن اولا ديون صحت استيفا قلنوب بعده فضله قالورايسه ديون مرض تأديه اولنور
فقط مريضك مرض موتنده اسباب معروفه ايله يعني اقراردن بشقه ناسك مشاهد ومعلومي اولان شرا واستقراض واتلاف مال كبي سببلرله ذمتنه تعلق ايدن دينلري ديون صحت حكمندهدر
مقر به اعياندن برشي اولديغي صورتده دخي حكمي بومنوال اوزرهدر
يعني بركيمسه مرض موتنده اجنبي يه هرنه درلو شي اقرار ايتسه ديون صحتي ياخود بوجه بالا اسباب معروفه ايله لازم كلهرك ديون صحت حكمنده اولان ديوني تأديه اولنمدقچه مقرله مقر بهه مستحق اولماز
١٦٠٣ماده
بركيمسه كندوسنك براجنبي كسنهده اولان الهجغني استيفا ايلمش اولديغني مرض موتنده اقرار ايتدكده نظر اولنور
اكر بو الهجغي كندوسنك حال مرضنده ايكن اول كسنهنك ذمتنه تعلق ايتمش ايسه بو اقراري صحيح اولور

فقط غرماء صحت حقنده نافذ اولماز
واكر بواله جغى كندوسنك حال صحتنده ايكن اول كمسنه نك ذمتنه تعلق ايتمش ايسه هرحالده صحيح اولور
كرك ديون صحت اولسون وكرك اولمسون
مثلا برمريضك حال مرضنده ايكن برمال صاتدقدن صكره ثمنني قبض ايلمش اولديغنى اقرار ايتسه صحيح اولور ايسه ده غرماء صحت وار ايسه انلر بواقرارى طوتمامغه قادر اولورلر
واكر حال صحتنده ايكن برمال صاتدقدن صكره ثمننى قبض ايلمش اولديغنى مرض موتنده اقرار ايتسه هرحالده صحيح اولوب غرماء صحت اولسه دخى انلر بو اقرارى طوتميز ديه مزلر
١٦٠٤ ماده
كمسنه مرض موتنده دائنلرندن برينك دينني ادا ايله سائر دائنلرينك حقوقنى ابطال ايده مز
فقط مريض ايكن استقراض ايلديكى پاره يى واشترا ايلديكى مالك ثمنني ادا ايده بيلور
١٦٠٥ ماده
بومبحثده كفالت بالمال دين اصلى حكمنده در
بناء عليه بركمسنه مرض موتنده وارثنك بورجنه ياخود اله جغنه كفيل اولسه نافذ اولماز
واجنبى يه كفيل اولدقده ثلث مالندن معتبر اولور
اما حال صحتنده ايكن اجنبى يه كفيل اولديغنى مرض موتنده اقرار ايتدكده مجموع مالندن معتبر اولور
شوقدر كه ديون صحت وار ايسه تقديم اولنور

(باب رابع)

(اقرار بالكتابه بياننده در)

١٦٠٦ ماده
كتابله يعنى يازوايله اقرار لسان ايله اقرار كبيدر (٦٩) ماده يه باق

١٦٠٧ ماده

برکسنه‌نك کندو اقرارینی یازمق اویزره آخره امر ایتمسی حکما اقراردر

بناء علیه فلان کیمسه‌یه شوقدر غروش بورجم اولدیغنه دائر برسند یازدیرو کاتبه امر ایدرك یازدیروبده امضا ایلمش یاخود مهرلمش اولدیغی سند کندو خط دستیله اولان سندکبی اقرار بالکتابه قبیلندندر

١٦٠٨ ماده

تجارك معتدبه اولان دفترلرنده‌کی قیودی دخی اقرار بالکتابه قبیلندندر مثلا برتاجر برکسنه‌یه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی کندو دفترینه قید ایتمش اولسه اول کیمسه‌یه اولقدر بورج اقرار ایتمش اولوب لدی‌الحاجه اقرار شفاهیسی کبی معتبر ومرعی اولور

١٦٠٩ ماده

برکیمسه کندوسی یازوب یاخود برکاتبه یازدیروبده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق آخره ویرمش اولدیغی دین سندی اگر مرسوم ایسه یعنی رسم وعادته موافق اوله‌رق یازلمش ایسه اقرار بالکتابه اولوب تقریر شفاهیسی کبی معتبر ومرعی اولور

برمعتاد ویریله‌کلان وصوللر یعنی مقبوض علم وخبرلری دخی بو قبیلدندر

١٦١٠ ماده

برکیمسه بروجه بالا مرسوم اوله‌رق یازوب یاخود یازدیروبده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق ویرمش اولدیغی دین سندی کندوسنك اولدیغنی معترف ایکن حاوی اولدیغی بورجی انکار ایتسه انکارینه اعتبار اولنمیوب اول بورجی ایفا ایلمسی لازم کلور

اما سند کندوسنك اولدیغنی انکار ایتدیکی تقدیرده اگر خط ویا ختمی مشهور ومتعارف ایسه انکارینه اعتبار اولنیوب اول سند ایله عمل اولنور

واگر خط وختمی مشهور ومتعارف دکل ایسه استکتاب اولنه‌رق اهل خبره‌یه کوستریلوب انلر ایکیسیده برشخصك یازیسیدر دیو

خبر ویررلر ایسه دین مذکوری ویرمك اوزره اول کیسه‌یه امر اولنور

الحاصل سند اکر شائبهٔ تزویر وشبههٔ تصنیعدن بری اولور ایسه انکله عمل اولنور

اما شبهه‌دن بری اولمدیغی تقدیرده مدیون اول سند کندی سندی اولدیغنی انکار ایلدیکی کبی اصل دینی دخی منکر ایسه دینی اولمیوب سند دخی کندوسنك اولمدیغنه مدعینك طلبیله تحلیف اولنور

١٦١١ ماده

بروجه بالا برکیسه مرسوم اوله‌رق دین سندی ویردکدنصکره فوت اولسه وارثلری اول سند متوفانك اولدیغنی معترف اولدقلری حالده اول دینی ترکهٔ متوفادن ایفا ایلملری لازم کلور

اما اول سند متوفانك اولدیغنی انکار ایتدکلری تقدیرده اکر متوفانك خط وختمی مشهور ومتعارف ایسه اول سند ایله عمل اولنور

١٦١٢ ماده

وفات ایدن برکیسه‌نك ترکه‌سندن نقود ایله مملو برکیسه ظهور ایدوب اوزرنده بوکیسه فلان کمسنه‌نك مالیدر بنم یدمده امانتدر دیو متوفانك خطیله محرر برپاقته بولنسه اول کمسنه اول کیسه‌یی ترکهٔ متوفادن اخذ ایدر دیکر وجهله اثباته محتاج اولماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٩ جمادی الاول سنه ١٢٩٣

عن اعضای مجلس | عن اعضای شورای | امین الفتوی | ناظر عدلیه
تدقیقات شرعیه | دولت سیف الدین | السید خلیل | احمد جودت
السید احمد خلوصی

اعلامات ممیزی | رئیس المسودین | عن اعضای مجلس | رئیس ثانی محکمهٔ
معاونی عبدالستار | عمر حلمی | تدقیقات شرعیه | تمییز السید
احمد خالد | احمد حلمی

بسم الله الرحمن الرحيم

(صورت خط همايون)   (موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب رابع عشر)

(دعوى حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

١٦١٣ ماده

دعوى   بركيمسه ديكر كمسنه‌دن حضور حاكمده حقنى طلب ايتمكدر اول كيمسه‌يه مدعى واول كمسنه‌يه مدعا عليه دينلور

١٦١٤ ماده

مدعا   مدعينك دعوى ايلديكى شيدر كه مدعا به دخى دينلور

١٦١٥ ماده

تناقض   مدعيدن كندى دعواسنه مناقض يعنى دعواسنك بطلانى موجب برسوز سبقت ايلمش اولمقدر

(باب اول)

(دعوانك شروط واحكامنه ودفع دعوايه دائر اولوب)

(درت فصلی حاوبدر)

(فصل اول)

(دعوانك شروط صحتی بیانندهدر)

١٦١٦ ماده

مدعی ومدعا علیهك عاقل اولملری شرطدر
مجنونك وصبیء غیر ممیزك دعوالری صحیح دكلدر
فقط ولیلری ووصیلری بالولایه وبالوصایه انلرك یرینه مدعی ومدعی علیه اولورلر

١٦١٧ ماده

مدعا علیهك معلوم اولمسی شرطدر
بناءعلیه مدعی فلان قریه اهالیسندن لاعلی التعیین برنده یاخود برقاچنده شوقدر غروش اله جغم وار دیسه صحیح اولماز مدعی علیهی تعیین ایلك لازم كلور

١٦١٨ ماده

حین دعواده خصمك حضوری شرطدر
ومدعا علیه محكمهیه كلمكدن وو كیل كوندرمكدن امتناع ایتدیكی تقدیرده اولنهجق معامله كتاب قضاده بیان قلنهجقدر

١٦١٩ ماده

مدعا بهك معلوم اولمسی شرطدر
مجهول اولور ایسه دعوی صحیح اولماز

١٦٢٠ ماده

مدعا بهك معلومیتی اشارت ایله یاخود وصف وتعریف ایله در

شویله که عین منقول اولدیغی تقدیرده مجلس محاکمه ده حاضر ایسه اکا اشارت کافیدر

وحاضر دکل ایسه وصف وتعریف وقیمتی بیان ایله معلوم اولور

وعقار اولدیغی تقدیرده حدودینك بیانیله تعیین اولنور

ودین ایسه جنس ونوع ووصف ومقداری بیان اولنمق لازم کلور نته کیم مواد آتیه‌دن متضح اولور

١٦٢١ ماده

مدعابه عین منقول اولدیغی حالده حاضر بالمجلس ایسه مدعی اکا الیله اشارت ایدرك اشته بو بنمدر بو آدم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور آلیو یرلمسنی طلب ایدرم دیو دعوی ایدر واکر حاضر بالمجلس اولمیوب انجق مصرفسز جلب واحضاری ممکن ایسه دعواده وشهادت ویاخود یمینده اکا بو یله‌جه اشارت اولنمق اوزره مجلس حکمه کتور دیلاور

واکر مصرفسز احضاری ممکن دکل ایسه مدعی آنی تعریف وقیمتنی بیان ایلر

فقط غصب ورهن دعوالرنده قیمتنك بیانی لازم کلمز

مثلا برزمرد یوزوکمی غصب ایتدی دیسه وقیمتنی بیان ایتمسه وحتی قیمتنی بیلمم دیسه بیله دعواسی صحیح اولور

١٦٢٢ ماده

مدعابه اکرجنس ونوع ووصفلری مختلف اعیان ایسه جمله‌سنك مجموع قیمتنی ذکر ایتمك کافی اولور

هر برینك بشقه بشقه قیمتلرینی تعیین ایتمك لازم کلمز

١٦٢٣ ماده

مدعابه عقار ایسه حین دعوی وشهادتده بلده‌سی وقریه‌سی ویامحله‌سی وزقاغی وحدود اربعه‌سی یاخود ثلثه‌سی وحدودینك صاحبلری وار ایسه‌انلرك وبابا ودده‌لرینك اسملری ذکر اولنمق لازمدر فقط مشهور ومعروف اولان آدمك یالکز اسم وشهرتنی ذکر ایتمك کافیدر بابا ودده‌سنك اسملرینی ذکره حاجت یوقدر

کذلك اول عقار اکر شهرتنه مبنی تحدیددن مستغنی ایسه کرك

دعواده وكرك شهادتده حدودينك بياني شرط دكلدر
وبرده مدعى اكر شو سندده حدودى محرر اولان عقار بنم ملكمدر
ديو دعوى ايدر ايسه صحيح اولور

١٦٢٤ ماده

مدعى حدودك بيانخده اصابت ايدوب عقارك مقدار ذراع وياد ونمى
اكسك يازياده سويلسه دعواسنك صحتنه مانع اولماز

١٦٢٥ ماده

عقارك ثمنى دعواده حدودينك بيانى شرط دكلدر

١٦٢٦ ماده

مدعابه دين ايسه مدعى انك جنس ونوع ووصف ومقدارينى
بيان ايلمسى لازمدر
مثلا التون ياكومش ديو جنسنى وعثمانلو سكه سى ياخود انكليز
سكه سى ديو نوعنى وسكهٔ خالصه ياخود سكهٔ مغشوشه ديو وصفنى
ونه مقدار اولديغنى بيان ايلمسى لازمدر
فقط على الاطلاق شوقدر غروش ديو ادعا ايتسه دعواسى صحيح
وعرف بلده جه معهود اولان غروشه مصروف اولور
وايكى دراو غروش متعارف اولديغى حالده برينك رواج واعتبارى
دها زياده اولسه اد نانه صرف اولنور
نته كيم شوقدر عدد بشلك ديو دعوى ايتسه فى زماننا مسكوكات
مغشوشه دن اولان قره بشلكه مصروف اولور

١٦٢٧ ماده

مدعابه عين اولديغى تقديرده سبب ملكيت بيان اولنمق لازم كلميوب
بلكه بومال بنمدر ديو ملك مطلق دعواسى صحيح اولور
امادين اولديغى تقديرده سبب وجهتى يعنى ثمن مبيعميدر بوخسه
اجرتميدر وياخود اخر جهتدن طولايمى ربورجدر الحاصل نه جهتدن
طولايى دين اولديغى سؤال اولنور

١٦٢٨ ماده

اقرارك حكمى مقر بهك ظهوريدر يوخسه بداية حدوثى دكلدر
بوجهتله اقرار سبب ملك اوله ماز

بناء علیه مدعی مجرد مدعا علیهك اقرار بنی سبب طوتهرق اندن برشی دعوی ایتسه استماع اولنماز

مثلا مدعی بومال بنمدر وانك ذی الیدی اولان شو آدم دخی بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه استماع اولنور اما بومال بنمدر زیرا انك ذی الیدی اولان شو آدم بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز

کذلك مدعی جهت قرضدن طولایی شوآدمده بوقدر غروش الهجغم واردر حتی کندوسی دخی بوجهتدن طولایی اوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه مسموع اولور اماشوآدم بکا جهت قرضدن طولایی بوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار ایتمش اولدیغیچون آنده بوقدر غروش حقم واردر ایسترم دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

ماده ١٦٢٩

مدعا بهك محتمل الثبوت اولمسی شرطدر

بناء علیه عقلا یاعادة وجودی محال اولان شیئی ادعا صحیح اولماز

مثلا برکیمسه کندوسندن سنا بیوك یاخود نسبی معروف اولان کسنه حقنده بو بنم اوغلمدر دیو ادعا ایتسه دعواسی صحیح دکلدر

ماده ١٦٣٠

دعوانك ثبوتی تقدیرنده مدعا علیهك برشی ایله محکوم و ملزم اولمسی شرطدر

مثلا برکیمسه دیکر کسنهیه برشی اعاره ایتدکده دیکر برشخص چیقوبده بن آنك متعلقاتندنم بکا اعاره ایتسون دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز

کذلك برکیمسه دیکر کسنهیی برخصوصه توکیل ایتدکده دیکر برشخص چیقو بده بن آنك قومشوسییم آنك وکالتنه دها مناسبم دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز

زیرا هرکس مالنی دیلدیکنه اعارة ودیلدیککی امورینه توکیل ایده بیله جکندن بودعوالر ثابت اولدیغی تقدیرده مدعا علیه حقنده هیچ برحکم ترتب ایتمز

(فصل ثانی)

(دفع دعوی حقنده در)

١٦٣١ ماده

دفع مدعا علیه طرفندن مدعینك دعواسنی دفع ایده‌جك بر دعوی درمیان اولنمقدر

مثلا بر کیمسه جهت قرضدن طولایی شوقدر غروش دعوی ایتدکده مدعا علیه بن انی ادا ایتمشیدم یاخود سن بنی آندن ابرا ایتمشیدك ویاخود بز صلح اولمش ایدك یاخود بو مبلغ قرض دکلدر بلکه سکا صاتمش اولدیغم فلان مالك ثمنیدر ویاخود فلان کمسنه ده الاجغم اولان اول مقدار غروشی سکا حواله ایتمکله سن دخی بکا اول مبلغی ویرمشیدك دیسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

کذا بر کیمسه دیکر کمسنه دن فلانك ذمتنده الاجغم اولان شو قدر غروشه سن کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه مدیونك مبلغ مزبوری ادا ایلمش ایدوکنی ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

وکذا بر کیمسه دیکر کمسنه نك یدنده بولنان بر مالی بنمدر دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه اکا بوندن مقدم فلان آدم اول مالی بنمدر دعوی ایتدکده سن آنك دعواسنه شهادت ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایلمش اولور

کذلك بر کیمسه بر متوفانك ترکه سندن شوقدر غروش اله جق دعوی وورثه نك انکاری اوزرینه بو دعواسنی اثبات ایتدکدن صکره متوفانك حال حیاتنده اول دینی ادا ایلمش اولدیغنی وارثی ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

١٦٣٢ ماده

دفع دعوی ایدن کیمسه دفعنی اثبات ایتدکده مدعینك دعواسی مندفع اولور واثبات ایده‌مدیکی تقدیرده آنك طلبیله اصل مدعی تحلیف اولنور

مدعی یمیندن نکول ایدر ایسه مدعا علیهك دفعی ثابت اولور واکر
مدعی یمین ایدر ایسه کندوسنك اصل دعواسی عودت ایدر

١٦٣٣ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه‌دن شو قدر غروش اله جق دعوی ایدوبده
مدعی علیه دخی بن سنی بو مبلغ ایله فلانك اوزرینه حواله ایدوب
هر بریکز دخی حواله‌یی قبول ایتمش ایدیکز دیو ادعا و بونی محال
علیه دخی حاضر اولدیغی حالده اثبات ایلسه مدعی‌یی دفع ایله
مطالبه‌سندن خلاص اولور

واکر محال علیه حاضر دکل ایسه انك حضورینه قدر موقوفا مدعی‌یی
دفع ایلمش اولور

(فصل ثالث)

(خصم اولوب اولمیانلر بیانینده‌در)

١٦٣٤ ماده

برکیمسه برشی دعوی ایتدکده اکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده آنك
اقراری اوزرینه برحکم ترتب ایدر ایسه انکار ایله دعواده واقامهٔ بینه‌ده
خصم اولور

واکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده برحکم ترتب ایتمز ایسه انکار ایله
خصم اولماز

مثلا اصنافدن بری کلوبده برذاتدن سنك رسولك فلان بندن شو مالی
الدی ثمنی ویر دیو دعوی ایتدکده اول ذات اقرار ایتسه ثمن مبیعی
دفع وتسلیمه مجبور اولدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده دخی مدعی‌یه
خصم اولور اول حالده مدعینك دعواسی وبینه‌سی استماع اولنور
اما مدعی سنك شرایه وکیلك اولان کمسنه الدی دیو دعوی ایتدکده
مدعی علیه اقرار ایتسه ثمن مبیعی مدعی‌یه دفع وتسلیمه مجبور
اولمدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده مدعی‌یه خصم اولماز
اول حالده مدعینك دعواسی استماع اولنماز

ولی و وصی ومتولی بوقاعده‌دن مستثنادر

شویله که برکیمسه مال یتیمی یاخود مال وقفی ملکمدر دیو دعوی

ایتدکده ولینك یاوصینك یاخود متولینك اقرارلری نافذ اولمدیغندن
اوزرینه بر حکم ترتب ایتمز
اما انکارلری صحیح اولوب آنك اوزرینه مدعینك دعوا وبینه‌سی
استماع اولنور شوقدر وارکه ولی ووصی ومتولیدن صادر اولان برعقد
اوزرینه دعوی اولندیغی حالده اقرارلری دخی معتبر اولور
مثلا مسوغ شرعی به بناء برصغیرك مالنی وایسی صاتوبده اکا دائر
مشتری طرفندن بردعوی وقوعبولسه ولینك اقراری معتبر اولور

١٦٣٥ ماده

دعوای عینده خصم انجق ذی الیددر
مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌نك آتنی غصب ایله آخر برشخصه بیع وتسلیم
ایدوبده اول کیمسه آتنی استرداد ایتمك ایستدکده انجق ذی الیددن
دعوی ایدر اما او آتك قیمتنی تضمین ایتدیرمك ایستدکده غاصبدن
دعوی ایدر

١٦٣٦ ماده

برکیمسه مال مشترایه مستحق چیقوبده آنی دعوی ایتدکده نظر اولنور
اکر مشتری اول مالی قبض ایتمش ایسه حین دعوی و شهادتده
خصم یالکز مشتریدر بایعك حضوری شرط دکلدر
واکر مشتری اول مالی هنوز بایعدن قبض ایتمامش ایسه مشتری مالك
وبایع ذی الید اولمق حسبیله حین دعوی وشهادتده ایکیسنك دخی
حضوری لازمدر

١٦٣٧ ماده

ودیعه‌یی ودیعدن و مستعاری مستعیردن ومأجوری مستأجردن
ومرهونی مرتهندن دعوی وقتنده ودیع ایله مودعك ومستعیر ایله
معیرك ومستأجر ایله موجرك ومرتهن ایله راهنك برلکده حاضر
بولنملری شرطدر
فقط ودیعه ویامستعار ویامأجور ویاخود مرهون غصب اولنسه
یالکز مودع ومستعیرومستأجر ومرتهن آنلری غاصبدن دعوی ایده‌بیلور
مالکك حضوری لازم کلمز و بونلر حاضر اولمدقجه یالکز مالك انلری
دعوی ایده‌مز

١٦٣٨ ماده

ودايع مشترى يه خصم اولماز

شويله كه بر كيمسه ديكر كمسه نك يدنده اولان خانه ايچون بن بو خانه يى فلان شخصدن شوقدر غروشه صاتون الدم آنى بكا تسليم ايت ديو دعوى ايتدكده اول كمسه بو خانه يى بكا اول شخص ايداع وتسليم ايتدى ديسه مدعينك خصومتى مندفع اولور و اول شخصك ايداعنى اثباته حاجت يوقدر

فقط مدعى دخى فى الواقع اول شخص بو خانه يى سكا ايداع ايتمشيدى لكن صكره بكا صاتدى وسندن قبض وتسلمه بنى توكيل ايتدى ديو بده اول شخصك بيع وتوكيلنى اثبات ايدرسه اول خانه يى وديعدن اخذ ايدر

١٦٣٩ ماده

وديع مودعك دائنه خصم اولماز

بناء عليه دائن مودعده اولان الاجغنى وديعك مواجهه سنده اثبات ايدوبده آنده كى وديعه دن استيفاى دين ايده من

فقط (٧٩٩) ماده ده بيان اولنديغى اوزره غائبك اوزرينه نفقه سى واجب اولان كشى نفقه سنى غائبك امانت اقچه سندن آلمق اوزره وديعدن دعوى ايده بيلور

١٦٤٠ ماده

دائنه مديونك مديونى خصم اولماز

بناء عليه بركيمسه متوفاده اولان الهجغنى متوفانك مديونى مواجهه سنده اثبات ايدوبده اندن استيفا ايده من

١٦٤١ ماده

بايعه مشترينك مشتريسى خصم اولماز

مثلا بركيمسه برمالى ديكر كمسه يه بيع واو دخى آنى قبض ايله آخر شخصه بيع وتسليم ايتدكدن صكره (مشترئ اول اول مالى ثمننى ادا ايتمكسزين قبض ايتمشيدى آنك ثمننى وير ياخود ثمنك استيفا سنه قدر حبس ايتمك اوزره آنى بكا وير) ديو بايعك مشترئ ثانيدن دعواسى استماع اولنماز

١٦٤٢ ماده

متوفانك لهسنه وعليهنه اولان دعواده يالكز ورثه‌دن بريسی خصم اوله بيلور

فقط تركه‌دن برعينی دعواده اول عين ورثه‌دن كيمك يدنده ايسه خصم اودر

ذی اليد اولميان وارث خصم اولماز

مثلا متوفانك تركه‌سنده اولان اله‌جغنی ورثه‌دن يالكز بری دعوی ايده بيلور وبعد الثبوت اول اله‌جغك مجموعی جمله ورثه ايچون حكم اولنور

فقط مدعی اولان وارث آندن يالكز كندی حصه‌سنی قبض ايدر سائر ورثه‌نك حصه‌سنی قبض ايده‌مز

كذلك بر كيمسه تركه‌دن دين دعوی ايده‌جك اولدقده ورثه‌دن يالكز بريسنك حضورنده دعوی ايده بيلور

كرك اول وارث يدنده تركه‌دن مال بولنسون وكرك بولنمسون وبو يله يالكز بر وارثك حضورنده دعوای دين ايدوبده اول وارث دخی دينی اقرار ايتديكی تقديرده ديندن آنك حصه‌سنه نقدر اصابت ايدرسه يالكز اول مقداری ويرمك اوزره امر اولنور وآنك اقراری سائر ورثه‌يه سرايت ايتمز

واكر اقرار ايتميوبده مدعی يالكز اول وارثك حضورنده دعواسنی اثبات ايدرسه جمله ورثه عليهنه حكم اولنور

ومدعی اولوجهله محكوم به اولان دينی تركه‌دن اله‌جق اولدقده سائر ورثه مدعی به اول دينی تكرار بزم حضورمزده اثبات ايت ديه‌مزلر فقط مدعينك دعواسنی دفعه صالح حيثلری واردر

اما قبل القسمه متوفانك تركه‌سندن اولان وفقط ورثه‌دن برينك يدنده بولنان برآتی بركيمسه بنم مالم اولوب متوفايه ايداع ايتمشيدم ديو دعوی ايده‌جك اولدقده خصم انجق ذی اليد اولان وارثدر

ديكر ورثه‌دن دعوی ايدسه استماع اولنماز

وذی اليددن دعوی ايدوبده آنك اقراريله حكم اولنور ايسه سائر ورثه‌يه سرايت ايتمز آنك اقراری انجق كندی حصه‌سی مقدارنجه نافذ

واوب انك اول آنده اولان حصه‌سی مدیونك اولق اوزره حکم اولنور
واکر ذی الید اولان وارث انکار ایدوب ده مدعی دعوسنی اثبات ایدرسه
مجموع ورثه علیهنده حکم اولنور

(٧٨) ماده‌یه باق

ماده ١٦٤٣

ارضدن غیری بر سبب ملك ایله بر قاچ کیمسه بیننده مشترك اولان بر عینی دعواده شرکادن بری دیکرك حصه‌سنده مدعی‌یه خصم اولامز
مثلا شرا طریقیله بر قاچ کیمسه بیننده مشترك بر خانه‌یی بر کیمسه شرکادن یالکز بری حضورنده ملکیدر دیو دعوی و اثبات ایدوب ده حکم اولنسه حکم انجق حاضر اولان شریکك حصه‌سنه مقصور اولوب سائرینه سرایت ایتمز

ماده ١٦٤٤

طریق عام کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده عامه‌دن یالکز بریسی مدعی اولوب اول دعواسی سماع ایله مدعی علیه اوزرینه حکم اولنه بیلور

ماده ١٦٤٥

اهالیلری قوم غیر محصور اولان بر قریه بیننده نهر و مرعی کبی منافعی مشترك اولان شیلر دعواسنده طرفلرندن بعضیلرینك حضوری کافیدر
اما اهالیلری قوم محصور اولدیغی صورتده بعضیلرینك حضوری کافی اولیوب جمله‌سنك یاخود طرفلرندن وکیللرینك حضوری لازمدر

ماده ١٦٤٦

یوز نفردن زیاده اولان قریه اهالیسی قوم غیر محصور عد اولنور

(فصل رابع)

(تناقض بیاننده در)

ماده ١٦٤٧

تناقض ملکیت دعواسنه مانعدر مثلا بر کیمسه بر مالی اشترا ایدوب ده

یعنی صاتون الدق ایستیوب ده بعده اول مال قبل الاشترا کندوسنك
ملکی ایدوکنی دعوی ایتسه مسموع اولماز
وکذا فلان کمسنه ده هیچ بر حقم یوقدر دیدکدنصکره اول کمسنه دن
برشی دعوی ایتسه مسموع اولماز
کذلك برکیمسه دیکر کمسنه دن فلان آدمه ویرمك اوزره سکا شوقدر
غروش ویرمشیدم سن آکا ویرمیوب یدکده قالمغله کتور اول مبلغی
ویردیو دعوی ایتدکده مدعا علیه انکار ایتدکده مدعی اقامهٔ بینه
ایتدکدنصکره مدعا علیه دونوبده کرچه اول آدمه ویرمك اوزره
بکا اوقدر غروش ویرمشیدك لکن بن اول مبلغی اکا تسلیم ایلدم
دیو دفع دعوی ایدجك اولسه مسموع اولماز
وکذلك برکیمسه دیکرك یدنده اولان بردکانی ملکمدر دیو دعوی
ایتدکده ذی الید کرچه اول دکان سنك ملکك ایدی لکن فلان
تاریخده سن آنی بکا بیع ایتمشدك دیو دعوی و مدعی اصلا بیننزده
بیع وشرا جریان ایتمدی دیو کلیا انکار ایتدکده ذی الید دعواسنی اثبات
ایتدکدن صکره مدعی دونوب فی الحقیقه اول دکانی اول تاریخده
سکا بیع ایتمشیدم لکن بیع وفا یاخود شو مقوله شرط مفسد ایله
عقد اولنمشیدی دیو دعوی ایلسه استماع اولنماز

١٦٤٨ ماده

برکیمسه برمالی دیکر کمسنه نك اولدیغنی اقرار ایتدکدنصکره بنمدر دیو
دعوی ایتسه صحیح اولمدیغی کبی آخرك طرفندن بالوکاله یا بالوصایه
دعوی ایتمسی دخی صحیح اولماز

١٦٤٩ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه یی جمیع دعوادن ابرا ایتدکدنصکره کندوسی
ایچون اندن برمال دعوی ایتسه صحیح اولماز
اما بشقه سی ایچون بالوکاله یاخود بالوصایه دعوی ایده بیلور

١٦٥٠ ماده

برکیمسه برمالی آخر کمسنه ایچون دعوی ایتدکدنصکره کندوسی
ایچون دعوی ایتسه صحیح اولماز
اما کندوسی ایچون دعوی ایتدکدنصکره بالوکاله آخر کمسنه ایچون

دعوى ایده‌بیلور زیرا دعوى وكیلی بعضا ملكی نفسنه مضاف قیلار
اما بركمسنه عند الخصومه كندو ملكنی بشقه‌سنه مضاف قیلماز

۱٦٥١ ماده

حق واحد ایكی كشیدن ایرو ایرو استیفا اولنه‌مدیغی كبی جهت واحده‌دن طولایی حق واحد ایكی كشیدن ادعا دخی اولنه‌ماز

۱٦٥٢ ماده

نصل كه متكلم واحدك دعواسنده تناقض بولنور ایسه وكیل وموكل ووارث ومورث كبی متكلم واحد حكمنده اولان ایكی كمسنه‌نك كلاملرنده دخی تناقض تحقق ایدر

شویله كه برخصوص حقنده موكلدن سبق ایدن دعوایه منافی وكیلی بر دعوى درمیان ایتسه صحیح اولماز

۱٦٥٣ ماده

خصمك تصدیقیله تناقض مرتفع اولور

مثلا بركیمسه جهت قرضدن اوله‌رق دیگر كمسنه‌دن شو قدر غروش الهجق دعوى ایتدكدن صكره مبلغ مزبورك جهت كفالتدن اولدیغنی دعوى ایدوبده مدعى علیه دخی بونی تصدیق ایلسه تناقض مرتفع اولور

۱٦٥٤ ماده

حاكمك تكذیبیله دخی تناقض مرتفع اولور

مثلا بركیمسه دیگر كمسنه‌نك یدنده اولان مالی بنمدر دیو دعوى ایدوب مدعى علیه دخی اول مال فلانك ایدی بن آندن صاتون الدم دیو انكار ایتمكله مدعى اقامهٔ بینه ایدوبده حكم اولنسه محكوم علیه اول مالك ثمنیله بایعنه رجوع ایدر واكرچه ابتدا اول مال بایعك ایدوكنی اقرار ایتمسیله صكره‌كی رجوعی بیننده تناقض وار ایسه‌ده حاكمك حكمیله بو اقراری تكذیب اولندیغندن تناقض مرتفعدر

۱٦٥٥ ماده

محل خفا اولوبده مدعینك معذرتی ظاهر اولور ایسه تناقض معفو اولور

مثلا بركیمسه برخانه‌یی استیجار ایتدكدنصكره بن صغیر ایكن پدرم بوخانه‌یی بنم ایچون اشترا ایتمش حین استیجارده خبرم یوق ایدی دیو موجردن ادعا و بو بابده برقطعه سند ابراز ایلسه دعواسی مسموع اولور

كذلك بر كيمسه برخانه‌يی استيجار ايتد كدنصكره وفتيله اول خانه كندوسنه پدرندن ارثا انتقال ايلمش ايدوكنه واقف اولوبده موجردن ادعا ايلسه دعواسی استماع قلنور

١٦٥٦ ماده

تقسيم تركه‌يه ابتدار مقسومك مشترك اولديغنی اقراردر بناء عليه بعد التقسيم مقسومی بندر ديو دعوی ايتمك تناقضدر مثلا تركه‌نك تقسيمندنصكره ورثه‌دن برسی اعيان مقسومه‌دن بريني بن متوفادن صاتون المشيدم ياخود متوفی آنی حال صحتنده بكا هبه وتسليم ايتمشيدی ديو ادعا ايتسه مسموع اولماز فقط بن صغير ايكن متوفی اول مالی بكا ويرمش وقت تقسيمده بيلمیوردم دير ايسه معذور ودعواسی مسموع اولور

١٦٥٧ ماده

متناقض كورينان ايكی كلامك توفيقی ممكن اولوبده مدعی دخی توفيق ايدر ايسه تناقض مرتفع اولور

مثلا برخانه‌ده مستأجر اولديغنی اقرار ايتمش ايكن بو خانه بندر ديو دعوی ايتسه استماع اولنماز اما مستأجر ايدم صكره صاحبندن صاتون الدم ديو توفيق ايلسه دعواسی استماع اولنور

وكذلك بركيمسه جهت قرضدن معلوم المقدار غروش دعوی ايدوبده مدعا عليه دخی بن سندن برشی آلمدم وسنكله بيننزده هيچ برمعامله جاری اولمامشدر ياخود بن سنی اصلا طانيمم ديوبده مدعی اقامهٔ بينه ايتد كدنصكره مدعا عليه بن اول مبلغی ايفا ايتمشيدم ياخود سن بنی آندن ابرا ايتمشيدك ديو ادعا ايلسه تناقض اولمغله دعواسی استماع اولنماز امامدعينك دعوای مشروحه‌سی اوزرينه مدعا عليه سكا هيچ بورجم بوقدر ديوبده مدعی اقامهٔ بينه ايتد كدنصكره مدعا عليه اوت سكا وقدر بورجم وار ايدی لكن بن آنی سكا تأديه ايتمشيدم ياخود سن بنی آندن ابرا ايتمشيدك ديو دعوی واثبات ايلسه مدعی‌يی دفع ايده بيلور

وكذلك بركيمسه ديگر كمسنه‌دن سنده شويله بروديعه‌م وار ايدی وير ديودعوی ايتدكده مدعا عليه سن بكا اصلا برشی ايداع ايتمدك ديو انكار ايدوبده مدعی اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه بن انی سكا رد

ادعى على رجل الف درهم فقال لم يكن لك علی شیء قط فاقام المدعی بينة واقام المدعی عليه البينة انه قد قضاه لم تقبل منه ولو قال لم يكن بينی وبينك معاملة فی شیء لا تقبل بينته على القضاء
كذا فی المحيط

وتسليم ايتمشيدم ديو دفع ايده جك اولورسه بو دعوى مسموع اولميوب وديعه آنك يدنده موجود ايسه مدعى آنى عيناً الور وستهلك ايسه قيمتنى تضمين ايتديرر اما مدعينك دعواى مشروحه سى اوزرينه مدعا عليه بنده سنك اويله وديعه ك يوقدر ديو انكار ايدوبده مدعى اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه اوت اويله بر وديعه ك وار ايدى لكن بن آنى سكارد وتسليم ايتمشيدم ديو ادعا ايتسه دعواسى مسموع اولور

١٦٥٨ ماده

بركيمسه برعقدك باتاً وصحيحاً كندوسندن صادر اولديغنى اقرار ايدرك بو اقرارى سنده ربط اولندقدن صكره دونوبده اول عقدك وفاء وياخود فاسداً منعقد اولديغنى ادعا ايتسه دعواسى مسموع اولماز (بوزنجى ماده يه باق)

مثلا بركيمسه ملك منزلنى بركمسنه يه ثمن معلوم مقابلنده بيع وتسليم ايتدكدنصكره حضور حاكمده واروب بن شو حدود ايله محدود اولان منزلمى شوقدر غروش مقابلنده فلان كمسنه يه بيع بات وصحيح ايله صاتدم ديو قرار ايدوبده بو اقرارى سنده ربط اولندقدن صكره دونوبده بيع مزبورى وفا طريقيله ياخود شوقوله شرط مفسد ايله عقد اولنمشيدى ديو ادعا ايلسه دعواسى مسموع اولماز

كذلك بركيمسه ديكر كمسنه ايله اولان دعواسندن صلح اولهرق حضور حاكمده واروبده اول صلحك صحيحاً عقد اولديغنى اقرار ايدرك بو اقرارى سنده ربط اولندقدنصكره دونوبده صلح مزبورى شوقوله شرط مفسد ايله اولمشيدى ديو ادعا ايلسه دعواسى مسموع اولماز

١٦٥٩ ماده

بركيمسه برمالى ملكمدر ديو ديكر كمسنه حضورنده آخره بيع وتسليم ايتدكده اول كمسنه كوروبده بلا عذر سكوت ايتمشيكن صكره دن اول مال غيرى ياخود آنده حصه م واردر ديو دعوى ايتسه نظر اولنور اكر اول كمسنه بايعك اقاربندن ياخود زوج زوجه دن بريسى ايسه اشبو دعواسى مطلقا استماع اولنماز

واكر اجانبدن ايسه اولوجهله بالكز مجلس بيعده بولنمسى دعواسنك استماعنه مانع اولميوب تحقق مجلس بيعده حاضر اولدقدن بشقه

مشتريلري بر مدت اول ملكده ابنيه ياپوب ياخود يقوب وياخود اغاج ديكمك كبي تصرف املاك ايله تصرفني كوروبده بلاعذر سكوت ايتدكدنصكره بروجه بالا بنم ملكمدر ياخود آنده حصه‌م واردر ديو دعوى ايتسه كذلك استماع اولنماز

(باب ثاني)

(مرور زمان حقنده‌در)

١٦٦٠ ماده

دين وديعه وملك وعقار وميراث وعقارات موقوفه‌ده مقاطعه ياخود اجارتين ايله تصرف ومشروطه توليت وغله دعوالري كبي اصل وقفه وعمومه عائد اولميان دعوالر اون بش سنه ترك اولندقدنصكره استماع اولنماز

١٦٦١ ماده

اصل وقف حقنده متولي ومرتزقه‌نك دعوالري اوتوز التي سنه‌يه قدر استماع اولنور

اما اوتوز التي سنه مرور ايتدكدنصكره ارتق استماع اولنماز

مثلا بركيمسه اوتوز التي سنه برعقاره ملكيت اوزره متصرف اولدقدنصكره بر وقفك متوليسي اول عقار بنم وقفمك مستغلاتندندر ديو دعوى ايتسه استماع اولنماز

١٦٦٢ ماده

طريق خاص ومسيل وحق شرب دعوالري اكر ملك عقارده ايسه اون بش سنه مرور ايتدكدنصكره استماع اولنماز

واكر عقارات موقوفه‌ده ايسه متوليلك انلري اوتوز التي سنه‌يه قدر دعوايه صلاحيتي واردر

اون سنه مرورندنصكره اراضئ ميريه دعوالري استماع اولنمدبغي كبي اراضئ ميريه‌ده‌كي طريق خاص ومسيل وحق شرب دعوالري دخي اون سنه ترك اولندقدنصكره استماع اولنماز

١٦٦٣ ماده

بو بابده معتبر یعنی دعوانك استماعنه مانع اولان مرور زمان انجق بلاعذر واقع اولان مرور زماندر

یوخسه مدعینك وصیسی بولنسون بولنمسون صغیر یا مجنون یا معتوه اولمسی یاخود مدت سفر اولان آخر دیارده بولنمسی و یاخود خصمنك متغلبه دن اولمسی کبی اعذار شرعیه دن بریله مرور ایدن زمانه اعتبار اولنماز

بناء علیه مرور زمانك مبدئی عذرك زوال واندفاعی تاریخندن اعتبار اولنور

مثلا برکیمسه نك حال صغرنده کچن زمانه اعتبار اولنمیوب مرور زمان انجق حد بلوغه واصل اولدیغی تاریخندن معتبردر

کذلك برکیمسه نك متغلبه دن بریله دعواسی اولوب ده خصمنك تغلبی ممتد اوله رق دعوی ایده مدیکندن مرور زمان بولنسه اول دعوانك استماعنه مانع اولماز مرور زمان انجق تغلبك زوالی تاریخندن معتبردر

١٦٦٤ ماده

مدت سفر سیر معتدل ایله اوچ کونلك یعنی اون سکز ساعتلك مسافه در

١٦٦٥ ماده

بینلرنده مدت سفر اولان ایکی بلده ساکنلرندن بریسی برقاچ سنه ده برکره بر بلده ده براشوب یکدیکریله محاکه لری قابل ایکن بر برندن برشی دعوی ایتمیه رك بو وجهله مرور زمان بولندقدن صکره مدت مروردن مقدم تاریخ ایله برینك دیکرندن دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٦ ماده

برکیمسه برخصوصی حضور حاکمده دیکر کمسنه دن برقاچ سنه ده برکره دعوی ایدوب انجق فصل دعوی ایدلمیه رك بو وجهله اون بش سنه مرور ایتسه دعوانك استماعنه مانع اولماز

اما حضور حاکمده اولمیان ادعا ومطالبه مرور زمانی دفع ایدمز بناء علیه برکیمسه برخصوصی مجلس حاکمك غیری یرلرده ادعا

ومطالبه ایدرك بووجهله مرور زمان بولنسه مدعینك دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٧ ماده

مروز زمان مدعی مدعا بهی ادعایه صلاحیت كلدیكی تاریخدن اعتبار اولنور

بناء علیه دین مؤجلی دعواده مرور زمان انجق حلول اجلدن معتبر اولور

زیرا قبل حلول الاجل مدعینك اولدیغی دعوی ومطالبه یه صلاحیتی یوقدر

مثلا بركیمسه دیكر كمسنه دن بوندن اون بش سنه مقدم ثمنی اوچ سنه مؤجل اولمق اوزره سكا بیع ایلدیكم فلان شی ثمنندن سنده شوقدر غروش الهجغم واردر دیو دعوی ایلسه استماع اولنور زیرا حلول اجلدن اعتبارا انجق اون ایكی سنه كچمش اولور

كذلك بطنا بعد بطن اولاده مشروط وقفه دائر بطن ثانیده بولنان اولادك دعوالرنده مرورزمان انجق بطن اولك انقراضی تاریخندن معتبردر

زیرا بطن اول موجود ایكن بطن ثانینك دعوایه صلاحیتی یوقدر

وكذلك مهر مؤجل دعواسنده مرور زمانك مبدائی وقت طلاقدن یاخود احد زوجینك وفاتی تاریخندن اعتبار اولنور

زیرا مهر مؤجل یاطلاق یاخود وفات ایله معجل اولور

١٦٦٨ ماده

مفلس اولان كمسنه دن الهجق دعواسنده مرور زمان انجق افلاسك زوالی تاریخندن معتبردر

مثلا اون بش سنه دنبرو متمادیا مفلس اولوب هنوز كسب یسار ایلدیكی متحقق اولان بركیمسه دن دیكر كمسنه اون بش سنه مقدم ذمتكده فلان جهتدن شوقدر غروش الهجغم وارایدی اول تاریخدنبرو مفلس اولدیغك جهتله دعوی ایده مدم شمدی اداء دینه اقتدارك اولمغله دعوی ایدرم دیسه استماع اولنور

ماده ١٦٦٩

بر کیمسه بر دعوایی بر وجه بالا بلاعذر ترك ایدرك مرور زمان بولنسه اول دعوی حیاتنده کندوسندن استماع اولنمدیغی کبی وفاتنده وارثندن دخی استماع اولنماز

ماده ١٦٧٠

بر دعوایی برمدت مورث و برمدت وارث ترك ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولورسه ارتق استماع اولنماز

ماده ١٦٧١

بایع ایله مشتری وواهب ایله موهوب له مورث ایله وارث کبیدر مثلا برکیمسه برعرصه‌یه اون بش سنه متصرف اولوب اول عرصه‌نك اتصالنده خانه‌سی اولان کمسنه بومدتده سکوت ایتدکدن صکره اول خانه‌یی آخره بیع ایتدکده مشتری اول عرصه اشبو اشترا ایتدیکم خانه‌نك طریق خاصیدر دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

کذلك برمدت بایع و برمدت مشتری سکوت ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولسه مشترینك دعواسی استماع اولنماز

ماده ١٦٧٢

متوفانك دیکرنده اولان برمالی دعواده ورثه‌سندن بعضیلری حقنده مرور زمان بولنمشیکن دیکر بعضیسی حقنده صغر کبی برعذر ایله مرور زمان بولنمدیغنه مبنی اول مالی دعوی واثبات ایتدکده مدعا بهدن اولان حصه‌سی کندوسنه حکم اولنور و بوحکم سائر ورثه‌یه سرایت ایتمز

ماده ١٦٧٣

برکیمسه برعقارده مستأجر اولدیغنی مقر ایکن اون بش سنه‌دن زیاده زمان مرور ایتمکله اکا مالك اولمز

اما انکار ایدوبده مالك دخی اول عقار بنم ملکمدر شو قدر سنه مقدم سکا ایجار ایتمشیدم دائما اجرتنی قبض ایدرم دیو دعوی ایتسه نظر اولنور

اکر ایجاری بین الناس معروف ایسه دعواسی استماع اولنور
دکل ایسه استماع اولنماز

١٦٧٤ ماده

تقادم زمان ایله حق ساقط اولماز
بناء علیه مرور زمان بولنان بردعواده مدعا علیه حضور حاکمده مدعینک دعواسی وجهله حالا کندوسنده حق اولدیغنی صراحة اقرار واعتراف ایدیویرر ایسه مرور زمانه اعتبار اولنمیوب مدعا علیهك اقراری موجبنجه حکم اولنور
اما مدعی علیه حضور حاکمده اقرار ایتمیوب ده مدعی انك دیکر محلده اقرار ایتمش اولدیغنی دعوی ایدرسه مدعینك اصل دعواسی استماع اولنمدیغی کبی اقرار دعواسی دخی استماع اولنماز
فقط دعوی اولنان اقرار مقدما مدعی علیهك معروف اولان خط وياختمنی حاوی برسنده ربط اولنوب ده اول سندك تاریخندن وقت دعوایه قدر مرور زمان مدتی بولنمامش ایسه اوصورتده اقرار دعواسی استماع اولنور

١٦٧٥ ماده

طریق عام ونهر ومرعی کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز
مثلا برقریه یه مخصوص اولان مرعایی برکیمسه بلا نزاع اللی سنه ضبط وتصرف ایتدکدن صکره قریه‌نك اهالیسی اول مرعایی اندن دعوی ایتسه‌لر استماع اولنور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٩ جمادی الآخر سنه ٢٩٣

عزاعضای مجلس تدقیقات شرعیه | من اعضای شورای دولت سیف الدین | امین الفتوی السید خلیل | ناظر عدلیه احمد جودت
السید احمد خلوصی

اعلامات ممیزی معاونی عبد الستار | رئیس المسودین عمر حلمی | من اعضای مجلس تدقیقات شرعیه احمد خالد | رئیس ثانی محکمهٔ تمییز السید احمد حلمی

مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر

فی غرهٔ رجب سنه ١٢٩٣

(و بینات تحلیف)

—— «*» ——

(اون بشنجی کتاب)

بسم الله الرحمن الرحيم

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنسون

(كتاب خامس عشر)

(بينات وتحليف حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٦٧٦ ماده
بينه حجت قويه ديمكدر

١٦٧٧ ماده
تواتر كذب اوزره اتفاقلرى عقلا جائز اولميان جماعتك خبريدر

١٦٧٨ ماده

ملك مطلق ارث وشرا كبی اسباب ملكدن بريله مقيد اولميان ملكيتدر وبويله برسبب ايله مقيد اولان ملكيته دخی ملك بسبب دينيلور

١٦٧٩ ماده

ذی اليد برعينه بالفعل وضع يد ايدن ياخود تصرف ملاكانه ايله تصرفی ثابت اولان كيمسه در

١٦٨٠ ماده

خارج بروجه بالا وضع يدوتصرفدن بری اولان كيمسه در

١٦٨١ ماده

تحليف احد خصمينه يمين ويرمكدر

١٦٨٢ ماده

تحالف خصميندن ايكيسنه دخی يمين ويرمكدر

١٦٨٣ ماده

تحكيم حال يعنی حال حاضری حكم قيلق استصحاب قبيلندندر استصحاب دخی عدمی مظنون اولميان برامر محققك بقاسيله حكم ايتمكدركه ابقاء ماكان علی ماكان ديمك اولور

(باب اول)

(شهادت حقنده اولوب سكز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(شهادتك تعريف ونصابی بياننده در)

١٦٨٤ ماده

شهادت بر كيمسه‌نك آخر كيمسه‌ده اولان حقنی اثبات ايچون حضور حاكمده و خصمينك مواجهه‌لرنده شهادت لفظيله يعنی شهادت ايدرم ديو خبر ويرمكدر

اشبو مخبره شاهد و اول كيمسه‌يه مشهود له و اول كيمسه‌يه مشهود عليه و اول حقه مشهود به دينيلور

١٦٨٥ ماده

حقوق عبادده شهادتك نصابی ايكی ار ياخود بر ار ايله ايكی خاتوندر فقط اركك‌لرك اطلاعی ممكن اوليان يرلرده يالكز خاتونلرك مال حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٦٨٦ ماده

دلسزك و اعمانك شهادتلری مقبول دكلدر

(فصل ثانی)

(شهادتك كيفيت اداسی بياننده‌در)

١٦٨٧ ماده

مجلس محاكمه‌نك خارجنده اولان شهادت معتبر دكلدر

١٦٨٨ ماده

شاهدلرك مشهود بهی بالذات معاينه ايتمش اولوب ده اول وجهله شهادت ايتمسی لازمدر

سماع ايله يعنی ناسدن ايشتدم ديو شهادت ايتمسی جائز اولماز فقط بر محلك وقف ياخود بر كيمسه‌نك فوت اولديغنه ثقه‌دن ايشتدم ديو شهادت ايتسه يعنی بوكا شهادت ايدرم زيرا ثقه‌دن بويله ايشتدم ديسه شهادتی مقبول اولور

ولايت و موت و نسب خصوصلرنده وجه شهادتی بويله تفسير ايتميه‌رك يعنی ايشتدم سوزينی سويلميه‌رك سماع ايله شهادت ايتمسی جائزدر

مثلا فلان آدم فلان تاريخده بو بلده‌ده والی یاخود حاکم ایدی وفلان آدم فلان وقت فوت اولدی وفلان کیمسه فلانك اوغلیدر بویله بیلورم دیو بده ایشتدم دیه‌رك صورت قطعیه‌ده شهادت ایتدیکی صورتده هرنقدر بو خصوصلری معاینه ایتمامش اولسه وبنی انلری معاینه‌یه مساعد اولمسه بیله شهادتی قبول اولنور

ویرده‌نادن ایشتدم دیو بده بالکه بز بو خصوصی معاینه ایتدك اما بزنزده بویله مشتهردر بویله بیلورز دیه‌رك شهادت ایلسه هر صورتده جائز اولور

١٦٨٩ ماده

شاهد اکر شهادت ایدرم دیمیو بده یالکز فلان خصوصی بویله بیلورم یاخود خبر ویررم دیمش اولسه اداء شهادت ایلمش اولماز

فقط انك اوزرینه حاکم اکا بویله شهادت ایدرمیسن دیو سؤال ایدوبده اودخی اوت بویله شهادت ایدرم دیدکده ایفای شهادت ایتمش اولور .

واکرچه اهل خبره نك اخباری کبی مجرد تحقیق واستکشاف حال ایچون واقع اولان افاداتده شهادت لفظی شرط دکلدر انجق بونلر شهادت شرعیه اولمیوب مجرد اخبار قبیلندندر

١٦٩٠ ماده

مشهودله ومشهودعلیه ومشهودبه حاضر ایسه‌لر شاهد شهادت ایدرکن اوچنه دخی اشارت ایدر وانك بووجهله اشارتی کفایت ایدر . مشهودله ایله مشهود علیهك بابا ودده‌لرینك اسملرینی ذکر ایلمسی لازم کلمز

اما غائب اولان موکله یاخود متوفایه دائر اولان شهادتده شاهد انلرك بابا ودده‌لرینك اسملرینی ذکر ایتمك لازمدر . فقط مشهور ومعروف اولان برکیمسه ایسه شاهد انك یالکز اسم وشهرتنی ذکر ایتمك کافیدر زیرا مقصد اصلی انی سائرندن تمییز ایده‌جك وجهله تعریفدر

١٦٩١ ماده

عقاره دائر اولان شهادتده حدودینك بیانی لازمدر

فقط شاهد اگر مشهودبه اولان عقارك حدودینی ذكر ایتمیوبده محلنده
تعیین وارائه ایده بیله جكنی بیان ایلرایسه محلنه كیدیلوب ارائه ایتدیریلور

١٦٩٢ ماده

(١٦٢٣) مادده بیان اولندیغی اوزره مدعی سندنده كی حدوده
استناد ایله دعوی ایتدیكی تقدیرده شاهدلر دخی بو سندده حدودی
محرر اولان عقارك ملكیدر دیو شهادت ایتسه لر صحیح اولور

١٦٩٣ ماده

بر كیمسه مورثنك دیگر كسنه ذمتنده شوقدر غروش اله جغی اولدیغنی دعوی
ایتدكده شاهدلر اگر متوفانك اول كسنه ده اول مقدار اله جغی اولدیغنه
شهادت ایتسه لر كفایت ایدر ورثه سنه موروث اولمشدر دیو تصریحه
حاجت یوقدر
دین برینه عین ادعا اولندیغی صورتده یعنی اول كسنه یدنده مورثك
بر مال معینی بولندیغی ادعا اولندقده دخی حكم بنه بو وجهله در

١٦٩٤ ماده

بر كیمسه تركه دن شوقدر غروش اله جق دعوی ایتدكده شاهدلر اگر متوفانك
اول كیمسه یه اوقدر دینی اولدیغنه شهادت ایتسه لر كفایت ایدر وفاتنه قدر
ذمتنده باقی ایدی دیو تصریحه حاجت یوقدر . دین برینه عین ادعا
اولندیغی صورتده یعنی اول كیمسه متوفانك یدنده كندوسنك برمال معینی
اولدیغنی دعوی ایتدكده دخی حال بو منوال اوزره در

١٦٩٥ ماده

بر كیمسه دیگر كسنه دن اله جق دعوی ایتدكده شاهدلر اگر اول
كیمسه نك مدعی یه اول مقدار دینی اولدیغنه شهادت ایتسه لر كفایت ایدر .
فقط خصمی حالا دینك بقاسندن سؤال ایدوبده شاهدلر حالا بقاسنی
بیلمزدیسه لر شهادتلری رد اولنور

(فصل ثالث)

(شهادتك شروط اساسیه‌سی بیاننده در)

١٦٩٦ مادة

حقوق ناسه شهادتده سبق دعوی شرطدر

١٦٩٧ مادة

محسوسك خلافنه اقامه اولنان بینه مقبول اولماز

مثلا بر کیمسه‌نك برحیات ویابرخانه‌نك معمور اولدیغنی مشاهد ایکن اول کیمسه‌نك وفات ایلدیکنه یاخود اول خانه‌نك خراب اولدیغنه بینه اقامه اولنسه مقبول ومعتبر اولماز

١٦٩٨ مادة

متواترك خلافنه اقامه اولنان بینه قبول اولنماز

١٦٩٩ مادة

بینه برحقی اظهار ایچون مشروع قلنمشدر

بناء علیه فلان کیمسه اوایشی ایشلمدی وفلان شی فلان کمسه‌نك دکلدر وفلانك فلانه بورجی بوقدر کبی نفی صرفه شهادت مقبول اولماز فقط نفی متواتر بینه‌سی مقبولدر

مثلا برکیمسه فلان کیمسه‌یه فلان وقت فلان محلده شوقدرغروش اقراض ایتدم دیو جهت قرضدن اول مقدار غروش دعوی ایدوب حالبوکه اول کمسه‌نك اول وقت اوراده اولمیوب بشقه محلده بولندیغی تواتراً اثبات اولنسه اشبو تواتر بینه‌سی مقبول اولوب مدعینك دعواسی مسموع اولماز

١٧٠٠ مادة

شهادتده دفع مغرم وجرمغنم یعنی دفع مضرت وجلب منفعت داعیه‌سی اولمامق شرطدر

بناء علیه اصلك فرعنه وفرعك اصله یعنی اباواجداد وامهات وجداتك

اولاد واحفادی ابهلرینه واولاد واحفادك آبا واجدادی وامهات وجداتی ابهلرینه وهکذا احد زوجینك دیکری لهنه شهادتلری مقبول اولماز . اما بونلردن ماعدا اقربانك یکدیکری لهنه شهادتلری مقبول اولور کذلك برکیمسهنك انفاقیله تعیش ایدن ادمنك واجیر خاصنك کندو لهنه شهادتلری مقبول اولماز . اما قپو یولداشلرینك یکدیکری لهنه شهادتلری مقبول اولور .

وکذلك شریکلرك مال شرکتده یکدیکری لهنه شهادتلری وکفیل بالمال اولان کیمسهنك اصیل طرفندن مکفول بهك ادا اولندیغنده شهادتی مقبول اولماز * اما سائر خصوصلرده یکدیکره شهادتلری مقبول اولور

١٧٠١ ماده

دوستك دوسته شهادتی مقبولدر

فقط بینلرنده کی دوستلق یکدیکرك مالنده تصرف ایتمک مرتبهسنده وارر ایسه اول حالده یکدیکرك لهنه شهادتلری مقبول اولماز

١٧٠٢ ماده

شاهد ایله مشهود علیه بیننده عداوت دنیویه اولمامق شرطدر

عداوت دنیویه عرف ایله بیلنور

١٧٠٣ ماده

برکیمسه هم مدعی وهم شاهد اولهماز

بناء علیه وصینك یتیمه ووکیلك موکلنه شهادتلری صحیح اولماز

١٧٠٤ ماده

برکیمسهنك کندو فعلنه شهادتی معتبر دکلدر

بناء علیه وکیللرك ودلاللرك بز بیع ایتمشیدك دیو کندو فعللرینه شهادتلری معتبر اولماز

كذلك بر بلده حاكمی انفصالندن صکره قبل الانفصال کندوسندن صدور ایتمش اولان حکمه شهادت ایلسه صحیح اولماز اما قبل الانفصال بر کیمسه‌نك کندو حضورنده واقع اولان اقرارینه بعد الانفصال شهادت ایلسه معتبر اولور

١٧٠٥ مادّه

شاهدك عادل اولمسی شرطدر

عادل حسناتی سیئاتنه غالب اولان کیمسه‌در

بناءً علیه رقاص ومسخره کبی ناموس ومروّتی مخلّ حال وحرکتلری اعتیاد ایدن اشخاصك وکذب ایله معروف اولان کسانك شهادتلری مقبول اولماز

(فصل رابع)

(شهادتك دعوایه موافقتی بیاننده‌در)

١٧٠٦

شهادت اکر دعوایه موافق ایسه قبول اولنور

دکل ایسه قبول اولنماز

فقط لفظه اعتبار اولیوب معنیً موافقت کافیدر

مثلاً مدعا به ودیعه اولوبده شاهدلر مدعا علیهك ایداعی اقرار ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر یاخود مدعا به غصب اولوبده شاهدلر مدعا علیهك غصبی اقرار ایلدیکنه شهادت ایلسه‌لر مقبول اولور

کذلك مدیون اداء دین ایلدیکنی دعوی ایدوبده شاهدلر دائننك مدیونی ابرا ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر مقبول اولور

١٧٠٧ مادّه

شهادتك دعوایه موافقتی یا کاملاً مطابقتی ویاخود مشهودٌ بهك مدعا بهدن اقل اولمسی صورتیدر

مثلا مدعی بو مال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر دخی ایکی سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکلری صورتده شهادتلری مقبول اولدیغی کبی برسنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکلری صورتده شهادتلری قبول قیلنور

کذلك مدعی بیك غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بشیوزه شهادت ایتدکاری صورتده بشیوز غروش حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٧٠٨ ماده

مدعابه اقل اولوبده شاهدلر اکثره شهادت ایلسه‌لر مقبول اولماز مکرکه شهادت ایله دعوی بینده‌کی اختلاف ذاتا قابل توفیق اولوبده مدعی دخی انلرك بینی توفیق ایلیه اوحالده شهادت قبول قیلنور مثلا مدعی بومال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر اوچ سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهاد ایلسه‌لر قبول قیلنماز کذلك مدعی بشیوز غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بیك غروشه شهادت ایتسه‌لر قبول اولنماز

اما مدعی بنم آنده الجمع فی الواقع بیك غروش ایدی لکن بشیوزینی استیفا ایتمشیدم شاهدلر اوراسنی بیلمزلر دیو دعوی ایله شهادتك بینی توفیق ایلسه شاهدلرینك شهادتی قبول اولنور

١٧٠٩ ماده

مدعی مثلا شوباغ بنم ملکمدر دیو ملك مطلق دعواسی ایدوبده شاهدلر مدعی بوباغی فلاندن صاتون الدی دیو ملك مقیده شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور

شویله که شاهدلر اولوجهله ملك مقیده شهادت ایتدکلرنده حاکم سنده بوشبله‌می ملك دعواسی ایده‌بورسین یوخسه اخر سببله‌می دیو مدعیدن سؤال ایدر مدعی اکر اوت بنده بوسببله دعوی ایدرم دیر

ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایدر واکر سبب آخرله دعوی ایدرم یاخود بن بو سببله دعوی ایتمم دیرایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی رد ایلر

١٧١٠ ماده

مدعی مثلا بر باغده ملك مقید دعواسی ایتدیکی صورتده نظر اولنور اکر بایعنی ذکر ایتمه‌رك صاتون الدم یاخود مبهم اوله‌رق برادمدن صاتون الدم دیز ایسه ملك مطلق دعواسی حکمنده اولغله شاهدلر بو باغ انك ملکیدر دیو ملك مطلقه شهادت اینسه‌لر قبول اولنور امافلان ادمدن صاتون الدم دیو بایعنی تصریح ایدوبده شاهدلری ملك مطلقه شهادت اینسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز
چونکه ملك مطلق ثابت اولسه عن اصل وقوعی ثابت اولوب زوائدینه مثلا باغك مقدما حصوله کلمش اولان میوه‌لرینه دخی مدعینك مالك اولمسی لازم کلور ملك مقید ایسه انجق سببنك مثلا عقد بیع وشرانك تاریخ وقوعندن اعتباراً ثابت اولور بووجهله ملك مطلق ملك مقیده نسبتله اکثر اولور و بو صورتده شاهدلر اکثره شهادت ایتمش اولورلر

١٧١١ ماده

شهادت اکر دینك سببنده دعوایه مخالف اولور ایسه مقبول اولماز مثلا مدعی ثمن مبیع اولمق اوزره بیك غروش الهجق دعوی ایدوبده شاهدلر مدعا علیهك جهت قرضدن طولایی اولمقدار دینی اولدیغنه شهادت ایاسه‌لر مقبول اولماز
کذلك مدعی بو ملك بکا پدرمدن موروثدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر اناسیندن موروث اولدیغنه شهادت اینسه‌لر مقبول اولماز

(فصل خامس)

(شاهدلرك اختلافلری بیاننده‌در)

١٧١٢ ماده

شاهدلر مشهود بهده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری مقبول اولماز
مثلا شاهدلرك بری بیك غروشلق آلتون ودیكری بیك غروشلق سیم مجیدیه دیو شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

١٧١٣ ماده

شاهدلرك مشهود بهه متعلق اولان برشیئده اختلافلری مشهود بهده اختلافی موجب اولور ایسه شهادتلری قبول اولنماز وموجب اولماز ایسه قبول اولنور
بناءعلیه غصب وایفای دین كبی صرف فعلدن عبارت اولان خصوصلرده شاهدلرك بری برزمان معینده ویامكان معینده فعله ودیكری زمان آخرده یامكان آخرده فعله شهادت ایلسه‌لر بواختلافلری مشهود بهده اختلافی موجب اولمغله شهادتلری قبول اولنماز
اما قول قبیلندن اولان بیع وشرا واجاره وكفالت وحواله وهبه ورهن ودین وقرض وابرا ووصیت خصوصلرنده شاهدلرك زمان ومكانده اختلافلری مشهودبهده اختلافی موجب اولمامغله شهادتلرینك قبولنه مانع اولماز
مثلا بركیمسه بورجنی ادا ایلمش اولدیغنی دعوا ایدوبده شاهدلرك بری خانه‌سنده ودیكری دكاننده ادا ایلمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز
امابركیمسه دیكر كمسه‌نك یدنده اولان برمال ایچون سن بومالی بكا شوقدر غروشه صاتمش ایدك آنی بكا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدكده شاهدلرك بریسی فلان خانه‌ده ودیكری فلان دكانده صاتمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنور
زیرا فعل تكرار واعاده اولنه‌ماز
اماقول تكرار واعاده اولنه‌بیلور

١٧١٤ ماده

شاهدلر مال مغصوبك رنكنده یاخود اركك ویادیشی اولمسنده

اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز
مثلا مغصوب اولان حیوان حقنده شاهدلرك بری قیرآت ودیکری یاغز یاآل آت ویاخود بری آت ودیکری قصراق دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

١٧١٥ ماده
دعوای عقدده شاهدلر بدلك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز
مثلا شاهدلرك بری برمالك بشیوزغروشه ودیکری اوچیوزغروشه صاتلدیغنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

(فصل سادس)

(تزکیهٔ شهود حقنده در)

١٧١٦ ماده
شاهدلر شهادت ایتدکده حاکم مشهودٌ علیهدن نه‌دیرسین بونلر شهادتلرنده صادقمیدرلر یوخسه دکلمیدرلر دیو سؤال ایدر
مشهودعلیه اکرشاهدلر بوشهادتلرنده صادقدرلر یاخود بوشهادتلرنده عادلدرلر دیر ایسه مدعا بهی اقرار ایتمش اولور واقرار یله حکم اولنور واکر بونلر شاهدزوردرلر یاخود بونلرعادل ادملردر لکن بوخصوصده خطاایدیورلر یاخود واقعه یی اونوتمشلر دیرایسه ویاخودبالکز بونلر عادل ادملردر دیمکله برابر مدعابهی انکار ایتسه حاکم حکم ایتیوب شاهدلری سرأ وعلنا تزکیه ایله عادل اولوب اولمدقلرینی تحقیق ایلر

١٧١٧ ماده
شاهدلرکرك سرا وکرك علنا منسوب اولدقلری جانبدن یعنی طلبهٔ علومدن ایسه ساکن اولدقلری مدرسه مدرسی ایله معتمد اهالیسندن وعسکریدن ایسه طابوری ضابطان وکاتبلرندن وکتبه‌دن ایسه قلمی

ضابطان وخلفاسندن وتجاردن ایسه تجارك معتبرانندن واصنافدن ایسه کتخداسیله لونجه اوسته لرندن وصنوف سائره‌دن ایسه محله ویاقریه لرینك موثوق ومؤتمن اهالیسندن تزکیه اولنور

١٧١٨ ماده

سراً تزکیه اصطلاح فقهاده مستوره تعبیر اولنور ورقه ایله اجرا اولنور . شویله که حاکم اول ورقه یه مدعی ومدعی علیهك اسملرینی ومدعا به ایله شهودك اسم وشهرت وصنعتلرینی واشکال ومحللرینی وباباودده‌لرینك اسملرینی ومعروف ایسه‌لر یالکز اسم وشهرتلرینی تحریر والحاصل شاهدلری سائرندن تمییز ایده‌جك وجهله تعریف وبیان و برظرف درونده وضع ایله اوزرینی مهرلدکدنصکره مزکی انتخاب اولنان کمسه‌لره ارسال ایدر مزکیلردخی مستوره یی فتح وقرائت ایدوب ایچنده اسملری محرر اولان شاهدلر عادل ایسه‌لر اسملری تحتنه عدل ومقبول الشهاده دیو تحریر وعادل دکللر ایسه عادل دکللردیو تحریر وامضا ایلیه‌رك مستوره‌یی کتورن آدمی وآخر کمسنه‌یی مضموننه واقف ایتمکسزین ظرف اوزرینی مهرلیوب حاکمه اعاده ایدر

١٧١٩ ماده

مستوره‌ده مزکیلر طرفندن شاهدلر حقنده عادل ومقبول الشهاده دیو یازلمیوب ده عادل دکلدر یاخود حاللرینی بیلمیز ویا مجهول الاحوال ویاخود الله بیلور کبی صراحةً یاخود دلالةً جرحی افاده ایدر برسوز یازلمش اولور ویاخود هیچ برشی یازلمقسزین مستوره مختوماً حاکمه اعاده اولنور ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایتمز
بوصورتده حاکم طرفندن مدعی‌یه سنك شاهدلرك جرح اولندی دینلیوب انجق بشقه شاهدلرك وار ایسه کتور دینلور
واکر مستوره‌ده عادل ومقبول الشهاده‌درلر دیو یازلمش ایسه مرتبهٔ ثانیه‌ده اوله‌رق علناً تزکیه‌یه ابتدار اولنور

١٧٢٠ ماده

علناً تزکیه بووجهله اجرا اولنور که مزکیلر حضور حاکمه جلب ایله مترافعان حاضر اولدقلری حالده شاهدلر تزکیه اولنور ویاخود مترافعان

برابر اولدقلری حالده شاهدلر تزکیه نائبنه ترفیقا مزکیلرك بانلرینه
کوندریلهرك محلارنده علنا تزکیه اولنورلر

١٧٢١ ماده

سرا تزکیهده برمزکی کافی ایسهده احتیاطه رعایة لااقل ایکی
اولملیدر

١٧٢٢ مادة

تزکیهٔ علنیه شهادت قبیلندن اولوب شهادتك شروط ونصابی بونده
دخی معتبردر
شوقدر وارکه مزکیلرك شهادت لفظنی ذکر ایتمار ی لازم دکلدر

١٧٢٣ مادة

برحاکمك عندنده برخصوص ضمننده عدالتی ثابت اولان شاهدلر ینه
اول حاکمك حضورنده دیکر برخصوصه شهادت ایتدکلرنده اکر ارهسی
التی ای کچمامش ایسه حاکم تکرار انلری تزکیه ایله مشغول اولماز
واکر التی ای کچمش ایسه حاکم تکرار انلری تزکیه ایلر

١٧٢٤ مادة

کرك قبل التزکیه وکرك بعد التزکیه مشهود علیه دفع مغرم یاخود
جر مغنم کبی شهادتك قبولنه مانع اولور برشی اسنادیله شاهدلره
طعن ایدرایسه حاکم اندن بینه طلب ایلر
ومشهود علیه بونی بالبینه اثبات ایلدیکی تقدیرده حاکم اول شاهدلرك
شهادتلرینی رد ایدر واثبات ایدهمدیکی تقدیرده حاکم اکر شاهدلری
تزکیه ایتمامش ایسه تزکیه ایلر واکر تزکیه ایلمش ایسه شهادتلری
موجبنجه حکم ایدر

١٧٢٥ مادة

مزکیلردن بعضیسی شاهدلری جرح وبعضیسی تعدیل ایلسه جرح

طرفی مرجع اولەرق حاکم انلرک شهادتلریله حکم ایتمز

١٧٣٦ مادّە

معاملاتده شاهدلر بعد اداء الشهادة فوت ویاخود غائب اولسەلر حاکم انلری تزکیه ایدرک شهادتلریله حکم ایدەبیلور

(تذنیب)

(تحلیف شهود حقندەدر)

١٧٢٧ مادّە

مشهودٌ علیه قبل الحکم شاهدلرە شهادتلرنده کاذب اولمدقلرینه یمین ویردیرمک حاکمه الحاح ایدوبده شهادتک یمین ایله تقویتنه دخی لزوم کورلدیکی تقدیرده حاکم اول شاهدلرە یمین ایتدیرەبیلور

وحاکم شاهدلرە یمین ایدرسەکز شهادتکزی قبول ایدرم والا ایتمم دیەبیلور

(فصل سابع)

(شاهدلرک شهادتدن رجوعی حقندەدر)

١٧٢٨ مادّە

شاهدلر بعداداء الشهادة وقبل الحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسەلر شهادتلری کان لم یکن حکمنده اولور وکندولری تعزیر اولنورلر

١٧٢٩ مادّە

شاهدلر بعد الحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسەلر حاکمک حکمی نقض اولنمیوب محکوم بە شاهدلرە تضمین ایتدیریلور (٨٠) مادەیە باق

١٧٣٠ مادّه

شاهدلرك بعضيسى بروجه بالا شهادتندن رجوع ايتدكده اكر باقيسى نصاب شهادته بالغ ايسه رجوع ايدندن ضمان لازم كلز فقط تعزير اولنور واكر باقيسى نصاب شهادته بالغ دكلسه محكوم بهك نصفى رجوع ايدن بركشى اولديغى تقديرده مستقلا اكا وبردن زياده اولدقلرى تقديرده بالاشتراك سويا انلره تضمين ايتديريلور

١٧٣١ مادّه

رجوعك شرطى حضور حاكمده اولمقدر

شاهدلرك بشقه محلده رجوعنه اعتبار يوقدر

بناء على ذلك مشهود عليه شاهدلرك بشقه محلده شهادتلرندن رجوع ايتدكلرينى دعوى ايتسه مسموع اولماز وشاهد برحاكمك حضورنده شهادت ايتدكدن صكره ديكر حاكمك حضورنده شهادتندن رجوع ايتسه رجوعى معتبر اولور

(فصل ثامن)

(تواتر حقنده در)

١٧٣٢ مادّه

كثرت شهودده اعتبار يوقدر

يعنى طرفيندن برينك طرف آخره نسبتله شاهدلرى زياده اولمقله انك ترجيح اولنمسى لازم كلز

مكر كه شاهدلرينك كثرتى درجهٔ تواتره بالغ اوله

١٧٣٣ مادّه

تواتر علم يقين افاده ايدر

بناء عليه بالاده بيان اولنديغى اوزره تواترك خلافنه بينه اقامه اولنه ماز

١٧٣٤ ماده
تواترده لفظ شهادت شرط اولمدیغی کبی عدالت دخی ارانماز
بناءعلیه مخبرلرك تزکیه‌سنه حاجت کورنمز

١٧٣٥ ماده
تواترده مخبرلرك عدد معینی یوقدر
انجق عقل انلرك کذب اوزره اتفاقلرینی تجویز ایتمیه‌جك مرتبه برجم
غفیر اولملری لازمدر

(باب ثانی)

(حجج خطیه وقرینهٔ قاطعه بیاننده اولوب ایکی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(حجج خطیهٔ بیاننده در)

١٧٣٦ ماده
یالکز خط وختم ایله عمل اولنماز
فقط شبههٔ تزویر وتصنیعدن سالم ایسه معمول به یعنی مدار حکم اولور
بشقه وجهله ثبوته حاجت قالماز

١٧٣٧ ماده
برات سلطانی وقیود دفترخاقانی تزویردن امین اولمغله معمول بهدر
١٧٣٨ ماده
کتاب قضاده بیان اولنه جغی وجهله حیله وفساددن سالم اوله‌جق
صورتده طوتیلان سجلات محاکم ایله دخی عمل اولنور

١٧٣٩ ماده
مجرد وقفیه ایله عمل اولنماز

اما بروجه بالا موثوق ومعتمدبه اولان سجل محكمه‌ده مقيد ايسه اول حالده معمول به اولور

(فصل ثانى)

(قرينهٔ قاطعه بياننده‌در)

١٧٤٠ ماده
اسباب حكمدن برينى دخى قرينهٔ قاطعه‌در

١٧٤١ ماده
قرينهٔ قاطعه حد يقينه بالغ اولان اماره‌در
مثلا بركسنه النده قانه بولاشمش بچاق اولديغى حالده خوف وتلاش ايله برخالى خانه‌دن چيقديغى كبى درعقب اول خانه‌يه كيريلوب ده هنوز بوغازلانمش برشخص كورولسه اول كسنه بوشخصك قاتلى اولديغنه اشتباه اولنماز
شايدكه اول شخص كندو كندوسنى اولدرمش اولمق كبى صرف احتمالات وهميه‌يه التفات قيلنماز (٧٤) ماده‌يه باق

(باب ثالث)

(تحليف بياننده‌در)

١٧٤٢ ماده
اسباب حكمدن برى دخى يمين ياخود يميندن نكول‌در
شويله‌كه مدعى دعواسنى اثباتدن اظهار عجز ايلديكى تقديرده انك طلبيله مدعا عليهه يمين ويريلور
فقط بركيمسه ديكر كمسنه‌دن سن فلانك وكيليسين ديو دعوى ايدوب ده اول كسنه انكار ايتديكى صورتده كندوسنه يمين ويرلمك لازم كلمز

كذلك ايكي كشينك هر بري بركمسنه‌نك يدنده‌كي مالي اندن اشترا ايتدم ديو دعوى ايدوب ده اول كمسنه برينه صاتديغني اقرار ايله ديكرينك دعواسني انكار ايتديكي صورتده كندويه يمين توجه ايتمز بوخصوصده استيجار وارتهان واتهاب دخي اشترا كبيدر

١٧٤٣ ماده

خصميندن بري تحليف اولنه‌جق اولديغي حالده والله و ياخود بالله ديو الله تعالى حضرتلرينك اسمنه قسم ايتديريلور

١٧٤٤ مادة

يمين انجق حاكمك ياخود نائبنك حضورنده اولور

بشقه كمسنه حضورنده اولان يميندن نكوله اعتبار يوقدر

١٧٤٥ ماده

تحليفده نيابت جاري اولور

اما يمينده نيابت جاري اولماز

بناء عليه دعوى وكيللري خصمه يمين ويرديره بيلور

اما موكللرينه يمين توجه ايتدكده بالذات انلرك يمين ايتمسي لازم كلور وكيللرينه يمين ايتديريله مز

١٧٤٦ ماده

يمين انجق خصمك طلبي اوزرينه ويريلور

فقط درت يرده بلا طلب حاكم طرفندن يمين ويريلور

اولا بركيمسه تركه‌دن برحق دعوى واثبات ايتدكده حاكم مدعي‌يه بوحقني متوفادن بروجهله استيفا ايتمديكنه وايتدرمديكنه واني ابرا و بشقه‌سنك اوزرينه حواله ايلمديكنه و بشقه كمسنه طرفندن ايفا اولنمديغنه و بوحقك مقابلنده متوفانك رهني اولمديغنه يمين ويرر

اشته بوكا يمين استظهار دينلور

ثانيا بركيمسه برماله مستحق چيقوب ده دعواسني اثبات ايتدكده اول مالي كمسنه‌يه صاتمامش وهبه ايتمامش والحاصل بروجهله ملكندن

چیقارمامش ایدوکنه حاکم طرفندن یمین ویریلور
ثالثاً مشتری مبیعی عیبنه بناء رد ایده‌جك اولدقده عیبنه مطلع اولدقدن صکره قولاً یاخود (٣٤٤) ماده ده بیان اولندیغی اوزره ملاکك تصرفی کبی تصرف ایله دلالة عیبنه راضی اولمامش ایدوکنه حاکم طرفندن یمین ویریلور
رابعاً حاکم طرفندن شفعه ایله حکم اولنه‌جق اولدقده شفیعه شفعه‌یی ابطال یعنی حق شفعه‌سنی بر وجهله اسقاط ایتمامش اولدیغنه یمین ویریلور

١٧٤٧ ماده

خصمك طلبی اوزرینه هنوز حاکم طرفندن یمین تکلیف اولنمدین مدعا علیه یمین ایدیورسه معتبر اولمیوب تکرار حاکم طرفندن تحلیف اولنمق لازم کلور

١٧٤٨ ماده

برکیمسه کندو فعلنه دائر یمین ایده‌جك اولدقده بتاته یمین ویریلور یعنی بوشی بویله‌در یاخود دکلدر دیو قطعیاً یمین ایتدیریلور
امادیکر کمسنه‌نك فعلی حقنده یمین ایده‌جك اولدقده عدم علم یمین ویریلور یعنی اول شیئی بیلمدیکنه یمین ایتدیریلور

١٧٤٩ ماده

یمین یا سببه یاخود حاصله اولور
شویله که برخصوصك واقع اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك سببه یمیندر
وبرخصوصك حالا باقی اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك حاصله یمیندر
مثلا بیع وشرا دعواسنده عقد بیعك اصلا وقوع بولمدیغنه یمین ایتمك سببه یمیندر . اما عقدك حالا باقی اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك حاصله یمیندر

١٧٥٠ ماده

مختلف دعوالر مجتمع اولدقده بر یمین کفایت ایدر هر برینه بشقه بشقه

يمين ويرمك لازم كلمز

١٧٥١ مادہ

معاملاتہ دائر اولان دعوالردہ کندویہ یمین توجہ ایدن کیمسہیہ یمین تکلیف اولنوب یمین ایتمم دیو صراحة یاخود بلاعذر سکوت ایلہ دلالة یمیندن نکول ایتسہ حاکم انک نکولیلہ حکم ایدر
وبعدالحکم یمین ایدہجک اولسہ اکا التفات اولنمیوب حاکمک حکمی حالی اوزرہ قالور

١٧٥٢ مادہ

دلسزک اشارت معہودہ سیلہ یمینی و یمیندن نکولی معتبردر

(لاحقہ)

١٧٥٣ مادہ

مدعی هیچ شاهدم یوقدر دیدکدن صکرہ شاهد کتورہجک اولسہ یاخود فلان وفلاندن بشقہ شاهدم یوقدر دیدکدن صکرہ آخر شاهدم وار دیسہ قبول اولنماز

(باب رابع)

(ترجیح بینات وتحالفہ دائر اولوب درت فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(تنازع بالایدی بیاننددر)

١٧٥٤ مادہ

متنازع فیہ اولان عقاردہ ذی الیدلک بینہ ایلہ اثبات اولنمق لازمدر

طرفینك تصادقی یعنی مدعینك دعواسی اوزرینه مدعا علیهك دخی اقرار ایلسی ایله مدعا علیهك ذی الید اولدیغنه حکم اولنه ماز
فقط مدعی اول عقاری بن سندن اشترا ایتمشیدم یاخود سن انی بندن غصب ایتمشیدك دیو دعوی ایتدیکی صورتده مدعا علیهك ذی الید اولدیغنی بینه ایله اثباته حاجت یوقدر
و برده منقول هر کیمك یدنده ایسه ذی الید اودر بروجه بالا بینه ایله اثباته حاجت یوقدر * و بونده طرفینك تصادقی کافیدر

١٧٥٥ مادة

ایکی کیمسه برعقارده نزاع ایدوب هر بری اول عقاره ذی الید اولدیغنی ادعا ایتدکده اولا انلردن قنغیسنك ذی الید اولدیغنه بینه طلب اولنور
ایکیسی بردن ذی الید اولدقلرینه اقامهٔ بینه ایتدکلری تقدیرده ایکیسنك دخی مشترکا ذی الید اولدقلری ثابت اولور
واکر بری وضع یدینی اثباتدن اظهار عجز ایدوب ده دیکری واضع الید اولدیغنه اقامهٔ بینه ایدرسه انك ذی الید اولدیغنه حکم اولنوب اوبری خارج عد اولنور
و خصمیندن هیچ بریسی ذی الید اولدیغنی اثبات ایده مز ایسه هر برینه آخرك طلبیله خصمنك اول عقارده ذی الید اولمدیغنه یمین و یریلور *
ایکیسی دخی یمیندن نکول ایدرسه بالاشتراك اول عقارده ذی الید اولدقلری ثابت اولور
واکر بری یمیندن نکول ایدوب ده دیکری یمین ایدر ایسه یمین ایدن کیمسه اول عقاره مستقلا واضع الید اولمق اوزره حکم اولنوب دیکری خارج عد اولنور
واکر هر بری یمین ایدرسه هیچ بریسنك ذی الید اولدیغنه حکم اولنمیوب حقیقت حال ظاهر اولنجه یه دك مدعابه اولان عقار توقیف اولنور

(فصل ثانی)

(ترجیح بینات حقنده‌در)

١٧٥٦ مادة

ایکی کشی برمالده علی الاشتراك متصرف یعنی ایکیسی دخی ذی الید ایکن بری بالاستقلال ودیگری بالاشتراك ملکمدر دیو دعوی ایتدکده استقلال بینه‌سی اولادر
یعنی ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایده‌جك اولدقلرنده دعوای استقلال ایده‌نك بینه‌سی دعوای اشتراك ایده‌نك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور واکر ایکیسی دخی استقلال دعواسی ایدوبده اقامهٔ بینه ایتسه‌لر اول عقار مشترکا انلره حکم اولنور
واکر بری اثباتدن عاجز اولوبده دیگری اثبات ایلسه اول عقار مستقلا انك ملکی اولمق اوزره حکم ایدیلور

١٧٥٧ مادة

تاریخ بیان اولنمیان ملك مطلق دعواسنده خارجك بینه‌سی اولادر
مثلا بر کیمسه دیگر کسنه‌نك یدنده اولان خانه ایچون بوخانه بنم ملکمدر بوادم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور الیویرلمسی مطلوبمدر دیو دعوی وذی الید دخی بوخانه بنم ملکمدر بوجهتله بحق وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارج اولان کیمسه‌نك بینه‌سی ترجیح واستماع قلنور

١٧٥٨ مادة

شرا کبی تکرری قابل برسببله مقید اولان وتاریخ بیان اولنمیان ملکیت دعوالری ملك مطلق دعواسی حکمنده اولوب بونلرده دخی خارجك بینه‌سی ذی الیدك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور
فقط ایکیسی دخی برشخصدن تلقی ملك ایتمش اولدقلرینی ادعا ایتدکلری صورتده ذی الید بینه‌سی ترجیح قلنور

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان بر دکان ایچون بو دکانی بن ولی اغادن اشترا ایتدم بو جهتله بنم ملکم ایکن بو آدم بغیر حق وضع ید ایدیور دیو دعوی وذی الید دخی بن انی بکر افندیدن اشترا ایتدم یاخود پدرمدن موروثدر بو جهتله وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارجك بینه‌سی ترجیح واستماع اولنور

اما ذی الید بو دکانی ولی اغادن بن اشترا ایتدم دیسه اول حالده انك بینه‌سی خارجك بینه‌سی اوزرینه ترجیح قیلنور

١٧٥٩ ماده

نتاج کبی تکرری قابل اولمیان بر سببله مقید ملکیت دعوالرنده ذی الید بینه‌سی اولادر

مثلا خارج وذی الید بر طایده نزاع ایدوب هر بری اول طایك کندو قسراغندن طوغمه مالی اولدیغنی دعوی ایتدکلرنده ذی الیدك بینه‌سی ترجیح اولنور

١٧٦٠ ماده

ملك مورخ دعواسنده تاریخی مقدم اولانك بینه‌سی اولادر

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان عرصه ایچون بن بو عرصه‌یی برسنه مقدم فلان شخصدن اشترا ایتدم دیو دعوی وذی الید دخی بو عرصه بش سنه مقدم وفات ایدن پدرمدن بکا موروثدر دیو دعوی ایتدکده ذی الیدك بینه‌سی ترجیح اولنور

واکر التی ای مقدم وفات ایدن پدرمدن موروثدر دیمش اولسه اول حالده خارجك بینه‌سی ترجیح قیلنور کذلك خصمینك هر بری مدعابهی بشقه بشقه شخصلردن اشترا ایتمش اولدقلرینی ادعا وایکیسیده بایعلرینك تاریخ تملکلرینی بیان ایتسه‌لر قنغیسنك بایعنك تاریخ تملکی مقدم ایسه انك بینه‌سی ترجیح اولنور

١٧٦١ ماده

نتاج دعواسنده تاریخه اعتبار اولنوب بر وجه بالا ذی الید بینه‌سی

ترجیح اولنور
انجق مدعابهك سنی ذی الیدك تاریخنه توافق ایتدیکی صورتده اکر
خارجك تاریخنه توافق ایدرسه خارجك بینه سی ترجیح اولنور
واکرسنی ایکیسنه دخی مخالف اولور یاخود معلوم اولماز ایسه اول حالده
ایکیسنك بینه لری متهاتر یعنی متساقط اوله رق مدعابه ذی الیدك
یدنده ترك وابقا قیلنور

١٧٦٢ ماده
زیاده بینه سی اولادر
مثلا بایع ومشتری ثمنك یا مبیعك مقدارنده اختلاف ایتسه لر زیاده دعوی
ایدنك بینه سی ترجیح اولنور

١٧٦٣ ماده
تملیك بینه سی عاریت بینه سی اوزرینه ترجیح اولنور
مثلا برکیمسه دیکر کمسه نك یدنده کی مالی عاریت وبرمشیدم دیو کیرو
الق ایستیوبده اول کمسنه دخی سن اول مالی بکا بیع یاهبه ایتمشیدك
دیسه بیع یاهبه بینه سی ترجیح قیلنور

١٧٦٤ ماده
بیع بینه سی هبه ورهن واجاره بینه لری اوزرینه واجاره بینه سی رهن
بینه سی اوزرینه ترجیح اولنور
مثلا برکیمسه دیکر کمسنه یه فلان مالی سکا صاتمشیدم ثمنی ویردیو
دعوی ایدوبده اول کمسنه دخی سن انی بکا هبه وتسلیم ایتمشیدك دیو
دعوی ایتدکده بیع بینه سی ترجیح قیلنور

١٧٦٥ ماده
عاریتده اطلاق بینه سی اولادر
مثلا برعاریت آت مستعیر یدنده تلف اولوبده معیر بن آنی سکا درت کون
قوللانمق اوزره اعاره ایتمشیدم سن ایسه درت کون مرورنده آنی

بكا تسليم ايتميوب بشنجي كون يدكده هلاك اولمغله قيمتني ضمن اولديو دعوى ومستعير دخي سن اويله درت كونه دك ديو تقييد ايتميوب على الاطلاق قوللانمق اوزره بكا اول آتي اعاره ايتمشيدك ديو دعوى ايتدكده مستعيرك بينه‌سي ترجيح واستماع اولنور .

١٧٦٦ ماده

صحت بينه‌سي مرض موت بينه‌سي اوزرينه ترجيح اولنور

مثلا بركيمسه رمالي ورثه‌سندن برينه هبه ايدوبده وفات ايتدكده ديكر ورثه آني مرض موتنده هبه ايلمش اولديغني وموهوب له دخي حال صحتنده هبه ايتمش ايدوكني ادعا ايتدكده موهوب لهك بينه‌سي ترجيح قلنور

١٧٦٧ ماده

عقل بينه‌سي جنون وياعته بينه‌سي اوزرينه ترجيح اولنور

١٧٦٨ ماده

حدوث ايله قدم بينه‌سي جمع اولدقده حدوث بينه‌سي ترجيح اولنور

مثلا بركيمسه‌نك ملكنده ديكر كمسه‌نك مسيلي اولوبده حادثدر ياخود قديمدر ديو بينلرنده اختلاف واقع اوله‌رق صاحب خانه‌نك حدوثني ادعا ايله رفعني طلب وصاحب مسيل دخي آنك قدمني ادعا ايتدكده صاحب خانه‌نك بينه سي ترجيح قيلنور

١٧٦٩ ماده

راجح طرفي اقامهٔ بينه‌دن اظهار عجز ايتديكي صورتده مرجوح طرفدن بينه ايستنيلور اثبات ايدرسه قبهسا ايده‌مديكي صورتده كندوسنه يمين ايتديريلور

١٧٧٠ ماده

روجه بالا راجح طرفي اثباتدن اظهار عجز ايتمكله مرجوح طرفي اقامهٔ

يدنه ايدوبده موجبيله حكم اولندقدن صكره راجح طرفى اقامهٔ بينه ايتمك ايستديكى تقديرده ارتق اكا التفات اولنماز

(فصل ثالث)

(سوز كيمك اولديغنه وتحكيم حاله دائردر)

١٧٧١ ماده

زوج ايله زوجه ساكن اولدقلرى خانه درونندهكى اشياده اختلاف ايتدكلرى صورتده نظر اولنور

تفنك وقليج كبى يالكز زوجه صالح اولان ياخود اوانى ومفروشات كبى ايكيسنهده صالح اولان شيلرده زوجهنك بينهسى ترجيح اولنور

وايكيسيده اثباتدن عاجز اولدقلرى صورتده سوز مع اليمين زوجكدر

يعنى اول اشيا زوجهسنك اولمديغنه يمين ايدرسه كندوسنك اولديغنه حكم اولنور

اما يالكز نسايه صالح اولان البسه و حليات كبى شيلرده زوجك بينهسى ترجيح قلنور

وايكيسيده اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده سوز مع اليمين زوجهنكدر مكركه برى ديكره صالح اولان شيلرك صانع وبايعى اولورسه هرحالده سوز مع اليمين انكدر

مثلا كوپه نسايه مخصوص حلياتدن اولوب انجق زوج قيوجى اولديغى صورتده سوز مع اليمين انك اولور

١٧٧٢ ماده

احد زوجينك وفاتنده ورثه مورثك مقامنه قائم اولور

فقط طرفين برمنوال محرر اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده ايكيسنه دخى صالح اولان شيلرده سوز مع اليمين حياتده اولانكدر

وایکیسی بردن وفات ایتدکلری صورتده ایکیسنده ده صاحب شیلرده سوز
مع الیمین زوجك ورثه سنکدر

١٧٧٣ ماده
واهب هبه دن رجوع ایتمك ایستیوبده موهوب له دخی موهوبك تلف
اولدیغنی دعوی ایتدکده سوز بلا یمین موهوب لهکدر

١٧٧٤ ماده
امین اولان کیمسه برائت ذمتی حقنده یمینیله تصدیق اولنور
نته کیم مودع ودیعه یی دعوی ایدوبده ودیع دخی بن انی سکا رد ایتدم
دیدکده سوز مع الیمین ودیعکدر
فقط یمیندن خلاص ایچون اقامهٔ بینه ایده جك اولورسه بینه سی استماع
قلنور

١٧٧٥ ماده
مختلف دیونی اولان کمسنه دائننه برمقدار شی ویردکدن صکره فلان
دینه محسوبا ویرمش اولدیغنی دعوی ایدرسه سوز انکدر

١٧٧٦ ماده
بر کرمنك مدت اجاره سی منقضی اولدقدنصکره مستأجر مدت اجاره
اثناسنده صویك انقطاعی حسبیله اول مدتك اجرتدن حصه سنی تنزیل
ایتمك ایستیه رك موجر ایله بینلرنده اختلاف واقع اولوبده بینه دخی
اولمدیغی تقدیرده نظر اولنور
اکر اختلافلری مدت انقطاعك مقدارنده ایسه مثلا مستأجر اون کون
وموجر انجق بش کون انقطاعنی دعوی ایتسه سوز مع الیمین مستأجرکدر
واکر اختلافلری اصل انقطاعده ایسه یعنی موجر صویك انقطاعنی
کلیا انکار ایتسه حال حاضر تحکیم اولنور یعنی حکم قلنور .
شویله که اکر صو وقت دعوی وخصومتده جاری ایسه سوز مع الیمین

موجر كدر واكر اول وقت منقطع ايسه سوز مع اليمين مستأجر كدر

١٧٧٧ ماده

بر كيمسه‌نك خانه‌سنه اقان صو يولى حقنده حادثدر ياخود قديمدر ديو اختلاف اولنوبده صاحب خانه مسيلك حادث اولديغنى ادعا ايله رفعنى ايستديكى وطرفينك بينه‌لرى اولمديغى صورتده نظر اولنور
اكر وقت خصومتده اول مسيلدن صو جريان ايدر ياخود اولجه جريانى معلوم اولور ايسه حالى اوزره ابقا اولنور وسوز مع اليمين صاحب مسيلك اولور يعنى مسيلك حادث اولمديغنه يمين ايتديريلور
واكر وقت خصومتده صو جريان ايتمز ويا اندن اولجه جريانى معلوم اولماز ايسه سوز مع اليمين صاحب خانه‌نك اولور

(فصل رابع)

(تحالفه دائردر)

١٧٧٨ ماده

بايع ومشترى ثمنك يا مبيعك ويا ايكيسنك دخى مقدارنده يا وصفنده ويا جنسنده اختلاف ايتدكلرى صورتده هرقنغيسى اقامهٔ بينه ايلر ايسه انك لهنه حكم اولنور
واكر ايكيسى دخى اقامهٔ بينه ايدرلر ايسه زيادهٔ‌يى اثبات ايده‌نك لهنه حكم اولنور
وايكيسى دخى اثباتدن عاجز اولورلر ايسه انلره يا بريكز اوبريكزك دعواسنه راضى اولور ياخود بيعى فسخ ايلرز دينيلور
وبونك اوزرينه بريسى ديكرك دعواسنه راضى اولمازايسه حاكم انلرك هر برينه ديكرينك دعواسى اوزرينه يمين ويرر وابتدا مشتريدن بدأ ايلر هرقنغيسى يميندن نكول ايدر ايسه اخرك دعواسى ثابت اولور واكر ايكيسى دخى يمين ايدرسه حاكم اول بيعى فسخ ايدر

١٧٧٩ ماده

مستأجر هنوز مأجورده تصرف ایتمدین اجرتك مقدارنده موجرایله اختلاف ایتدکده مثلا مستأجر اجرت اون آلتوندر وموجر اون بش آلتوندر دیو دعوی ایتدکاری تقدیرده قنغیسی اقامهٔ بینه ایدر ایسه قبول اولنور
وایکیسی بردن اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه موجرك بینه سیله حکم اولنور
واکر ایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر ایسه ایکیسیده تحلیف قلنور ومستأجرك تحلیفیله بدأ اولنور
هر قنغیسی نکول ایدر ایسه نکولیله الزام قیلنور
وایکیسی دخی یمین ایدر ایسه حاکم عقد اجاره‌یی فسخ ایلر
مدتده یاخود مسافه‌ده اختلاف ایتدکاری حالده دخی حکم بووجهله‌در شوقدر وارکه ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایتدکاری تقدیرده مستأجرك بینه‌سیله حکم اولنور وتحالف صورتنده موجرك تحلیفیله بدأ ایدیلور

١٧٨٠ ماده

مدت اجاره‌نك انقضاسندن صکره موجر ومستأجر مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر سوز مع الیمین مستأجرکدر

١٧٨١ ماده

مدت اجاره اثناسنده موجر ومستأجر اجرتك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر تحالف جاری اولوب باقی مدت حقنده عقد اجاره فسخ اولنور کچن مدتك حصه‌سنده دخی سوز مستأجرك اولور

١٧٨٢ ماده

مشتری یدنده مبیع تلف یاخود مانع رد اولور برعیب حادث اولدقدن صکره متبایعان اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر انجق مشتری تحلیف اولنور

ماده ١٧٨٣

اجل دعواسنده یعنی مؤجل اولوب اولمامقده وشرط خیارده وثمنك كلیسنی یا بعضیسنی قبضده تخالف اولیوب یواوج صورتده دخی منكر اولان تحلیف قلنور

—۞—

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه عن اعضای امین الفتوی معارف ناظری ومجلس انتخاب حكام شورای دولت السید خلیل احمد جودت السید احمد خلوصی سیف الدین

قاضی دار الخلافة العلیه احمد خالد

رئیس ثانی محكمهٔ تمییز السید احمد حلمی

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی عبد الستار

مستشار مفتش اوقاف عمر حلمی

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر
فی ١٥ شوال سنه ١٢٩٣

(مجلهٔ احکام عدلیه دن)

(اون التنجی کتاب)

(قضا حقنده)

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر

سنهٔ ۱۲۹۳

بسم الله الرحمن الرحيم

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنسون

(كتاب سادس عشر)

قضا حقنده‌در اولوب بر مقدمه ایله درت بابی مشتملدر

(مقدمه)

بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در

ماده ۱۷۸٤

قضا حکم وحاکمیت معنالرینه کلور

١٧٨٥ ماده

حاكم بين الناس وقوعبولان دعوى ومخاصمه‌يى احكام مشروعه‌سنه توفيقاً فصل وحسم ايچون طرف سلطانيدن نصب وتعيين بيورلان ذاتدر

١٧٨٦ ماده

حكم حاكمك مخاصمه‌يى قطع وحسم ايتمسيدر

بودخى ايكى قسمدر

قسم اول حاكمك حكم ايتدم ادعا اولنان شيئى ويرديك كبى سوزلر ايله محكوم بهى محكوم عليهه الزام ايتمسى يعنى لازم قيلمسيدر ايشته بوكا قضاء الزام وقضاء استحقاق دينلور

قسم ثانى حقك يوقدر منازعه‌دن ممنوعسين ديمك كبى سوزلر ايله حاكمك مدعى‌يى منازعه‌دن منع ايتمسيدر بوكا دخى قضاء ترك دينلور

١٧٨٧ ماده

محكوم به حاكمك محكوم عليهه الزام ايلديكى شيدر كه قضاء الزامده مدعينك حقنى ايفا ايتمسى وقضاء تركده مدعينك منازعه‌دن واز كچمسيدر

١٧٨٨ ماده

محكوم عليه عليهنه حكم اولنان كمسه‌در

١٧٨٩ ماده

محكوم له لهنه حكم اولنان كيمسه‌در

١٧٩٠ ماده

تحكيم خصمينك خصومت ودعوالرينى فصل ايچون رضالريله آخر كيمسه‌يى حاكم اتخاذ ايتملرندن عبارتدر

اول كيمسه‌يه فتحتين ايله حكم وميمك ضمى وحانك فتحى وكاف مشدده مفتوحه ايله محكم دينلور

۱۷۹۱ مادّه
وكيل مسخر محكمه‌يه احضار اولنه‌ميان مدعا عليهه حاكم طرفندن نصب اولنان وكيلدر

(باب اول)

(حكامه دائر اولوب درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(حاكمك اوصافى بياننده‌در)

۱۷۹۲ مادّه
حاكم حكيم فهيم مستقيم وامين مكين متين اولمليدر

۱۷۹۳ مادّه
حاكم مسائل فقهيه‌يه واصول محاكمه‌يه واقف ودعاوى واقعه‌يى انلره تطبيقاً فصل وحسمه مقتدر اولمليدر

۱۷۹٤ مادّه
حاكمك تمييز تامه مقتدر اولمسى لازمدر
بناءعليه صغير ومعتوه واعمى وطرفينك صوت قويلرينى ايشيده‌ميه‌جك مرتبه صاغر اولان كمسنه‌نك قضاسى جائز دكلدر

(فصل ثانى)

(حاكمك آدابى بياننده‌در)

١٧٩٥ مادە
حاكم مجلس محاكمەدە آش و برش وملاطفە كبی مهابت مجلسی ازالە ایدەجك افعال وحركاتدن اجتناب ایتملیدر

١٧٩٦ مادە
حاكم ایكی خصمدن هیچ بریسنك هدیەسنی قبول ایتمز

١٧٩٧ مادە
حاكم متخاصمیندن هیچ بریسنك ضیافتنە كیتمز

١٧٩٨ مادە
اثنای محاكمەدە حاكم طرفیندن یالكز بریسنی خانەسنە قبول ایتمك ومجلس حكمدە بریلە خلوت ویاخود ایكیسندن برینە ال یاكوز ویا باش ایلە اشارت ایلمك ویا انلردن بریسنە كیزلو لاقردی یاخود دیكرینك بیلدیكی لسان ایلە سوز سویلمك كبی تهمت وسوءظنە سبب اولە بیلەجك حال وحركتدە بولنماملیدر

١٧٩٩ مادە
حاكم بین الخصمین عدل ایلە مأموردر
بناء علیە طرفیندن بری هرنقدر اشرافدن ودیكری احاد ناسدن اولسە بیلە حین محاكمەدە طرفینی اوتورتمق وكندولرە احالۀ نظر وتوجیە خطاب ایتمك كبی محاكمەیە متعلق معاملاتدە تمامیلە عدل ومساواتە رعایت ایتمسی لازمدر

(فصل ثالث)

(حاكمك وظائفی بیاننددر)

١٨٠٠ مادە
حاكم طرف سلطانیدن اجرای محاكمەیە وحكمە وكیلدر

١٨٠١ ماده

قضا زمان ومكان ايله وبعض خصوصاتك استثناسيله تقيد وتخصص ايدر مثلا بر سنه مدت ايله حكمه مأمور اولان حاكم انجق او سنه ايچنده حكم ايدر اول سنه نك حلولندن اول ويا مروروندن صكره حكم ايده مز وكذا معين بر قضاده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم اول قضانك هر محلنده حكم ايدر اما ديكر قضاده حكم ايده مز وبر محكمهٔ معينه ده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم انجق اول محكمه ده حكم ايدوب ديكر محلده حكم ايده مز

وكذلك مصلحت عامه ملاحظهٔ عالميسنه بناء فلان خصوصه متعلق دعوى استماع اولنميه ديو امر سلطانى صادر اولسه حاكم اول دعوايى استماع وحكم ايده مز وياخود بر محكمه حاكمى بعض خصوصات معينه استماعنه مأذون اولوب ده ماعداسنى استماعه مأذون اولمسه اول حاكم انجق مأذون اولديغى خصوصاتى استماع وحكم ايدر ماعداسنى استماع وحكم ايده مز وكذلك بر مجتهدك بر خصوصده رأيى ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولديغنه بناءً انك رأيله عمل اولنمق اوزره امر سلطانى صادر اولسه اول خصوصده حاكم اول مجتهدك رأينه منافى ديكر بر مجتهدك رأيله عمل ايده مز ايدرسه حكمى نافذ اولماز

١٨٠٢ ماده

بر دعوايى معا استماع وحكم ايتمك اوزره نصب اولنان ايكى حاكمدن بالكز بريسى اول دعوايى استماع وحكم ايده مز ايدرسه حكمى نافذ اولماز (١٤٦٥) ماده يه باق

١٨٠٣ ماده

متعدد حاكمى اولان بلده ده خصمينك بريسى بر حاكمك وديكرى اوبر حاكمك حضورنده مرافعه اولمق ايستيوب بو وجهله بينلرنده اختلاف واقع اولسه مدعى عليهك اختيار ايلديكى حاكم ترجيح اولنور

ماده ١٨٠٤

برحاكمك عزلى وقوعبولوب فقط برمدت خبر عزل كندويه واصل اولمامغله اول مدتده بعض دعاوى استماع وفصل ايتمش اولسه صحيح اولور
اما خبر عزلك وصولندن صكره وقوعبولان حكمى صحيح اولماز

ماده ١٨٠٥

حاكم اكر نصب وعزل نائبه مأذون ايسه ديكر كيمسه‌يى كندوسنه نائب نصب وانى عزل ايده‌بيلور دكل ايسه ايده‌مز وكندوسنك معزول يافوت اولمسيله نائبى منعزل اولماز (١٤٦٦) ماده‌يه باق بناء عليه برقضانك حاكمى وفات ايتدكده برينه ديكر حاكم كلنجه‌يه‌دك اول قضاده وقوع بولان دعوايى حاكم متوفانك نائبى استماع وحكم ايده‌بيلور

ماده ١٨٠٦

حاكمك استماع ايلديكى بينه ايله نائبى ونائبك استماع ايلديكى بينه ايله كندوسى حكم ايده‌بيلور
شويله كه حاكم بردعوى حقنده بينه استماع ونائبه اخبار ايلسه نائبى اعادهٔ بينه ايتمكسزين حاكمك اخباريله حكم ايده‌بيلور وحكمه مأذون اولان نائب برخصوصده بينه استماع ايدوبده حاكمه انها ايلسه حاكم اعادهٔ بينه ايتمكسزين نائبك انهاسيله حكم ايده‌بيلور
اما حكمه مأذون اولميوبده انجق تدقيق واستكشاف ايچون بينه استماعنه مأمور اولان كيمسه‌نك انهاسيله حاكم حكم ايده‌ميوب بالذات استماع بينه ايتمسى لازمدر

ماده ١٨٠٧

برقضا حاكمى بشقه برقضاداخلنده‌كى اراضى دعواسنى استماع ايده‌بيلور فقط كتاب دعواده بيان اولنديغى وجهله حدود شرعيه‌سنك بيانى لازم كلور

١٨٠٨ ماده

محكوم له حاكمك اصول وفروعندن برى وزوجه‌سى وحكم اولنه‌جق مالده شريكى واجير خاصى وحاكمك انفاقيله تعيش ايدر آدمى اولمامق شرطدر
بناء عليه حاكم بونلردن برينك دعواسنى استماع ايله لهسنه حكم ايده‌مز

١٨٠٩ ماده

بر بلده حاكمنك ياخود ماده آنفه‌ده مذكور منسوباتندن برينك اول بلده اهاليسندن بركمسنه ايله دعواسى اولديغى صورتده اول بلده‌ده ديكر حاكم وار ايسه انك حضورنده مرافعه اولورلر
واكر اول بلده‌ده ديكر حاكم يوق ايسه طرفين كندى رضالريله نصب ايده‌جكلرى حكمك ياخود اول حاكم نائب نصبنه مأذون اولديغى تقديرده طرفندن منصوب نائبك وياخود جوارده‌كى ديكر بر قضا حاكمنك حضورنده مرافعه اولورلر
وطرفين بو صورتلردن برينه راضى اولمدقلرى صورتده طرف سلطانيدن مولى استدعا ايدرلر

١٨١٠ ماده

حاكم رؤيت دعواده الاقدم فالاقدم قاعده‌سنه رعايت ايتمليدر فقط ورودى مؤخر اولان بر دعوانك تعجيلى ايجاب حال ومصلحتدن كورلديكى حالده انك رؤيتنى تقديم ايلر

١٨١١ ماده

حاكمك لدى الحاجه آخردن استفتا ايتمسى جائزدر

١٨١٢ ماده

حاكم غم وغصه واجلق وغلبهٔ نوم كبى صحت تفكره مانع اوله‌بيله‌جك بر عارضه ايله ذهنى مشوش اولديغى حالده حكمه تصدى ايتمامليدر

١٨١٣ ماده
حاكم مرافعاتده اجرای تدقيقات ايتمكه برابراشى سورنجمه ده بر اقامليدر

١٨١٤ ماده
حاكم محكمه‌يه سجلات دفتری وضع ايدوب ويره‌جكی اعلامات وسنداتی
حيله وفساددن سالم اوله بيله‌جك منتظم برصورتده اول دفتره قيد
وتحرير وانك حفظنه دقت واعتنا ايدر
وكندوسنك عزلی وقوعبولدقده يابالذات ويا امينی واسطه‌سيله
سجلاتی خلفی اولان حاكمه دور وتسليم ايلر

(فصل رابع)

(صورت محاكمه‌يه دائردر)

١٨١٥ ماده
حاكم محاكمه‌يی علناً اجرا ايدر
فقط قبل الحكم نه‌وجهله حكم ايده‌جكنی افشا ايتمز

١٨١٦ ماده
طرفين لاجل المحاكمه حضور حاكمه كلدكلرنده حاكم اولا مدعی‌يه
دعواسنی تقرير ايتديرر واكر اولجه دعواسی تحريراً ضبط اولنمش
ايسه قرائت ايله مضمونی كندوسنه تصديق ايتديرير وثانيا مدعا
عليهی استجواب ايلر . شويله كه مدعی سندن شووجهله دعوی
ايديور نه‌ديرسين ديو سؤال ايدر

١٨١٧ ماده
مدعی عليه اقرار ايدر ايسه حاكم انی اقراريله الزام ايدر
واكر انكار ايدرسه حاكم مدعيدن بينه ايستر

١٨١٨ ماده

مدعی بالبینه دعواسنی اثبات ایتدیکی صورتده حاکم انك اوزرینه حکم ایلر
واثبات ایده مدیکی صورتده یمین حقی قالنه طالب اولور ایسه حاکم انك طلبی اوزرینه مدعی علیهه یمین تکلیف ایلر

١٨١٩ ماده

مدعا علیه یمین ایدرسه یاخود مدعی یمینی ویرمز ایسه حاکم مدعی یی مدعا علیهه معارضه دن منع ایدر

١٨٢٠ ماده

مدعا علیه یمیندن نکول ایدرسه حاکم نکولیله حکم ایدر ونکولیله حکم ایتدکدن صکره یمین ایدرم دیسه ارتق التفات اولنماز

١٨٢١ ماده

اصولنه موافق وشبهۀ تزویر وتصنیعدن سالم اوله رق بر محکمه حاکمی طرفندن ویریلان اعلام وسندك بلا بینه مضمونیله عمل وحکم جائزدر

١٨٢٢ ماده

مدعی علیه بروجه بالا لدی الاستجواب لا ونعم بر جواب ویرمیوب ده سکوتنده اصرار ایدر ایسه سکوتی انکار عد اولنور
وکذلك اقرارده ایتم انکارده ایتم دیو جواب ویرسه بو جوابی دخی انکار عد اولنور وایکی صورتده دخی مدعیدن بروجه بالا بینه طلب قلنور

١٨٢٣ ماده

مدعی علیه اقرار یا انکار ایده جك یرده مدعینك دعواسنی دفع ایده جك بر دعوی درمیان ایتدکده کتاب دعواده وکتاب بیناتده بیان اولنان مسائله توفیقاً معامله اولنور

١٨٢٤ ماده
طرفيندن بريسی افادهسنی تكميل ايتمديكه ديكری افادهيه تصدی ايتمز
ايدهجك اولور ايسه حاكم طرفندن منع اولنور

١٨٢٥ ماده
طرفيندن لسان بيلمين كمسنهنك افادهسنی ترجمه ايچون محكمهده موثوق
ومؤتمن ترجمان بولنديريلور

١٨٢٦ ماده
اقربا بيننده وقوعبولان وياخود طرفينك صلحه رغبتلری مأمول
اولان مخاصمهده حاكم بر ويا ايكی دفعه طرفينه مصالحهيی توصيه
واخطار ايدر موافقت ايدرلر ايسه كتاب صلحده مندرج اولان
مسائله توفيقا مصالحه ايدر وموافقت ايتمزلر ايسه محاكمهيی اتمام ايلر

١٨٢٧ ماده
حاكم محاكمهيی اتمام ايتدكدن صكره مقتضاسنی حكم وطرفينه تفهيم ايلر
واسباب موجبهسيله برابر حكم وتنبيهی حاوی براعلام تنظيم ايدوب
محكوم لهه ولدی الايجاب برنسخهسنی دخی محكوم عليهه اعطا ايدر

١٨٢٨ ماده
حكمك سبب وشرطلری تماميله بولندقدنصكره حاكمك حكمی تأخير
ايتمسی جائز دكلدر

(باب ثانی)

(حكمه دائر اولوب ايكی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(حكمك شروطی بياننده در)

١٨٢٩ مادّه

حكمده سبق دعوى شرطدر

شويله كه حاكمك حقوق ناسه متعلق برخصوصى حكم ايتمسى اول امرده اول خصوصى بر كيمسه نك آخر كمسنه دن دعوى ايتمسيله مشروطدر دعوا سبق ايتمدن وقوعبولان حكم صحيح اولماز

١٨٣٠ مادّه

حين حكمده طرفينك حضورى شرطدر

يعنى طرفين بالمواجهه محاكمه ايدلدكدنصكره حكم اولنه جغى وقت مجلس حكمده حاضر اولملرى لازمدر

فقط بر كيمسه ديكرندن برخصوصى دعوى ايدوبده مدعا عليه دخى اقرار ايتدكدن صكره قبل الحكم مجلس حكمدن غائب اولسه حاكم انك غيابنده اقرارينه بناء حكم ايده بيلور

كذلك مدعا عليه مدعينك دعواسنى انكار ايدوبده مدعى بالمواجهه مدعاسنه اقامهٔ بينه ايتدكدن صكره قبل التزكيه والحكم مدعا عليه مجلس حكمدن تغيب ايلسه حاكم انك غيابنده بينه يى تزكيه وحكم ايده بيلور

١٨٣١ مادّه

مدعا عليهك وكيلى مواجهه سنده اقامهٔ بينه اولندقدن صكره مدعا عليه بالذات مجلس حكمه حاضر اولسه حاكم اول بينه ايله مدعا عليه اوزرينه حكم ايده بيلور

وبالعكس مدعى عليهك مواجهه سنده اقامهٔ بينه اولندقدن صكره وكيلى مجلسه حاضر اولسه حاكم اول بينه ايله وكيلك اوزرينه حكم ايده بيلور

١٨٣٢ مادّه

جمله ورثه يه خصومت توجه ايدن دعواده ورثه دن برينك مواجهه سنده اقامهٔ بينه اولنوبده قبل الحكم غائب اولسه حاكم اول بينه ايله احضار

اولنان دیکر وارث اوزرینه حکم ایده بیلور اعادهٔ بینه‌یه حاجت یوقدر

(فصل ثانی)

(حکم غیابی بیاننده‌دز)

١٨٣٣ مادهٔ

مدعینك طلب واستدعاسی اوزرینه حاکم طرفندن مدعا علیه محکمه‌یه دعوت اولنور

معذرت مشروعه‌سی اولمدیغی حالده محکمه‌یه کلمکدن ووکیل کوندرمکدن امتناع ایدرسه بالاجبار محکمه‌یه احضار قیلنور

١٨٣٤ مادهٔ

مدعا علیه محکمه‌یه کلمکدن ووکیل کوندرمکدن امتناع ایدوبده جلب واحضاری قابل اولمدیغی تقدیرده مدعینك طلبیله محکمه‌یه مخصوص اولان ورقهٔ دعوتیه ایرو ایرو کونلرده اوچ دفعه کندویه کوندریله‌رك محکمه‌یه دعوت وکلدیکی صورتده حاکم اکا بر وکیل نصبیله مدعینك دعوی و بینه‌سنی استماع ایده‌جکنی کندویه تفهیم ایلر

بونك اوزرینه مدعا علیه ینه محکمه‌یه کلمز ووکیل کوندرمز ایسه حاکم انك حقوقنی محافظه ایده‌جك بر کیمسه‌یی اکا وکیل نصب ایدوب وکیل مرقومك مواجهه‌سنده مدعینك دعوی و بینه‌سنی استماع وتدقیق ایدرك مقارن صحت اولدیغی تبین ایدر ایسه بعد الثبوت حکم ایدر

١٨٣٥ مادهٔ

برمنوال مشروح واقع اولان حکم غیابی مدعی علیهه تبلیغ ایدیلور

١٨٣٦ مادهٔ

غیابا علیهنه حکم اولنان کیمسه محکمه‌یه حاضر اولوبده مدعینك

دعواسی دفعه صالح بر دعوایه تشبث ایدر ایسه استماع وایجابی وجهله فصل اولنور

دعوایی دفعه تشبث ایتدیکی ویا ایدوبده دفعه صالح اولمدیغی تقدیرده حکم واقع انفاذ واجرا قیلنور

(باب ثالث)

(دعوانک بعدالحکم رؤیتی حقنده‌در)

١٨٣٧ ماده

اصول مشروعه‌سنه موافق یعنی حکمک سبب وشرطلری موجود اوله‌رق حکم واعلام اولنان دعوانک تکرار رؤیت واستماعی جائز اولماز

١٨٣٨ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حکمک اصول مشروعه‌سنه موافق اولمدیغنی محکوم علیه ادعا وعدم موافقت جهتنی دخی بیان ایدوبده استیناف دعوی طلبنده بولندیغی حالده وقوعبولان حکم لدی التحقیق اصول مشروعه‌سنه موافق ایسه تصدیق اولنور دکل ایسه استیناف قیلنور

١٨٣٩ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حکمه محکوم علیه قناعت ایتمیوبده اول حکمی حاوی اولان اعلامک تمییزی طلبنده بولندیغی حالده لدی التدقیق اصول مشروعه‌سنه موافق ایسه تصدیق قیلنور دکل ایسه نقض اولنور

١٨٤٠ ماده

دفع دعوی قبل الحکم صحیح اولدیغی کبی بعدالحکم دخی صحیح اولور بناء علیه بر دعواده محکوم علیه اولان کیمسه اول دعوایی دفعه صالح

رسبب سرد و بيان ايله دفع دعوى ادعاسنده و اعادهٔ محاكمه طلبنده
بولنديغى حالده محكوم لهك مواجهه سنده اشبو ادعاسى استماع
و بو خصوص حقنده محاكمه‌لرى اجرا اولنور
مثلا بر كيمسه ديكر كمسه‌نك يد تصرفنده اولان بر خانه پدرندن كندويه
موروث اولديغنى دعوى واثبات ايدوب ده حاكم دخى حكم ايتدكدن
صكره او كيمسه نك پدرى اول خانه‌يى مقدما ذى اليدك پدرينه صاتمش
اولديغنى مبين بر سند معمول به ظهور ايتدكده ذى اليدك دعواسى
استماع ايله اثبات ايلديكى تقديرده حكم اول منتقض و اول كيمسه نك
دعواسى مندفع اولور

(باب رابع)

(تحكيمه دائر مسائل بيانده‌در)

١٨٤١ ـ ماده
حقوق ناسه متعلق مال دعوالرنده تحكيم جائزدر

١٨٤٢ ماده
محكمك حكمى انجق كندوسنى تحكيم ايدن خصمين حقنده و تحكيم
ايتدكلرى خصوصده جائز ونافذ اولوب انلردن بشقه‌سنه تجاوز
ايتمز وانلرك خصوصات سائره‌سنه دخى شامل اولماز

١٨٤٣ ماده
محكمك تعددى جائزدر
يعنى بر خصوصه ايكى ياخود دها زياده كيمسه نك حكم نصب اولنمسى
جائزدر
مدعى ومدعا عليه طرفلرندن بر حكم نصب ايتسه‌لر جائز اولور

١٨٤٤ ماده

بروجه بالا محكملر متعدد اولدقلری صورتده هپسنك رأیی متفق اولمق لازمدر یالکز بریسی حکم ایده‌مز

١٨٤٥ ماده

حکملر طرفیندن تحکیمه مأذون ایسه‌لر دیکر برکیسه‌یی تحکیم ایده‌بیلورلر دکل ایسه‌لر ایده‌مزلر

١٨٤٦ ماده

تحکیم بروقت ایله تقیید اولندقده اول وقتك مروریله زائل اولور مثلا فلان کوندن برآیه قدر حکم ایتمك اوزره نصب اولنان حکم انجق بو برآی ایچنده حکم ایده‌بیلور اول آیك مرورنده حکم ایده‌مز ایدرسه حکمی نافذ اولماز

١٨٤٧ ماده

محکمك حکمندن اول طرفیندن هر بری آنی عزل ایده‌بیلور شوقدر وارکه طرفین انی تحکیم ایدوبده طرف سلطانیدن منصوب ونائب نصبنه مأذون اولان حاکم دخی انی تجویز اولسه حاکم آنی استخلاف ایتمش اولمسیله اول محکم بوحاکمك نائبی منزله‌سنده اولور

١٨٤٨ ماده

حاکملرك قضالری داخلنده‌کی اهالینك جمله‌سی حقنده حکملری نصلکه لازم الاجرا ایسه محکملرك دخی انلری تحکیم ایدنلر حقنده ومحکم اولدقلری خصوصده حکملری اولوجهله لازم اولور بناء علیه حکملر اصول مشروعه‌سنه موافق اوله‌رق حکم ایتدکدن صکره طرفیندن هیچ بریسی اول حکمی قبولدن امتناع ایده‌مز

١٨٤٩ ماده

محکمك حکمی طرف سلطانیدن منصوب حاکمه عرض اولندقده موافق اصول ایسه قبول وتصدیق ایدر دکل ایسه نقض ایلر

١٨٥٠ ماده

طرفين احكام مشروعه‌سنه توفيقاً حكمه مأذون قيلدقلرى محكملرى لدى التنسيب صلحاً تسويه‌يه دخى مأذون ايسه‌لر محكملرك صلحاً تسويه‌لرى معتبر اولور

شويله كه طرفيندن برى محكملردن بريني وديكرى دخى اوبريني متنازع فيه اولان خصوصك اووجهله صلحاً تسويه‌سنه دخى توكيل ايدوبده انلر دخى كتاب صلحده مندرج اولان مسائله بالتوفيق صلحاً تسويه ايتسه‌لر اشبو صلح وتسويه‌يى طرفيندن برى قبولدن امتناع ايده‌من

١٨٥١ ماده

بركيمسه تحكيم اولنمامش اولديغى حالده ايكى كشينك بينده‌كى دعواسى فصل ايتدكدن صكره طرفين اكا راضى وانك حكمى مجيز اولسه‌لر حكمى نافذ اولور (١٤٥٣) ماده‌يه باق

ارادهٔ سنيه تاريخى فى ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

— «*» —

عن اعضاى شوراى دولت سيف الدين	امين الفتوى السيد خليل	معارف ناظرى احمد جودت
قاضى دار الخلافة العليه احمد خالد	رئيس ثانى محكمهٔ تمييز السيد احمد حلمى	رئيس مجلس تدقيقات شرعيه ومجلس انتخاب حكام السيد احمد خلوصى
اعلامات شرعيه تمييزى معاونى عبد الستار		مستشار مفتش اوقاف عمر حلمى

طبعى تاريخى فى ٢٠ شوال سنه ١٢٩٣

احکام عدلیه یه علاوه چند مسائلی مشتمل بر رساله در
مجلهٔ احکام عدلیه ده کتاب بیناته حقنده بعض وصایایی
شامل مذاکرهٔ عدلیه

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك اون بشنجی کتابی اولان کتاب بینات
بوکره رحمیه حد ختامه اولدرق باارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی
طبع ونشر قلندی

مجلهٔ مذکوره‌نك نشر اولنان اون درت کتابی محاکم شرعیه‌ده
نوجهله معمول به ایسه محاکم نظامیه‌ده دخی سیاقه مطرداً اوزره
دستور العمل اولمه امر طبیعیدر

ذکر اولنان کتاب بینات دخی کرك محاکم شرعیه‌ده وکرك
محاکم نظامیه‌ده مرعی الاجرا اولمه لازم گلور چونکه کتاب
مزبور درت بابی مشتمل اولوب برنجیسی شهادت وتواتر
ایکنجیسی حجج تحریریه وقرینهٔ قاطعه اوچنجیسی یمین دردنجیسی
ترجیح بینات ایله تحالف حقنده در ابواب ثلثهٔ اخیره حقنده
بر دیه جك اولیوب علی الخصوص یمین حقنده محاکم نظامیه
ایچون بر نظام اولمدیغی جهتله محاکم نظامیه‌نك بابنه شدت
احتیاجی واردر مباحث سائره‌یه دخی مجله محاکم نظامیه‌نك
احتیاجی درکاردر

شهادت بحثنه گلنجه بیع وشرا حقنده شاهد استماعی تجارت
قانونامه‌سنده مندرج اولدیغی حالده هنوز کیفیت استماعنه دائر

بر نظام یاپلمامشدر شو حالده باب اولان دخی علی العموم محاکم
نظامیه‌یه مرجع اولمسی امر طبیعیدر شو قدر وار که تجارت قانوننامه‌سنده
مصرح شاهد استماعی خصوصی محکمه‌لرك تعیینه معلق اولارق مندرجدر
و شرکت و پولیچه کبی نیجه مواد تجاریه والتزام وملتزملر بیننده عقد کرکه
مثللو بر چوق معاملات نظامیه حسب سندات و اوراق معتبره
ایله اجرا اولنه‌رق بونلردن متحدث دعاوی ومنازعاتك محاکم نظامیه‌ده
حینه رؤیتنده یالکز سندات اعتبار اولنمه معروف ومرعیدر و تجار بیننده
معروف اولان شی مشروط حکمنده دخی مجله‌نك مقدمه‌سنده مندرج
اولان اصول فقهیه‌دندر

بناءً علی ذلك بو مثللو معاملاتك شهادت اوزرینه بناسی قابل
اولمدیغی کبی تجارت محکمه‌لرنده شاهد استماعی محکمه‌لرك تعیینه
معلق اولارق جریان ایده بیله‌جکدر کتاب مذکورك شهادت
بحثی ایسه اطلاقی اوزره مندرج اولدیغندن و سندات اوزرینه
تعامل جاری اولان خصوصلرده ینه سنداتجه امر ضروری
بولندیغندن محاکم نظامیه‌ده و علی الخصوص تجارت محکمه‌لرنده
نه درلو خصوصلرده و قاچ غروشه قدر دعوالرده شاهد استماع
اولنه‌جغنه دائر بر نظام یاپلمق لازمه حالدن کورنیلور انجق
بو نظام یاپلنجه‌یه قدر محاکم نظامیه‌ده کما فی السابق شاهد استماع
اونان دعوالرده شاهد استماع اولنه‌رق خصوصات سائره‌ده
اشبو کتاب بیناتك احکام مندرجه‌سنه تطبیقاً توفیق معامله
اولنمسی لازمه‌دن اولمغله محاکم نظامیه‌یه بو یولده تبلیغات

اجراسی

[illegible] ١٢٩٣

اجراسی خصوصی دخی امر و فرمان جناب شهنشاهیه بولندیغنده
اولباده ایفاسی مقتضاسی خصوصنه همت

بدایتده مأذونلر عمل و حکم جائز اوله‌بیله‌جك صورتده سندات
شرعیه‌نك تنظیمنه دائر تعلیمات سنیه‌در

١

برنجی ماده   بر استدعا محکمه‌یه حواله اولنوب طرفینه محکمه‌یه
کلدکلرنده کرك مدعی و کرك مدعی علیهك شخصی محکمه‌جه مجهول
بولندیغی واقع اولنان دعوی کندی دعوالری اولدیغنه دلالت
ایدر یدلرنده اوراق معتبره بولنمدیغی ویاخود دعوالرنده یکدیکرینی
تصدیق ایده‌رك بر خدعه شائبه‌سی حس اولندیغی تقدیرده
شخصلرینی و اسم و شهرتلری صنعت و مأموریت و محل اقامتلرینی
تعریف ایچون محله‌لری مختارلرنده ویاخود تابع اولدقلری
اصناف کتخدالرنده ویا آمر و ضابطلرنده و منسوب اولدقلری
دوائر و رؤسالرنده بر قطعه علم و خبر کتورلیه‌جکدر

٢

ایکنجی ماده   وکالت تسجیلنه مخصوص اولمق اوزره محکمه‌ده
بر جریده طوتیله‌جقدر طرفیندن بری تسجیل وکالت ایده‌جك
اولدقده نه صورتله وکیلی توکیل ایتدیکنی حاکم ویا نائبی حضورنده
تقریر ایدوب تقریری عیناً تسجیل جریده‌سنه یازیلوب کندوسنه

امضا و تمهیر ایده‌میه‌جکلر واکر کندوسنک یازوسی یوغیسه
آنک امر و انتخابیله دیکری تحریر ایدوب زیرینی کندی مهری
ویا اشارت مخصوصه‌سیله تصدیق ایده‌کدنصکره تحریر وکالت
حاکم ویا نائبنده تنقیسی حضورنده وقوعبولمش ایسه اولوقت
امضا و تمهیر ایده‌جکلر وجهله تسجیلده موکلک بابا و دده‌سنک
اسمی دخی سؤال اولنارق جریده‌یه قید اولنه‌جقدر

٣

اوچنجی ماده — ماده آنفه‌ده بیان اولندیغی وجهله بر محکمه حاکم
ویا نائبی حضورنده وکالت تسجیل و جریدهٔ مخصوصه‌سنه
تحریر اولندقدنصکره محاکمه فقام اولنقسزین اول حاکمک
اول حاکمک عزل ویا وفاتی وقوع بولدیغی تقدیرده موکل
تکرار حاکم لاحقه حضورنده تسجیل وکالته محتاج اولمیوب
جریده‌ده مسطور اولان قید موجبنجه حاکم لاحق خصم مواجهه‌سنده
وکیلک وکالتیله حکم ایدوب مرافعه‌یی رؤیت و استماع
ایده بیلور

٤

دردنجی ماده — ضبط دعوی موقعنده ضبط کاتبی طرفینک
افاده‌لرینی کمال مرتبه دقتله استماع و تأیید مدعا ضمننده
ابراز ایده‌جکلری اوراق و سنداتی لایقیله مطالعه ایتدکدن
صکره طرفینک اسم و شهرت و محل اقامتلری و شخصلری
تعریف اولنمش ایسه معرفلرینک اسم و شهرت و صورت

افاده‌لرینی

افاده‌لرینی وابراز اولنان سندات واوراقك خلاصه‌لرینی
عدسی ورقه اوزرینه ضبطا وتحریر ایده‌جكدر

٥

بشنجی ماده ماده افقده بیان اولنان ضبط دعوی طرفینك
اكلریله بیله‌جكلری آچیق بر عباره ایله یازیله‌جقدر

٦

آلتنجی ماده دعوی ضبطی اولندقده صكره ضبط كاتبی طرفنه
ایله برابر مستشاری اولان محكمه‌لرده مستشار حضورینه
مستشاری اولمیان محكمه‌لرده حاكم ویانایبی حضورینه كیروب
ضبطلی قرائت ایدر وبعد القراءة صورت ضبط طرفینك افاده‌لرینه
موافقه اولوب اولمدیغنی مستشار ویاحاكم ویانایبی ایرو آیرو
طرفیندن سؤال ایله طرفیندن هر بری صورت ضبطك افاده‌سنه
موافقه اولدیغنی تصدیق ایدر ایسه درحال ذكر تصدیقه ایتیوب
ضبطلرده بر سهو ویانقصان وقوعنده ویاخود محاكمه‌جه لزومی
اولان بعض شیلرك سؤال وجوابی ضبط وتحریر اولنمامسنده
طولایی ضبطك تصحیحنه لزوم كورلور ایسه تصحیح ایدلدكدن صكره
محكمه‌یه مخصوص اولان ضبط جریده‌سنه قید اولنه‌رق زیری
طرفینه امضا وتمهیر ایتدیریله‌جكدر ضبط جریده‌سنده حك
وسلنتی وقوعبولیه‌جقدر

٧

یدنجی ماده ضبط بر منوال محرر جریده مخصوصه‌سنه تحریر وطرفینه

امضا وتمهير ايتديرلدكدن صكره درسعادتده عدليه دائره‌لرنده
مستشار ويا معاونى واستانبول باب محكمه‌سنده مستشار بولنمديغى
حالده معاون ومشاورلرندن برى محكمهٔ تفتيشده مستشار بولنمديغى
تقديرده محكمه‌نك مميز اولى ومحاكم سائره ايله على العموم طشره
محكمه‌لرنده حاكم ويا نائبى وباش كاتبى ضبطك زيرينى تصديقا
امضا ويا مهر ذاتيلريله تمهير ايده‌جكلردر

٨

سكزنجى ماده محاكمه‌يه مباشرت اولندقدن صكره محاكمه‌نك
ختامنه دكين اول محاكمه‌يه متعلق جريان ايده‌جك بالجمله معاملات
وتحقيقاتك جريانى عقيبنده سالف البيان ضبط جريده‌سنه
دعوانك ضبطى زيرينه خلاصه وجهله قيد وتحرير اولنديغى مثللو
محاكمه‌نك رنكنى دكيشديره‌جك طرفينك افاداتنه بعض عباره علاوه‌سى
لازم كلديكى تقديرده ضبطى امضا وتمهير ايده‌جك مأمورلر معرفتيله
طرفينك حضورنده ترقيم وعلاوه اولنارق زيرينى طرفينه واقفيتى
اولديغى حالده مأمورلر دخى امضا وتمهير ايده‌جكلردر

٩

طقوزنجى ماده طرفيندن برينه شاهد اقامه‌سى لازم كلدكده
اولا شاهدلرى اولوب اولمديغى كندوسندن سؤال اولنور
شاهدلرى اولديغى بيان وتقرير ايتديكى حالده كيملر ايدوكى واسم
وشهرتلرى وآنلردن ماعدا شاهدلرى اولوب اولمديغى داخى
تقديرده آنلرك اسم وشهرتلرى صورلور كلن شاهدلرى

حقنده

حقنده واقع اولاجق افاداتی ویرن اصلا شاهدلری اولدیغنی
سویلدیکی حالده افادات واقعه‌سی ضبط جریده‌سنه قیدیله کندوسنه
امضا وتمهیر ایتدیریله‌جکدر

١٠

اوننجی ماده بر محاکمه فصل اولندقده نه وجهله حکم اولندیغی وحکمك
اسباب موجبه‌سی خلاصه وجهله ضبطه شرح ویریلوب وزیرك حاکم
طرفندن تمهیر اولنوب بعده اعلام مسوده‌سی قلمه النور

١١

اون برنجی ماده ضبط کاتبی محکمه‌یه مخصوص اولان ضبط جریده‌سنده
صورت ضبطی عینیله کندو جریده‌سنه نقل وتحریر ایدوب انده
تقریر ایدر ومحکمه‌یه مخصوص اولان جریده محکمه‌نك بر مأموریت محلنده
حفظ اولنوب لازم کلدکجه اخراج اولنه‌جقدر محکمه‌ده دعاوینك کثرتی
نسبتنده محکمه‌یه مخصوص متعدد ضبط جریده‌لری طوتیلور

١٢

اون ایکنجی ماده جریده‌ده محرر صورت دعوی اساس طوتیلارق
اعلام مسوده‌سی اصول حك اوزره قلمه النور حینه تسویده
صورت ضبطك بعضی عباره‌لرنده قاعده حك اوزره محو
واثبات جائز ایسه‌ده اساس مسئله‌جه تغیر اولمامق شرطدر
طرفیندن بری اصلا شاهدلری اولمدیغنی افاده ایتدیکی
صورتده افاده مذکوره‌سی عینیله اعلامه درج اولنوب
اقامه بینه‌دن اظهار عجز تعبیریله اکتفا اولنمیه‌جقدر

١٣

اون اوچنجی ماده ضبط کاتبی اعلام مسوده سنی قلمه الدقدن صکره
مسوده اولا صدریه و استانبول باب محکمه لرنده وقایع کاتبی
و محکمه تفتیشده ممیز اول طرفلرنده تصحیح و بعده مستشار طرفنده
دخی تدقیقه و صورت‌ده ضبطه توفیقه اولنرق تصحیح و امضا و تذییله
حاکمه تقدیم اولنور محاکم سائره محکمه‌نک باش کاتبی وار ایسه
آنک طرفندن مسوده تصحیح اولنرق حاکمه تقدیم اولنور یوقه
ایسه ضبط کاتبی مسوده‌یی بالذات حاکمه تقدیم ایدر غلطه
و غواص رفعه محکمه‌لری کبی مرکز نائبی بولنان محکمه‌لرده نائب مستشار
وظائفنی ایفا ایده‌جکدر مسوده حاکمه تقدیم اولندقده بعد النظر
والتدقیق کشیده ایده‌جکی یازیله موجبنجه اعلامی تحریر اولنه‌جقدر

١٤

اون دردنجی ماده بر وجه مشروح اعلام یازلدقده صکره ضبط
کاتبی اسمنی ظهر اعلامه تحریر و مسوده‌یی تدقیق و امضا ایدنه
مأمورلر ترتیب سابقه اوزره اعلامی دخی مطالعه و ظهرینی امضا
ویا تمهیر ایدوب بعده اعلام حاکمه تقدیم اولنور

١٥

اون بشنجی ماده حاکم دخی مطالعه ایتدکدن صکره سجله قید و مقابله
اولنه دیو اعلامک ظهرینه یازوب مقیده کوندرر مقید دخی
سجله قید و مقابله ایدوب و قید و مقابله ایتدیکنی ظهر اعلامه شرح
ویروب زیرینی تمهیر و حاکمه اعاده ایتدکدن صکره حاکم اصولی وجهله
اعلامی تمهیر ایدر

اون آلتنجی ماده

١٦

اون آلتنجی ماده — حضره یه کوندریلن اوزره درسعادت محاکمنده تنظیم
اولنان حجج وکالت حجتلرنده بالاده بیان اولنان اصول تمامیله اجرا
اولنه جقدر

١٧

اون یدنجی ماده — حالده حکامی وکالت تقریرینی قضاده آلنده ایسه
اول قضانک بدایت محکمه سنده ومرکز لوا اولان قضاده ایسه لوا بدایت
محکمه سنده کرسی ولایتده ایسه استیناف محکمه سنده آلنه جقدر

١٨

اون سکزنجی ماده — بروجه محرر موکلک تقریری آلندقدن صکره حضور
تقریری تحلیله جریده یه قید وتحریر اولنوب موکله مهر ویا امضا
ویا اشارت مخصوصه ایله تصدیق ایتدیردکدن صکره اصول موضوعه سنه
توفیقاً وکالته حجتی تنظیم وتمهیر اولنور

١٩

اون طقوزنجی ماده — حاکم افندیلره برسؤال محرر تنظیم قلنان
حجت شرعیه ده بیان اولندیغی اوزره وکالته تقریرینک کندو حضورلرنده
وقوعبولدیغنی حیثیه تقریره حاضر بولنان اعضا بالضبط تصدیق
ایده جک وبو تصدیقه مضبطه سی قضا بدایت محکمه سنده اعلام قلنمش
ایسه اول قضانک ملحقه بولندیغی ولایت استیناف محکمه سنده
ویاخود لوا بدایت محکمه سنده تصدیق اولنه جقدر

٢٠

یکرمنجی ماده — موکلک شخصی مجهول بولندیغی تقدیرده برنجی ماده ده

بیانه اولندیغی وجهله شخصی تعریف ایتدیریله جکدر

٢١

یکرمی برنجی ماده طشره‌لرده تنظیم اولنان وکالت حجتلرینک كما فی السابق فتواخانه‌ده ترقیم وتطبیقی اجرا اولنه‌جغی کبی بعدما طشره‌یه کوندریلمک اوزره درسعادت محاکمنده ویریلان وکالت حجتلرینک مهری مطابق ایدوکی ظهرینه فتواخانه‌ده شرح ویریله‌جکدر

٢٢

یکرمی ایکنجی ماده بشقه بلده‌یه کوندریلمک اوزره وراثت ووفات کبی موادک ثبوتنی حاوی سند شرعی تنظیمی لازم کلدکده طشره حکامی اوده برنجی ماده موجبنجه مواد مذکوره‌یی بدایةً یا استینافاً محکمه‌لرنده استماع وفصل ایدر وطشره‌ده تنظیم اولنه‌جق وکالت حجتلری حقنده بیان اولنان اصول بو مثللو سند شرعی حقنده دخی جاری ومعتبردر

٢٣

یکرمی اوچنجی ماده مأمور وامنا ارسالیله محلنده استماع قلنه‌جق خصوصاتی تحریر ایچون محکمه‌ده بر ویا برقاچ خصوصی جریده‌لری طوتیله‌جقدر وبو جریده‌لر ضبط جریده‌لری کبی حفظ اولنوب خصوصه کیدلمک لازم کلدکده مأموره ویریله‌جکدر فصل دعوی وتسجیل وکالت واقرار ووقف ووصیت ومخالعه وتطلیقه وکشف وتقسیم عقار وصلح وابرا واخبارلق وتصرف وطرفینده

برینی

برینی تحلیف کبی خصوصات ایچون حاکم طرفندن مأذوناً بر محله ویا بر قریه‌یه
اعزام قلنان مأمور اول محله ویا قریه‌نک مختارلری واهالیسیله برقاچ
ذاتی جلب وجمع ایله بر مجلس عقد ایدوب خصوصات وقوعه‌یی استماع
وابدا خصوص جریده‌سنه قید وتحریر وزیرینی مجلسک انعقادینه
باعث اولان اصحاب مصالح وحین استماعده حاضر بولنان ذوات مهر
ویا امضا ویا اشارت مخصوصه‌لریله تصدیق ایتدیردکدنصکره مختار
مهریله دخی تمهیر ایتدیروب بعده کندویه ترفیق ایدیلان امنا ایله
برابر حاکمه اعطا ایده‌جکلر خصوصه محکمه کتبه‌سندن اهلیت واستقامتی
مجرب ومعلوم اولان ذاته تعیین ایدلملیدر

٢٤

یکرمی دردنجی ماده – بر حجتک مضمونیله حکم اولنوب موجبنجه اعلامی
تنظیم اولندقده اول حجت محکمه‌یه الینوب دفتر سجلاتک حفظ
اولندیغی محلده حفظ اولنه‌جقدر حجتلر ایله برابر جریده‌ده ورود ایدن
تصدیق مضبطه‌لری دخی حجتلر کبی حفظ اولنه‌جقدر

٢٥

یکرمی بشنجی ماده – اشبو نظامنامه‌یه توفیقاً تنظیم واعطا قلنان
سندات شرعیه‌نک مضمونی خصم طرفندن انکار اولندقده مجلهٔ احکام
عدلیه‌نک ١٧٣٨ و ١٨٢١ ماده‌لری منطوقنجه حکام شرعیه
سندات مذکوره‌نک بلابینه مضمونیله حکم ایده بیلور فقط الده‌کی التزقیه
براعلام ویا حجت ویا بر قیده تزویر وتصنیع شائبه‌سی حس اولندیغی
تقدیرجه حاکم اول اعلام وحجت وقیدی بلابینه مضمونیله حکم ایتمیوب

مطلوبنك بينه طلب ايدر) ٤ جمادی الاولی سنة ١٢٩٦

تعلیم اصول تحلیف

مدعا علیهه یمین ویرلمك لازم كلدیكی حالده دعوانك رؤیت اولندیغی محكمهده یاخود محكمه طرفندن كوندریلان نائب حضورنده خصمی دخی حاضر اولدیغی حالده یمین ایتدیریلور

شویله كه حاكم یاخود نائبی مسئله‌یی تصویر ایدرك بو خصوصده یمین ایدرمیسین دیو مدعا علیهدن سؤال ایدوب او دخی اوت ایدرم دیدیكدنصكره یمینك شكل وكیفیتنی تصویر ایدرك مجلهٔ احكام عدلیه‌نك بیك یدییوز قرق دردنجی ماده‌سی حكمنجه والله دیو الله تعالی حضرتلرینك اسمنه قسم ایتدیرر

والله یرینه بالله یاخود تالله دینلمك دخی جائز اولور فارسیجه بخدا سوكند میخورم وتركجه اللهه آند ایچیورم تعبیرلری دخی یمیندر

تحلیفك اصولی مجلهٔ احكام عدلیهده مسطور ایسه‌ده بونی بر مرتبه دها ایضاح ایچون زیرده بعض امثله ایراد اولنه‌جقدر. فقط ابتدا بوكا دائر بر وجه آتی بعض مواد اساسیه بیان قلنه‌جقدر

مدعی ادعا ایدوبده مدعا علیهك انكار ایتدیكی نزاع آنك اوزرینه یمین ویرلمك لازم كلور ادعا وانكار اولنان شی اكر مدعا علیهك كندو فعلی ایسه بتاته واكر غیرینك فعلی ایسه عدم علمه یمین ویریلور مجلهٔ احكام عدلیه‌نك ١٧٤٨ ماده‌سنه باقه و برهم

یمینه

یمینه یا سببه ویاخود حاصله یعنی مدعینك حاصل دعواسی اوزرینه
اولور ایشته بو وجهله دخی یمینه ایکی قسمه تقسیم ایدیلور
شویله کم مدعینك دعواسیله مدعا علیهك انکارینه نظر اولنور
اکر مدعی جهت بیانه اتمکسزین برعه یاخود مجلهٔ احکام عدلیه‌نك
بیك الیتوز یتمش سکزنجی ماده‌سنه کلنجه ملك مطلق دعواسنی
ایدوبده مدعا علیه دخی انك بو دعواسنی انکار ایدر ایسه حاصله یمینه
ویریلور واکر مدعی جهته بیانه ایدرك برعه یاخود ملك بسبب
دعوی ایدوبده مدعا علیه انك حاصل دعواسنی انکار ایدرسه
کذلك حاصله یمینه ویریلور اما مدعا علیه جهته ویاسببی انکار
ایدرسه او حالده سببه یمینه ویریلور نته کیم کیفیت امثلهٔ آتیه‌ده
متضح اولور

بیانه تحلیف حقنده بعض امثله

مدعی مدعا علیهدن جهت بیانه اتمکسزین سنده شوقدر غروشی
آله‌جغم واردر آنی ایسترم دیو دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه
انکار ایدوبده مدعی اثباتنده اظهار عجز ایله اکا یمینه ایتدیریلك
ایستدکده حاکم اکا واللّٰه بنم بوآده او قدر غروشی بورجم یوقدر
دیو یمینه ایتدیریرکه حاصله تحلیف دیمك اولور

صورت اخری

مدعی مدعا علیهك یدنده اولان معلوم الحدود برعقار حقنده
بو عقار بنم ملکمدر سه اکا بلفرعه وضع ید ایده کورسیه آنده کف ید

ایت دیو دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدوب مدعی اثباتنده اظهار عجز ایله اکا یمین ایتدیرمک ایستدکده حاکم اکا والله اول عقار بو آدمک ملکی دکلدر دیو یمین ایتدیرر و بودخی حاصلا تحلیف قبیلندن اولور

دیکر مسئله

مدعی جهته قرضدن سنده شوقدر غروشی الرجغم واراتی ایسترم دیو دعوی ایتدکده اکر مدعا علیه بورجم یوقدر دیو حاصل دعوایی انکار ایدر ایسه حاکم اکا کذلک والله بنم اکا اوقدر غروش بورجم یوقدر دیو حاصلا یمین ایتدیرر واکر مدعا علیه بن اندن اوقدر غروشی استقراض ایتمدم دیو جهتی انکار ایدر ایسه اول حالده حاکم اکا والله بن بو آدمدن اوقدر غروشی استقراض ایتمدم دیو سببه یمین ایتدیرر

دیکر صورت

مدعی مدعا علیه یدنده بولنان معلوم الحدود بر عقار حقنده فلان تاریخده سن بو عقاری اون بیک غروشی بدل مقابلنده بکا صاتدک بن دخی اشترا ایتدم اول جهتدن بو عقار بنم ملکمدر اون بیک غروشی آل بو عقاری بکا تسلیم ایله دیو دعوی ایتدکده اکر مدعا علیه بو عقار سنک ملکک دکلدر دیو حاصل دعوایی انکار ایدر ایسه حاکم اکا والله بو عقار بو آدمک ملکی دکلدر دیو حاصلا یمین ایتدیرر

واکر مدعا علیه بن بو عقاری سکا صاتمدم دیو سببی انکار ایدر ایسه

اول حالده

اول حالده حاكم اكا والله به بو عقاری بو آدمه صاتدم دیو سبعه یمینه ایتدیرر

مسئلهٔ اخری

مدعی مدعا علیهده سنه بنم فلان كمسنه ذمتنده فلان جهتدن آلجغه حقم اولان شو قدر غروشك اداسنه آنك امریله كفیل اولمشیدك بناءً علیه كفالتك حسبیله سندن او قدر غروشی حقم اولمغلانی سندن ایسترم دیو دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه انكار ایدرك مدعی اثباتدن عجز ایله اكا یمین ایتدیرلك ایستدكده حاكم اكا والله بو آدمك بیان وادعا ایلدیكی كفالته جهتندن بنده او قدر غروش حقی یوقدر دیو یمینه ایتدیرر

مسئلهٔ اخری

مدعی مدعا علیهده سنك ذمتكده ثمن مبیع اولرق شو قدر غروش آلجغه حقم اولوب حتی اول جهتدن او قدر غروشی بورجلو اولدیغنی اقرار دخی ایتمشیدك دیو دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه انكار ایدوبده مدعی كرك اصل دینی وكرك مدعا علیهك آنی اقرار ایتدیكنی اثباتده اظهار عجز ایله اكا یمین ایتدیرلك ایستدكده اقرارینه ویرلیوب مالینه ویریلور شویله كه مدعا علیه والله بنم بو آدمه او قدر غروشی بورجم یوقدر دیو یمینه ایتدیریلور

عدم علم تحلیف حقنده بعض امثله

بركیمسه جهت بیانه ایتمیه رك بر متوفانك تركسندن شو قدر

غروشی آلهجه دعوی ایدوبده اثباتده اظهار عجز ایله متوفانك
وارثنه یمین ایتدیرلك ایستدکده حاکم آنی عدم علمه تحلیف ایدر
شویله که والله به مورثك بو آدمه اوقدر غروشی بورجی اولدیغنی
بلمم دیو یمین ایتدیرر

صورت اخری

مدعی فلانه کمسنه حیاتده ایکه فلان تاریخده بنده شوقدر غروشی
استقراض ایله امورینه صرف ایدوب حالا ذمتنده اولمغله ترکه سندن
ایسترم دیو دعوی ولدی الانکار اثباتده اظهار عجز ایدوبده
متوفانك وارثنه یمین ایتدیرلك ایستدکده وارث اگر مورثنك
اکا بورجی اولدیغنی انکار ایدر ایسه حاکم اکا والله مورثنك
بو آدمه اوقدر بورجی اولدیغنی بلمم دیو یمین ایتدیرر
واگر استقراضی انکار ایدر ایسه حاکم اکا والله مورثك بو آدمدن
اوقدر غروشی استقراض ایتدیکنی بلمم دیو یمین ایتدیرر

دیگر صورت

بر آدمك بر شخصدن اشترا ایلدیکی عقاری دیگر کمسنه اول عقاری
دها اول بن او شخصدن اشترا ایتمشیدم دیو دعوی ایدوبده
اثبات ایده مدیکی جهتله اول آدمه یمین ایتدیرلك ایستدکده
حاکم اول آدمی عدم علمه یعنی کندوسندن اول بو عقاری
اول کمسنه نك اشترا ایلمش اولدیغنی بلمدیکنه تحلیف ایدر
شویله که والله بن بو آدمك بو عقاری بندن اول اول
شخصدن صاتون الدیغنی بلمم دیو یمین ایتدیرر

بالاه

بالاده مذکور اولان صورتلر هپ مدعینك طلبی اوزرینه ویریله
جك شکلده مثاللردر اما مدعینك طلبی اولمقسزین حاکم
طرفندن [illegible] ویریلان صورتلر مجلهٔ احکام عدلیه‌نك
بیك یدی یوز قرق التنجی ماده‌سنده مسطور
اولمغله آنلره بر حاجت گورلمامشدر
ممم

مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر

